

A XXXII. ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI SZEKCIÓJÁBA NEVEZETT
PÁLYAMUNKÁK ÖSSZEFOGLALÓI

XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció

A XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekciójába nevezett
pályamunkák összefoglalói

Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Budapest
2015. március 31. – április 2.

Kiadó:
NKE Szolgáltató Kft.

Felelős kiadó:
Hegyesi József ügyvezető igazgató

Szerkesztette:
Dr. Király Andrea

Grafika:
Albert Máté Tibor

Fotó:
Szilágyi Dénes

Nyomdai munkák:
Mondat Kft.

Felelős vezető:
Nagy László

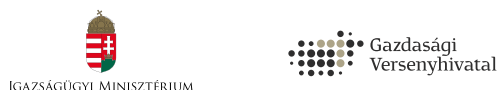
ISBN:
978-615-5527-13-5

A rendezvény az „NTP-XXXII.OTDK-M-14” sz. pályázat támogatásával valósult meg.

A pályázat támogatói:

Fő támogatók:

Támogatók:

TARTALOMJEGYZÉK

Agrár- és Szövetkezeti Jogi Tagozat

CONSTANTINESCU CRISTINA

Az állatok jogi státusza és jogalanyiségének kérdésköre. 32

CSEH TIBOR ANDRÁS

Külföldi személyek földtulajdon-szerzése Magyarországon. 33

DOMOKOS KLAUDIA

Egy sajátos vállalkozási forma: gondolatok a szövetkezet sui generis jellegéről . . . 34

KOCSIS BIANKA ENIKŐ

„Zsebszerződések” – a mezőgazdasági földek tulajdonjogának megszerzését vagy használatát korlátozó jogszabályi rendelkezések kijátszására irányuló jogügyletek és a naturalis obligatio kapcsolata. 35

LUKÁCS DÁVID

GMO-növények termesztésének alapjogi kérdései 36

MÉSZÁROS PÁL EMIL

Az új földforgalmi törvény jogintézményei
(„Az ország, amely tönkreteszi a földjét, önmagát teszi tönkre”) 37

POÓR ILDIKÓ

Jut-e dohány a dohányra?
– avagy a vertikum léte a Közös Agrárpolitika új időszakában, jogi szemmel . . . 38

SZABÓ RÉKA

Mitől méz a méz?
Az élelmiszerlánc igazgatása, különös tekintettel a méz jogi szabályozására. 39

SZÖLLŐSI ZITA ADRIEN

Az elővásárlási jog mint a földforgalom alakító joga 40

Alkotmányjogi Tagozat I.

BEDŐ RENÁTA

A kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek nem bírósági típusú
alapjogvédelme, különös tekintettel a betegjogokra 42

BOROS LUCA

Gyermekek jogai a médiában 43

DEÁK IZABELLA

Vallásszabadság ma Magyarországon – alapjog vagy kiváltság? 44

FÖLDES STÉPHANE

A gyülekezési jogról Magyarországon:
bejelentés, megtiltás és a szervező kárfelelőssége 45

GÖNCZI GERGELY

A ténylegesen életfogytig tartó szabadságvesztés alapjogi vonatkozásai.
Alkotmányos büntetőjog és a strasbourgi joggyakorlat 46

HORVÁTH VIKTÓRIA

Hajléktalan alapjogok 47

KISS VIKTÓRIA

A beléptetés jogát fenntartjuk!
– A szórakozóhelyek alapjogot sértő intézkedései 48

SIMON EMESE RÉKA

Az etnikai profilalkotás emberi jogi összefüggései 49

SZABÓ ORSOLYA

Miért más? – Az azonos neműek párkapcsolatai Magyarországon 50

TÓTH MÓNICA

A „boldogító nem”, avagy a transzszexualitás alapjogi kollíziói 51

TÖRÖK RÉKA

OPCAT, avagy küzdelem a kínzás ellen 52

UNGER NIKOLETT

A tisztességes eljáráshoz való jog az ügyáthelyezés tükrében 53

Alkotmányjogi Tagozat II.**BARTOS BLANKA, MÁRKI DÁVID**

Az igazságszolgáltatás nyilvánossága, a nyilvános igazságszolgáltatás 56

BÉKÉSI NIKOLETT

A nemzetbiztonsági szolgálatok kontrollmechanizmusai 57

DOBOS EVELIN

Az Alkotmánybíróság intézményének létjogosultsága Magyarországon,
avagy mit üzennek az alkotmánybírósági modellek? 58

HORVÁTH BETTINA

Amiről az állami és nemzeti szimbólumok mesélnek.
A nemzeti és állami szimbólumok változásai Magyarországon 59

KOC SIS RÉKA, LENCSE GEORGINA BEATRIX

A képviselői kötelezettségekről, különös tekintettel
a néphez való hűség kérdéskörére 60

KOVÁCS PATRIK GERGŐ

Parlamenti fegyelmi jog Magyarországon: az üléseken tanúsított s
zabálysértő magatartások szankciói és a képviselők fegyelmezésének határai 61

LŐRINCZ ANDRÁS, RUFF PÉTER

Élet az actio popularis után – az alapvető jogok biztosa
mint a legerőteljesebb hang a kórusban 62

MILÁNKOVICH ANDRÁS

Holt jog vagy új lehetőségek csírája?
A kérelmezési és panaszjog napjainkban 63

SZABÓ DORINA

Az államfő kapcsolata az igazságszolgáltató hatalommal. 64

TRÄGER ANIKÓ

Ultima ratio: az alkotmányosan korlátozott büntetőhatalom 65

Alkotmányjogi Tagozat III.**BALÁZS ÁGNES**

Plurális választójog és nemzetiségek Európában 68

BRUNDA ANETT

A határon túli magyarok választójoga a választási alapelvek tükrében 69

CZAPÁRI ANDRÁS

A láthatatlan alkotmány nyomában 70

HEGEDÜS DÁNIEL

A történeti alkotmány vívmányai és a Szent Korona az Alaptörvényben 71

KOVÁCS ILDIKÓ

A devizahitelek problémáinak jogi rendezésével kapcsolatos
alkotmányossági kérdések 72

KRASZ PÉTER

Egyenlők és egyenlőbbek

– a választójog egyenlősége a hatályos alkotmányjogi szabályozásban 73

LUDÁNYI ÁGNES

A múlt visszhangja: az E.Ho.

– avagy az „egyszerűsített” honosítás és előzményei 74

MÉCS JÁNOS

A győzteskompenzáció alkotmányosságáról

– a pozitív töredékszavazatok megítélése az egyenlő választójog tükrében 75

MOLNÁR DÓRA

A népszavazás és a népszavazási eljárás az új törvény tükrében – különös

tekintettel az alkotmányjogi panasz jogorvoslati eljárásban betöltött szerepére... 76

MÓRO CZ KATA

Határon túliak választójoga: gesztus vagy a mérleg nyelve?..... 77

SZABÓ ATTILA

A menedékjog szociális tartalma..... 78

SZÜCS ZOLTÁN

A menekültügy kihívásai a XXI. században,

különös tekintettel a magyarországi helyzetre és szabályozásra 79

Büntető-eljárásjogi Tagozat I.

DORNFELD LÁSZLÓ

A kibertérben elkövetett bűncselekmények nyomozásának kérdései 82

HERCEG ERIKA EVELIN

Verbum pro verbo, avagy a tolmács szerepe a büntetőeljárásban 83

HOCK BÁLINT

A bizonyítási teher a múltban és a jelenben 84

HORVÁTH GEORGINA

Tilalmak és szabadság a büntető bizonyításra vetítve..... 85

IDZIG IZABELLA

A büntetőeljárás garanciális szabályai

– különös tekintettel a védelemhez való jogra 86

MÁRTON DÁNIEL

A nyomozási bíró helye és szerepe a büntetőeljárásban 87

SOLYMOSI ÁDÁM ZSOLT

A bizonyítási teher jelentősége a büntetőügyekben 88

SZABÓ ZSÓFIA

A sajtó és a nyilvánosság szerepe a büntetőeljárásban 89

SZENDRŐI ANNA

Az igazság felfogásai a büntető-eljárásjogban 90

Büntető-eljárásjogi Tagozat II.

BAKSY EMESE

A gyermek- és fiatalkorú tanúk helyzete a büntetőeljárásban 92

BECK NÁNDOR ISTVÁN

Közvélemény hatása a büntető igazságszolgáltatásra

– különös tekintettel a Cozma-ügyre 93

GÁBRI ANGÉLA

A titkos adatszerzés hatályos szabályozása, alkalmazása és eredményeinek

felhasználása a büntetőeljárásban. Gyakorlati problémák 94

HORVÁTH ZSUZSANNA KITTI

A tanúvallomás jogszerű megtagadásának elméleti és gyakorlati dilemmái 95

KÁDI SZABINA

Törvény által védve – a védelemhez való jog magyar szabályozása

a büntetőeljárás törvény tükrében 96

NAGY ALEXANDRA

Az igazságszolgáltatás gyermekközpontúságának büntető-eljárásjogi vetülete,

avagy gyermektanúk a büntetőeljárásban..... 97

PALKÓ GÁBOR FERENC

A szajoli vasúti baleset utáni büntetőeljárás, különös tekintettel

a szakértői bizonyításra 98

TISLERICS RENÁTA

Tevékeny megbánás – a mediáció szerepe a büntetőeljárásban,

a jogintézmény jövője 99

VARGA ERIKA	
A Nemzeti Adó- és Vámhivatal bünygyi nyomozási tevékenysége	100

DR. VASTAG GYULA	
A nemzetközi bünygyi jogsegély	101

Büntetőjogi Tagozat I.

ANTAL ZSÓFIA	
A tévedés mint büntethetőséget kizáró ok a büntetőjogban	104

BALÁZS BEÁTA	
A veszély fogalma és megjelenése a büntetőjogban	105

BUKICS SZANDRA, HÉDER ÁKOS	
Fifty-fifty.	
A feles szabály különös méltánylást érdemlő esetei a bírói gyakorlatban	106

CSÁKY BENCE JÓZSEF	
A baleset és a véletlen értékelése a büntetőjogban	107

HADHÁZI DÁVID	
A köztársasági elnöki kegyelem	108

KONCSAG KATALIN	
A büntethetőségi korhatár leszállításának kérdése,	
tekintettel a német szabályozásra	109

MÁROK SOMA	
A „három csapás” a magyar büntetőjogban	110

TAPODI PÉTER ÁDÁM	
A jogos védelem körébe tartozó elhárító cselekmény dogmatikai kérdéseiről	111

VARGA KINGA	
Kísérleti szakaszban rekedt bűncselekmények közben megvalósított	
befejezett bűncselekmények megítélése,	
különös tekintettel a halmazati problémákra	112

VESSZŐS GERGELY	
A kiterjesztett jogos védelem problémái,	
különös tekintettel a törvényi vélelemre	113

Büntetőjogi Tagozat II.

BALOGH ALEXANDRA LILLA	
A nők által a férfiak sérelmére elkövetett szexuális erőszak	
szabályozástörténete és gyakorlati vonatkozásai	116

BEGYIK BRIGITTA ÁGNES	
Terrorizmus a levegőben, avagy a légi jármű hatalomba kerítésével	
elkövetett terrorista cselekmények	117

GÁLICZ BOGLÁRKA	
A legártatlanabbak védelmében, avagy az abortusz és az újszülött	
sérelmére elkövetett emberölés összehasonlító elemzése	
büntetőjogi vonatkozásban	118

GÓCZA ÁGNES	
Egységes-e a büntetéskiszabás az emberöléses ügyekben?	119

NAGY ALEXANDRA	
Az erőszakos szexuális bűncselekmények szabályozása – Ma és holnap?	120

SÁPI SÁNDOR	
A rablás elhatárolási és rendbeliségi kérdései	121

SZABADOS KINGA	
Damoklész kardja a szülőanyák kezében	122

TAMÁS CSABA	
A gyermekprostitúció minősítési „rendszerének” kritikája	
az európai uniós követelmények és a jogi tárgy fényében	123

TÓTH ADÉL	
Az emberkereskedelem tényállásának gyakorlati kérdései.	124

TÓTH ADRIENN	
A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés – az orvosi műhiba kérdése.	125

Büntetőjogi Tagozat III.

DRAHOTA ANETT	
A kulturális örökség védelmének büntetőjogi eszközei Magyarországon	128

FODOR BALÁZS	
Az áfára elkövetett költségvetési csalás	129

GYULAY DÁNIEL	
Segítségnyújtás elmulasztása vízből mentés esetén	130

KAISER KRISTÓF	
Ahol a büntetőjog is csődöt mond, avagy a hitelezők megkárosításának lehetőségei	131

KUBISCH KÁROLY	
Az okozati összefüggés vizsgálata a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés bűncselekményének esetében	132

MOLNÁR ERZSÉBET	
A gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjének párhuzamos büntetőjogi felelőssége	133

NAGY SZINTIA MIRTILL	
Rend és fegyelem: a függelmi viszonyok jelentősége a magyar katonai büntető anyagi jogban	134

SZÁNTÓ OTÍLIA	
Változások a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények körében	135

Európai Jogi Tagozat

BOKROS ATTILA	
Az Európai Unió külpolitikai területeinek fúziója. Az Európai Unió külpolitikai képességének és a jövőbeli „közös külpolitika” lehetőségének vizsgálata.	138

GYÖRFI ANITA	
A túlzó árazás, mint erőfölénnyel való visszaélés az EU-s és magyar joggyakorlatban	139

KOVÁCS ATTILA LÁSZLÓ	
Korrupció- és csalásellenes küzdelem az Európai Unióban.	140

LUKONITS ÁDÁM	
Az Európai Parlament az intézményi egyensúly rendszerében	141

MISZKULY EVELIN	
Svájc és az Európai Unió kapcsolata a személyek szabad mozgása tükrében	142

TÁRNOK BALÁZS	
Kisebbségvédelem az Európai Unióban	143

UGRAI KATALIN	
A fogyasztói jogvédelem új irányai Európában	144

VULCZ LILLA	
A Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés kétes jövője	145

ZILAHÍ PÉTER	
Föderalizmus Európában? A liszaboni szerződést követő uniós jogfejlődés értelmezése a föderalizmus eszköztárával	146

Infokommunikáció és Médiajogi Tagozat

ANCSIN JÁNOS	
A véleménynyilvánítás szabadsága az interneten, különös tekintettel a közvetítő szolgáltatók felelősségére	148

ARANYOSI GERGŐ	
Akadályok és elhárítások – látássérültek privacy-je és a jogrendszer	149

BELÁZ ANNAMÁRIA	
E-privacy: „Hot Topic” a közigazgatásban?	150

CSUDAI TÜNDE	
Pluralizmus a tömegtájékoztatásban	151

DOBRODINSZKY DIÁNA	
„Bármilyen, amit a kommentelői írnak, felhasználható Ön ellen...”, avagy ki felelős az internetes kommentekért?	152

HEGEDŰS LAURA	
A társas szabályozás vizsgálata a magyarországi és a külföldi médiaigazgatás tükrében	153

KISS LILLA NÓRA	
A Cloud-Computing modell alkalmazási lehetőségei a magyar közigazgatásban	154

KÖRNYEI MÁTYÁS	
A kocka el van vetve – az online szerencsejáték szabályozása Magyarországon	155

NÉMETH SZABOLCS	
Online adataink jogi sorsa a halál után	156

PAPP JÁNOS TAMÁS

Fénykép által homályosan

– a feladatát ellátó rendőr képmásának megítélése a magyar jogrendszerben ... 157

TATAY ESZTER

Perszonalizáció és vélemény szabadság

– a szűrőbuborék hatása az informáltsághoz való jogra 158

ZANATHY ANNA

Képmás – másképp. A képmáshoz való jog szabályozása és az internet 159

Jog- és Állambölcseleti Tagozat**BOR BETTINA**

Rész és egész – a szemiotikai-stilisztikai elemzés lehetőségei jogi szövegeknél 162

GULYA FRUZSINA

Feminista jogelmélet és a nőket érő diszkrimináció a munkaerőpiacon 163

GYARMATI PATRÍCIA

Aurea mediocritas – az arany középút. A mérlegelő választói magatartás. 164

HAJDU GÁBOR

Az autokrácia államelméleti kérdései 165

KŐHIDAI GÁBOR

Esküdtszéki nullifikáció és a jogállam 166

MATOLAY MÁTÉ

A közjegyzők személyiségi jellemzői pályatevékenységük tükrében 167

TRIBL NORBERT

Az alkotmányos identitás természetének vizsgálata:

a nemzeti és európai alkotmányos identitás 168

TUSSAY ÁKOS

Locke ferde tükre – Sir Robert Filmer politikai filozófiájának újraértékelése 169

UJHELYI IMRE VILMOS

Érvelési stratégiák a magyar magánjogi bírói ítélkezésben 170

VÁRADI-TORNYOS BÁLINT

„Quo vadis, Kung Fu-Ce?”

– avagy kulturális globalizáció a dél-koreai konfuciánus alapokban 171

VÖRÖS DÁNIEL TIBOR

Az információs termelési mód hatása a társadalomra 172

Környezetvédelmi Jogi Tagozat**ANTAL ESZTER**

A környezetjogi rasszizmus jelensége Európában 174

ANTAL KRISZTINA

A visszalépés tilalma a természetvédelmi szabályozásban – uniós kitekintéssel ... 175

CSIBI ANDREA

A költségmegtérülés elvének érvényesülése Magyarországon, különös

tekintettel a mezőgazdasági vízszolgáltatások körébe tartozó öntözésre 176

HERCZEG ZSOMBOR

A környezetvédelmi szabályozás mostohagyermek:

talajvédelem az Európai Unióban 177

HORVÁTH BALÁZS ANDRÁS

Környezetvédelem és polgári jog,

avagy polgári jogi eszközök a környezet megóvásért 178

KIRÁLY JÚLIA

A nem termelő agrár-környezetgazdálkodási beruházások

környezetvédelmi, támogatási és adójogi problémái 179

SÁRADY ESZTER

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási rendszer átalakítása 180

Közigazgatási Jogi Tagozat I.**BÁRÁNY V. FANNY, HAVASI BIANKA**

A közigazgatás törvényessége a helyi önkormányzatok

törvényességi kontrollja tekintetében 182

BUJTOR KLÁRA, VINCZE ANNA RÉKA

A megyei önkormányzatok szerepének változása

a rendszerváltástól napjainkig 183

HAJDU GÁBOR

A közszolgálati etika szabályozási modelljei 184

HÉDER ÁKOS, VASS ANITA

Egy lépéssel közelebb – a települési ügysegéd 185

HOHMANN BALÁZS

Civil szervezetek ügyféli jogállásban 186

KISFALI BÁLINT

Újra járások a közigazgatásban 187

KOCSÁRDY NÓRA

A polgármester mint az Mötv. „nyertese”?! 188

MORAVCSIK ESZTEREgy ablak mind felett
– a kormányablak-reform eredményeinek és tapasztalatainak elemzése 189**PÁLINKÁS ANETT**A magyar területi közigazgatás átalakítása
– az integrált ügyfélszolgálati rendszer kiépítése 190**PAVELCSÁK ANNA**A helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörének változása a járások
kialakulása tükrében, tekintettel egyes finanszírozási kérdésekre is 191**Közigazgatási Jogi Tagozat II.****BALOGH FELÍCIA LAURA**

Speciális és preventív gyermekvédelem – új irányok, régi nehézségek 194

BRECSOK ANNA ÁGNES

Önkormányzati közoktatás vs. állami köznevelés 195

FENYŐ ORSOLYA

Szakértő a kisajátítási eljárásokban 196

JUGOVITS KÁROLY„Megírom helyetted!”
– A bírírás jelensége, különös tekintettel a jogi felsőoktatásra 197**KARSAI ADRIENN**A kormányzati üveggömb
(fejlesztés, tervezés, stratégiaalkotás, kormányzati menedzsment). 198**KAZSAMÉR KATALIN ENIKŐ**

Területfejlesztés és a megyék 199

KELEMEN ROLAND, PATAKI MÁRTA

Az alsó- és középfokú építésrendészeti jog változásai a járások felállításával 200

KISS BRIGITTA

A Gazdasági Versenyhivatal szabályozói jellege a gyógyszerpiacon 201

SÁDT NÓRA

Információs alapjogok védelmének szervezeti keretei 202

SZAKOS JUDITA startup hype-on túl – az állam szerepe a gazdasági innováció támogatásában
közigazgatási és közpolitikai aspektusból 203**TÓTH BARNABÁS**Külföldiek igazgatásának egyes kérdései,
különös tekintettel a menekültügyre 204**Kriminalisztika és Büntetés-végrehajtási Jogi Tagozat****BOGNÁR ALEXANDRA**

Börtön színpalak 206

BOJTOR ADRIENNÉlet a börtön után
– a börtönviselt emberek társadalmi reintegrációjának útvesztői 207**FAJTA RITA**

„Aki szörnyekkel küzd” – tanulmány a pszichológiai profilalkotásról 208

JACSÓ LÁSZLÓ

Mindörökké fogságban, avagy az életfogytig tartó szabadságvesztés 209

JUHÁSZ ÁGNES ORSOLYANem veszíthetjük el őket.
Fiatalokú elkövetők elleni büntetőeljárások specialitásai 210**KAMARÁS PÉTER**

A kihallgatás kriminalisztikája 211

KATALÁN GERGELY TAMÁSA lelkiismereti és vallásszabadság rendeltetése
és korlátozhatósága a büntetés-végrehajtásban 212

KUNDRÁK VILLŐ SÁRA

A kábítószer-kereskedelem bűnüldözésének
hatékonyabbá tétele nemzeti szinten 213

NUSSER BARBARA

Az elítélt anya elhelyezése, gyermekeivel való kapcsolattartása
és kapcsolatépítése a magyar szabályozás tükrében 214

PILISI KRISZTINA

A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés
mint a magyar büntetőjog legsúlyosabb büntetése 215

SÁGI LILLA

A krimináltaktika fejlődési tendenciái – új kihallgatási metódusok 216

TAKÁCS ALEXANDRA

A justizmordhoz vezető kriminalisztikai hibák az Egyesült Államokban 217

Kriminológiai Tagozat

CZIGLI VIVIEN

Az emberkereskedelem hazai szabályozása
– a Magyarországon észlelt áldozatok eljárásjogi helyzete 220

CSALÁR DORINA

A nagy túlélő, avagy a hálapénz múltbeli és jelenlegi megítélése 221

GREKSA CSILLA

A kényszergyógykezeltek társadalmi reintegrációja Magyarországon 222

HANCZ PATRIK

U.S. Foreign Corrupt Practices Act
– a külföldi korrupciós gyakorlatról szóló törvény hatálya
és a magyar korrupciós bűncselekmények szabályozásának kérdései 223

KOVÁCS ESZTER

A joghallgatók szexuális viktimizációja 224

KUSTÁR ZSANETT

Az emberkereskedelem kriminológiájának alapvonalai 225

MIHÁLY GABRIELLA

„Megérteni az érthetlent...” – az ámokfutás büntetőjogi vetülete 226

NEMES ZSÓFIA

Családon belüli erőszak 227

PÖSTYÉNI RÉKA

Létezhet tolerancia a harmadik után? – Az erőszakos többszörös
visszaesők helyzete bünteteskiszabási és végrehajtási szempontból 228

VARGA ÁRPÁD

Számítástechnikai bűnözés és elkövetők
– a bűnelkövetővé válás okainak és jellemzőinek vizsgálata 229

Magyar Állam- és Jogtörténeti Tagozat

BIRÓ ZSÓFIA

A fiúsítás jogintézménye 1526-ig,
különös tekintettel az Anjou-kor belpolitikájára 232

GAGÓ-KILBINGER ANDRÁS

Hungária Egyesült Földek – egy skizoid pszichopata álom: a nyilas állam 233

HUSSEIN JASMINE

Haszonbérleti szerződések jogtörténeti jelentősége egy mezőváros életében 234

KELEMEN ROLAND

Az elkülönült magyar katonai igazságszolgáltatás
szervezetének közel fél évszázada 235

LEGÁT CSABA

Tisza Kálmán és a gyülekezési jog 236

LIKTOR ZOLTÁN ATTILA

A nemesi vármegye a magyar rendi alkotmányosság tükrében
– tekintettel Werbőczy jogforrástanára és az általa írásba foglalt
Szent Korona-eszmére 237

NAGY PÉTER

Gondolatok az erdélyi úrbérkérdésről egy államférfi és egy jogtudós tollából,
Wesselényi Miklós Dósa Elekkel folytatott levelezése alapján 238

PAPP DOROTTYA

A közegészségügyi igazgatás intézményesülése a XX. század első feléig,
különös tekintettel az Országos Közegészségügyi Intézet
létrejöttére és működésére 239

PÁSTI LAURA ESZTER

„Viam meam persecutus sum” – „A magam útját jártam” 240

SEREG PÉTER

„Vizsgáld a kort: s megérted emberét; vizsgáld az embert: s megérted korát!”
A Királyi Curia története a reformkortól a kiegyezésig 241

SZABÓ ZSANETT

Alapjogok érvényesülése a Bünvádi perrendtartás
(1896. évi XXXIII. tc.) alapelveinek tükrében 242

SZENTGYÖRGYVÁRI TAMÁS

Az idegenrendészet önálló jogi szabályozásának kezdetei
és centralizációja hazánkban 243

Munkajogi Tagozat I.**FARKAS FLÓRA**

A vezető jogállása 246

HARSÁNYI CSILLA

A felmondás és felmentés szabályai a magyar munkajogban 247

KISS BETTINA

Az ésszerű alkalmazkodás követelménye
– a magyar jogba való átültetés dilemmái 248

KRAJECZ LAURA

A munkáltató nem vagyoni kártérítési felelőssége,
különös tekintettel a hozzátartozói igényekre 249

LUKÁCS ADRIENN

A munkavállalók magánszférájának védelme a távmunka során 250

NYERGES ÉVA

A munkáltató kárfelelőssége az új Ptk. tükrében 251

PAPP ILDIKÓ

A családtámogatási rendszert befolyásoló munkajogi
és szociális jogi eszközök 252

RÁCZ ILDIKÓ

A közösségi média használatának árnyoldalai a munkaviszonyban 253

SEPSI BRIGITTA

Az álláskereső személyhez fűződő jogainak
munkajogi védelme a felvételi eljárásban 254

SZEKERES BERNADETT

A munkavégzők dogmatikája: munkavállaló, önfoglalkoztató,
atipikus munkavállaló, munkavállalóhoz hasonló jogállású személy 255

SZENDRŐI ANNA

A munkavállaló személyhez fűződő jogai és azok korlátozhatósága 256

Munkajogi Tagozat II.**ILA-HORVÁTH ESZTER**

A sztrájkhoz való jog szabályozásának európai formái
a transznacionális kihívások tükrében 258

KOZÁK ENIKŐ

A munkanélküliség kezelése Európában és Magyarországon 259

KÖMÜVES BARBARA

Az érdekviták jellemzői, valamint azok alternatív megoldásának
lehetőségei a magyar munkajog rendszerében 260

KÖVESDI ZSUZSANNA

Szakszervezeti érdekvérvényesítés súlya a kollektív szerződések
kötése során, különös tekintettel a munkavállalói jogokra 261

MATITS KORNÉL

A nyugdíjrendszer 2010–2012-es átalakítása 262

PÓDÖR LEA

Gondolatok a közfoglalkoztatási jogviszony munkajogi összefüggéseiről 263

RÉDL PETRA

A megbolygatott méhkas esete több méz és szorgos méh reményében.
Mérlegen az új Mt. foglalkoztatás-politikai koncepciója 264

SIMON ESZTER

A nők és gyermekes munkavállalók esélye a munkaerőpiacon
és az őket megillető szociális ellátások 265

SZILÁGYI DÁNIEL

A sztrájkjog védelme a nemzetközi és uniós jogban – egyezmények, esetjog és evolúció	266
---	-----

Nemzetközi Jogi Tagozat I.

BESENYEI FRUZZSINA TÜNDE

A világűr kereskedelmi célú felhasználása és az úrturizmus szabályozása a nemzetközi jogban	268
--	-----

CSABA ORSOLYA ZITA

A közösségi érdekek erősödése a nemzetközi jogban	269
---	-----

KELEMEN ROLAND, PATAKI MÁRTA

A kibertámadások nemzetközi jogi relevanciája	270
---	-----

KEMPLER KÁROLY

A védelmi felelősség története és elmélete a nemzetközi jog szemszögéből	271
--	-----

PETRÓCZI TAMÁS, PETRÓCZI TÍMEA

A kémkedés szabályozása és szerepe a nemzetközi jogban	272
--	-----

SERES ESZTER LILLA

Hajókról származó tengeri olajszenyvezések	273
--	-----

Nemzetközi Jogi Tagozat II.

ÁRPÁSI LUCA

A regionális halászati gazdálkodási szervezetek mint az államok közötti együttműködés fórumai a megosztott halállományok kezelésére, az EU és a Feröer-szigetek heringvitája	276
--	-----

BAGOSSY MÁRIA

Az Európa Tanács Kínzás Elleni Bizottsága (CPT) működése a Magyarországra vonatkozó jelentései tükrében	277
--	-----

DAKA MARIJA

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének extraterritoriális hatálya	278
--	-----

DORNFELD LÁSZLÓ

Az Iszlám Állam és a terrorizmus elleni küzdelem aktuális kérdései	279
--	-----

GAZSÓ ANDREA

Az ukrán válság a Krím-félszigeten, nemzetközi jogi megközelítésben	280
---	-----

KOVÁCS MIHÁLY

Egy új korszak kezdete? Avagy: szeparatista mozgalmak Európában	281
---	-----

Nemzetközi Magánjogi Tagozat

BOHATI BIANKA ESZTER

EU vs. WTO – az EU felelősségre vonásának kérdései a WTO-jog megsértése kapcsán	284
--	-----

KOVÁCS DALMA MELINDA

Milyen eredményre számíthat a CESL az adásvételi jog területén jelen lévő szabályozási versenyben?	285
---	-----

NÉMETH KRISTÓF LÁSZLÓ

Iustitia kikacsint a szemkötő alól	286
--	-----

DR. SÁRY LILLA

A közrend koncepciójának összehasonlítása a magyar és a francia nemzetközi kollíziós magánjogban	287
---	-----

SZABÓ ÁKOS

Az élelmiszer-adalékanyagok és a szabad kereskedelem	288
--	-----

SZABÓ ZITA

Gyermekek és gyökerek – örökbefogadás külföldről	289
--	-----

VADÁSZ VANDA

A jogellenesen külföldre vitt kulturális javak visszaszolgáltatása Nagy-Britanniában – a Seuso-ügy kapcsán	290
---	-----

Pénzügyi Jogi Tagozat

CSÉPÁNY BÁLINT AMADÉ

Az adófizetési morál és hajlandóság hatása az adóbevételekre – különös tekintettel az szja és az áfa helyzetére	292
--	-----

CSERNUS MÁTÉ, PATAKI TAMÁS DÁNIEL

Az állami beavatkozás dimenziói a hazai kockázati tőkepiacon	293
--	-----

ÉLŐ DÁNIEL

Az állampapírok forgalmazásának szerepe Magyarország finanszírozásának szempontjából	294
---	-----

HARASZTI NÓRA

A filmgyártáshoz kapcsolódó közvetett és közvetlen támogatások	295
--	-----

HUTÓCZKI KATALIN

Tud-e repülni a lelőtt madár,
avagy a takarékszövetkezetek integrációja hazánkban 296

JÁMBOR BIANKA

A rokkantsági ellátás pénzügyei 297

LOVAS DÓRA

Bankmentési mechanizmusok eurózónán innen és túl 298

POHL ÁKOS

Könyörtelen behajtás vagy tisztességes beszéd?
Az adózói jogok érvényesülése az adóigazgatási eljárásban,
különös tekintettel az ellenőrzés szakaszára 299

TULLER GÁBOR

Gazdasági társaságok átalakulása és adózása 300

VERES JÁNOS JENŐ

Pénzmosás tevékenységének szabályozása és néhány gyakorlati technikája 301

Polgári Eljárásjogi Tagozat

BALÁZS RÉKA

Családi mediáció, kapcsolatügyi mediáció 304

CZAPÁRI DÓRA

Tárgyalás előkészítés a polgári jogvitákban,
a különböző országok jogi megoldásainak tükrében 305

FERENCZY ÁRON

A tárgyalási rendszerek megítélése
az 1911:I. tc. pergátló körülményei alapján 306

GELENCSÉR DÁNIEL

„Tények és tévhitek” – avagy a jogi tények megjelenése,
valamint azok megállapításának individuális- és jog által
megszabott korlátai a polgári peres eljárásban 307

GULYÁS ESZTER

Igényérvényesítés társasházi közösköltség-követelés esetében 308

KISPÁL ZSUZSANNA

Keresetváltogatás és percezúra 309

NYÍRI ADRIENN

A közigazgatási perek aktuális problémái 310

PÁDÁR HENRIETTA

Az online sajtó-helyreigazítás aktuális kérdései 311

PATAI SZABOLCS, SZABÓ SAROLTA ÉDUA

Az érvénytelenített nemzetközi kereskedelmi
választottbíróági ítéletek végrehajtása 312

PÓTH ANTAL

A fizetési meghagyásos eljárás közgazdaságtani elemzése 313

Polgári Jogi Tagozat I.

ANGELI MARIANNA

A nem vagyoni kártérítés megszűnése Magyarországon 316

BIKKI VIVIEN

Kárként a családban – egy gyermek mint kár 317

HORVÁTH VIKTÓRIA

Sérelemdíj vagy nem vagyoni kártérítés? 318

KISS JÁNOS MÁRK

Az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége 319

KOBL TAMÁS

A vezető tisztségviselők polgári jogi felelőssége 320

MAJOROS TÜNDE

Nagyobb a füstje, mint a lángja
– a vezető tisztségviselő felelősségének egyes kérdései 321

ORBÁN ANDRÁS

A jogalkotással okozott kárért való felelősség 322

SZEKRÉNYES JOHANNA AMÁLIA

A pacta sunt servanda jogelv alkalmazásáról és a szerződések körülményeiben
beállt előre nem látható változások joghatásairól az új Ptk. értelmében 323

SZEKRÉNYES JOHANNA AMÁLIA

A szerződések körülményeinek
előre nem látható változásai a joggyakorlatban 324

SZÖGHY SZABOLCS

Az orvos kártérítési felelőssége 325

SZŐKE EVELIN ÁGNES

A szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség útvesztői 326

VASICZA MÁRIA REBEKA

A sérelemdíj rendszertani elhelyezése
és összehasonlítása a német fájdalomdíjjal 327

Polgári Jogi Tagozat II.

BUSA RÉKA

A norma és az esztétikum kollíziója
– a szerzői jog és a színpadi nyilvános előadások kapcsolata 330

JÁRDAI MAXIM

Az üzleti titok és a know-how védelme 331

KAZARJÁN ANNIE

A szerzői jogi eredetiség jogösszehasonlító elemzése 332

LÁSZLÓ CSILLA

A gyógyszerek szabadalmi oltalma, különös tekintettel a biotechnológiára 333

OTTÓFFY ZSÓFIA

Iparjogvédelem Kínában
– lehetőségek és nehézségek az árujelzők oltalmával kapcsolatban 334

TÖRÖK SOMA

Internet, szólásszabadság és a tárhelyszolgáltatók felelőssége 335

UJVÁRI PETRA

„Divatjog a kifutón” – a divatipar oltalmazhatóságának lehetőségei
a szellemi tulajdonjogok tükrében 336

Polgári Jogi Tagozat III.

ÁMÁN ILDIKÓ

A fogyasztó és a termék fogalom anomáliái
a jelenlegi szabályozás tükrében 338

BARTÓKI ATTILA

Merchandising mint önálló szerződéstípus 339

CONSTANTINESCU KRISZTINA

Színlelt szerződések megítélése a magyar és román jogrendszerekben 340

KERESZTES GERGŐ MÁRK

A tisztességtelenség megítélése a fogyasztói
kölcönszerződésekkel kapcsolatos joggyakorlatban 341

KIRÁLY PÉTER BÁLINT

Gondolatok a devizahiteles perek margójára 342

KRISTON EDIT

Adós fizess?! – avagy a devizahitel-szerződések érvénytelensége
a polgári jog szémszögéből 343

OSZLÁNCZI MERCÉDESZ

Az alimentációs szerződések aleatórius jellegének változása.
Történeti és összehasonlító jogi vizsgálatok az új Ptk. perspektívájából 344

PAJA GÁBOR

Gondolatok a deviza-alapú kölcsönszerződésekben felmerülő
egyes jogi hiányosságok megoldásáról 345

RAJKAI BENCE

Tisztességtelenség fogalmának értelmezése,
különös tekintettel a devizaszerződésekkel kapcsolatos kúriai döntésekre 346

SZABÓ ZSÓFIA

Új hangok a régi nótában: a vállalkozási szerződések
közös szabályai az új Polgári törvénykönyvben 347

Polgári Jogi Tagozat IV.

ANDRASOVSKY ZSÓFIA

Amikor a helyzet kilátástalan
– a szabad kilátáshoz való jog a jogági jogellenesség tükrében 350

CSITEI BÉLA

A kitagadási okok tartalma, avagy észrevételek
az új Ptk. öröklési jogi könyvéhez 351

DÚL JÁNOS

A társasági jog és az öröklési jog kapcsolódási pontjai 352

LÁSZLÓ NÓRA

A pszichiátriai betegek védelme a polgári jog eszközeivel,
különös tekintettel az ellátásuk során előforduló jogsértésekre 353

MOLNÁR MÁRK

A zálogjog bírósági végrehajtáson kívüli érvényesítésének
szabályai az új Ptk.-ban, és a szabályozás prognosztizálható hatásai 354

NAGY BARNA KRISZTINA

A szindikátusi szerződés 355

PÁPAI MÁRTA

Trust és a bizalmi vagyonkezelés összehasonlítása
különböző jogrendszerekben 356

PONGRÁCZ DÁVID

A gyűlöletbeszéd elleni harc a polgári jog eszközeivel 357

SCHULTZ MÁRTON

Találás joga. Német és magyar összehasonlító jogi elemzés 358

SIMON STELLA

Az engedékenységi eljárás alatt keletkezett dokumentumok
hozzáférhetősége a magánjogi kártérítési keresetekben 359

SZŐCS IZABELLA

A post mortem megtermékenyítés jogi vonatkozásai 360

ZÁDORI BEÁTA

Az apport tárgyának elméleti és gyakorlati kérdései 361

Római Jogi és Egyetemes Állam- és Jegtörténeti Tagozat

BIRÓ ZSÓFIA

A kamatmaximum kijátszására szolgáló ügyletek az ókori Rómában 364

CZIBULYA BALÁZS

Zu Befehl – Parancsra tettem – avagy természetjogi bontómunkálatok
a berlini fal napos oldalán..... 365

DEÁK PÉTER

Az uxor in manu és az agnatio viszonya a római jogban 366

DEÁK RÉKA, KACZKÓ ANNA, NAGY NIKOLETT, NÉMETH GYÖRGY ATTILA, PATAKI BETTINA, SZIVÓS KRISTÓF, SÁDT NÓRA

Becsületbeli emberölés.

Egy attikai bűnvádi per rekonstrukciója Lysias 12. beszéde alapján 367

MOLNÁR ORSOLYA ÉVA

A női egyenjogúság érvényesülése az európai dinasztiák élén.

Út a nőtényfarkasoktól Európa nagyanyjáig 368

NIKLAJ PATRÍCIA DOMINIKÁ

A vallás megválasztásának és gyakorlásának szabadsága

az Osztrák Császárságban (1848–1867) 369

PÁLINKÁS NÓRA

Múlt a jelenben: az arab társadalmi és családi viszonyok

fejlődéstörténete a Korán szellemében 370

PÁPAI MÁRTA

Napóleon bűnvádi perrendtartásának hatásai Olaszországra 371

SCHMIDT VIRÁG

Az eladási bizomány kazuisztikája a római jog forrásaiban 372

SZTOJÁN KRISZTINA

Dos reddenda – Hozományi paktumok

a klasszikus korszak szerződési gyakorlatában 373

VAJDAI ANITA

A haszonélvezőt ért sérelmek orvoslásának perjogi eszközei a római jogban ... 374

AGRÁR- ÉS SZÖVETKEZETI JOGI
TAGOZAT

CONSTANTINESCU KRISZTINA

jog
BA, 4. félév
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem
Természettudományi és Művészeti Kar

Témavezető:
Dr. Sztranyiczki Szilárd
adjunktus, ETDK RHK

AZ ÁLLATOK JOGI STÁTUSZA ÉS JOGALANYISÁGÁNAK KÉRDÉSKÖRE

Az állatok jogalanyisága a mai napig vitatott téma, e tekintetben több vélemény létezik: az egyik álláspont szerint az állatokat továbbra is dolgoknak kell tekinteni, mivel nincs morális érzékük, nem tudnak társadalmi szerződésbe lépni, irracionálisak és nem tudnak beszélni. Egy másik nézőpont szerint „lelkes” dolgoknak kell tekinteni, ezen hasznossági elv elítéli az állatkínzást, mivel nekik is vannak érzéseik, de továbbra is fenntartják, hogy egyes állatokat táplálkozás céljából és a bundájukért kell tartani. A harmadik tábor álláspontja, hogy az állatokat is jogalanyként kell kezelni, mivel az állatok korlátozott értelmi képességgel rendelkező lények, akárcsak az újszülöttek vagy az értelmi fogyatékos személyek, így ugyanolyan jogok illetik meg őket is. Célom, hogy jogi szemszögből vizsgáljam meg a témát, feltárva ennek történeti fejlődési irányvonalait, bemutatva a jelenlegi román törvénykezés hozzáállását, és azt nemzetközi szabályozásokkal összehasonlítani.

CSEH TIBOR ANDRÁS

jogász
osztatlan, 7. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Mikó Zoltán
megbízott oktató, PPKE JÁK

KÜLFÖLDI SZEMÉLYEK FÖLDTULAJDON-SZERZÉSE MAGYARORSZÁGON

A köztudatba új földtörvényként beépülő, 2013. évi CXXII. törvényt a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról már megalkotásakor éles bírálatok érték a szakmai és politikai paletta majd minden oldaláról. Egyesek a kiváló minőségű magyar termőföld külföldi tulajdonba kerülését, mások a rendelkezési jog jelentős korlátozását rótták fel a megalkotott jogszabálynak. A viharos fogadtatás és a téma specialitása miatt a tájékozott emberben is kérdőjelek merülhetnek fel az új szabályozás megítélését és gyakorlati megvalósulását illetően. Az új földtörvény kettős elvárásnak próbál eleget tenni: egyszerre kell megfelelnie az Európai Unió szabadpiaci normáinak és megvédenie a hazai termőföldeket és a magyar gazdák érdekeit. Dolgozatomban a külföldi személyek földtulajdonhoz jutását vizsgálom a szabályozás erre vonatkozó releváns részeinek bemutatásával. Kutatásom célja nem csupán az egyes tulajdonszerzési feltételek ismertetése, hanem az új földforgalmi szabályozásnak mintául szolgáló külföldi gyakorlat elemzése és az átvétel társadalmi-gazdasági okainak megfejtése. Vizsgálódásaim során következtetéseket vontam le ezzel kapcsolatban, amiket a dolgozatban vázolok is. Az új földforgalmi szabályozás sikerét egyelőre csak a jövő mondhatja meg, azonban a magyar regulának mintául szolgáló tulajdonszerzési feltételek tőlünk nyugatra már bizonyították alkalmasságukat. Meglátásom szerint európai mértékkel nézve is szigorú, a termőföld védelmét elsődlegesnek tekintő agrártörvények születtek. Dolgozatom záró részében összegzem a külföldi személyek földtulajdon-szerzésének előnyeit és hátrányait, vázolom a jogi személyek tulajdonszerzésének jelenlegi problémáját, és több javaslattal is előállok. Végső konklúzióként leírom, hogy az említett kritikák egy részét már önmagukban hibásnak tartom, ugyanis miért lenne az baj, ha dán, olasz vagy angol gazdák hazánkban kezdenének a föld műveléséhez, magas szintű termelési technikáikat magukkal hozva? Véleményem szerint az állampolgárság kérdése másodlagos, a hangsúlynak sokkal inkább a spekulációs törekvések megakadályozásán kellene lennie, a mezőgazdasági termelés hatékonyságát ugyanis csak a kiegyensúlyozott birtokviszonyok szolgálhatják.

DOMOKOS KLAUDIA

közigazgatási
MA, 1. félév
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Dr. Török Gábor
egyetemi tanár, NKE KTK

Témavezetők:
Dr. Méhes Tamás
adjunktus, NKE KTK

EGY SAJÁTOS VÁLLALKOZÁSI FORMA: GONDOLATOK A SZÖVETKEZET SUI GENERIS JELLEGÉRŐL

Pályamunkámban a szövetkezetek kettős jellegének alakulását követtem nyomon – a jogi szempontok mellett a gazdasági vonatkozásokat is figyelembe véve. Kutatásom központi témájaként a szövetkezet mint „speciális jogi személy”, „speciális gazdálkodási alakzat” jogi minősítésének problematikáját határozta meg. Ennek keretében – a szövetkezés egykori és jelenlegi, hazai és nemzetközi alapértékeire, illetve alapelveire, valamint a szövetkezet fogalmi meghatározására különös hangsúlyt fektetve – azt próbáltam bebizonyítani, hogy e sajátos jogintézmény kettőssége több dimenzióban is tetten érhető. Fontos vizsgálándó aspektusként tekintettem tehát az egyesületekre és a gazdasági társaságokra jellemző jegyek összhangjára és a gazdasági-társadalmi célok együttes megvalósítására, ugyanis éppen ezek adják a szövetkezés lényegét. E kettősség nem oldható fel, egyik oldal sem létezhet a másik nélkül.

Külön fejezetben, történeti kitekintéssel tértem ki az állami beavatkozás szerepére – lehetőségére, szükségességére – a szövetkezeti autonómia vonatkozásában, amelynek kapcsán arra a következtetésre jutottam, hogy a szövetkezet önállóságának tiszteletben tartása mellett célszerű és egyben nélkülözhetetlen az állam kezdeményező, támogató hozzáállása –, nemcsak a hatékony szövetkezeti működés, hanem a jogintézmény iránti bizalom növelésének tekintetében is. A szövetkezők és az állam között közvetítői szerepet betöltő érdekképviseletek egységes és ilyen formán hathatós közreműködése is pozitív irányba terelheti a szövetkezés ügyét.

Kutatásom eredményei egyértelműen azt bizonyították, hogy a valódi, azaz a közösséget előtérbe helyező, ideológiától mentes szövetkezetre – éppen annak sajátos jellegéből adódóan – napjainkban is versenyképes és egyben szolidáris vállalkozási formaként tekinthetünk. Mivel dolgozatomban megírásakor fontosnak tartottam, hogy ne csupán az egyes jogszabályokat és az elméleti jellegű szakirodalmat mutassam be, a szövetkezeti jog kutatóinak állásfoglalása mellett helyet kaptak a gyakorlati szakemberek, az érdekképviseleti vezetők tapasztalatai is.

KOCSIS BIANKA ENIKŐ

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Szilágyi János Ede
egyetemi docens, ME ÁJK

„ZSEBSZERZŐDÉSEK” – A MEZŐGAZDASÁGI FÖLDEK TULAJDONJOGÁNAK MEGSZERZÉSÉT VAGY HASZNÁLATÁT KORLÁTOZÓ JOGSZABÁLYI RENDELKEZÉSEK KIJÁTSZÁSÁRA IRÁNYULÓ JOGÜGYLETEK ÉS A NATURALIS OBLIGATIO KAPCSOLATA

A mező- és erdőgazdasági földek az agrárgazdaság nélkülözhetetlen termelőeszközei, a mező-, illetve erdőgazdálkodás alapvető termelési tényezői, viszont a mezőgazdasági földterület nagysága napjainkban egyre csökken – ez csak néhány azon indokok közül, amelyek a mezőgazdasági föld védelmét szolgáló jogszabályi rendelkezések szükségességét alátámasztják. Részben ezen indoklás miatt tartalmazott az 1994. évi LV. törvény a termőföldek megszerzését, illetve használatát korlátozó rendelkezéseket. Azonban mivel ezek az előírások nem feleltek meg az uniós kritériumoknak, Magyarországnak e területen is harmonizálnia kellett nemzeti szabályozását az uniós joggal, és egyenlő feltételeket kellett biztosítani a mezőgazdasági földek tulajdonának megszerzésében külföldiek és belföldiek számára egyaránt. A moratórium ebben az évben járt le. Az említett korlátozások megkerülése, kijátszása érdekében azonban az elmúlt években számos (színel) jogügyletet kötöttek. A közbeszédben ezeket „zsebszerződéseknek” nevezik.

Dolgozatomban többek között arra keresek választ, hogy mit is értünk „zsebszerződések” alatt. Milyen formában jöttek, jönnek ezek létre? Már az elnevezésből is kitűnik, hogy e szerződések egyik jellemzője a látencia, ugyanis jó részük valóban „a felek zsebében marad” Ezért fontos kérdés, hogy felderíthető-e egyáltalán ezek létezése, és ha igen, akkor hogyan. Kérdéses, hogy az uniós előírásokat is figyelembe véve milyen módokon lehet fellépni ellenük, milyen jogi konstrukciókkal lehet ezek terjedését megakadályozni. Az efféle jogügyletek kezelhetőek-e naturalis obligatióként? Milyen problémákat vet fel ezek létezése?

LUKÁCS DÁVID

közigazgatási
MA, 1. félév
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:

Dr. Téglási András
adjunktus, NKE KTK

GMO-NÖVÉNYEK TERMESZTÉSÉNEK ALAPJOGI KÉRDÉSEI

Dolgozatomban számos olyan kérdéssel foglalkozom, melynek aktualitása manapság megkérdőjelezhetetlen. Elég, ha belegondolunk abba, hogy mit kezdtünk a jelenleg adottságként kezelt, emberiség által ismert génörökséggel, amely tartalmazza az emberi beavatkozással természetes úton módosított élőlényeket (nemesített növények, háziasított állatok stb.), illetve a jelenleg is érintetlen génállománnyal rendelkező egyedeket. Ez a génállomány az évezredek alatt viszonylag lassan módosult. Az eddigiekben a fajok közötti tulajdonságcsere kisebb mértékben volt megvalósítható (a legjellemzőbb módszer a nemesítés volt). A géntechnológia azonban gyakorlatilag korlátlan lehetőséget ad arra, hogy akár állatokra jellemző tulajdonságokkal ruházzuk fel a növényeket. Ezek a változások rendkívül gyorsan mehetnek végbe, és a módosítások sokkal drasztikusabbak, mint amiket korábban a nemesítéssel el lehetett érni.

Logikai szempontokat figyelembe véve, a dolgozatban első egységeként megjelenő bevezető részben bemutattam a témaválasztás okát és a napjainkban tapasztalható helyzetet. Ezt követően sorra vettem az érintett alapjogokat (egészséges környezethez való jog, egészséghez való jog, tudomány szabadságához való jog), melyekkel kapcsolatban komoly kérdések és ezek mentén öltre menő szakmai viták is kibontakoznak a GMO-k megjelenése miatt. Ezt követi a közösségi és hazai szabályozási keret ismertetése. A nemzetközi jogszabályok között kiemelendők az uniós jogi aktusok (az Európai Parlament és a Tanács 2001/18/EK rendelete és az Európai Parlament és a Tanács 1829/2003/EK rendelete). A magyar jogszabályok elemzésénél elsősorban az Alkotmány és az Alaptörvény rendelkezéseinek elemzésére helyeztem a hangsúlyt, de foglalkoztam a 1998. évi XXVII. törvény és annak végrehajtási rendeletének vonatkozó szabályaival is. A legtöbb helyen természetesen utaltam az Alkotmánybírósnak az Alaptörvény (és korábban az Alkotmány) témával kapcsolatos elvi megállapításokat tartalmazó határozataira is. A dolgozat elején meghatározott hipotézisem, miszerint a géntechnológia még nem minősíthető megbízható technológiának, és ezért szükséges a terjedésének korlátozása, a dolgozatban folyamatosan visszatérő elemét képezi. Minden elemzett jogszabály vonatkozásában az volt a célom, hogy ezen korlátozás alapjait és megnyilvánulásait keressem. Végezetül összegző gondolataimat, kutatásom eredményeit rendszereztem.

MÉSZÁROS PÁL EMIL

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Bércesi Zoltán
egyetemi docens,
PTE ÁJK

Dr. Kecskés László
egyetemi tanár,
PTE ÁJK

Dr. Nocht Tibor
egyetemi tanár,
PTE ÁJK

AZ ÚJ FÖLDFORGALMI TÖRVÉNY JOGINTÉZMÉNYEI („AZ ORSZÁG, AMELY TÖNKRETESZI A FÖLDJÉT, ÖNMAGÁT TESZI TÖNKRE”)

Dolgozatomban során igyekszem bemutatni a föld mint alapvető gazdasági és tulajdoni egység fontosságát, amely során az agrárjog és gazdaság történetét, az új földforgalmi törvény egyes jogintézményeit, valamint a tulajdonszerzést elemeztem, illetve írtam le. Fontos az olvasónak ismeretekkel rendelkeznie arról, hogy a mai magyar mezőgazdaság miképpen maradt el a nyugati mezőgazdaságokhoz képest, mivel így az új törvény indokait, valamint céljait is megértheti. A magyar jogalkalmazástól idegen jogintézmények kerültek bevezetésre, ami miatt az elkövetkező időkben viták, illetve fennakadások várhatóak ezen a jogterületen. A termőföldtulajdon-szerzés egy különleges tulajdonszerzés, amelynek alapját véleményem szerint az új Polgári törvénykönyv alkotja, és ehhez képest ad speciális rendelkezéseket a 2013. évi CXXII. törvény, amely a tulajdonszerzés szabadságát nagymértékben korlátozza. A gyakorlat számára fontos, hogy milyen gyorsan, gördülékenyen halad a szerződések befogadása, illetve intézése a különböző hivataloknál, és emiatt nem tekinthetünk el az új fogalmak, jogintézmények elemzésétől, mint például a földművestől, a hatósági eljárástól vagy a kényszerintézkedéstől. A közjog és magánjog keveredése kiemelkedően fontos tényező, mert így megérthetjük hogy a mai jogban már nem lehetséges teljes mértékben eme két jogterületet teljesen elválasztani egymástól. Ezen indokok miatt az agrárjogot és ezen belül a föld forgalmát szabályozó joganyagot is egy „keresztbe fekvő” jogterületnek tituláljuk. Az elmúlt szűk egy évben a törvény hiányosságai, nem megfelelő alkalmazása miatt a gyakorlatban kérdések, illetve problémák merültek föl, amelynek orvoslását a jogalkotónak a kellő információk beszerzése után meg kell kezdenie.

Véleményem szerint szükséges és elodázhatatlan volt egy új törvény megalkotása a föld forgalmával kapcsolatban, amely megfelelően védi a magyar tulajdonosokat, termelőket, illetve a földet használó más személyeket. A megfelelő jogi szabályozás lökést adhat a gazdaságnak, ezen belül is a mezőgazdaságnak is, amely országunk számára elengedhetetlen.

POÓR ILDIKÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Szilágyi János Ede
egyetemi docens, ME ÁJK

JUT-E DOHÁNY A DOHÁNYRA? – AVAGY A VERTIKUM LÉTE A KÖZÖS AGRÁRPOLITIKA ÚJ IDŐSZAKÁBAN, JOGI SZEMMEL

A Közös Agrárpolitika 2014–2020 közötti időszaka egy teljesen új szabályrendszert vezetett be valamennyi tagállam agráriumában. A változás a dohányágazatot igen érzékenyen érintette, hiszen a korábban különleges támogatásként (73/2009/EK rendelet 68. cikk) definiált szerkezetátalakítási programot [29/2010 (III. 30.) FVM] az Európai Unió már nem biztosítja a szektor részére. A döntés csapásként hatott az ágazat szereplőire, és megkérdőjeleződött annak további léte. A Földművelésügyi Minisztérium azonban, látván a foglalkoztatást is segítő támogatás fontosságát, hazai forrásból kívánja biztosítani az EU által már nem finanszírozott forrásokat.

Dolgozatom első részében bemutatásra került a dohányágazatban biztosított piacsabályozási támogatások rendszere a KAP előző időszakában. Ezt követően arra a kérdésre kívántam válaszolni, hogy milyen szempontok kerültek figyelembe véve, illetve milyen folyamat vezetett az ágazat ezt követő mellőzöttségéhez. A jelenlegi helyzet ismertetése után pedig rátértem annak a hangsúlyos problémának a megtárgyalására, hogy milyen alternatívákkal lehetne biztosítani hazai forrásból a támogatást, és hogy ezek a lehetőségek megfelelnek-e az uniós jogi előírásoknak, jogszabályoknak, esetlegesen nem áll-e fenn összeütközés a hazai szabályok és az uniós joganyag között?

A dolgozatom zárásaként pedig az Európai Bíróság gyakorlatából ismertetek egy olyan esetet, ahol az állami támogatás volt a per tárgya. Ennek ismeretében pedig joghallgatóként megpróbáltam értékelni, hogy a még formálódó hazai támogatási rendszer megfelel-e a KAP szabályrendszere által kijelölt keretnek.

SZABÓ RÉKA

jogász
osztatlan, 6. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Fazekas Marianna
egyetemi docens, ELTE ÁJK

Témavezető:
Dr. Vass János
egyetemi docens, ELTE ÁJK

MITŐL MÉZ A MÉZ? AZ ÉLELMISZERLÁNC IGAZGATÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MÉZ JOGI SZABÁLYOZÁSÁRA

A biztonságos és egészséges élelmiszerek előállítása az uniós élelmiszerjog legfontosabb célkitűzése. A belső piac szabályozásával párhuzamosan megjelentek az élelmiszerjog horizontális és vertikális szabályai, melyek fokozatosan lebontották az áruk szabad áramlásának tagállamok közötti akadályait. A kutatás célja az élelmiszerlánc-igazgatás bemutatása a méz mint élelmiszer példáján keresztül. Az élelmiszerekre vonatkozó általános elvek és követelmények, illetve az élelmiszerek címkézésére, kiszerelésére és reklámozására vonatkozó rendelkezések jelentik a rendszer alapvető szabályozási keretét. Emellett a mézre vonatkozó uniós és hazai szabályok is kiindulópontként szolgálnak az élelmiszerek igazgatása tekintetében. A magas minőségű és biztonságos méz előállítását az élelmiszerlánc-igazgatás alrendszerének megfelelő együttműködése teszi lehetővé. Az állategészségügyi követelmények uniós és nemzeti szinten szolgálják a méhcsaládok egészségének megőrzését és járványos betegségeik megfékezését. A másik fontos követelmény a világos és egyértelmű, joghézagoktól és fogalmi pontatlanságoktól mentes jogi környezet kialakítása. Ennek jelentőségét jól példázza a dolgozatban bemutatott, az Európai Unió Bíróságának C-442/09. sz. ügyben hozott ítélete. A géntechnológiával módosított szervezetek, valamint a méz összetételi és jelölési jellemzőinek, követelményeinek bemutatása jelzi az Európai Unióban felmerült vitás jogalkotási kérdéseket. Az Európai Unió a fogyasztók egészségét a „szántóföldtől az asztalig” elv révén óvja, azaz a termeléstől a fogyasztó asztaláig az élelmiszerlánc minden elemét ellenőrzi. A napjainkban egyre gyakoribb élelmiszer-hamisítások gátját egy hatékony hatósági ellenőrzési rendszer jelenti, mely a jó minőségű mézet előállító méhészeket és fogyasztókat védi a piacon időről időre megjelenő hamisítványokkal szemben. A méhészeti ágazat finanszírozása az Európai Unió társfinanszírozásával működő Magyar Méhészeti Nemzeti Program keretében valósul meg.

A méz egyre szélesebb körű felhasználási területe és a magyar méz jó hírneve indokolja a méhészet támogatását a dolgozatban tárgyalt igazgatási alrendszerek révén, mindazonáltal a kutatás rámutat a rendszer néhány hiányosságára és egyes jogi fogalmak pontatlanságára.

SZÖLLŐSI ZITA ADRIEN

jogász
osztatlan, 6. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Hegyes Péter István
adjunktus, SZTE ÁJTK*

AZ ELŐVÁSÁRLÁSI JOG MINT A FÖLDFORGALOM ALAKÍTÓ JOGA

A moratórium meghosszabbított időszakának lejártát követően a magyar jogalkotónak figyelembe kellett venni az uniós csatlakozási szerződésben vállalt kötelezettségeket és azzal összhangban kellett az új földforgalmi törvényt létrehoznia. A meghosszabbított átmeneti időszak lejártával azonban nem szűnt annak a veszélye, hogy egy földpiaci nyitás esetén „spekulatív földvásárlási célpont lenne” Magyarország, ami sértené a nemzeti érdekeket. A szabályozás kidolgozása során olyan problémákra kellett választ találni, mint a tagállami állampolgárok termőföld megszerzésének diszkriminációmentessége, a zsebszerződések létrejöttének megakadályozása vagy a befektetési célú földszerzés kizárása. Erre tekintettel született meg az a döntés, hogy szigorítják a földtulajdonszerzés rendszerét, amelynek következtében a korlátozások köre a magyar állampolgárokra is kiterjedő hatállyal bővült. E korlátok között továbbra is kiemelt szerep jut a földtörvény által alapított az elővásárlási jognak, amelynek elemzése jelen dolgozatom tárgya.

ALKOTMÁNYJOGI
TAGOZAT I.

BEDŐ RENÁTA

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Láposy Attila
tanársegéd, ELTE ÁJK*

A KISZOLGÁLTATOTT HELYZETBEN LÉVŐ SZEMÉLYEK NEM BÍRÓSÁGI TÍPUSÚ ALAPJOGVÉDELME, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A BETEGJOGOKRA

A 21. század jogállama többféle módon igyekszik biztosítani a többség és a hátrányosabb, kiszolgáltatottabb helyzetben lévő kisebbségek jogainak egyenlő érvényesülését. Ennek a fokozott figyelemnek a legfőbb jogi terepe az alapjogvédelmi fórumrendszer, amely napjainkban egyre összetettebbé válik. Általános sztenderdként a bírósági típusú jogvédelem jelenik meg, amelynek alternatívája, egyes esetekben kiegészítője a nem bírósági típusú jogvédelem. Dolgozatomban a speciális vonásaira figyelemmel kizárólag a magyar nem bírósági alapjogvédelem intézményeit és rendszerét vizsgáltam.

A dolgozat célja, hogy koherens képet adjon a nem bírósági típusú jogvédelem rendszeréről, elméleti kérdéseiről, végül pedig ennek a gyakorlati érvényesüléséről az egyik reprezentatív kiszolgáltatott csoport, a betegek jogainak védelme tekintetében. A nem bírósági típusú jogvédelem összetevői között át kívántam tekinteni az ombudsman típusú, a hatósági típusú alapjogvédelem, valamint a kiegészítő jellegű, közreműködő intézmények által ellátott, dolgozatomban egyéb kategóriába sorolt alapjogvédelem helyzetét.

Megalapozásként a dolgozat áttekinti a nem bírósági típusú jogvédelem intézménytípusainak magyarországi kialakulását, a működésével, átalakításával kapcsolatos elméleti vitákat. Mivel a nem bírósági alapjogvédelem több szinten zajlik egyszerre, szükséges a fórumrendszer szereplőit külön-külön, de egymásra tekintettel vizsgálni. A nem bírósági alapjogvédelem típusainak bemutatásával rá kívánok világítani az alapjogvédelmi intézménytípusok jellegadó sajátosságaira, előnyeire és hátrányaira.

A nem bírósági típusú alapjogvédelem elemeit az egyik legkiszolgáltatottabb helyzetű védendő csoport, a betegek tekintetében kívánom elemezni és értékelni. Az egészségügyi intézményrendszer működéséből adódó aszimmetrikus jogi és információs helyzet miatt a betegek sérülékeny, védendő csoportnak minősülnek, jogaik érvényesítése a gyakorlatban számos akadállyal jár. Vizsgálatom fókuszában az áll itt, hogy a nem bírósági típusú jogvédelem intézményei mennyire képesek hatékonyan szolgálni a betegek jogainak védelmét, előfordulnak-e rendszerbeli hiányosságok, és ezeket hogyan lehetne orvosolni. A levont következtetések alapján javaslatot teszek a betegjogok tekintetében egy ideális, komplex alapjogvédelem kialakítására.

BOROS LUCA

jogász
osztatlan, 8. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Cservák Csaba
egyetemi docens, KRE ÁJK*

GYERMEKEK JOGAI A MÉDIÁBAN

A gyermek. A jövő társadalmának alapköve, a jövő reménysége, a jövő felnőttje. Bármelyikre is gondolunk, egy biztos: a gyermek a mindenkor jelen társadalmának és felnőttjének felelőssége és lehetősége.

Persze létfontosságú, de nem elegendő „csupán” szeretetteljes légkört és biztonságos családi hátteret biztosítani a gyermeknek. Annak tudatában kell védelmezni, nevelni és kialakítani környezetét, hogy olyan felnőtt váljon belőle, aki szintén képes lesz ugyanerre. Aki képes lesz önálló döntéseket hozni, aki képes megfelelő választ adni társadalmi kérdésekre és problémákra, aki empatikus, és aki tudja, érzi a jó és rossz, a helyes és helytelen közötti különbségeket. Mindehhez elengedhetetlen, hogy a gyermeket ne csak otthon védjük, hanem „kint a nagyvilágban”, a társadalomban is. Morális axióma, hogy a gyermek különleges védelemre méltó. Ehhez kívánnak hozzájárulni jogrendszerünk jogszabályai, jogintézményei és a jogvédelmi intézmények, hatóságok.

Vannak esetek, amikor ez a védelem egyszerűbb. A szabály világos, a jogsértés egyértelmű, a sérelem orvosolható, és mindehhez a megfelelő hatóság, szerv is rendelkezésre áll, amely foganatosíthatja a szankciót, kísérletet tehet az eredeti állapot helyreállítására és a veszélyek megelőzésére.

Ám vannak helyzetek, amikor ezek a határvonalak közel sem ilyen egyértelműek és jól felismerhetők. Ráadásul van, hogy pont ott nem találjuk ezeket a határvonalakat, ahol az átlagosnál nagyobb szükség lenne rájuk. Ilyen határsáv a média és a gyermeki jogok találkozásának területe.

Az talán vitán felül álló, hogy a média gyakorolja az egyik legnagyobb hatást a mai gyermekek gondolkodására, énképére és értékrendjére. Ez és az Alaptörvényben deklarált állami kötelezettség – a gyermek joga a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz – alapján a média gyermekjogi szemléletű szabályozása kikerülhetetlen. Ám még a gyermekek jogai sem szoríthatják teljesen hátérbe a sajtó és a véleménynyilvánítás szabadságát vagy a társadalmi környezetből fakadó adottságokat és körülményeket.

A dolgozat ezen jogok és értékek kollíziójából és konfliktusából eredő kérdéseket igyekszik megválaszolni úgy, hogy mindeközben a gyermeki jogokhoz is megpróbál a szokásostól eltérően, másként közelíteni.

DEÁK IZABELLA

igazgatásszervező
BSc, 5. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Tóth Gábor Attila
egyetemi docens, DE ÁJK

VALLÁSSZABADSÁG MA MAGYARORSZÁGON – ALAPJOG VAGY KIVÁLTSÁG?

Dolgozatomban a vallásszabadság aktuális magyarországi problémáit vizsgálom. Az elemzés fókuszában az Alaptörvény és a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény áll, amely Magyarország közjogi átalakulásának forratagában sok más sarkalatos törvény mellett született meg.

Felvázolom a vallásszabadság alapjogának, a semlegesség elvének és a diszkrimináció tilalmának egy demokratikus jogállamban elvárt kereteit. Áttekintem a törvény megalkotásának indokait, az elérni kívánt célokat, a törvény problematikusnak vélt elemeit, a megváltozott jogállásokhoz kapcsolódó jogosultságokat. Mércéként szolgált továbbá az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogában a lelkiismereti és vallásszabadság jogának érvényesülése érdekében kimunkált, alapelveknek tekinthető európai minimum. Véggkövetkeztetésem megkérdőjelezi, hogy az egyházakat érintő alkotmányos átalakulást megtestesítő törvény szellemében beszélhetünk-e mindenkit megillető vallásszabadságról ma Magyarországon. Megítélésem szerint a vallásszabadság jelenleg nem alapjogként funkcionál, sokkal inkább egy kiváltság. Ennek a többletminőségnek a megszerzése látványos objektív feltételekhez kötött, de valójában ezen feltételek nagy része szubjektív megítélés alá esik. Vizsgálódásom eredményeként kifejezetten egy új törvény szükségessége mellett érvelek, amelynek nagy hangsúlyt kellene fektetnie a Velencei Bizottság véleményére, az Alkotmánybíróság határozataiban és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletében megjelenő elvekre, valamint az állam és egyház elválasztására. A valódi megoldást tehát abban látom, hogy a vallási-hitéleti kérdéseket indokolt külön választani a finanszírozási kérdésektől, mert a mostani szabályozás átláthatatlan és diszkriminatív.

FÖLDES STÉPHANE

jogász
osztatlan, 7. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Hallók Tamás
egyetemi docens, ME ÁJK

A GYÜLEKEZÉSI JOGRÓL MAGYARORSZÁGON: BEJELENTÉS, MEGTILTÁS ÉS A SZERVEZŐ KÁRFELELŐSSÉGE

A gyülekezési jog elsődlegesen a békés gyülekezések szervezéséhez és az azokban történő részvételhez való jogokat biztosítja. Ezen alapvető jogok gyakorlása folytán kötelezettségek keletkeznek, amelyeket részben szintén a gyülekezési jog szabályoz. A modern gyülekezési jog csak a békés gyülekezéshez biztosít jogot, és más alapvető jogokhoz hasonlóan korlátozható. A jogintézmények között a hatályos magyar jog ismeri a szervezők általi bejelentést, a hatóság általi megtiltást, és károkozás esetén a szervezők egyetemleges felelősségét a kárt okozó résztvevővel. Rövid történeti visszatekintés és néhány nemzetközi összehasonlítás után egy jogesettel kapcsolatban a szervezőnek minősülés kérdésével foglalkozunk részletesebben.

GÖNCZI GERGELY

jogász
osztatlan, 8. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Dr. Szomora Zsolt
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

*Témavezetők:
Dr. Sulyok Márton
tanársegéd, SZTE ÁJTK*

A TÉNYLEGESEN ÉLETFOGYTIG TARTÓ SZABADSÁGVESZTÉS ALAPJOGI VONATKOZÁSAI. ALKOTMÁNYOS BÜNTETŐJOG ÉS A STRASBOURGI JOGGYAKORLAT

Dolgozatomban a ténylegesen életfogytig tartó szabadságvesztés alkotmányos aspektusait vizsgálom. A dolgozat fő kérdése, hogy összeegyeztethető-e a TÉSZ az Alaptörvény-nel. Ha igen, miért? Ha nem, miért nem, s mik a megoldás lehetséges útjai?

A fenti kérdések nem új keletűek, e munka megszületését azonban a nemzetközi jogi kontextus utóbbi időben tapasztalt jelentős változása teszi indokolttá. Meggyőződésem szerint ugyanis a megváltozott jogi helyzet az eddig elhangzott érvek újragondolását teszi szükségessé. Ennek során állást kell foglalni az alkotmányos jogok hierarchiájának létezésére, elismerésére vonatkozó kérdésekben, ki kell térni a nemzetközi jog és az Alaptörvény viszonyára, valamint vizsgálni kell az Alkotmánybíróság és az Országgyűlés mozgásterét is. Az elemzés során a vonatkozó hazai alkotmányjogi szakirodalom minél teljesebb feldolgozása mellett törekedtem a releváns strasbourgi joggyakorlat alakulásának bemutatására és a következtetések, ellentmondások feltárására is. Ezt követően a felmerülő érvek minőségét objektív, dogmatikai-logikai módszerrel vizsgáltam meg. Ennek során igyekeztem kerülni azoknak a megállapításoknak az axiómaként való elfogadását, amelyeket egyes szerzők vitatnak. Megközelítésében a dolgozat magáévá teszi Jakab András – a Bécsi Iskolával szembehelyezkedő – álláspontját, mely szerint a jogtudománynak a lehetséges normaértelmezések felvázolásán felül a legjobb alkalmazandó interpretáció érvekkel alátámasztott megnevezése is feladata. Ezért minden esetben, amikor érzékeltem, hogy a szakirodalom nem egységes valamely kérdésben, az ütköző vélemények bemutatása mellett törekedtem megfelelően indokolni, hogy a dolgozatban melyik álláspontot fogadom el s miért. Mindezek szellemében igyekeztem a legjobb meggyőződésemnek megfelelően – olykor egyenesen vitaindító szándékkal – állást foglalni a felmerülő kérdésekben.

HORVÁTH VIKTÓRIA

jogász
osztatlan, 5. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Bragyova András
egyetemi tanár, ME ÁJK*

HAJLÉKTALAN ALAPJOGOK

TDK-munkám során napjaink egyik legégetőbb problémájára, a hajléktalansággal kapcsolatos kérdéskörre kívánom felhívni a figyelmet, amely a mozgásszabadság jogával áll szoros összefüggésben. Mivel mind Európában, mind Magyarországon átalakult a hajléktalanok profilja, úgy gondolom, hogy szükséges lenne megoldásokat találni e helyzet kezelésére, kiküszöbölésére.

Míg korábban az egyedül élő, javakorabeli, alkohol- és drogproblémákkal küzdő, zárt intézményeket (pszichiátria, börtön stb.) elhagyó, lakás- és munkanélküli férfiaké volt a domináns csoport, mára a fedél nélküliek között megjelentek az akár többgyermekes családok, nők, gyerekek és fiatalok is. A meglévő lakás fenntartása, a közüzemi díjak, különösen a távfűtési, áram- és vízdíjak, továbbá a devizahitelek folyamatos emelkedése egyre nagyobb erőfeszítést követel az alacsony jövedelemmel rendelkezőktől. Ez a családok széthullásához, a hajléktalanok számának megnövekedéséhez vezethet. Nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy a téli krízis időszakában az egyik vezető sajtótéma az utcán vagy az otthonaikban kihűlt emberek helyzete.

A hajléktalanság problémájának megoldása, az ezzel összefüggő szabályozás Európát is óriási kihívások elé állítja. Ahogy a környező országokban, úgy itthon is növekszik az utcán élők száma. Sajnos kevés figyelem jut azonban a megelőzésre.

Az állam jellemzően akkor avatkozik be, ha már az utcára kerül valaki, ezáltal élete, testi épsége, egészsége veszélynek van kitéve, pedig a hajléktalanság problematikája sosem az utcán kezdődik, ott csak befejeződni szokott. A helyzet jogállami megoldása kötelező a felelős intézkedések, megfelelő ellátási rendszerek, kivezető mechanizmusok által.

Dolgozatomban leginkább a hajléktalanok helyzetét, a korábban megtett intézkedéseket, az Alkotmánybíróság – korábban kiadott, illetve jelenlegi – határozatait mutatom be. Céлом, hogy felhívjam a figyelmet a probléma súlyosságára és növekvő tendenciájára. Az emberi méltósághoz való joggal összefüggő visszasság veszélyét hordozza magában minden, a hajléktalanok problémájának megoldására irányuló adminisztratív javaslat, amely a hajléktalanok közterületen való tartózkodásának városképpel összefüggő kérdésére vonatkozik. A törvény tételesen felsorolja, hogy milyen magatartások folytathatók rendeltetésszerűen a közterületeken. Az önkormányzatok szabad megítélésére bízva annak eldöntését, hogy szankcionálják-e például az életvitelszerű közterületen való tartózkodást.

KISS VIKTÓRIA

közigazgatási
MA, 3. félév
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Horváth Attila
tanársegéd, NKE KTK*

A BELÉPTETÉS JOGÁT FENNTARTJUK!**– A SZÓRAKOZÓHELYEK ALAPJOGOT SÉRTŐ INTÉZKEDÉSEI**

A szórakozni induló személyek a megérkezés pillanatáig úgy gondolják, hogy minden kritériumnak megfelelnek ahhoz, hogy problémamentesen beléphessenek az adott szórakozóhely területére. A meghatározott tulajdonsággal rendelkező személyek azonban nem egyenlő feltételekkel gyakorolhatják a szórakozáshoz való jogukat. A pályamunka célja a nemzetiségi, a faji hovatartozás és a nem mint védett tulajdonsággal rendelkező személyek alapjogi sérelmeinek helyt adó joggyakorlat elemzése.

Az egyes nemzetiségekhez tartozó személyek, különösen a roma származású egyének számos esetben kerülnek olyan helyzetbe, hogy egy előítéletes feltételezés vagy egy társadalom által generált sztereotípiák következtében mégsem vehetik igénybe az egyes szolgáltatásokat. A faji és nemzetiségi hovatartozás miatti belépés-megtagadás közép-pontjában a napjainkban egyre népszerűbbé váló kifejezés, a „face control” mint közön-ségkontroll áll, amely magában foglalja az összes belépési-beléptetési szabályt. A „face control” mint komplex szűrő működik, mivel az ábrázati és a ruházati jellegén túl a megjelenés és viselkedés egyéb formái is beletartoznak a beléptető ellenőrzési jogkörébe. A dolgozat elsősorban a „face control” mint beléptetési gyakorlat önkényes alkalmazásából fakadó jogsérelmek bemutatására koncentrálnak.

A nemi alapú diszkrimináció vizsgálatának központi kérdése, hogy a szórakozóhelyek azon gyakorlata, hogy a nőknek bizonyos esetekben ingyenes a belépés, a férfiaknak pedig fizetniük kell, sérti-e a nemi alapú egyenjogúság tételét. A külföldi és hazai példák összevetése alapján elmondható, hogy a nemek közötti egyenlőség érvényesülésének eszközei széles skálán mozognak, a teljes tilalomtól a de minimis engedményekig.

A szórakozóhelyek beléptetési gyakorlata miatt indult eljárásokban a hátrányos megkülönböztetés a magánszemélyek egymás közötti jogviszonyaiban keletkezik. A panaszos mint magánszemély egy állami hatóságtól kér segítséget azért, hogy jogát egy másik magánszeméllyel szemben érvényesíteni tudja. Az állam pedig jogi eszközök segítségével eldönti, hogy történt-e jogsértés. Habár az államot terheli az alapjogokkal kapcsolatban intézményvédelmi kötelezettség, mégis felmerül a kérdés, hogy ezen jogviták milyen mértékű állami beavatkozást igényelnek.

SIMON EMESE RÉKA

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Tóth Judit
egyetemi docens,
SZTE ÁJTK*

*Dr. Harangozó Attila
egyetemi docens,
SZTE ÁJTK*

*Dr. Sulyok Márton
tanársegéd,
SZTE ÁJTK*

AZ ETNIKAI PROFILALKOTÁS EMBERI JOGI ÖSSZEFÜGGÉSEI

A modern, demokratikus társadalmak legalapvetőbb követelményeikhez tartozik az alapjogok széles körű biztosítása, azok magas szintű jogszabályban történő lefektetése és érvényesülésük garanciáinak megerősítése.

Dolgozatomban arra törekedtem, hogy elemezzem a diszkrimináció tilalmának, ezen belül is a faji és etnikai alapú megkülönböztetés tilalmának megsértéséből származó etnikai profilalkotás jogi hátterét és gyakorlati megjelenési formáit, valamint megoldási lehetőségeket vázoltam fel az alapjogok tiszteletben tartását biztosító jogi garanciarendszer kialakítására.

Kutatásom során arra a megállapításra jutottam, hogy ugyan a diszkrimináció tilalmát számos nemzetközi és nemzeti szintű jogszabály garantálja, a bűnüldözési és bűnmegelőzési gyakorlatban mégis komoly kihívást jelent az emberi jogok, különösen az egyenlő bánásmód követelményének érvényre juttatása. Mivel az etnikai profilalkotás megjelenése alapvetően gyakorlati jellegű probléma, fontosnak tartottam kiemelni a gyakorlati szempontokat, különös tekintettel a rendőrségi intézkedésekre.

Végül soron kutatási eredményeimből azt a következtetést vontam le, hogy a magyar rendszer ugyan tartalmaz hiányosságokat, de ezeket a hézagokat tudatos jogalkotói tevékenység és a hatóságok által mutatott jogszerű eljárásra való törekvés mellett kitölthetőnek tartom. Szükség van olyan módszerek átültetésére (pl. a dublini helyszíni kutatásom témáját képező „Diversity Works”), melyek már nyomozóhatósági szinten korlátozzák az etnikai profilalkotás jellemzővé válását, ezzel biztosítva a diszkrimináció tilalmának, illetve az egyenlő bánásmód elvének érvényesülését. Ezenfelül az etnikai adatkezelés fontosságára is igyekeztem felhívni a figyelmet, hiszen a problémák kezelésére az adatvédelmi szabályok megfelelő alkalmazásában is jelentős előrelépési lehetőséget látok.

A kutatás az Európai Unió és Magyarország támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program” című kiemelt projekt keretei között valósult meg.

SZABÓ ORSOLYA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Drinóczi Tímea
egyetemi docens, PTE ÁJK*

MIÉRT MÁS? – AZ AZONOS NEMŰEK PÁRKAPCSOLATAI MAGYARORSZÁGON

Dolgozatomban az azonos neműek között lehetséges partnerkapcsolatokat kutattam. A téma aktualitását a társadalom változásai és a negyedik Alaptörvény-módosítás nyomán az Alaptörvény L) cikk szövegében bekövetkezett változás adja. A középpontba az Alkotmánybíróság határozatait, az azokban fellelhető fogalmakat és a testület indokolásainak megalapozottságának vizsgálatát helyeztem. Az Alkotmánybírósági határozatok elemzése során megállapítottam, hogy a testület maga alkotta meg azt a házasságfogalmat 14/1995 (III. 13.) határozatában, amely még ma is lehetetlenné teszi a házasság intézményének megnyitását az azonos nemű párok számára. Úgy vélem, a testület sem a házastársak különlemésének szükségszerűsége, sem pedig a hagyomány fogalmát nem határozza meg, így az indoklás megalapozatlan. A szabályozás történetének feltárásakor arra a következtetésre jutottam, hogy ha a jogalkotó nagyobb figyelmet fordít a minőségi jogalkotás követelményeinek betartására, akkor már az Alkotmánybíróság által megsemmisített 2007. évi CLXXXIV. törvény hatályba léphetett volna, közel fél évvel korábban, mint a jelenleg hatályban lévő, bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló törvény. Munkám leglényegesebb megállapítása, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat és a házasság közt fennálló különbségek az azonos neműekre nézve hátrányos megkülönböztetést valósítanak meg. Az Alaptörvény szövegébe ütközik a reprodukciós eljárásban párként részvétel, a közös örökbefogadás és az egymás gyermekének örökbefogadásának tilalma. Ezek a rendelkezések elzárják az azonos nemű párok elől a családdá válás lehetőségét, és kiszolgáltatott, jogilag védtelen helyzetbe hozzák a már létező szívdarvancsaládokat. A jogalkotó a bejegyzett élettársakról szóló törvény megalkotásakor egyáltalán nem reflektált a valós társadalmi helyzetre, és ezzel a jogbiztonság, az egyenlő bánásmód és egyes esetekben gyermeki jogok sérelmét okozta. Következtetésem az, hogy a jelenlegi helyzet mindenképpen jogalkotói kiigazításra szorul, amelyet a 2009. évi XXIX. törvény és az Alaptörvény szövegének módosításával lehetne elérni, ha lenne erre irányuló politikai akarat. A legfőbb cél az lehetne, hogy lehetővé váljon azonos nemű párok számára jogilag a családdá válás, hogy a már létező de facto családok megkaphassák a szükséges védelmet.

TÓTH MÓNIKA

jogász
osztatlan, 11. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Tóth Judit
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

*Dr. Sulyok Márton
tanársegéd, SZTE ÁJTK*

**A „BOLDOGÍTÓ NEM”,
AVAGY A TRANSZSZEKUALITÁS ALAPJOGI KOLLÍZIÓI**

Mi teszi családdá a családot s házassággá a házasságot? Ki vagy mi határozza meg, ki számít „férfinak” és ki számít „nőnek”? Joga van az államnak arra, hogy behatárolja az emberi lényeket férfi és női kategóriákba, vagy hagynia kell, hogy az egyén önrendelkezése keretében saját maga döntsön arról, hogy melyik nemhez tartozzon?

Dolgozatomban többek között ezen kérdésekre keresi a választ, a transzszexuálisokat érintő alapjogi kollíziókra kíván rávilágítani, az alapoknál összevetve Foucault többszörös nemi identitás elméletét a jelenlegi helyzettel. Kiterjeszti ezt továbbá a gyakorlatban megjelenő jogi problémákra is, melyek nagy része Magyarországon a kérdéskör szabályozatlanságból fakad, ebből kifolyólag ütközik például a törvényi betegfogalom a Foucault-i elméletből kiindulva megalkotott betegfogalommal.

Dolgozatomban ennek megfelelően foglalkozik a transzszexuális személyeket érintő diszkriminatív helyzetek tisztázásával, az ő házasságuk megtartásának problematikájával, a család fogalma alól történő kiesésükkel, amennyiben fenn kívánják tartani házasságukat és az örökbefogadás lehetőségével, a személyiség szabad kibontakoztatásával, az önkifejezés szabadságával és a testi és lelki egészséggel. Ugyanis Magyarországon, bár engedélyezett a műtét és a hormonkezelés is, rengeteg előzetes vizsgálaton kell részt venniük a transzszexuális személyeknek ahhoz, hogy átalakulhassanak, házasságban élőként pedig választaniuk is kell, hogy házasságukat kívánják fenntartani vagy új nemüket kívánják anyakönyvbe vetetni. E kérdés jelentőségét növeli, hogy amennyiben házasságuk felbomlik, egyúttal az Alaptörvény által meghatározott család fogalma alól is kikerülnek, ezáltal pedig a társadalomból is, mivel az Alaptörvény szerint a család a társadalom alapegysége.

Dolgozatomban nem ad konkrét szabályozási javaslatot a kérdéskörhöz kapcsolódóan, azonban egyes problémaköröket felvetve meghatároz bizonyos elveket, melyek figyelembevételével lenne kívánatos a szükséges szabályozást kialakítani.

TÖRÖK RÉKA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Dr. Csink Lóránt
egyetemi docens, PPKE JÁK

Témavezetők:
Dr. Hajas Barnabás
adjunktus, PPKE JÁK

OPCAT, AVAGY KÜZDELEM A KÍNZÁS ELLEN

A dolgozat vizsgálja az emberi méltósághoz való jog mint alapvető és mindenkit megillető emberi jog mibenlétét, annak kapcsolatát a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalmával nemzetközi és nemzeti szinten. Emellett célja, hogy átlátható módon bemutasson egy új mechanizmust, az OPCAT intézményét, amely hazánkban 2015 januárjától kezdi meg működését a kínzás megelőzéséért folytatott küzdelem jegyében.

Az emberi méltósághoz való jog elemzése a kínzás elleni küzdelem terén nélkülözhetetlen, ugyanis ez az az anyajog, amely a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés során megengedhetetlen sérelmet szenved. A dolgozatban kifejtésre kerül, álláspontom szerint az emberi méltóság kettős arca jelenik meg olyankor, amikor egy egyén embertársát kínzásnak veti alá. Annak érdekében pedig, hogy az ez ellen folytatott küzdelem értelmet nyerjen, fontos, hogy az ezért erőfeszítéseket tevők tisztában legyenek az elérni kívánt cél alapjával.

Ami pedig a kínzás tilalmát illeti, jelen esetben nem szükséges annak történeti bemutatása, sokkal inkább a kínzás elleni küzdelem fejlődése az, ami segítséget nyújthat az irányvonalak további kijelölése során. Korunk eddigi egyik leginnovatívabb megoldásának mutatkozik az OPCAT nemzetközi és nemzeti szintű stratégiájának kidolgozása, amely során preventív eszközökkel, fogvatartást foganatosító intézményekben tett rendszeres, ad hoc és többnyire előre be nem jelentett látogatásokat tesznek a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés lehetséges forrásainak elfojtása végett.

Hazánkban jelenleg kiépülőben van a nemzeti megelőző mechanizmus, amely az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalán belül kialakított OPCAT irodaként fog működni. Ennek értelmében a dolgozat lezárásakor még nem kezdte meg működését a magyar nemzeti megelőző mechanizmus. Éppen ezért a tanulmány főként a jövőbeli működéssel kapcsolatos kérdéseket feszegeti. Vajon képes lesz-e hatékonyan ellátni a fakultatív jegyzőkönyv adta kihívásokat? A választ a dolgozat nemzetközi jó példák összevetésével és a jelenlegi hazai jogi szabályozás vizsgálatával keresi.

UNGER NIKOLETT

jogász
osztatlan, 7. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Erdős Csaba
tanársegéd, SZE DF ÁJK

A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG AZ ÜGYÁTHELYEZÉS TÜKRÉBEN

William Gladstone angol politikus szerint az „igazságszolgáltatás késleltetése az igazságszolgáltatás megtagadása”. E gondolat inspirált arra, hogy megvizsgáljam a tisztességes eljáráshoz való jog elemeit, különös tekintettel az ügyáthelyezés jogintézményének és a bíróságok túlterheltségének problematikájára. A tisztességes eljárás rendkívül tág és nem új keletű fogalom. Olyan alapvető emberi jogokból tevődik össze, amelyek jelenléte és érvényesülése a demokratikus jogállam fő jellemzője. Az emberek nem csupán azt követelhetik meg az államtól, hogy ne sértse meg alapvető jogaikat, hanem azt is, hogy egyedi ügyeikben az állam szervei tisztességes eljárás kereteiben határozzanak. Ezen alapjog nélkül demokráciáról aligha lehet szó. Az állam azonban ahhoz, hogy e kötelezettségének feltétlen eleget tudjon tenni, létfontosságú, hogy megoldást találjon a bíróságok túlterheltségének problematikájára. A kérdés feloldásához nyújtott átmeneti segítséget az ügyáthelyezés jogintézménye, amely egyúttal felveti a tisztességes eljáráshoz való jog alkotóelemét képező törvényes bíróhoz való jog, valamint az eljárás ésszerű határidőn belüli befejezéséhez való jog érvényesülésének problematikáját. Az ügyáthelyezés az említett részjogosítványok biztosítását igyekezett elősegíteni, azonban az ellene kifogást emelők e jog csorbulását vélték felfedezni annak jelentőségében. E kettősség alkotmányos kérdéseket vet fel. Írásomban az említett aggályokra kívántam választ találni. Igyekeztem bemutatni a tisztességes eljáráshoz való jog szabályozását egyrészt az Alkotmány, másrészt az Alaptörvény vonatkozásában, továbbá azt, hogy ezen elv alkotmányosságának kritériumai miképpen teljesednek ki a bírósági eljárások során. Górcső alá vettem az ügyáthelyezés történetét, különös tekintettel Magyarország Alaptörvényének negyedik, illetve ötödik módosítására. Vitathatatlan, hogy nem pusztán a magyar, hanem a nemzetközi média és a külföldi hírportálok vezető témái közé sorolható a jogintézmény kapcsán kiobbant heves vita, így vizsgálódásom fókuszpontjaként bemutatásra került a Velencei Bizottság ügyáthelyezéssel kapcsolatos nyilatkozata és az Alkotmánybíróság kapcsolódó határozatai.

ALKOTMÁNYJOGI
TAGOZAT II.

BARTOS BLANKA

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

MÁRKI DÁVID

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Harangozó Attila
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

Kerekné Dr. Jakó Nóra
gyakornok, SZTE ÁJTK

AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS NYILVÁNOSSÁGA, A NYILVÁNOS IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

A független, pártatlan, igazságos eljáráshoz való jog mindenkit megillető alkotmányos alapjog. Az elmúlt években az igazságszolgáltatás nyilvánossága jelentős változáson ment keresztül, a törvények folyamatos változása, a technikai eszközök fejlődése jelentősen megnehezítik a bírák, a jogászok, az igazságszolgáltatásban dolgozók, illetve a sajtó és az állampolgárok helyzetét egyaránt. Dolgozatunkban arra törekszünk, hogy feltárjuk az igazságszolgáltatás nyilvánosságával, az igazságügyi tájékoztatással kapcsolatban felmerülő problémákat, melyekre az igazságszolgáltatásnak olyan választ kell adnia, amely összhangot teremt a függetlenség, a társadalmi ellenőrzés és a közérdekű adatok nyilvánossága érvényesülésének, illetve a személyes adatok védelmének bonyolult rendszerében.

Az általunk felvetett problémákkal és megoldási javaslatainkkal a szabályozást igyekszünk előmozdítani.

Dolgozatunkban górcső alá vesszük a nyilvánosságot a bírói kar aspektusából, foglalkozunk a tárgyalótermi-, valamint sajtónyilvánossággal és az ezzel összefüggő problémákkal.

A pályamű alapján konklúzióként levonhatjuk, hogy a nyilvánosság az a terület, ahol a sajtószabadság, a személyes és minősített adatok, a tájékoztatáshoz való jog és a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogok és a különböző érdekek leginkább kollízióban állnak.

Bízunk benne, hogy de lege ferenda javaslataink érdemi változásokat eredményezhetnek a nyilvánosság alkotmányos követelményének minél szélesebb körű érvényesülésében.

BÉKÉSI NIKOLETT

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Sabjanics István
tudományos segédmunkatárs, PPKE JÁK

A NEMZETBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK KONTROLLMECHANIZMUSAI

A nemzetbiztonsági szolgálatok által végzett tevékenységeket sokszor előítéletekkel terheltlen szemlélik a témával foglalkozók, ezáltal a fennálló jogi problémákat is csupán részben közelítik meg. Dolgozatomat ebből kifolyólag a szakmabeliek álláspontjára alapozva készítettem el, illetve a tiszta törvényértelmezésre hagyatkoztam.

Kutatásom központi elemét képezi a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenysége fölötti kontrollrendszer, melyet az előzetes engedélyezés, az utólagos ellenőrzés és a lehetséges jogorvoslati utak alapján tekintek végig, kiemelt figyelmet szentelve a szolgálatok által lefolytatott nemzetbiztonsági ellenőrzés és titkos információgyűjtés aktuális kihívásainak. A témakör sajátossága miatt, tapasztalataim alapján a leghatékonyabb kutatási módszert az interjú készítése jelentette. Ennek során vált világossá a számomra a téma civil szakértőinek aránytévészése, a jogértelmezés kapcsán.

Választ keresek többek között a titkos információgyűjtés engedélyezése folytán felmerülő kérdésekre, kifejtve a rendőrség részeként létrejött, terrorizmust elhárító szervre kiterjesztett hatáskörrel kapcsolatos fenntartásaimat.

Az utólagos ellenőrzés korlátozottságának feloldására nemzetközi mintákat hozok példaként, körüljárva a parlamenti szakbizottság intézményének, valamint egy a miniszter mellé telepített független testület létrehozásának alternatíváját. Ezáltal is sugallva a szükségességét a külső kontrollrendszerünk megfelelő formálásának.

Majd a dolgozatom utolsó részében rávilágítok a jelenlegi jogorvoslati rendszer problémás voltára, megválaszolva annak a kérdését, hogy egy speciális bírói testület felállításának opciója mennyiben mozdítaná előre a hatékonyságot. Mi a célravezetőbb: egy speciális bírói fórumrendszer kiépítése vagy kellő garanciával alátámasztva meghagyni közigazgatási kereteken belül az ellenőrzési rendszerünket?

DOBOS EVELIN

jogász
osztatlan, 7. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Váczi Péter
adjunktus, SZE DF ÁJK

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG INTÉZMÉNYÉNEK LÉTJOGOSULTSÁGA MAGYARORSZÁGON, AVAGY MIT ÜZENNEK AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGI MODELLEK?

Az elmúlt három év hazai közéletének egyik meghatározó témája az alkotmányozás volt. Az országgyűlésben minősített többséget szerző kormánypártok nem hagytak kétséget afelől, hogy programjuk megvalósítása érdekében az Alkotmány és a kétharmados törvények módosítását is kézenfekvő eszköznek tekintik. A kormánytöbbség 2010-ben kilencszer módosította az Alkotmányt. A legvitatottabb alkotmánymódosítások az Alkotmánybíróság intézménye ellen irányultak. 2012 januárjában, az Alaptörvénnyel azonos időpontban hatályba lépett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény is, valamint megalkotásra került több alaptörvény-módosítás is. Konstatálható tehát az a tény, hogy az Alkotmánybíróságra vonatkozó szabályozás jelentős mértékben megváltozott, melynek eredményeként mind a testület jogállása, mind a hatásköri lista átalakult. Kétségtelen, az új rendszernek jövőre kitekintő elemzése és jellemzése indokolt és aktuális. A dolgozat által szabott keretek között a bekövetkezett változások megítélésére törekszem, s ezáltal keresem arra a kérdésre a választ, hogy az önálló Alkotmánybíróság intézményének – alapul véve mind az új, mind a régi jogi szabályozást – van-e még létjogosultsága Magyarországon, figyelembe véve a kérdés megválaszolása során az alkotmánybíráskodás szervezeti modelljeinek részletes és komplex elemzése által adott iránymutatásokat is.

HORVÁTH BETTINA

közigazgatási
MA, 3. félév
Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Téglási András
adjunktus, NKE KTK

Dr. Schweitzer Gábor
egyetemi docens, NKE KTK

AMIRŐL AZ ÁLLAMI ÉS NEMZETI SZIMBÓLUMOK MESÉLNEK – A NEMZETI ÉS ÁLLAMI SZIMBÓLUMOK VÁLTOZÁSAI MAGYARORSZÁGON

Nemcsak az emberek rendelkeznek identitással, hanem maguk az államok is. Az államok ilyen típusú identitását leginkább az állami és nemzeti szimbólumaik juttathatják kifejezésre. Ezek általában szokásjogi úton alakultak ki, közülük több olyan is van, amelyeket még mindig a szokás szabályoz. Kialakulásuk, használatuk inkább az ország történelméhez és a nemzeti öntudathoz kötődik szorosan. Történetileg megfigyelhető, hogy a nemzeti szimbólumok deklarálását az állam nemzetté válása tette indokolttá.

Kutatásomban hazánk nemzeti szimbólumrendszere két elemének, a címer és a zászló bemutatására törekszem, kelet-közép-európai kitekintéssel. A vizsgálatom az 1989–90-es évekre koncentrálódik, s a rendszerváltás utáni 20 év közjogi szimbolikáját tekintem át. A dolgozat fő része Magyarország jelképeiről szól, kitérve egyes kelet-közép-európai országokra, nevezetesen Csehországra, Lengyelországra és Szlovákiára. Választásom azért esett a visegrádi országokra, mivel többé-kevésbé hasonló történelmet tudhatnak maguk mögött. Köztudott tény, hogy ezen országok mindegyikében több évtizeden keresztül egypártrendszer működött. 1945 után a „szovjetizálódás” folyamata indult meg, amely az államok önállóságának elvesztéséhez vezetett, megváltoztatta az itt zajló társadalmi folyamatokat.

A rendszertani elhelyezés vizsgálata és a nemzetközi kitekintés után a magyar államcímer és a zászló kialakulásával és történetével foglalkozik a dolgozat az 1989–90-es évekig bezárólag. Az ezt követő részekben az 1989–90-ben lezajlott címervitát és a 10 évvel későbbi, a Szent Korona körüli problémákat elemzem, majd röviden – a szimbólumok fontossága miatt – jogi védelmükkel foglalkozom.

A dolgozat lényegében sorra veszi azokat a vitás elemeket, amelyek a rendszerváltáskor hazánk új, kialakítandó szimbólumrendszeréhez köthetők, illetve amelyek körül a rendszerváltás időszakában és az azutáni 20 évben szakirodalmi és politikai viták alakultak ki.

KOCSIS RÉKA

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

LENCSE GEORGINA BEATRIX

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Tóth Károly
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

A KÉPVISELŐI KÖTELEZETTSÉGEKRŐL, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A NÉPHEZ VALÓ HŰSÉG KÉRDÉSKÖRÉRE

Jelen pályamunka célja, hogy az országgyűlési képviselők kötelezettségeinek jelenleg hatályos szabályozását összevessük a jogtudományi szakirodalomban megfogalmazott dogmatikai elemekkel, és különböző megoldások kínálásával járuljunk hozzá a jogi státusz megbecsüléséhez. Tanulmányunk első részében a kötelezettségek analizálásánál azokat vesszük górcső alá, amelyek véleményünk szerint további megoldandó feladatokat generálnak a jogalkotó számára. Pályamunkánk második szakaszában kitérünk egy általunk felállított erkölcsi kötelezettség lehetséges jogi szabályozására is, azaz a képviselői hűség kérdéskörére – ugyanis alaptézisnek tekintjük, hogy a képviselő nemcsak választóit, hanem egy egész nemzetet képvisel, annak érdekeit szem előtt tartva, az alkotmányosság mércéjével. E témakörben megkíséreljük a szabad mandátum és a néphez való hűség ellentétének feloldását, valamint a frakcióhűség alkotmányossági kérdéseivel is foglalkozunk. Harmadrészen – mintegy összegzőképpen – de lege ferenda jelleggel kívánunk megoldási javaslatokat vázolni mindannak érdekében, hogy a képviselők és ezáltal az Országgyűlés mint alkotmányos fórum tekintélye hangsúlyosabbá váljon.

KOVÁCS PATRIK GERGŐ

közigazgatási
MA, 1. félév
Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Erdős Csaba
tanársegéd, NKE KTK

Dr. Papp István
egyetemi docens, NKE KTK

PARLAMENTI FEGYELMI JOG MAGYARORSZÁGON: AZ ÜLÉSEKEN TANÚSÍTOTT SZABÁLYSÉRTŐ MAGATARTÁSOK SZANKCIÓI ÉS A KÉPVISELŐK FEGYELMEZÉSÉNEK HATÁRAI

Dolgozatomban áttekintem a magyar parlamenti jog fegyelmi jogi kérdéseit, azon belül is elsősorban az üléseken tanúsított magatartással kapcsolatos rendelkezéseket, valamint a képviselők szankcionálásának jogi korlátait, arra keresve a választ, hogy melyek a magyar parlamenti fegyelmi jog leggyakrabban felmerülő hiányosságai. Ennek érdekében a dolgozat első részében ismertetem a parlamenti fegyelmi jog és egyéb kapcsolódó fogalmak definícióját, jellemzését. Ezt követően áttekintem a képviselők jogállását, jogaikat és kötelességeiket, mivel a dolgozat szempontjából ennek nagy jelentősége van. A tanulmány egyik leglényegesebb részében olyan problémákat vizsgállok meg, mint például hogyan egyeztethető össze a népképviselő elve a képviselői jogok gyakorlásának a felfüggesztésével, milyen kisebbségvédelmi aggályokat vet fel a fegyelmi jog vagy hogy a képviselői véleménynyilvánítás szabadsága, esetleg a parlamenti munka hatékonysága felől kell-e megközelíteni a fegyelmi jogot? Ehhez kapcsolódóan áttekintem az Országgyűlés fegyelmi jogi szabályozásának normatív hátterét (az Alaptörvény, az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény, valamint a házszabály rendelkezéseinek az áttekintésével), megvizsgálva azt, hogy az megfelel-e a korábbi fejezetekben támasztott követelményeknek (például hogy megfelelnek-e a fokozatosság követelményének a kiszabható szankciók), továbbá, hogy milyen hiányosságokat vet fel a szabályozás. Dolgozatomban továbbá kitérek az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó ítéleteire is. Végezetül alternatív megoldási javaslatokat mutatok be a parlamenti fegyelmi jog szabályozására vonatkozóan: így például hogy egy etikai kódex elkészítésének milyen előnyei, illetve hátrányai lennének, vagy a szankcionálás eszközei közé milyen új elemeket lenne érdemes bevezetni, akár a jogtörténeti hagyományok, akár a nemzetközi példák nyomán.

LÖRINCZ ANDRÁS

jogász
osztatlan, 7. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

RUFF PÉTER

jogász
osztatlan, 7. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Hajas Barnabás
adjunktus, PPKE JÁK*

ÉLET AZ ACTIO POPULARIS UTÁN – AZ ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA MINT A LEGERŐTELEBB HANG A KÓRUSBAN

Kutatásunk célja annak vizsgálata, hogy az actio popularis eltörlése, valamint az ezzel összefüggésben megerősödő ombudsmani indítványozás mennyiben érintette az egyéni alapjogvédelem lehetőségeit.

Dolgozatunkban a nemzetközi kitekintésre is hangsúlyt fektetünk, részben az ombudsmani rendszer skandináv gyökereire, részben pedig az egyes normakontrolltípusokra tekintettel.

Az Alkotmánybírósághoz fordulás lehetősége racionalizálásra szorult. A testület túlterhelését orvosolni kellett, ennek az egyik eszköze a bárki általi beadványozás megszüntetése volt. Mindezek ellenére az actio popularis eltörlésével nem történt számottevő visszaesés a jogérvényesítés terén, köszönhetően annak, hogy az alapvető jogok biztosa az absztrakt utólagos normakontroll-indítványozók közé került. Ennek oka többek közt a biztos eljárásának kötetlenségében, valamint az alapjogok értelmezése során kialakított alkotmánybírói szertartások következtetés alkalmazásában rejlik.

A biztos személyében bekövetkezett változás azonban tovább árnyalja az amúgy sem teljesen egyértelmű képet. Vajon a jelenlegi visszafogottabb ombudsmani szerepfelfogás eredményeként igazolást nyerhet-e az állítás, miszerint az alapvető jogok biztosa anynyiban lehet csak hatásos csatorna a jelenlegi szabályozásban, amennyiben aktív indítványozási szerepkört valósít meg? Ezzel összefüggésben vizsgálni szükséges a figyelemfelhívás és a találati pontosság fogalmát mint a két szerepfelfogás zászlóshajóját.

Többek között arra is rámutatunk dolgozatunkban, hogy az actio popularis még a jelenlegi szerepfelfogás mellett is kellőképp pótolva lett az ombudsmani indítványozás, valamint a közvetlen alkotmányjogi panasz együttesének köszönhetően, illetve az esetleges szerepfelfogásból eredő problémák megoldása nem egyedül az ombudsman feladata, hanem a többi indítványozói csatornái is.

MILÁNKOVICH ANDRÁS

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Kukorelli István
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

*Dr. Papp Imre
adjunktus, ELTE ÁJK*

HOLT JOG, VAGY ÚJ LEHETŐSÉGEK CSÍRÁJA? A KÉRELMEZÉSI ÉS PANASZJOG NAPJAINKBAN

Hatályos Alaptörvényünk alapjogi katalógusában – a világ legtöbb alkotmányához hasonlóan – megbújjik egy hazánkban alig ismert jog, amelynek tekintetében a jogtudomány „sántítva baktat az alkotmányos (és egyéb) szabályozás után, s inkább a pozitív jog glosszálására törekszik”. Ez az Alaptörvény XXV. cikkében biztosított petíciós jog, amelyről a rendszerváltás óta szinte megelégedett a jogtudomány, az Alkotmánybíró-ság, de még maga a jogalkotó is.

Hazánkban 2014. január 1-jén hatályba lépett a közérdekű bejelentésekről és panaszokról szóló 2013. évi CLXV. törvény, amely az alapjog átfogó szabályozását célozza. E dolgozat kiindulópontja az, hogy a petíciós jogban (részjogosítványait tekintve a kérelmezési és panaszjogban) a jelenlegi perspektíváknál jóval több lehetőség rejlik, amelynek a megfelelő kiaknázásával rengeteget nyerhetne a társadalom. A kormányzás „másik oldalán” álló lakosság tapasztalatainak és javaslatainak a döntéshozatalba való becsatornázásától kezdve a korrupció elleni harcon át az egyéni érdekvédelemig számos területen érhetne el pozitív társadalmi változásokat a jogintézmények tudatosabb használata.

Az alapjog viszonylagos „elhanyagoltsága” okán a dogmatikája a lehetségesnél kevésbé ki-dolgozott, épp ezért számos esélyt kínál a fejlesztésre. Ahhoz, hogy a fenti célokig eljuthas-sunk, stabil dogmatikai alapra van szükség, amelyre később fel lehet építeni a joggyakor-lásra vonatkozó szabályok koherens, megfelelően tiszta fogalmakkal dolgozó rendszerét. A dolgozat ezért ennek vizsgálatára helyezi a hangsúlyt. Célja, hogy az elemzés végére feltárja a kérelmezési és panaszjog fogalmi elemeit, így eljusson az alapjog komplex fogalmának meghatározásához és egy megújított alkotmányszöveg javaslatához.

A dolgozatot mintegy „kiegészítő” jelleggel széles körű empirikus vizsgálódáson alapuló felmérés kíséri, amely a vizsgált alapjog utóbbi 15 évben nem kutatott gyakorlati érvé-nyesülését veszi górcső alá, és tesz releváns megállapításokat, amelyek az alapjog fejlesz-tésének kiindulópontjai lehetnek.

SZABÓ DORINA

igazgatásszervező
BA, 5. félév
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

*Dr. Szalai András
tanársegéd, NKE KTK*

*Témavezetők:
Dr. Cservák Csaba
egyetemi docens, KRE ÁJK*

AZ ÁLLAMFŐ KAPCSOLATA AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÓ HATALOMMAL

A pályamunka középpontjában Magyarország legmagasabb közjogi méltósága, a mindenkorai államfő áll. Az államfővel kapcsolatos tanulmányok főként a törvényhozó és végrehajtó hatalommal vizsgálják a kapcsolatát, ezért szeretném az igazságszolgáltatáshoz fűződő viszonyát kifejtteni. A dolgozat bemutatja az államfő helyzetét a hatalmi ágak rendszerében, majd az igazságszolgáltató hatalom elkülönülését a másik két hatalmi ágtól. Alkotmánytörténeti szempontból elemzem az államfő igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó viszonyának alakulását, részletesen kitérve a jelenlegi köztársasági elnöki intézmény ezzel kapcsolatosan megmaradt jogköreire, mely a bírák kinevezése és felmentése, illetve az egyéni kegyelem adományozása. A dolgozat célja vizsgálni, hogy az alkotmányosság, illetve a politikai befolyás csökkentése tekintetében megfelelő-e a bírák köztársasági elnök általi kinevezése.

Az államfő az a személy, aki bármikor, bárkit szabadon engedhet, a büntetéseket mérsékelheti. Ez így azonban nem teljes mértékben igaz, hiszen kegyelmezési jogköre ellenjegyzéshez kötött, így az igazságügyért felelős miniszter a köztársasági elnök minden egyes kegyelmi döntését megvétózhatja. Jogosan merülhet fel a kérdés, mi a valós tartalma az elnök ezen jogkörének? Dolgozatomban erre a kérdésre is keresem a választ. Az Igazságügyi Minisztérium évenkénti statisztikai adatai alapján szeretnék elemzést készíteni. Elvárásaim közt szerepel, hogy megállapítsam, milyen ügyekben figyelhetjük meg az elnök pozitív elbírálását kegyelmi gyakorlatát, s hogy hány alkalommal éltek e jogukkal. A dolgozat célja megállapítani, hogy milyen viszonyban áll a mindenkorai államfő az igazságszolgáltató hatalommal, illetve, hogy mennyire lenne jogos az a felvetés, hogy az államfő akár az igazságszolgáltató hatalom fejének is nevezhető. A dolgozat aktualitásként említeném meg, hogy a strasbourgi bíróság döntése alapján, amely embertelennek minősítette a magyar tényleges életfogytiglani büntetés szabályozását, bevezetésre kerül egy automatikus kegyelmi eljárás, amely felértékelheti az államfő szerepét a kegyelmezés terén. A dolgozat újszerűnek tekinthető, hiszen ilyen összefoglaló tanulmány az államfő és az igazságszolgáltatás viszonyáról még nem készült.

TRÄGER ANIKÓ

jogász
osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Dr. Kukorelli István
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

*Témavezetők:
Dr. Lápóssy Attila
tanársegéd, ELTE ÁJK*

**ULTIMA RATIO:
AZ ALKOTMÁNYOSAN KORLÁTOZOTT BÜNTETŐHATALOM**

Dolgozatomban célja annak bemutatása, hogy demokratikus jogállamban az egyén alapvető jogainak védelmére akkor segítheti elő hatékonyan az állam büntetőhatalma, ha az megfelelő alkotmányos garanciák között működik.

A büntető igazságszolgáltatásra vonatkozó követelményeket illetően az Alkotmánybíróság kidolgozta az „alkotmányos büntetőjog” fogalmát. Ebbe beletartoznak a büntető anyagi és eljárásjog, valamint a büntetés-végrehajtás területére vonatkozó alapelvek is. Az állam ezekben a helyzetekben kerül abba a pozícióba, hogy az egyéni alapjogokat legintenzívebben érintő korlátozásokkal éljen, ezért kiemelten fontos e garanciák érvényesülése. A felsorolt részterületek közül vizsgálatom fókuszában a büntetőjogi tényállások megalkotására vonatkozó alkotmányos elvek tartalma, valamint azok érvényesülése, fórumrendszerbeli kikényszeríthetősége áll. Az alkotmányos büntetőjog szerteágazó rendszeréből azért a tényállásokon keresztül kívánom bemutatni e biztosítékok fontosságát, mert ezek adnak választ arra a kérdésre, hogy milyen magatartások kapcsán kerülhet sor büntetőjogi felelősség megállapítására. Ha egy magatartás nem szerepel a büntetendő cselekmények között, értelemszerűen fel sem merülhet azzal kapcsolatban a büntetőjogi felelősségre vonás kérdése.

Dolgozatomban arra a kérdésre is választ keresek, hogy az Alaptörvény rendelkezései és az Alkotmánybíróság gyakorlata által meghatározott alapjogi teszt alkalmazásába a büntetőjogi korlátozások ultima ratio jellege hogyan illeszkedik bele. A szankcionált magatartások között külön is meg kívánom vizsgálni azokat a helyzeteket, amikor a büntetendő tényállás nemcsak közvetve, a lehetséges jogkövetkezményei miatt érintheti az egyén személyes szabadságát vagy más alapjogait, hanem közvetlenül szabadságjog korlátozásával is jár, így például a véleménynyilvánítás szabadsága esetében. Vizsgálom a kikényszeríthetőség területét, hogy milyen lehetőségek állnak rendelkezésre abban az esetben, ha büntetőjogi tényállások megalkotásakor figyelmen kívül hagyják a garanciákat, és így alapjogsértő, alkotmányosan aggályos helyzet áll fenn. Kulcskérdésnek tekinthető ugyanis, hogy ilyen esetekben hogyan és milyen fórum előtt van mód az egyéni jogsérelmek valós orvoslására.

ALKOTMÁNYJOGI
TAGOZAT III.

BALÁZS ÁGNES

közigazgatási
MA, 2. félév
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:

Dr. Halász Iván
egyetemi tanár, NKE KTK

PLURÁLIS VÁLASZTÓJOG ÉS NEMZETISÉGEK EURÓPÁBAN

Dolgozatomban a plurális választójog és a nemzetiségek parlamenti képviseletének összefüggéseivel foglalkozom európai kontextusban. Elsőként megvizsgálom a választójog tartalmát és a választási alapelveket. Ezt követően áttekintem az 1945 előtt többes szavazati jogot alkalmazó európai országok szabályozását, majd bemutatom, hogy ekkor miként ítélték meg a plurális választójogot a magyar közjogi szakirodalomban, mikor került fel nyílt vagy burkolt bevezetése, és miként kapcsolódott a nemzetiségi kérdéshez. Ezután röviden kifejtem a választójog mint alapjog tartalmát. E körben áttekintem a választójog magyarországi alkotmányos szabályozását, a rendszerváltás utáni és az Alaptörvény hatályba lépését követő helyzetnek megfelelően, továbbá az Alkotmánybíróság választójog tartalmára és egyenlőségére, korlátozásának lehetőségeire vonatkozó joggyakorlatát is megvizsgálom. Ezután a választójog kérdését szabályozó nemzetközi egyezmények tartalmát ismertetem, és az Emberi Jogok Európai Bíróságának a választójog egyenlőségére vonatkozó joggyakorlatát vázoló fel. A Velencei Bizottság választójog egyenlőségéről alkotott véleményét is ismertetem, amely egyetlen esetben tartja elfogadhatónak a plurális választójogot: a nemzetiségek esetében. E történeti, elméleti és nemzetközi jogi alapozás után bemutatom az egyetlen mai, nemzetiségi alapon plurális választójogot alkalmazó európai ország, Szlovénia gyakorlatát. Végül kifejtem, hogy miért aktuális ma Magyarországon a plurális választójog és a nemzetiség kérdésköre. Leírom és elemzem a nemzetiségek országgyűlési képviseletének magyarországi felmerülését és szükségességének kérdését történeti visszatekintésben, majd pedig az új választójogi törvény e kérdést érintő szabályozását. Arra jutottam, hogy a nemzetiségek választójoga épp a hatályos magyarországi szabályozás révén csorbulhat, hiszen amennyiben nemzetiségi listára szavaznak, nem szavazhatnak pártlistára, s így lehetséges, hogy egyetlen listás mandátumot sem befolyásolnak. Ennek kiküszöbölésre keresek megoldásokat. A probléma megoldására alkalmas lenne például, ha közös nemzetiségi listát állíthatnának vagy ha szlovéniai mintára többes szavazati joggal rendelkeznének. Emellett felvázolom a plurális választójog 2010-et követő alkotmányozás során felmerülő dilemmáját: a családi választójog kérdéskörét, ami kapcsán arra jutottam, hogy elfogadottsága, illetve plurális választójog körébe sorolása egyáltalán nem egyértelmű.

BRUNDA ANETT

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Balogh Judit
egyetemi docens, DE ÁJK

**A HATÁRON TÚLI MAGYAROK VÁLASZTÓJOGA
A VÁLASZTÁSI ALAPELVEK TÜKRÉBEN**

A kormányzat a 2010. évi XLIV. törvénnyel bevezette az egyszerűsített honosítás intézményét, ezzel tulajdonképpen utat nyitott a határon túliak számára a választójog megszerzése felé is.

Az Országgyűlés megalkotta az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvényt, majd a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvényt, s e szabályozások által a határon túl élő magyar állampolgárságú, de országunkon belüli lakóhellyel nem rendelkező személyek is jogosulttá váltak az országgyűlési választásokon történő véleménynyilvánításra.

A téma aktualitásához hozzátartozik az is, hogy 2014. április 6-án lezajlottak az országgyűlési választások, amely során, először történelmünkben, az „urnákhoz járulhatott” ez a személyi kör is.

A megújult választójogi, választási eljárási szabályozás sok kérdést vet fel. Ezek közül a választójogi alapelvek vonatkozásaival foglalkozok bővebben a dolgozatomban, miután bemutattam az állampolgárság határon túliak részére történő megadása mellett és ellen szólók érvrendszerét. E kérdéskör tárgyalása után a választójogi alapelvek taglalására helyezem a fő hangsúlyt, s végül a felvetett problémákra egy konkrét megoldási javaslatot dolgoztam ki. Álláspontom szerint a választások lebonyolítása és a szakmai viták során felmerült jogszabályi hézagok, pontatlan fogalmazások miatt szükséges és indokolt a megszerzett tapasztalatok alapján a nemzetközi normákhoz jobban igazodó rendszer kialakítása. Erre szerettem volna rámutatni dolgozatomban.

CZAPÁRI ANDRÁS

jogász
osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Dr. Kukorelli István
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

*Témavezetők:
Dr. Papp Imre
adjunktus, ELTE ÁJK*

A LÁTHATATLAN ALKOTMÁNY NYOMÁBAN

A „láthatatlan alkotmány” fogalmát Sólyom László, az Alkotmánybíróság első elnöke alkotta meg. A kifejezés, amely később a testület szerepfelfogásának szimbólumává vált, kiválóan illusztrálja az „aktivistának” nevezett alkotmányértelmezés pártolójának gondolkodását. Ezen álláspont képviselői szerint az alkotmány homályos, absztrakt rendelkezéseit is alkalmazni kell, méghozzá oly módon, hogy kreatív munkával kiolvasztjuk a szövegben már benne rejlő tartalmat, olyan elvi tételeket alkotva ezáltal, amelyek valamilyen szinten túlmutatnak a pusztá szövegen, de nem kerülnek vele ellentétbe.

Ezt a fajta értelmezési attitűdöt sokan bírálták már és bírálják jelenleg is. A dolgozat megírásával az volt a célom, hogy ezekre a kritikákra válaszoljak, és megvédjem a Sólyom-féle koncepciót.

A dolgozat elején a jogértelmezés és az alkotmányértelmezés általános kérdéseivel foglalkozom, sorra véve a különböző értelmezési módszereket. Ezt követően az „aktivizmus” kifejezés jelentését tárom fel, majd pedig megpróbálom igazolni az aktivista alkotmányértelmezést. Először a mellette szóló érveket vizsgálom meg. Bemutatom Kis János filozófusnak a „közösség önkorlátozása” névre hallgató modelljét, amely álláspontom szerint a legjobban magyarázza az alkotmánybírósági aktivizmust.

Utána a legnépszerűbb ellenérveket veszem górcső alá, és igyekszem őket megcáfolni, bizonyítva, hogy az aktivista alkotmánybíráskodás nem ellentétes sem a népszuverenitással, sem a demokráciával, nem jelent politikai kérdésekben való döntést, és nem egyenlő a burkolt alkotmánymódosítással.

Ezután azokat az önkorlátozó szabályokat veszem sorra, amelyek segíthetnek az önkényes alkotmánybírósági döntések elkerülésében. Három ilyen módszert mutatok be: az érvelés, a folytonosság és a koherencia követelményét. Az aktivizmusról és az önkorlátozásról szóló fejezetek következtetéseinek összegzésével pedig megalkotom a „láthatatlan alkotmány” fogalmát.

Végezetül megvizsgálom, hogy az Alaptörvény negyedik módosításának azon rendelkezése ellenére, miszerint a módosítás hatályba lépése előtt született alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik, vajon tovább élnek-e a láthatatlan alkotmány tételei.

HEGEDÜS DÁNIEL

jogász
osztatlan, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Drinóczi Tímea
egyetemi docens, PTE ÁJK*

A TÖRTÉNETI ALKOTMÁNY VÍVMÁNYAI ÉS A SZENT KORONA AZ ALAPTÖRVÉNYBEN

A dolgozatom témája a Nemzeti Hitvallás a történeti alkotmányt és a Szent Koronát tartalmazó rendelkezésének és az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésének értelmezése. Munkámban a történeti alkotmány és a vívmányainak fogalma mellett a Szent Korona mai közjogi szerepét kutattam.

Egyes szerzők álláspontjának áttekintését követően megalkotam a saját fogalmamat, amely – véleményem szerint – definiálja a történeti alkotmány vívmányait. Ezen fogalomból kiindulva kidolgoztam annak tartalmát. A mai közjogban betöltött szerepük és a véleményem szerinti jelentős hatásuk miatt a történeti alkotmány vívmánya az Országgyűlés mint népképviselői alapon szervezett törvényhozó testület és a mentelmi jog, amely kétségtelenül az országgyűlési képviselők egyik legfontosabb joga. A történeti alkotmány vívmányai közé tartozik a kormány mint a végrehajtó hatalom csúcsszerve, a kormányzással szoros kapcsolatban álló miniszteri felelősség és miniszteri ellenjegyzés intézménye. A történeti alkotmány vívmányainak sorába tartozik az igazságszolgáltatás intézménye, kiemelve a bírói hatalomgyakorlással összefüggő jogelveket. Végül, de nem utolsósorban a közigazgatás törvényessége; a szabadságjogok és a nemzetiségek egyenjogúsítása.

Vizsgáltam a történeti alkotmány és a köztársasági államforma viszonyát. Megállapítottam, hogy a köztársasági államformát nem tekinthetjük a történeti alkotmány vívmányának, mert a történeti alkotmány századokon át összefonódott a királyság intézményével.

Vizsgálódásom másik nagy témája a Szent Korona alaptörvényi szerepeltetése. Itt vázlatosan áttekintettem a Szent Korona magyar közjogtörténetben betöltött szerepét a középkortól az Alaptörvény 2011-es megalkotásáig. Ezt követően egyértelműen megállapítottam, hogy a Szent Korona megjelenése a magyar közjogban egyáltalán nem idegen, annak, ha nem is folyamatos, de nagy történelmi hagyományai vannak, amelynek – véleményem szerint – az Alaptörvény azzal adózik, hogy előkelő helyen és módon szerepelteti.

Összegzően megállapítottam, hogy a történeti alkotmány vívmányai – mivel az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése ezt kimondja – értelmezési támpontként és segítségként szolgálnak a mai alkotmányjog számára. Ezek a vívmányok most már nemcsak a jogtörténész, hanem az alkotmányjogász és a törvényhozó kutatásainak fókuszában is kell, hogy álljanak, az egyes jogalkotási kérdések és problémák vetületében.

KOVÁCS ILDIKÓ

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Tilk Péter
egyetemi docens, PTE ÁJK*

A DEVIZAHITELEK PROBLÉMÁINAK JOGI RENDEZÉSÉVEL KAPCSOLATOS ALKOTMÁNYOSSÁGI KÉRDÉSEK

Dolgozatomban a devizahitelek problémáinak jogi (törvényi) rendezésével kapcsolatos alkotmányossági kérdéseket vizsgáltam. Témaválasztásom indokát a kérdéskör aktualitása, széles társadalmi rétegeket érintő jellege és a jogi megoldás izgalmas, jogászai szempontból érdekes karaktere adta.

Az Országgyűlés a 2014. évi XXXVIII. törvény elfogadásával a devizahitelesek segíteni kívánó, ám alkotmányossági szempontból több tekintetben megkérdőjelezhető megoldást hozott létre. Ennek elemzését végzem el a munkában, melynek érdemi kifejtése előtt bemutatom az alapp probléma előzményeit és a probléma jogi kezelésének módozatát.

Munkám kari fordulóra véglegezett változata az Alkotmánybíróság (AB) döntésének megszületése előtt elkészült, így lehetőségem volt „befolyásmentesen” kialakítani álláspontomat; a dolgozat végső változatába azonban már értelemszerűen beépítettem az AB megállapításait és a határozathoz csatolt véleményeket is, jelezve, hogy álláspontomat az AB döntésében foglalt érvek visszaigazolták-e vagy sem, és ha igen, mennyiben.

Az AB döntését követően láthatóvá vált, hogy álláspontomhoz inkább a különvéleményekben foglaltak állnak közel: az AB nem igazolta a bírói indítványokban foglaltakat és az én felvetéseimben megjelenő érveket sem. Ezzel együtt, eredeti véleményemet vállalva, munkámban sorra veszem az indítványokban foglalt érveléseket, és az egyes alaptörvényi szabályok mentén haladva vizsgálom a törvény alkotmányosságát. Dolgozatomban több olyan alkotmányossági szempontot is törekedtem felvetni és vizsgálni, melyet sem az indítványok, sem az AB, sem a döntéssel egyet nem értő vagy más indokból egyetértő bírák nem foglaltak meg.

Konklúzióm az, hogy a törvény alkotmányossága több ponton megkérdőjelezhető, a jogi megoldás – esetleges hatékonysága és a benne foglalt üdvözlendő jogalkotói szándék ellenére – a jogállami garanciák határainak feszegetésével veszélyes precedenst teremthet, és a polgárok felelősségérzetét sem emeli, utóbbival relativizálva az Alaptörvény O) cikkében foglalt „Mindenki felelős önmagáért...” kitételt. Végkövetkeztetéseim lényege, hogy a cél nem szentesítheti az eszközt; jogállamot nem lehet jogállam ellenében megvalósítani: az államnak rendelkezésre kell, hogy álljon olyan szakember- és tudásapparátus, amely alkotmánykonform megoldásokkal tud a társadalmi problémák kezeléséhez hozzájárulni.

KRASZ PÉTER

jogász
osztatlan, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Petrét József
egyetemi tanár, PTE ÁJK*

EGYENLŐK ÉS EGYENLŐBBEK – A VÁLASZTÓJOG EGYENLŐSÉGE A HATÁLYOS ALKOTMÁNYJOGI SZABÁLYOZÁSBAN

A hatályos magyar Alaptörvény Az Országgyűlés című fejezetében, a 2. cikk (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik: Az országgyűlési képviselőket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.

Ezek azok a megkerülhetetlen alkotmányos alapelvek, melyek legitimálják a választásokat és melyeknek érvényesülniük kell egy demokratikus választási rendszerben. Magyarország Alaptörvénye külön nevesíti ezeket az alapelveket, így garantálva, hogy a választási rendszerben érvényre kell juttatni őket, és a választási rendszernek meg kell felelnie a demokrácia kritériumainak.

Tanulmányomban a választójog alkotmányos alapelvei közül az egyik legjelentősebbet, a választójog egyenlőségét mutatom be. Dolgozatomban első részében a választójog egyenlőségét jogelméleti szempontból kívánom megközelíteni a legjelentősebb szakirodalmak és az Alkotmánybíróság által alkotott meghatározásokra alapozva. Ezt követően a választójog egyenlőségének gyakorlati megjelenését vizsgálom meg a jelenlegi választási rendszer több elemén keresztül. Ezekben az esetekben a rendszer minden általam bemutatásra kerülő eleménél megvizsgálom, hogy sajátosságuk sérti-e az egyenlőség alkotmányos elvét. Munkámban külön kitérek a választási rendszer több olyan új elemére, melyeket a korábbi törvények nem tartalmaztak. Egyes részletszabályozások kapcsán igyekszem rávilágítani az egyenlőség elvének sérülékenységére, meglátásom szerint ezekben az esetekben alkotmányjogi korrekcióra van szükség.

A kutatásomban a választójog egyenlőségét mint központi elemet használom fel a választási rendszer egyes sajátosságainak részletes megvizsgálására és annak eldöntésére, hogy a rendszer minden elemében megfelel-e az alkotmányosan elvárható kritériumoknak.

LUDÁNYI ÁGNES

rendészeti igazgatás – migráció szakirány
BA, 3. félév
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Lőrincz Aranka
tanársegéd, NKE RTK*

A MÚLT VISSZHANGJA: AZ E.HO.**– AVAGY AZ „EGYSZERŰSÍTETT” HONOSÍTÁS ÉS ELŐZMÉNYEI**

Munkám célja nem más, mint az „egyszerűsített” honosítási eljárás teljes körű bemutatása. Megalkotása során az motivált, hogy általam részletesen megismerjék az eljárást: az emberek legyenek tisztában a megszületésének szükségességével, azokkal a történelmi eseményekkel, melyek elvezettek bevezetéséhez. Továbbá ismerjék meg a törvényi szabályozást és azokat, akiket a jogszabály feljogosít az állampolgársági kérelem beadására. Azonban ez nem elég az „egyszerűsített” honosítás pontos ismeretéhez. Tudni kell, hogy a kérelmet hogyan, hol, kik nyújthatják be, és hogyan zajlik az eljárás. Ám még itt sem ér véget a történet, ugyanis az egyén élete megváltozik magyar állampolgárként, kettős állampolgárként. Ez nem mindenki sorsára hat ugyanúgy. Egyesek hátrányt szenvednek, ellenben a nagy többség életében pozitív változás következik be. Tehát az eljárás részletes bemutatása alatt az előzőeket értem, összességében, konjunktívan.

A törvénymódosítás elsődleges célja a magyar állampolgárság könnyebb megszerzésének biztosítása a szomszédos országokban élő magyarok számára, azonban rajtuk kívül bárki igényelheti, aki a jogszabályban megfogalmazott kritériumoknak megfelel. 2011 óta szerte a világban számos magyar kérelmezte, s vált kettős állampolgárrá. Munkámban statisztikák alapján készített táblázatokban szemléltetem, hogy hány magyar élt az ezredfordulót követően a szomszédos államokban. Emellett azt is bemutatom, hogy 2014. augusztus 31-ig hányan kérelmezték az állampolgárságot és ebből hányan kapták meg. Ezek elemzésével arra jutottam, hogy a következő években akár több mint egymillió is lehet ez a szám.

Úgy gondolom, hogy az „egyszerűsített” honosítás bevezetése rendkívül nagy lépés volt a külföldi magyarok irányába. A határon túli magyarok a trianoni békeszerződés életbe lépése óta rengeteget szenvedtek amiatt, hogy elválasztották őket hazájuktól. Fontosnak tartom feltárni az „egyszerűsített” honosítás múltbéli indokait is, mivel így sokkal világosabban látható a törvénymódosítás jelentősége.

MÉCS JÁNOS

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Bodnár Eszter
adjunktus, ELTE ÁJK*

*Dr. Varsányi Benedek
AB tanácsadó, Alkotmánybíróság*

A GYŐZTESKOMPENZÁCIÓ ALKOTMÁNYOSSÁGÁRÓL**– A POZITÍV TÖREDÉKSZAVAZATOK MEGÍTÉLÉSE
AZ EGYENLŐ VÁLASZTÓJOG TÜKRÉBEN**

A dolgozat témája a magyar választási rendszer egyik új eleme, a „győzteskompenzáció”. A dolgozat először is azonosítja a vizsgált jogszabályi konstrukciót, valamint a megváltozott választási szabályozás környezetébe ágyazza azt. A vizsgált jogintézmény struktúrális-funkcionális elhelyezkedéséből adódóan alapvető megállapításokat tesz a választási rendszerrel kapcsolatban, tisztázva ez utóbbi pontos fogalmát, lehetséges értelmezési vetületeit, a többségi és arányos rendszerek tulajdonságait, valamint a választási rendszerek normativitásának és módosításának kérdését elemzi.

Ezt követően a szerző áttekinti a jogintézményre vonatkozó alkotmányos, illetve nemzetközi jogi kereteket, azonosítva a vonatkozó jogforrásokat, rámutatva az egyenlő választójog keretszabályozásából fakadó tág mozgástérre. A szerző az egyenlő választójog két értelmezési vetületét, az effektív egyenlőséget, valamint a magyar alkotmánybíróság által felállított tipológiát mutatja be. Rámutat arra, hogy a választójog effektív egyenlősége nem állapítható meg pusztán a jogi konstrukcióból; az azt kitöltő politikai adottságok vizsgálata is szükséges.

A dolgozat ismerteti az Alkotmánybíróság határozatát a jogintézmény alkotmányosságát illetően, kitérve az abban megjelenő érvekre, valamint különvéleményre. Két szempontból vizsgálja a határozatot: egyrészt hogy mennyiben van összhangban a korábbi alkotmánybírósági gyakorlattal. Itt megállapítja, hogy a jogintézmény a korábbi alkotmánybírósági tipológia alapján csak akkor lenne összhangban az Alaptörvénnyel, ha megfelelő alkotmányos indokkal korlátozná az egyenlő választójogot. A szerző kifejti, hogy ennek hiányában a szabályozás alkotmányellenes, tehát a határozat nincs összhangban a testület korábbi gyakorlatával.

Másrészt vizsgálja a szerző, hogy mennyiben felel meg a határozat az egyenlő választójognak a választási rendszerekből, valamint a magyar rendszerből következő korábbiakban taglalt sajátosságainak. A szerző új tipológia felállítását javasolja, azonosítva a választójog effektív és alaptörvényi egyenlőségét.

MOLNÁR DÓRA

jogász
osztatlan, 8. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Erdős Csaba
tanársegéd, SZE DF ÁJK

A NÉPSZAVAZÁS ÉS A NÉPSZAVAZÁSI ELJÁRÁS AZ ÚJ TÖRVÉNY TÜKRÉBEN – KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ALKOTMÁNYJOGI PANASZ JOGORVOSLATI ELJÁRÁSBAN BETÖLTÖTT SZEREPÉRE

A dolgozatom témája a népszavazás, ami a közvetlen demokrácia legfontosabb eszköze. Ez az intézmény teremti meg annak a lehetőségét, hogy a nép ne csupán a képviseleti szervek megválasztásán keresztül közvetetten, hanem közvetlenül is beleszólhasson az ország sorsát érintő legfontosabb döntésekbe. A népszavazás, azon belül az országos népszavazás a népszuverenitás gyakorlásának kivételes módja, amelyet az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésekben lehet tartani. Témaválasztásomat mégis ezen kérdés aktualitása indukálta. Hiszen a közelmúltban megalkotott törvényeknek köszönhetően teljesen átalakult a népszavazásra vonatkozó hazai szabályozás, kezdve Magyarország Alaptörvényétől, a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvényen (a továbbiakban: új Nsztv.) keresztül egészen a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvényig.

A teljesen új joganyag lehetővé tette munkám során számos novum elemzését, így többek között a népi kezdeményezés intézményének a megszüntetéséről, a véleménynyilvánító népszavazási típus eltörléséről és a tiltott tárgykörök újraszabályozásáról számolhattam be. Az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozás kérdésében pedig az Alkotmánybírórság és a Kúria eltérő álláspontjainak összehasonlításával foglalkoztam.

Az új Nsztv. módosította a jogorvoslati eljárás kontrollfórumát, aminek köszönhetően a hitelesítési eljárásban az Alkotmánybíróság helyett a Kúria kapta meg a másodfokú hatáskört. Az Alkotmánybíróság szerepe így csökkent a jogorvoslati eljárásban, amit még kiegészít az is, hogy az új Nsztv. nem tér ki az alkotmányjogi panasz indításának a lehetőségére sem, ezért ezzel kapcsolatban de lege ferenda javaslataimat fogalmaztam meg. Felvázoltam a véleményem szerint követendő szabályozási struktúrát a jogorvoslati eljáráson belül.

E nézeteimet az Alkotmánybíróság határozataira alapítom, és bár az Alaptörvény negyedik módosítása értelmében az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott AB határozatok hatályukat veszítik, mégis alkotmányos követelményként alkalmazhatóak és hivatkozási alapul szolgálnak.

MÓROCZ KATA

jogász
osztatlan, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Bodnár Eszter
adjunktus, ELTE ÁJK

HATÁRON TÚLIAK VÁLASZTÓJOGA: GESZTUS VAGY A MÉRLEG NYELVE?

A választójog lakóhellyel nem rendelkezők részére történő megadása rendkívül megosztó téma. Az ellenzők szerint sérül a választójog egyenlőségének elve, és olyan állampolgárok kapnak lehetőséget a parlament alakulásába való beleszólásra, akikre a törvényhozás döntései közvetlenül nem hatnak ki. A szabályozás mellett szóló érvek nemzetpolitikai szempontokat tartanak szem előtt, az európai sztenderdekhez való közelítésként értékelik azt, valamint kiemelik a szabályozás gesztus jellegét. A dolgozatomban azt vizsgálom, hogy a jelenlegi magyar szabályozás megfelel-e az európai elvárásoknak és az alkotmányos alapelveknek, valamint hogy a külhoniak szavazatai mennyiben befolyásolták a 2014-es választások eredményét.

Rövid történelmi áttekintés után látható, hogy Magyarország szerves fejlődésen keresztül jutott el a jelenlegi szabályozási rendszerhez, amelyben a külhoniak egyszerűsített honosítással magyar állampolgárságot, ezzel együtt pedig választójogot szerezhettek. A mélyebb megértés érdekében elméleti kérdéseket is vizsgállok. A nemzet és állam, a politikai közösség, állampolgárság, kettős állampolgárság fogalmainak értelmezésén keresztül bemutatom, hogy hogyan indokolható, ha egy állam nyit a külhoniak felé, és bevonja őket a politikai döntéshozatalba. Elemzésem következtetése, hogy a külhoniaknak történő szavazati jog megadásának a rövid távú belpolitikai céloknál sokkal mélyebb magyarázata van, a korlátozott választójog pedig alkotmányosan indokolható.

A rövid nemzetközi kitekintésem során a helyes megoldás megtalálása helyett az országok gyakorlata alapján két általános követelményt fogalmaztam meg: egyrészt hogy a külhoniak választójoga valamilyen formában biztosítva legyen, másrészt hogy ez ne jelentsen számottevő befolyásolási lehetőséget a külhoniak részéről.

A fentiek alapján megvizsgáltam, hogy a 2014. április 6-i választásokon a külhoniak szavazatának mekkora súlya volt. Megállapítottam, hogy mindössze egy szavazat sorsáról döntöttek, ami nem tekinthető jelentős befolyásnak, ám jelen esetben mégis döntő befolyással bírt, a FIDESZ–KDNP szövetség kétharmados többsége múlt rajta. Így arra jutottam, hogy a szabályozási rendszer módosítása szükséges úgy, hogy a külhoniaknak meghatározott számú képviselői helyet biztosítsunk. Az általuk választott képviselők mandátumhoz jutása elősegítené közvetlen képviseletük megvalósulását, és nem tenné lehetővé, hogy szavazataikat a jövőben is a magyarországi mamutpártok listái nyeljk el.

SZABÓ ATTILA

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Tóth Gábor Attila
egyetemi docens, DE ÁJK

A MENEDÉKJOG SZOCIÁLIS TARTALMA

A menedékjoggal foglalkozó szakirodalom legnagyobbbrészt a menedékjogi eljárással (a státus megállapításával és a menedékkérők körülményeivel) foglalkozik. Ámde az odaítélésen túl, illetve azt követően a jogintézménynek van tartalmi oldala is. Dolgozatomban a menedékjog tartalmi, szociális oldalát mutatom be elméleti kategóriák és jogesetek összehasonlító felhasználásával. Az első fejezetben ismertetem az alapfogalmakat és a főbb nemzetközi jogi normákat, a második fejezetben a magyar alkotmányos és törvényi szabályozást tekintem át, a harmadik fejezetben az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogát vizsgálom, a negyedik fejezetben a német alkotmányjogi gyakorlatból három döntést tárgyalok. A dolgozatban rámutatok arra is, hogy vannak alapjogi szempontból aggályos kérdések hazánkban a menekültek ellátásának és integrációjának szabályozásával kapcsolatban.

Fő állításom az, hogy a menedékjog tartalmi oldalának szerves része egy személyre szabott minimális szociális gondoskodás. Ennek hiányában olyan léthelyzetek jöhetnek létre, melyek embertelen bánásmódnak vagy általánosabban: az emberi méltóság sérelmének minősülhetnek.

A mű végén nyolc lépcsőben foglalom össze a dolgozat lényegét, melyek a következők: 1. A menedékjognak szükségszerűen van tartalmi oldala. 2. Ebben a tartalmi oldalban kiemelt szerepet játszik a szociális dimenzió. 3. A szociális dimenzió akkor tölti be a szerepét, ha senki nem kerül a rendszer következtében embertelen helyzetbe. 4. Mivel a menekültek csoportja per definitionem sérülékeny csoportnak számít, így a részes államoknak fokozottan kell e csoportot segíteniük. 5. Amennyiben ez nem vagy nem megfelelően történik meg, bizonyos személyek méltósága nagy eséllyel megsérül. 6. A méltóság sérelme egy szinten túl már kínzásnak és embertelen bánásmódnak számít. 7. Ezért az adott állam felelős, ha jogalkotás útján nem megfelelően teljesítette az Emberi Jogok Európai Egyezményéből és az Európai Unió Alapjogi Chartájából is fakadó kötelezettségét. 8. Magyarország e tekintetben igen nagy veszélynek teszi ki magát, mivel a hatályos jogi szabályozás nem veszi figyelembe a menekültek életének valós rizikóit és az általuk elszenvedett hátrányokat.

SZÜCS ZOLTÁN

igazgatásszervező
BA, 5. félév
Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:
Dr. Bódi Stefánia
egyetemi docens, NKE KTK

A MENEKÜLTÜGY KIHÍVÁSAI A XXI. SZÁZADBAN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MAGYARORSZÁGI HELYZETRE ÉS SZABÁLYOZÁSRA

A menekültek száma 2013-ban világszerte meghaladta az 51 millió főt, ami az elmúlt 2 évtized legrosszabb statisztikája. Ez a szomorú tény volt az egyik motiváló tényező, hogy a menekültügyi szabályozás terén vizsgálódjak. A dolgozat célja elsősorban a hazai menekültügyi szabályozás bemutatása és a migráció által gerjesztett kihívások és konfliktusok elemzése. Mindeközben bemutatásra kerülnek a menekültekre vonatkozó nemzetközi egyezmények és az Európai Unió vonatkozó aktusai, hiszen ezen nemzetközi szabályzók nélkül nem értelmezhető az a fogalmi környezet, melyben a menekültekre vonatkozó definíciók találhatóak. A dolgozat nem csupán leírásra törekszik, hanem jogi-biztonságpolitikai szempontból elemezni kívánja a migráció által gerjesztett konfliktusokat és kihívásokat, valamint választ keres arra a kérdésre, mivel magyarázható az a nagyarányú menekülthullám, amely napjainkban Európát elérte. Az emberek vándorlása napjainkban természetes jelenség, érthető okból azonban a többségi lakosság különböző félelmei fogalmazódnak meg a menekültekkel és bevándorlókkal kapcsolatban. Fontos a fogalmak tisztázása is, a dolgozat érthetően törekszik bemutatni a fogalmi különbségeket az egyes embercsoportok között, így megkülönbözteti a menekült, a menedékes, a bevándorló, a befogadott és az oltalmazott fogalmát is. A dolgozat törekszik arra, hogy elméleti és gyakorlati ismereteket egyaránt közvetítsen az olvasó felé, ennek során gyakorlati ábrákat is bemutat, melyek hiteles forrásból, a BÁH statisztikáiból valók. A dolgozat mindenképpen aktuális témakört elemez, amely ugyanakkor olvasmányos és izgalmas mind a témában jártas olvasóknak, mind azok számára, akik ismerkednek a problémakörrel. A dolgozat legvégén a szerző összegzi megállapításait.

BÜNTETŐ-ELJÁRÁSJOGI
TAGOZAT I.

DORNFELD LÁSZLÓ

jogász
osztatlan, 7. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Róth Erika
egyetemi docens, ME ÁJK*

A KIBERTÉRBEN ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK NYOMOZÁSÁNAK KÉRDÉSEI

Az új információtechnológiai eszközök és az internet elterjedése jelentősen megváltoztatta életünket, számos módon tette azt könnyebbé. Az új technológia előnyeit azonban a bűnözők is felismerték, és a viszonylag olcsó elkövetés miatt egyre többen álltak át használatára. Egy 2011-es felmérés szerint naponta 1 millió ember válik számítástechnikai úton elkövetett bűncselekmények áldozatává, ami 388 milliárd dollár kárt okoz, és folyamatos növekedést mutat. A kibertérben elkövetett bűncselekmények nagyobb része nem jelent változást az eddigi anyagi joghoz képest, csupán az elkövetés helye változott, így a leggyakoribb internetes csalás esetén. Az új elkövetési módszerek a büntető eljárásjogot azonban nagy kihívás elé állítják az internet anonimitása miatt. Külön problémát jelent, ha az elkövető felismeri a hatóság tehetetlenségét ilyen esetekben, és valamelyik rosszul szabályozott kelet-ázsiai országbeli IP-címről követi el cselekményét (távoli támadás). A nemzeti határokon átívelő bűnözés ilyen mértéke sosem látott kihívások elé állítja a nemzeti nyomozó hatóságokat a büntetőeljárások során.

A dolgozat megírásának a fő célja az volt, hogy bemutassa az internetes bűnözés technikai sajátosságait és a felderítéséhez szükséges erőfeszítéseket, elsősorban a bizonyítási eszközök és a jogsegély terén. Végigveszi a hagyományos bizonyítási eszközöket, illetve az újabb lehetőségeket (elsősorban az IP-címet és a közösségi oldalakat). Áttekinti nemcsak a hatályos magyar szabályozást, de a fontosabb külföldi szabályokat is, elsősorban az Amerikai Egyesült Államokból, mely elsőként hozott törvényt a szabályozásra és Európából, különös tekintettel a nemzetközi szervezetek gyakorlatára, megoldási javaslatokra. A dolgozat nemcsak áttekintő jelleggel, de aktuális példák segítségével is igyekszik érzékelteni a kiberbűnözés jellegét, felderítését és ennek lehetséges buktatóit. Ezekon túl olyan kérdésekre is kitér, hogy felelőssé tehető-e a szolgáltató a törvénysértő felhasználói tartalomért, van-e létjogosultsága a jelenlegi bizonyítási eszközök köre bővítésének, hogyan érdemes szabályozni a számítógép átvizsgálását a nyomozati szakban stb.

HERCEG ERIKA EVELIN

bűnügyi igazgatási
BA, 5. félév
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fantoly Zsanett
egyetemi docens, NKE RTK*

VERBUM PRO VERBO, AVAGY A TOLMÁCS SZEREPE A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A tolmácsolás feltehetőleg az ember egyik legősibb tevékenységei közé tartozik. Bár szinte egyidős a beszéd kialakulásával, a hazai szakirodalomban meglehetősen keveset foglalkoznak a hatósági nyelvhasználati szabályozással, annak gyakorlatával, a tolmácsolás kérdéseivel. Jelen dolgozat az anyanyelvhasználaton keresztül a tolmácsolás büntetőeljárásban betöltött szerepét kívánja bemutatni. Emellett a tolmácsolásra vonatkozó statisztikai adatok beszerzésével, valamint egy kérdőíves módszer segítségével arra próbál választ találni, hogy hogyan lehetne gyorsabbá, könnyebbé tenni a tolmácskirendeléseket a büntetőeljárások során.

Egy rövid történeti áttekintést követően, nagy vonalakban bemutatja a magyar büntetőeljárás kodifikációjának fejlődését. A folytatásban nyomon követhető az anyanyelvhasználatához való jog kialakulása és fejlődése, a tolmácsolás megjelenése Werbőczy Tripartitumától a jelenleg is hatályos, büntetőeljárásról szóló jogszabályig.

A tolmácsolás és fordítás jelenlegi jogi szabályozásának ismertetését követően rávilágít a tolmácsok Európai Unióban, valamint Magyarországon betöltött szerepére, majd foglalkozik a tolmácsolás elméleti és gyakorlati kérdéseivel.

Ezt követi a dolgozat legfontosabb és legterjedelmesebb része, a kutatási eredmények ismertetése. A kutatás kitér a magyar büntetőeljárások során a nyomozóhatóságok által történt tolmácskirendelésekre, illetve a kérdőíves módszer alkalmazásával illusztrálja a jelenlegi gyakorlatot.

Zárásként ajánlásokat fogalmaz meg a büntetőeljárások során közreműködő tolmácsok kirendelésének, az együttműködés fenntartásának lehetőségeire.

HOCK BÁLINT

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Fenyvesi Csaba
egyetemi docens, PTE ÁJK*

A BIZONYÍTÁSI TEHER A MÚLTBAN ÉS A JELENBEN

A dolgozatban a bűnügyekben érvényesülő bizonyítási teher történetét és hatályos szabályozását mutatom be. Munkám által azt kívánom szemléltetni, hogy a bizonyítási teherre vonatkozó meglehetősen rövid törvényi rendelkezések valójában sokkal nagyobb jelentőséggel és tartalommal bírnak, mint azt első ránézésre gondolnánk.

Mivel a kérdésről már a legelső jogforrások is rendelkeztek, a bizonyítási teher történetét egészen a kezdeti időktől tudtam vizsgálni. A részletes történeti áttekintés során megállapítottam, hogy az ókori jogtudósok által megfogalmazott modern elvek a középkorban feledésbe merültek, melynek következtében a büntetőeljárás alá vont személy rendkívül kiszolgáltatott helyzetbe került. Ezután a magyar büntetőjog fejlődésének egyes állomásait kiemelve szemléltetem azt a több évszázados folyamatot, melynek eredményeképpen végül ismét megfogalmazták az ártatlanság vélelmét és bizonyítási teherre vonatkozó garanciális szabályokat abban a formában, ahogy azt napjainkban is ismerjük.

Ezt követően a bizonyítási teher hatályos szabályozásával foglalkoztam, ahol először ismerttettem a főszabályt, vagyis a hatóságok bizonyítási kötelezettségét. Rámutatok arra, hogy a törvény jelenlegi, az egyes hatóságok feladatainak következetesebb elhatárolása végett módosított szövege egymásnak részben ellentmond, ez pedig jogalkalmazási zavarokhoz vezethet. Mindezek után a bizonyítási teher megfordulásának egyes eseteit mutatom be, vagyis azokat az eseteket, ahol az anyagi jogi szabályozás következtében nem érvényesül a bizonyítási teher főszabálya, és az eljárás alá vont személy kényszerül arra, hogy valamit a saját érdekében bizonyítson. Valamennyi kivételnél vizsgáltam a bizonyítási teher megfordulásának okait, azok gyakorlatban történő érvényesülését, továbbá az eltereléssel kapcsolatban olyan javaslatokat fogalmaztam meg, amelyekkel véleményem szerint az intézmény eredményesebbé tehető.

A hatályos hazai szabályozás áttekintését követően a bizonyítási teherrel kapcsolatos angol szabályozást vettem szemügyre. Az angol büntetőeljárás egész folyamatát vizsgálva mutattam be, hogy az eljáró hatóságoknak és az eljárásban részt vevő személyeknek milyen jogai és kötelezettségei vannak a bizonyítás során, ez pedig mennyiben mutat hasonlóságokat, illetve különbségeket a magyar szabályozáshoz képest. Bár bizonyos eltéréseket fel lehet fedezni, mégis megállapítható, hogy a bizonyítási teher lényegét tekintve azonosan érvényesül a szigetországban és hazánkban.

HORVÁTH GEORGINA

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Hack Péter
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

TILALMAK ÉS SZABADSÁG A BÜNTETŐ BIZONYÍTÁSRA VETÍTVE

A bizonyítás kedvelt téma a jogirodalomban, minthogy sokak szerint a bizonyítás a legfontosabb része a büntetőeljárásnak. A bizonyítási tilalmak és a szabad bizonyítás kérdésköre azonban nem igazán köti le a szerzők érdeklődését, az ilyen tárgyú tanulmányok ritkák.

A dolgozat célja annak bemutatása, hogy ma Magyarországon a bizonyítás szabadsága miként jelenik meg, és a tilalmak megsértésének mik a következményei. Tárgyalja, hogy a bizonyítás mire, milyen tényekre terjed ki, mindez elengedhetetlen ahhoz, hogy főképpen a bizonyítási tilalmaknál érzékelhető legyen ennek a korlátnak a jelentősége. A bizonyítást átható speciális elvek révén jut majd el a bizonyítás tilalmának és szabadságának a definiálásához. A bizonyítási szabadság és tilalmak kérdéseinek a feldolgozása azért szükséges, mert az ezeknek a megsértésével nyert bizonyítékok nem járulhatnak hozzá a bizonyítás sikerességéhez.

Hipotézise, hogy eljárási szabálysértéshez vezethetnek, mely megalapozatlanságot eredményez. Kiemeli, hogy a szabályozatlanság miatt nem lehet táptalaja a törvényt sértésnek, ugyanis tisztázni és szabályozni kell a visszaélésekre alkalmas adó eseteket. A bírósági ítélet csak olyan eljárásban lehet hiteles, amely mentes mindenféle törvényt sértéstől.

A dolgozat végkövetkeztetése szerint a pontos, precíz szabályok lefektetése nem jelenti azt, hogy nem fordulhat elő törvényt sértés, ugyanakkor lényegesen kevesebb teret ad neki. Bemutatja, hogy a fő cél az igazságszolgáltatás kudarcát kikerülni: a tényeket helyesen megállapítani és megalapozott ítéleteket hozni.

IDZIG IZABELLA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Molnár Gábor
adjunktus, PPKE JÁK*

A BÜNTETŐELJÁRÁS GARANCIÁLIS SZABÁLYAI – KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A VÉDELEMHEZ VALÓ JOGRA

A dolgozat a büntetőeljárás garanciális, részben alaptörvényi szabályait a vonatkozó joggyakorlat, az Alkotmánybíróság, az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga és a kapcsolódó uniós szabályozás alapján igyekszik körbejárni – különös figyelmet fordítva a védelemhez való jog és az ehhez közvetlenül kapcsolódó védői jogok kérdéskörére.

Ennek keretében vizsgálat tárgyává teszi a jogállamiság, a jobbiztonság kérdését, az államhatalmi ágak megosztásának elvét, az alapjogok és a büntetőjog kapcsolatát, a törvény előtti egyenlőség, a tisztességes eljáráshoz való jog, az ésszerű határidőn belüli elbírálás, a független és pártatlan bírósághoz való jog, a nyilvánosság elve, az ártatlanság vétele, a jogorvoslati jog, illetve az anyanyelv használatának jogát.

A védelemhez való jog kapcsán a történeti előzményeken túl vizsgálja a hatályos szabályozást, a védői jogviszony keletkezésével és megszűnésével kapcsolatosan, mind a meghatalmazott, mind a kirendelt védő kapcsán, röviden kitekintve a helyettes védő jogintézményére is. A kötelező védelem kérdéskörét döntően a vonatkozó joggyakorlat tükrében mutatja be, a védői jogokat és kötelezettségeket elsődlegesen a fegyveregyenlőség szempontjából vizsgálja, míg a felmerülő érdekellentétek kérdését szintén a joggyakorlat alapján közelíti meg.

A szerző vizsgálódása – jellemzően gyakorlati vonatkozású – tapasztalatait a de lege ferenda javaslatok között összegzi.

MÁRTON DÁNIEL

bűnügyi igazgatási
BA, 5. félév
Nemzeti Közsolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Budaházi Árpád
adjunktus, NKE RTK*

A NYOMOZÁSI BÍRÓ HELYE ÉS SZEREPE A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A dolgozat témájául választott nyomozási bíróra azért esett a választásom, mert a nyomozási bíróról monográfia még nem született, és tanulmányok is csak elvétve foglalkoznak vele.

A dolgozat során bemutatom a nyomozási bírói intézmény történetét, kezdve a vizsgálóbíróval – amire egyfajta történelmi előzményként tekintek –, valamint az I. Bp.-vel, egészen a 2003-ban hatályba lépett, jelenlegi büntetőeljárás törvényünkig. Ennek során kitekintek a nemzetközi szabályozásokra is, így Franciaországra, Oroszországra és Németországra.

Bemutatom és elemzem továbbá a nyomozási bíró jelenlegi és a vizsgálóbíró egykori, 1896-os szabályozását, a rájuk vonatkozó rendelkezéseket és az általuk végzett feladatokat. Ezenkívül összevetem a két jogintézményt, feltárom a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket. Megvizsgálom, hogy kell-e a mai nyomozási bíró szabályozását közelíteni az egykori vizsgálóbíróéhoz. A dolgozat célja, hogy meghatározza a nyomozási bíró helyét és szerepét a büntetőeljárásban, és megvizsgálja, szükség van-e a nyomozási bírói intézményre.

SOLYMOSI ÁDÁM ZSOLT

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Fenyvesi Csaba
egyetemi docens, PTE ÁJK*

A BIZONYÍTÁSI TEHER JELENTŐSÉGE A BÜNTETŐÜGYEKBE

Dolgozatomban a büntető-eljárásjog, illetve a büntető anyagi jog egyik alapvető jelentőségű intézményét, a bizonyítási terhet mutattam be. Legfőképpen arra a kérdésre kerestem választ, hogy a jogalkotó egy adott jogrendszerben milyen felfogással közelíti meg a bizonyítási terhet, hogyan szabályozza, milyen módon osztja meg az eljárás szereplői között. Vizsgáltam továbbá a bizonyítási terhet alapelvek jellegét, illetve, ahogy a dolgozat címe is mutatja, ennek az alapelvnek jelentőségét a büntetőügyekben.

A dolgozat során igyekeztem a bizonyítási terhet kettős szemléletben vizsgálni: eljárásjogi és anyagi jogi intézményként. Eljárásjogi szempontból a bizonyítási terhet alapelvek jellegét igyekeztem hangsúlyozni, ezen belül is azt, hogy milyen jelentős szerepe van az ártatlanság vélelmével kapcsolatban, összefüggésben a demokratikus jogállam által megkövetelt jogbiztonság elvével. Ezek az elvek függő viszonyban vannak egymással, a bizonyítási terhet megfelelő és arányos szabályozása mindkét fentebb említett, a jogállamban elengedhetetlen jellegű követelményt szilárdítja meg.

Ugyanakkor a kutatásom során nem feledkeztem meg az állam büntetőhatalmáról, a bűnüldözés igényéről, valamint annak hatékonyságáról és sikerességéről sem, melynek érdekében bizonyos esetekben célszerű feloldani azt az alapelveknek és a gyakorlati szempontoknak megfelelő szabályt, hogy a vád bizonyítása a vádlót terheli. Ez a szabályozás pedig egyértelműen az anyagi joghoz kapcsolódik, a büntető anyagi jogi jogszabályok határozzák meg ezeket az eseteket.

Dolgozatomban ezenkívül igyekeztem még figyelmet fordítani a jogfejlődés szakaszaira, a változások tendenciáira, valamint a jogrendszerek szabályozásbeli megoldásainak összehasonlítására.

Az Egyesült Királyság jogrendszerének elemzése során jutottam arra a következtetésre, hogy az egyes államok büntető szabályozásában egyre inkább az a tendencia fog megvalósulni, és a magam részéről is ezt tartom helyesnek, hogy a jogalkotónak a hatósági bizonyítási terhet, kötelezettséget lazítani kell, tehát célszerű lenne a Büntető törvénykönyvben a bizonyítási terhet megfordulásának esetkörét kiterjeszteni. A legfőbb kérdés, amit fel kell tenni ilyenkor: Mikor célszerű és nem elvárhatatlan a bizonyítás kötelezettségét a terheltre hárítani? Ennek megfelelően semmilyen esetben nem szabad megfélemlíteni az ezzel esetlegesen csorbuló terhelti jogok megfelelő biztosításáról, további eljárásjogi garanciákkal való alátámasztásáról sem.

SZABÓ ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Szabó Krisztián
adjunktus, DE ÁJK*

A SAJTÓ ÉS A NYILVÁNOSSÁG SZEREPE A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A bíróságok működése és az ott zajló ügyek mindig is érdekelték a nyilvánosságot. Ám a társadalom jellemző módon nem a személyes jelenlét, hanem a média útján igyekszik tájékozódni, mely ugyan sokkal bizonytalanabb forrás, mégis valamiféle biztonságot nyújt mindenki számára. A sajtó szerepét, jogosultságait és kötelezettségeit az Alaptörvényen, az eljárás kódexeken, valamint számos rendeleten túl a Sajtótörvény és a Média törvény szabályozza. Már ebből a felsorolásból is kiderül, hogy ezen jogszabályhalmaz már egyes fogalmak (többek között a sajtó fogalmának) pontos meghatározását is megnehezítheti. A napilapok tanulmányozásával, valamint a televízió vagy rádió tájékoztatásait követve megfigyelhetjük, hogy a jog mindenhol szerepet kap, ám mégis meglehetősen kevésnek mondható azon ismeretanyag, melyet lesűrhetünk ezekből a híradásokból. A nyilvánosság, valamint azon belül a sajtó nyilvánosság és a büntetőeljárás kapcsolata azonban nem csak a laikus emberek szemszögéből vet fel kérdéseket. E problémák sarkalltak a dolgozat megírására, hiszen a nyilvánosság és a büntetőeljárás közötti zökkenőmentes kapcsolat elengedhetetlen a bírósági eljárások gördülékeny menetéhez. Véleményem szerint az a hatalmas mennyiségű jogszabályhely, mely a dolgozat címét is adó témakört rendezni kívánja, rendkívüli módon megnehezíti a büntetőeljárásban részt vevő személyek, szervek helyzetét, továbbá a nyilvánosságot tájékoztató sajtó eredeti funkciójának teljesíthetőségét. Ki tekinthető sajtónak? Mennyiben korlátozható a nyilvánosság? Kinek a felelőssége a nyilvánosságra kerülő személyes adatok által okozott személyiségi jogi sérelem? Ez csak néhány olyan kérdés, melyek a jelenlegi szabályozás alapján a legkevésbé sem válaszolható meg egyértelműen. Az előirányzott Be. és Pp. újrakodifikálásán túl azonban szükség lenne egy átfogó és egységes nyilvánosság tájékoztatásáról szóló törvény megalkotására. Ám e szabályozás megvalósulásáig átmeneti megoldásokra van szükség. A bíróságok által kinevezett sajtószóvivők, a közismert sajtóorgánumokkal kötött egyedi megállapodások, valamint a bíróságok által kialakított egyedi sajtószabályzatok mind pozitív előjelei a változásnak, ám ez egy jól működő, összehangolt és átlátható eljáráshoz még kevés. Ezen változások remélhetőleg feloldják majd a média és az igazságszolgáltatás közti feszültséget, és így mindkettő be tudja tölteni azt a funkciót, melyet a törvények szántak neki.

SZENDRŐI ANNA

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Elek Balázs
egyetemi docens, DE ÁJK*

AZ IGAZSÁG FELFOGÁSAI A BÜNTETŐ-ELJÁRÁSJOGBAN

„Aliud nihil in iudiciis quam iustitiam locum habere debet” – ahogy azt a latin mondás is megfogalmazza: az igazság felderítése a büntetőeljárás kardinális elemét jelenti. Az 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról (Be.) a 12. § (1) bekezdésében úgy fogalmaz, „A bíróság feladata az igazságszolgáltatás.”

Az igazság kiderítése mint a büntetőeljárás célja és feladata axiómaként, megkérdőjelezhetetlen megállapításként, alaptényként kerül kapcsolatba a büntető igazságszolgáltatással, hiszen az igazság megállapítása az alappillére, a conditio sine qua non-ja annak, hogy megvalósuljanak a további eljárási feladatok.

Alapos tehát az elvárás az ítélet igazságának, valóságának elérése iránt. Az a kérdés azonban, hogy mit is értünk a büntető-eljárásjogi igazság fogalmán, már közel sem egyértelmű. Dolgozatomban ennek a kérdésnek a megválaszolását tűztem ki célul. Nemzetközi jogi összehasonlítás keretében azt vettem szemügyre, hogy az egyes eljárásjogi rendszerek hogyan vélekednek az igazság fogalmáról, s hogy milyen nélkülözhetetlen kritériumokat tartanak szükségesnek annak megvalósulásához.

A magyar rendszer vizsgálatát a vonatkozó alkotmánybíróági esetjog bemutatásával kezdem, majd azt tekintetem át, hogy az igazság milyen módon jut érvényre az alapvető rendszerbe ágyazottan. Az alapelvek mélyreható vizsgálatát követően sikerült összetettebb képet kapnom a büntető eljárásjogbeli igazság fogalmáról, azonban bizonyos éles ellentétek (gondoljunk pl. a materiális igazság és a reformatio in peius vagy a jogerő feltörése kapcsán a jogbiztonság és az igazság kapcsolatára) tovább növelték az ellentmondások tartományát.

A tételes jogszabály vizsgálatát követően a bírói ítélezés folyamatára helyeztem a hangsúlyt. Úgy gondolom, hogy témaválasztásom szempontjából ennek áttekintése nélkülözhetetlen, hiszen az igazság kimondásának kötelessége a bíróságra hárul. Joggal feltételezi a társadalom, hogy a jogerős ítélet megfelel az igazság követelményének („Res iudicata pro veritate habetur”). Az elemzés végére érve sikerült közelebb kerülnöm az igazság fogalmához, azonban a megválaszolatlan kérdések többségben maradtak a vitathatatlan megállapításokhoz képest. Úgy vélem, hogy általános érvennyel egyik igazságfogalom primátusát sem mondhatjuk ki, s az ún. „középutas igazságszemlélet” tekinthető a legjobb megoldásnak: kötelezettségként írja elő a valós tényállás megállapítására irányuló törekvést, mellyel egyben elismeri, hogy ez nem mindig lehetséges.

BÜNTETŐ-ELJÁRÁSJOGI TAGOZAT II.

BAKSY EMESE

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Jánosi Andrea
adjunktus, ME ÁJK

A GYERMEK- ÉS FIATALKORÚ TANÚK HELYZETE A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

„A gyermekek emlékezete nagyon jó, ezért képzeletük rendkívül eleven.”
(Giambattista Vico)

A büntetőeljárás és a bizonyítás fontos szereplői közé tartoznak a tanúk, tekintve, hogy sok esetben kizárólag az ő vallomásaikra támaszkodva állapítható meg az adott büntetőügy történeti tényállása, amely alapján a büntetőjogi felelősség fennállása esetén büntetés vagy intézkedés kerül kiszabásra. Míg a fiatalkorú személyek speciális szabályok betartása mellett feltétel nélkül kerülhetnek a büntetőeljárás e rendkívül jelentős pozíciójába, addig a tizennegyedik életévüket be nem töltött személyek csak abban az esetben, ha a vallomásuktól várható bizonyíték mással nem pótolható. Ez utóbbi rendelkezés indoka egyrészt a gyermek védelme a büntetőeljárástól, a terhelten való találkozástól, másrészt pedig az, hogy a gyermek koránál, érettségénél fogva csak korlátozottan van birtokában a megbízható vallomás tételéhez szükséges képességeknek. A gyermek kihallgatása esetén számos garanciális szabálynak kell érvényesülnie az eljárásban a gyermek védelme és legfőbb érdekének érvényre juttatása céljából.

Dolgozatomban a rövid fogalmi megalapozás után elemzem és értékelem a magyar büntetőeljárás törvény vonatkozó szabályait, melyek joganyagbeli szétszórtságát a szabályozás egyik kritikus pontjaként jelölöm meg. Jogalkotási hiányosságok is felfedezhetők, nem szól a törvény pl. arról, hogy mi történik abban az esetben, ha a gyermek tanút a nyomozási bíró már kihallgatta, ennek ellenére a bírósági szakban is szükségessé válik kihallgatása, de tizennegyedik életévét még nem töltötte be. Bár közvetett rendelkezésekből következtethetünk a felmerülő kérdésekre adandó válaszokra, mégis szükséges azokat egyértelművé tenni. Ezentúl gyakorlati problémákra is rámutatok, mint pl. a gyermek- és fiatalkorú törvényes képviselője jelenléti jogának biztosítása és a vallomástételhez történő hozzájárulásának beszerzése terén esetlegesen megjelenő mulasztások. A magyar joganyag feldolgozása után kitekintek a gyermekbarát igazságszolgáltatás témájában született nemzetközi dokumentumokra. Végezetül olyan gyakorlati jellegű kérdéseket tárgyalok, mint a tanúvallomás információtartalmának torzulási lehetőségei, a kihallgatást végző személyének, a kihallgatás technikájának és helyszínének fontossága, különös hangsúlyt fektetve a gyermekmeghallgató szobákra.

BECK NÁNDOR ISTVÁN

jogász
osztatlan, 5. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Belovics Ervin
egyetemi tanár, PPKE JÁK

**KÖZVÉLEMÉNY HATÁSA A BÜNTETŐ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSRA
– KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A COZMA-ÜGYRE**

Bizonyára mindannyian emlékszünk az elmúlt évtized nagy nyilvánosságot kapott, közérdeklődésre számot tartó ügyeire, mint az olaszliszkai emberölés, a Cozma-ügy, ill. a pécsi, 2012-ben, aljas indokból elkövetett emberölés. Felmerül a kérdés azonban, hogy valós információkkal látott el bennünket a média a történetekkel kapcsolatban, hiteles beszámolót kaptunk? Amennyiben nem, van-e valami jogkövetkezménye, hogy a média oknyomozó tudósításai a megkívánt gyors, hiteles, pontos tájékoztatással ellentétben, nem helyénvaló adatokat közöltek?

Alapfelvetésem, hogy a bíróságok komoly kihívásokkal néznek szembe, az évtizedek óta megvalósuló nyilvános tárgyalások a jelenkori tömegszórakoztató, szenzációhajhász média érdeklődésének középpontjába kerültek. Ez az oka annak, hogy a valós bűnügyi helyzettel ellentétben nagyrészt élet elleni bűncselekményekről tudósít, gyakran már az elkövetés után pár órával. Mire egy ügy bírósági szakaszba jut, sok esetben a vádlottak bűnössége adottnak tekintett, az ártatlanság vélelme a legcsekélyebb mértékben sem érvényesül. A jelenség leginkább szemléletes példája a Cozma-ügy, melynek nyomozati szakában fikciós dokumentumfilm készült, megjelenítve a Veszprémben történeteket, illetve bemutatva a különböző nyilatkozatokat az ügyészségi, bírósági vezetők részéről. Vizsgálódásom központi kérdése, hogy az elfogult légkör gyakorol-e hatást a bíróságokra, megjelenik-e a közvélemény hatása a közérdeklődésre számot tartó ügyekben született határozatokban, ill. elutasítandó-e a bírói gyakorlat, mely a közfelháborodást nyomatékosan súlyosító körülményként értékeli. A válasz az ügyek tüzetes vizsgálatát követően adható, dolgozatom erre tett kísérletet.

GÁBRI ANGÉLA

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Elek Balázs
egyetemi docens, DE ÁJK*

A TITKOS ADATSZERZÉS HATÁLYOS SZABÁLYOZÁSA, ALKALMAZÁSA ÉS EREDMÉNYEINEK FELHASZNÁLÁSA A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN. GYAKORLATI PROBLÉMÁK

Jelen dolgozat összesen három nagy részre tagolható. Az első a titkos adatszerzés és titkos információgyűjtés elhatárolása, a második és egyben központi rész a titkos adatszerzés hatályos szabályainak tanulmányozása, a harmadik a titkos adatszerzés eredményeinek felhasználása és a gyakorlati problémák összefoglalása.

Az első rész a titkos adatgyűjtés mindkét formáját, a titkos információgyűjtést és titkos adatszerzést is magába foglaló elemzés, melyben igyekeztem bemutatni a két hírszerző tevékenység közös múltját, történeti előzményeiket, majd kriminalisztikai fogalmakkal elhatárolni a kettő tartalmát, célját. Ehhez elengedhetetlenül szükséges volt a titkos információgyűjtésre vonatkozó szabályok vázlatos áttekintése. A titkos adatgyűjtés két alkategóriáját végül ezek rész céljainak megfeleltethetően sikerült rendszerbe helyeznem, mely korántsem olyan éles elhatárolást jelent, mint azt a kezdetekben reméltem. Az egyes eszközök és módszerek azonban így is beilleszthetők céljaik alapján a felderítés különböző alrendszeribe.

A dolgozat második részében a titkos adatszerzés hatályos szabályainak tanulmányozásával rávilágítottam a Be. szabályai mögött megbújó részletszabályokra, azok gyakorlatban okozott problémáira, az egyes szerzők eltérő véleményre, kitérve az alkotmányos alapokra, a téma emberi jogi aspektusára. Felvázoltam, mely szervek jogosultak a titkos adatszerzésre és milyen eszközök alkalmazásával, milyen feltételrendszer mellett. A célszemélyek körében foglalkoztam az EJEB ítélkezési gyakorlata, valamint a jogszabály értelmezése által felvetett problémákkal.

A dolgozat harmadik részében elemeztem a tasz. során beszerzett bizonyítási eszközökből származó bizonyítékok felhasználhatóságát a büntetőeljárásban, tekintettel a bírói gyakorlatra és az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataira. Ezt követően a hatályos szabályok tanulmányozása során előtérbe került gyakorlati problémákat összegeztem. Ezek során megoldási javaslatok felvetésével és meglévő bírósági gyakorlatok ismertetésével nyújtottam teljesebb képet a titkos adatszerzés szabályozásával kapcsolatos, megoldódni látszó vagy még megválaszolandó kérdésekről.

HORVÁTH ZSUZSANNA KITTI

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fantoly Zsanett
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

A TANÚVALLOMÁS JOGSZERŰ MEGTAGADÁSÁNAK ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI DILEMMÁI

A tanúvallomás jogszerű megtagadásának központi problémaköre annak vizsgálata, hogy hol húzódik a határvonal a mindenki által védelemre érdemesnek tartott értékek és az igazság kiderítéséhez fűződő érdek között. A büntetőeljárásban különösen nagy a tét, hiszen itt járhat a legsúlyosabb következményekkel az egyénekre nézve az, ha igazságtalan ítélet születik. A hozzátartozó vallomás megtagadási jogát minden európai ország elismeri, de részben eltérő szabályokkal. Meddig terjedhet az a védelem, amit ez a rendelkezés biztosít, és hol húzódik a határ a bűnüldözéshez fűződő társadalmi érdek, illetve az eljárással érintettek védelemre érdemes érdekei között? Képes a jelenlegi jogi szabályozással a jogintézmény arra, hogy betöltse funkcióját, vagy ez inkább visszaélések melegágya? Mi legyen a vallomást megtagadó tanú korábbi vallomásainak sorsa? Mi történik, ha a tanú a vallomás megtagadásának jogával nem él, de utána mégsem tesz igaz vallomást? Dolgozatom megírása során ezen kérdésekre keresem a választ, próbálva mind elméleti, mind gyakorlati oldalról részletesen körüljárni a témát. Tapasztalat, hogy a relatív tanúzási akadályok közül a hozzátartozói vallomás megtagadásával, valamint az önvádra kötelezés tilalmával merül fel a legtöbb probléma, gyakran fordul elő, hogy a bíróságok ezeket, illetve az ezekkel kapcsolatos törvényi előírásokat nem megfelelően értelmezik, ami rend szerint megalapozatlansághoz és új eljárás lefolytatásához vezet. A jelenlegi szabályozás lehetővé teszi, sajnos, az ezen joggal való visszaélést is, mind az elkövetők, mind a tanúk részéről, ahogy arra a dolgozat is rávilágít.

KÁDI SZABINA

jogász
osztatlan, 6. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kukorelli István
egyetemi tanár, SZE DF ÁJK*

TÖRVÉNY ÁLTAL VÉDVE – A VÉDELEMHEZ VALÓ JOG MAGYAR SZABÁLYOZÁSA A BÜNTETŐELJÁRÁSI TÖRVÉNY TÜKRÉBEN

A védelemhez való jogot ma már világszerte generálisan elfogadott alapelvként jelölhetjük meg; a legkülönbébb politikai rezsimekben és jogrendszerekben egyaránt deklarálják. Így a dolgozat a fenti „alapjog” magyar szabályozásának bemutatására tesz kísérletet a hatályos büntetőeljárás törvény és a kapcsolódó alkotmánybíróági határozatok tükrében. Mivel azonban a védelemhez való jog büntetőeljárás garanciaként a tisztességes eljáráshoz való joghoz is kapcsolható, e jog elemzése is elkerülhetetlen. A tisztességes eljáráshoz való jog több nemzetközi egyezmény által is garantált alapvető jog; így a témaválasztás indokál épp e „nemzetközisége”, generálisan elfogadott eljárási alapelvként való létezése, így a büntetőeljárásról való szoros kapcsolata szolgált.

Kiemelendő, hogy az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk okán Magyarország is részese lett a tagállamok közti igazságügyi együttműködésnek, amely a schengeni együttműködéssel összefüggésben egyre szorosabbá válik. Az Európai Unió szervei ennél fogva arra töreksenek, hogy a nemzeti büntetőeljárás törvényeket közelítve egymáshoz egy egységes tartalmú védelemhez való jog alakuljon ki, amelyben a minimális tartalmi feltételek meghatározásra kerülnek. Az Alapjogi Charta elfogadásával a védelemhez való jog az Európai Unió jogának is tételes szabályává, meghatározó részévé vált – a vonatkozó szabályozás a tagállamok jogrendszereibe kötelezően beépítendő.

A dolgozat csokorba gyűjti a téma szempontjából jelentős nemzetközi egyezmények legfontosabb rendelkezéseit, a hatályos alaptörvényi szabályozást, valamint a kapcsolódó alkotmánybíróági határozatokat és a büntetőeljárás törvény vonatkozó hatályos szabályait. A „nemzetköziség” révén a dolgozat nagy hangsúlyt fektet az Európai Emberi Jogi Bíróság joggyakorlatára, esetjogára is. A dolgozat célja alapvetően a védelemhez való jog területeinek széles körű ismertetése, s ezáltal egy összefoglaló kép festése azok nemzetközi és nemzeti szintű szabályozásáról.

NAGY ALEXANDRA

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Róth Erika
egyetemi docens, ME ÁJK*

AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS GYERMEKKÖZPONTÚSÁGÁNAK BÜNTETŐ-ELJÁRÁSJOGI VETÜLETE, AVAGY GYERMEK TANÚK A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

„A gyerekek sok mindent tudnak, néha a legfurcsább dolgokkal is tisztában vannak.

A gyerekeknek nagyon jó érzékük van.

Sokat látnak, sokat megértenek, ha ritkán is beszélnek róla.

Sokat tudnak, amit a felnőttek nem vesznek észre.”

(Agatha Christie)

Dolgozatom témája a „gyermekközpontú igazságszolgáltatás” büntető-eljárás jogi vetületének, pontosabban a gyermektanúk büntető-eljárás jogi helyzetének és a védelmüket szolgáló intézményeknek a bemutatása. A téma aktualitását mutatja, hogy manapság egyre többet hallunk arról, hogy a gyermekeket kiemelt védelemben kell részesíteni az élet minden területén, így többek között az igazságszolgáltatás, a büntető-eljárás jogi szférájában is. Ezt támasztja alá az is, hogy Magyarország kormánya 2012-ben meghirdette a „Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás Évét”, valamint az, hogy számos nemzetközi egyezmény és hazai jogszabály született és folyamatosan születik a témában.

E sérülékeny csoport védelmére kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy ha a gyermekek olyan igazságszolgáltatással kerülnek kapcsolatba, amely nem gyermekbarát, a jogaikat számos korlátozás vagy sérelem érheti.

A gyermekek sokféleképpen kapcsolatba kerülhetnek a büntető-igazságszolgáltatással, így egyrészt terheltként, amennyiben bűncselekményt követnek el, másrészt sértettként, a bűncselekmény elszennedőjeként, harmadrészt tanúként, végül az ügyben érdekelt személyként.

Kérdéses azonban, hogy mennyire képes igazodni a büntetőeljárás és az intézményrendszer a gyermekek és fiatalok speciális helyzetéhez, szükségleteihez, nyelvezetéhez. Milyen speciális büntető-eljárás jogi szabályok vonatkoznak rájuk? Milyen környezetben és hogyan kerülnek ki- és meghallgatásra, mi várja őket a rendőrségen és a bíróságon? Dolgozatomban – tekintettel arra, hogy a gyermekbarát igazságszolgáltatás program fő célszemélye az eljárásban sértettként, illetve tanúként szereplő gyermek – a sértett, illetve a tanú kategóriákra koncentrálna, e kérdések megválaszolására törekszem.

PALKÓ GÁBOR FERENC

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Király Eszter
tanársegéd, ELTE ÁJK*

A SZAJOLI VASÚTI BALESET UTÁNI BÜNTETŐELJÁRÁS, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A SZAKÉRTŐI BIZONYÍTÁSRA

Húsz éve, 1994. december 2-án történt az utóbbi idők legsúlyosabb vasúti katasztrófája, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szajol község vasútállomásán. Egy szabálytalan tolatási művelet során hibás állásba állítódott váltó miatt az állomáson áthaladó gyorsvonal kisiklott és az állomás felvételi épületébe csapódva kioltotta 31 ember életét.

Már az első vizsgálatok alapján nyilvánvalóvá vált, hogy a műszaki hiba mellett emberi mulasztás okozta a tragédiát. A baleset miatt három személyt letöltendő szabadságvesztéssel sújtott a bíróság.

Az eljárást a MÁV-dokumentumok tükrében megvizsgálva azonban súlyos, az egész büntetőeljárást a mai napig is érintő eljárásjogi problémák vetődnek fel, különösképpen a szakértői bizonyítást illetően.

A szakértő személye, ismeretei és különösképpen a megállapításai az eljárást döntően befolyásoló tényezők. Az esetek többségében a bíróság a szakértői névjegyzékből választja ki a megfelelő szakképzettséggel bíró szakértőt, ha vele szemben a törvény szerinti kizárási ok nem áll fent. Ha ilyen személy nincsen, akkor eseti szakértő kirendelésére kerül sor.

A szajoli esetben is ez történt, ami miatt az eljárás során bizonyos tények nem kerültek a bíróság figyelmébe. A vasút világa ugyanis, a kívülálló személy számára, még akkor is, ha valamilyen társtudomány kiváló ismerője, túlszabályozott és túlbonyolított. Az írott szabályokon túli „vasúti szokásjog” pedig megismerhetetlen az elméleti szakember számára. További veszélyforrás az is, hogy a szakértő állításait a szakképzetlen bíróság ítéli meg.

Dolgozatom rámutat arra, hogy bizonyos területeken (mint amilyen az általam vizsgált vasúti is) a szakértő a büntetőeljárás kritikus pontja, hiszen a szükséges szaktudást, valamint a gyakorlati ismereteket csak azon a területen működve lehet megszerezni, ahol később a tényleges szakértés is történik. A vasútnál az a szakértő nyújtja a baleset megismeréséhez szükséges tényeket, amely vasúttársasággal (rosszabb esetben a konkurenciával) történt az eset. Amíg a vizsgálandó baleset nem veti fel a vasút felelősségét, addig a bíróság az elfogultság felett szemet huny. A Szajolhoz hasonló esetekben pedig olyan elméleti szakembert kér fel, aki a vasúttól teljesen idegen, de emiatt gyakorlati ismeretekkel sem bír. Munkámban igyekszem megmutatni, hogy milyen lehetőségek állnak a jogalkotó előtt a probléma megoldására.

TISLERICS RENÁTA

jogász
osztatlan, 5. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Dr. Deres Petronella
egyetemi docens, KRE ÁJK*

TEVÉKENY MEGBÁNÁS – A MEDIÁCIÓ SZEREPE A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN, A JOGINTÉZMÉNY JÖVŐJE

Dolgozatom témája a mediáció, mely egy olyan konfliktuskezelő rendszer, amit harmadik személy – a mediátor – irányít a peres felek között. A mediációnak csak a neve új, maga a rendszer azonban már évezredek óta létezik. Ezen konfliktuskezelő rendszert akkor alkalmazzák, ha megszűnik vagy problémássá válik a kommunikáció az érintettek között. Ebben az esetben a közvetítő feladata, hogy tárgyilagos mederbe terelje a beszélgetést, és ne engedje, hogy a felek érzelmei befolyásolják a tárgyalás eredményességét.

A konfliktuskezelésnek eltérő szerepe van a fiatal- és felnőtt korúak esetében, ugyanis a fiatalok elkövetők esetében az a cél, hogy vissza tudjanak illeszkedni a társadalomba, reintegrálódjanak, és ezáltal ne váljanak büntetett előéletűvé. A felnőtt korú elkövetőkkel szemben – számos vélemény alapján – ugyanakkor már elvárás, hogy a törvényt a törvénytől el tudják különíteni, és tudatában legyenek annak, mi számít bűncselekménynek. Ezért az ő esetükben más elvárása van a társadalomnak az abba való visszailleszkedés kérdésében.

Dolgozatomban kitérek a mediáció nemzetközi vonatkozásaira is, mégpedig az osztrák, a svájci, az angol-walesi és a luxemburgi konfliktuskezelés polgári és büntetőjogi összehasonlítását mutatom be. Minden említett jogterületen, ahol használják a konfliktusrendezésnek ezen formáját, megfigyelhető ezen jogintézmény folyamatos fejlődésének-fejlesztésének igénye.

A dolgozatom későbbi fejezetében egy jogeset szemléltetésével mutatom be a konfliktuskezelés alkalmazását és kitérek a tettes-áldozat-egyezség lehetőségeire Magyarországon.

Témavezetők:

*Dr. Gelányi Anikó
megbízott oktató, KRE ÁJK*

VARGA ERIKA

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

A NEMZETI ADÓ- ÉS VÁMHIVATAL BÜNYGYI NYOMOZÁSI TEVÉKENYSÉGE

„Bevetésben az adónyomozók!” „Ezermilliárddal károsítják az adócsalók az országot!” Nap mint nap hasonló híreket hallunk a híradókban, olvasunk a napilapokban. Vajon kik az adónyomozók?

Dolgozatom célja a pénzügyi nyomozók titkokkal övezett munkájának, a NAV bünygyi nyomozási tevékenységének a kutatása, a rendszerben rejlő esetleges ellentmondások feltárása. Alapvető kutatási kérdésem: jó befektetés-e az államnak a pénzügyi bünygyselekmények külön intézményi keretek közötti felderítése? Témám több szempontból is aktuális. Egyrészt a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megalakulása egy új intézményrendszert hozott létre. Összefonta az adószakmai szervek és a vámszakmai szervek munkáját oly módon, hogy harmadik területként bevonta a pénzügyi bünygyselekmények felderítésére hivatott nyomozói szerveket is. Habár 4 év eltelt azóta, a mai napig élénk érdeklődés övezi a szervezet tevékenységét, kíváltképp a nyomozók munkáját. Másrészt figyelemre méltó az a számaránybeli növekedés, melyet a gazdasági bünygyselekmények mutatnak az összbünygyözésen belül a rendszerváltást követően.

Dolgozatomban vizsgálom az integráció okait és hatásait, a jelenlegi szervezeti keretet, valamint a kapcsolódó hatásköri, illetékességi szabályokat. Komparatív módon elemzem a pénzügyi nyomozók jogállását a rendőrség állományában dolgozó nyomozók jogállására tekintettel, továbbá hasonló módon vizsgálom az általuk alkalmazható intézkedéseket és kényszerítő eszközöket is. Végezetül 1998 és 2012 közötti eredményességi mutatókat alapul véve összehasonlítom az elkövetési értékeket a kárbiztosítási összegekkel, valamint a központi költségvetésből a bünygyi szakterület részére nyújtott támogatások mértékével, és ez alapján vonom le következtetéseimet. A kutatás eredményeiként meghatározom a jelenlegi intézményrendszer előnyeit és hátrányait, az adónyomozók státuszának és tevékenységének sajátosságait, majd a feldolgozott adatok alapján kifejtem álláspontomat a szerv működési hatékonysága és az államháztartás, valamint a kormányzati magatartás közötti összefüggésekről.

Kutatásaim során segítségül szolgált, hogy a rendelkezésre álló statisztikai adatok feldolgozása és elemzése mellett empirikus kutatás keretében interjút készíthettem jelenleg állományban lévő pénzügyi nyomozókkal is.

Témavezető:

*Dr. Csűrös Gabriella
adjunktus, DE ÁJK*

DR. VASTAG GYULA

rendészeti vezető
MA, 4. félév
Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

A NEMZETKÖZI BÜNYGYI JOGSEGÉLY

Közhely, de napjainkban fokozottan igaz, hogy a bünygyldöző szervek tagjai elsősorban saját rendszerüket ismerik, míg a bünygyözők egyáltalán nem foglalkoznak azzal, hogy milyen jogrendszer védett értékeit sértik meg.

A dolgozat a nemzetközi bünygyi jogsegély intézményét mint a globalizálódó bünygyzés elleni harc egyik eszközét mutatja be. A szerző elsődleges célja az együttműködés e formájának áttekintő bemutatása, a vonatkozó szabályok ismertetése. Az alapfogalmak tisztázását követően áttekinti a jogterület fejlődésének történetét, illetve vizsgálata tárgyává teszi a bünygyi együttműködéshez való viszonyát. Fő vázát az egyes jogsegélyi formák gyakorlati és elméleti oldalról történő bemutatása képezi. A dolgozat szubjektív tapasztalatok ismertetése mellett a jövőre vonatkozóan is megfogalmaz lehetséges fejlődési, fejlesztési irányokat, azon tény nyomatókos hangsúlyozásával, miszerint az egyik legintenzívebben változó jogterületről van szó.

Az elkészült mű, bár objektíven törekszik a témát bemutatni, magán hordozza egy bünygyi vizsgáló tárggyal kapcsolatos meglátását, véleményét is.

Témavezető:

*Dr. Budaházi Árpád
adjunktus, NKE RTK*

BÜNTETŐJOGI
TAGOZAT I.

ANTAL ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 3. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Madai Sándor
egyetemi docens, DE ÁJK*

A TÉVEDÉS MINT BÜNTETHETŐSÉGET KIZÁRÓ OK A BÜNTETŐJOGBAN

A bűnösség megállapításánál rendkívül fontos szerepük van a büntethetőséget kizáró okoknak. A tévedésre való hivatkozás a büntetőperekben gyakori, viszont igen ritka az az eset, amikor sikeresen történik. Megállapíthatósága rendkívül nehéz, sok kérdés merül fel körülötte. Kutatásom célja – a történeti és a fogalmi áttekintést követően – a tisztázatlan kérdések közül néhányra választ találni, a felmerülő problémákra megoldást javasolni. Dolgozatom első felében a társadalomra való veszélyességben való tévedést vizsgáltam, elsősorban a gazdasági bűncselekményekkel összefüggésben. A kutatás másik központi kérdése a ténybeli tévedéssel kapcsolatosan az orvosi diagnosztikai tévedés. A dolgozat ezen részében kiemelten foglalkoztam a foglalkozási szabályszegéssel és az okozati összefüggéssel.

BALÁZS BEÁTA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Tóth Mihály
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

A VESZÉLY FOGALMA ÉS MEGJELENÉSE A BÜNTETŐJOGBAN

Dolgozatom fókuszpontjában a veszély fogalma és annak büntetőjogban való megjelenése áll. Hogyan állapítja meg a jogalkalmazó az adott ügyben a közvetlen veszély kialakulását? Hol a határ a büntetőjog számára releváns és irreleváns veszély között? Fokozható-e a közvetlen veszély? E kérdések a mai napig büntetőjogászok sokaságát bizonytalansággal töltik el. Kutatásom során a gyakorlatban megjelenő problémákra kívánok választ adni a dogmatika segítségével.

A dolgozat első részében fontosnak tartottam bemutatni, hogy az egyes szerzők miben látják a veszély ismérveit, hogyan definiálják a veszély fogalmát. Mindezek után a veszély Büntető törvénykönyv különös részi megjelenését vizsgálom, elsőként a dogmatika oldalról, a későbbiekben az egyes kategóriák gyakorlati kivételét veszem górcső alá. Kutatásom során megállapítottam, hogy a különböző veszélykategóriák meghatározása a jogirodalomban nem egységes. Általános jelenség az egyes veszélyfogalmak közötti határ elmosódása, amely az egyes veszélyeztetési deliktumok tényállásszerűségnek meghatározása szempontjából aggályos. Kutatásom során a legkritikább esetben véltem felfedezni, hogy a bíróságok megnyilvánulnának abban a kérdésben, hogy hogyan alakították ki álláspontjukat a veszély minőségével kapcsolatban. A dolgozatban egy Legfelsőbb Bírósági döntés kapcsán a közvetlen veszély fokozásának lehetőségét boncolgatom. Mindezek után a veszély általános részi megjelenését kutatom, így az előkészület, valamint a kísérlet okán kialakult veszélyt, s helyezem el e bűncselekmény-stádiumokat a korábban kialakított rendszerben. Végül az önkéntes elállás és eredmény elhárítás, valamint az alkalmatlanság okozta veszély problémakörét elemzem, állításaimat minden esetben a joggyakorlat segítségével alátámasztva. Gyakorlati relevanciája mindennek a büntetiskiszabás körében van. A dolgozatom megírásának célja egy koherens rendszer kiépítése volt. A feladatomban így az elvi szinten való vizsgálódást, a rendszerezést tekintettem, mely segítséget nyújthat a gyakorlatnak a veszély minőségének meghatározása, így az adott cselekmény tényállásszerűségének vizsgálata során.

BUKICS SZANDRA

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Dr. Deres Petronella
egyetemi docens, KRE ÁJK*

HÉDER ÁKOS

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezetők:
Dr. Czine Ágnes
egyetemi tanár, KRE ÁJK*

FIFTY-FIFTY. A FELES SZABÁLY KÜLÖNÖS MÉLTÁNYLÁST ÉRDEMLŐ ESETEI A BÍRÓI GYAKORLATBAN

Dolgozatunkban a feltételes szabadságra bocsátás egy speciális jogintézményéhez, a feles szabályhoz – illetve más megnevezéssel feles kedvezményhez – kapcsolódó, különös méltánylást érdemlő eseteket vizsgáltuk. Témaválasztásunkban szerepet játszott a nagymértékű kedvezményt biztosító rendelkezés jelentőségén túl – amelyet a 2012. évi C. törvény tovább erősített – az, hogy a feles szabályhoz kapcsolódó, különös méltánylást érdemlő körülményeket vizsgáló kutatások nem készültek. A Büntető törvénykönyvben erre vonatkozó példálódzó meghatározás nincs, illetve a Büntető Kollégiumi vélemények, valamint a – Kúria által hozott legfontosabb, válogatott, a kutatás szempontjából releváns – bírósági határozatok ellenére sem egyértelmű, hogy pontosan mi is számít különös méltánylást érdemlő körülménynek. Továbbá a különböző jogtudományi művekben sem találhatunk egységes álláspontot arra vonatkozóan, hogy mi tartozik a különös méltánylást érdemlő esetnek körébe, illetve hogyan is kell azt megítélni. Kutatásunk jelentőségét tovább fokozza, hogy e kérdésben csak az ítélkező bíró rendelkezhet, utólagos különleges eljárásban való döntés nem lehetséges.

Kutatásunk elsődleges célja annak kiderítése, hogy melyek azok a körülmények, amelyeket a jogalkalmazó különös méltánylást érdemlő esetnek értékel, majd ezeket összegezve megfogalmazhatóvá válik a különös méltánylást érdemlő körülmény definíciója. Továbbá a kutatás eredményéből következtethetünk e jogintézmény tekintetében a jogalkalmazás egységére is.

Dolgozatunkban a 2014. augusztus 4-ig a Bírósági Határozatok Gyűjteményében található 146 darab, a kutatásunkhoz kapcsolódó, a bírósági szervezetrendszer minden szintjét érintő anonimizált határozatot vizsgáltunk. Véleményünk szerint a feles kedvezmény a büntetés kiszabása körében nagy jelentőséggel bír mind a társadalom, mind pedig a vádlott számára. Emiatt nagy jelentősége van annak, hogy mit tekint a jogalkalmazó különös méltánylást érdemlő körülményeknek. Bízunk abban, hogy kutatásunkkal hozzá tudunk járulni e fontos jogintézmény megismeréséhez, fejlődéséhez és további sikeres alkalmazásához.

CSÁKY BENCE JÓZSEF

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Geller Balázs József
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

A BALESET ÉS A VÉLETLEN ÉRTÉKELESE A BÜNTETŐJOGBAN

Dolgozatomban az általában balesetnek tekinthető tényállások büntetőjogi értékelését vizsgálom. Kiindulásként két kérdés megválaszolásának kísérletét tűztem ki célul: az egyik kérdés az volt, hogy pontosan mi is tekinthető balesetnek, a másik pedig az, hogy a balesetek bekövetkezéséhez vezető cselekmény vagy mulasztás „elkövetőjét” milyen felelősség terheli.

Az első kérdésre a választ a bűncselekmények eredményének vizsgálatával találtam meg. Ugyanis a baleset mindig mint egy eredmény jelentkezik, amely esetben az elkövetőt – a baleset fogalmából eredően – legfeljebb kizárólag gondatlanság terheli.

A második kérdésre a választ pedig az objektív felelősség körében találtam meg, ugyanis e körben születtek olyan módszerek, amelyekkel a baleset okozójának bűnössége megnyugtatóan megállapítható.

A felelősségre vonás elveit egy jogtörténeti áttekintéssel kezdtem, majd ezután a hatályos magyar joggyakorlatban alkalmazott módszer került bemutatásra. A magyar joggyakorlatban az objektív felelősség modellje érvényesül. Ezt a módszert igazságosnak tartom, de a jogalkalmazónak figyelnie kell arra, hogy elkerülje azt, hogy túlzottan objektívvá váljon.

HADHÁZI DÁVID

jogász
osztatlan, 5. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Sipos Ferenc
tanársegéd, DE ÁJK

A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKI KEGYELEM

A kegyelem szó hallatán először talán a középkori, magasba törő várak tróntermeiben uralkodó király juthat az eszünkbe, aki Isten kegyelméből élet és halál uraként gyakorolja a kegyelmezés jogát. Valóban régi jogintézményről beszélhetünk, mely azonban ma is létezik.

A keresztény gyökerekkel rendelkező fogalom a büntetés elengedését, mérséklését vagy enyhítését jelenti. A kegyelem a büntetőjognak egy kivételes eszköze, amely akkor funkcionál helyesen, ha ritkán élnek vele. Léte azonban szükséges, hiszen lehetnek olyan körülmények, amelyek a büntetőeljárás lefolytatását vagy a büntetés végrehajtását indokolatlanná és az elkövetőre nézve méltánytalanná tennék.

Hazánkban a köztársasági elnök gyakorolja az egyéni kegyelmezés jogát. Az államfő döntésénél figyelembe vett feltételek, kritériumok nincsenek jogszabályban meghatározva – ez egyfelől problémás lehet, másrészt viszont az egyéni mérlegelés lehetőségét szélesíti. A kegyelmi határozatok a kérelmezők személyiségi jogai miatt nem nyilvánosak, az ebből fakadó visszaélés elkerülésére szolgálhat eszközül az igazságügyért felelős miniszter ellenjegyzése.

A kegyelem újabban a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kapcsán került a figyelem középpontjába. A kormány és az Országgyűlés ugyanis egy hivatalból induló, ún. kötelező kegyelmi eljárással orvosolta a büntetés emberi jogi problémáit, ezzel biztosítva az elítélt szabadulása „reményéhez való jogát”. Az eseti jelleggel felálló Kegyelmi Bizottság vizsgálja majd a tényleges életfogytiglanra ítélt kegyelmi ügyét, indokolással ellátott állásfoglalást elfogadva. Ezt a bizottság az igazságügyi miniszternek küldi meg, aki a köztársasági elnöknek terjeszti fel.

A megoldás több kérdést is felvet, azonban elmondható, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés és a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés nem olvad össze, mert az előbbinél egy rendes, az utóbbinál viszont egy kivételes eljárás az, amely útján szabadlábra kerülhet az elítélt. A kegyelmi bizottság léte sem ismeretlen a magyar büntetőjog történetében, az 1896-os bűnvádi perrendtartás hatályba lépése előtt a Királyi Kúria kezei között működött a halálbüntetés esetében egy hasonló testület.

Talán a kötelező kegyelmi eljárás is hozzájárulhat majd ahhoz, hogy a kegyelem intézményének hallatán ne csak az egykori, élet és halál felett döntő uralkodók jussanak eszünkbe, hanem egy modern jogállam államfőjének szükségszerű jogosítványa is.

KONCSAG KATALIN

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Karsai Krisztina
egyetemi tanár, SZTE ÁJTK

A BÜNTETHETŐSÉGI KORHATÁR LESZÁLLÍTÁSÁNAK KÉRDÉSE, TEKINTETTEL A NÉMET SZABÁLYOZÁSRA

A gyermekek a büntetendő cselekményeket fiatalabb korban, erőszakosabb módon követik el, mint korábban. Ez az az ok, ami a jogalkotót változtatásra sarkallta. Dolgozatomban végigkísérem a kodifikáció során felmerült javaslatokat, az új Btk.-t bíráló szakmai kritikákat, illetve a dolgozat egy részében összehasonlító elemzést végzek a német kodifikációs munkálatok eredményeivel. Ezt követően vontam le az alábbi következtetéseimet.

A gyermekek életkori sajátosságaiknál fogva különleges elbánást igényelnek a jog minden területén. Ezért ha jogszabály módosítására, új jogszabály meghozatalára kerül sor, minden esetben figyelembe kell venni a gyermekbarát igazságszolgáltatás, az uniós és a nemzetközi elvárások által támasztott követelményeket. Kutatásom során azt vizsgáltam, hogy a 2012. évi C. törvény megalkotásakor a jogalkotó mennyiben tett eleget ezeknek a kritériumoknak, illetve hogy mennyiben felel meg az új törvény a jogbiztonság és a normavilágosság követelményeinek. Dolgozatomban központi szerepet kap ezenkívül azon jogszabályhely-változások elemzése, melyek mellett nem lehet elmenni kritika nélkül. Így említendő többek között az, hogy a gyermekkor megalkotásakor a jogalkotó nem volt tekintettel a fiatalok fogalmára, a belátási képesség vizsgálatának körülményeire vonatkozóan nem ad egyértelmű iránymutatást, a taxációban szereplő bűncselekmények meghatározása pedig további jogalkalmazási problémákat vet fel. A téma aktualitását nem csupán a törvény másfél éve fennálló hatálya adja, hanem az is, hogy valamennyi szakirodalom, gyermekvédő és jogalkalmazó negatív kritikát fogalmaz meg a jogszabály módosításával kapcsolatban. Ennek ellenére a jogalkotóban fel sem merült, hogy az új törvényt módosítsa vagy hogy más, büntetőjogon kívüli eszközök bevezetését szorgalmazza.

Pályamunkámban a jogirodalom és a saját álláspontom mutatom be a büntethetőségi korhatár leszállításáról, rámutatva azon kardinális kérdésekre, melyek mindenképpen változtatásra szorulnak. Javaslatomban kitérek a gyermekek által elkövetett büntetendő cselekmények megelőzésének egy esetleges eszközére, illetve más büntetőjogi és büntetőjogon kívül javaslatok beemelésére. Ehhez a hazai szakirodalom állásfoglalásain túl segítségül hívom a német jogalkotók választát a '90-es években felmerülő jogalkotási kérdésekre.

MÁROK SOMA

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Dr. Szomora Zsolt
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

Témavezetők:
Dr. Karsai Krisztina
egyetemi tanár, SZTE ÁJTK

A „HÁROM CSAPÁS” A MAGYAR BÜNTETŐJOGBAN

A kutatásom témája a Btk.-ban szereplő ún. „három csapás” szabályok. E szankciók – egyesült államokbeli és szlovák mintára – 2010-ben kerültek be a Büntető törvénykönyvbe, és jelentősen szigorították az erőszakos többszörös visszaesők és a bűnhalmazat egyes eseteiben alkalmazandó szankciókat.

Dolgozatom első fő részében röviden áttekintem, hogy milyen jogi eszközöket próbáltak alkalmazni a visszaesőkkel szemben a történelem során. Ezt követően felvázolom a „három csapás” szabályozását a régi és a hatályos Btk.-ban.

Ezután megvizsgálom, hogy ezek a kirívóan súlyos szankciók – így különösen a kötelezően alkalmazandó életfogytig tartó szabadságvesztés – összeegyeztethetők-e az Alaptörvénnyel és a magyar szankciórendszer alapelveivel. E vizsgálat alapjául mértékadó jogtudósok, gyakorlati szakemberek véleményei, valamint az Alkotmánybíróság releváns gyakorlata szolgál, különösen a halmazati „három csapás” megsemmisítő határozat. Szintén e részben vizsgálom az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésről. Röviden kitérek arra is, hogy az EJEB gyakorlata milyen lépésekre sarkallta a jogalkotót e téren.

Dolgozatom utolsó, fő részében mintegy 40 releváns jogesetet elemzek a magyar joggyakorlatból. Ennek során a „három csapás” szabályok alkalmazása során felmerülő problémákra, ellentmondásokra kívánok rámutatni.

Végül összegzem az elmondottakat ezen ellentmondásos jogintézménnyel kapcsolatban, illetve megfogalmazok egy javaslatot a jogalkotó számára, amellyel véleményem szerint egyszerre lennének elérhetőek a „három csapás” bevezetésével kitűzött büntetőpolitikai célkitűzések, valamint a szabályozás alkotmányossága.

TAPODI PÉTER ÁDÁM

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Dr. Gál Andor
tanársegéd, SZTE ÁJTK

Témavezetők:
Dr. Szomora Zsolt
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

A JOGOS VÉDELEM KÖRÉBE TARTOZÓ ELHÁRÍTÓ CSELEKMÉNY DOGMATIKAI KÉRDÉSEIRŐL

Jelen pályamunka központi magvát a legtöbbet hivatkozott büntethetőséget kizáró ok elhárító cselekménye körében bekövetkező jogforrási, illetve kvázi jogforrási változások képezik, melyek eddig nem tapasztalt mértékben kívánnak változtatást eszközölni a vizsgált jogintézmény dogmatikai karakterén. Ennek fényében dolgozatomban a klasszikus jogos védelemhez, illetve az újonnan bevezetett szituációs jogos védelemhez köthető problémás eseteket veszem górcső alá, mind a törvényi szabályozás, mind a Kúria új jogegységi határozata szempontjából.

Az előbbi célkitűzéshez igazodva kiindulási pontként fontosnak tartom – különös tekintettel az Alaptörvény jogos önvédelemre vonatkozó rendelkezésére – ismertetni a jogos védelem rendszerbeli helyét, majd ezt követően a Kúria 4/2013 Büntető Jogegységi Határozata előtti jogirodalmi, illetve gyakorlati nézőpontok összegzését a szükségesség-arányosság kérdéskörében. E körben kiemelt figyelmet fordítok a ma is kérdéseket felvető védekezési szándékra.

Az előzmények után az új jogegységi határozat elhárító cselekményre tett megállapításából vázolok fel interpretációs lehetőségeket, kifejezésre juttatva annak fogalmi ellentmondásait, néhol túl absztrakt iránymutatásait. Ugyancsak a klasszikus jogos védelem körében kitérek a még büntetlenséget jelentő excessus szabályozásának alakulására, valamint értékelem a törvény adta lehetőségek, illetve a miniszteri indoklás összeférhetetlenségéből származó anomáliát.

Követve a törvényi szabályozás logikáját, dolgozatom utolsó érdemi részében került elhelyezésre a szituációs jogos védelem mint a túllépés megállapíthatóságának negatív feltétele. Ezzel összefüggésben elsőnek kifejtem álláspontom a formális szabályozási technika, valamint a szabályozás tartalmi oldala tekintetében. Az egyes esetkörök (személy elleni jogtalan támadás, lakásba történő jogtalan behatolás, bekerített helyre történő jogtalan behatolás) elemzésénél az eddigi minimális gyakorlati relevancia miatt – kerülve az átfedéseket – általam kitalált, a való életben is elképzelhető helyzetekkel igyekszem érzékeltetni a jogintézmény által generált visszásságokat.

VARGA KINGA

bűnügyi igazgatási – bűnügyi szakirány
BA, 5. félév
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

Témavezető:
Dr. Pallagi Anikó
adjunktus, NKE RTK

KÍSÉRLETI SZAKASZBAN REKEDT BŰNCSELEKMÉNYEK KÖZBEN MEGVALÓSÍTOTT BEFEJEZETT BŰNCSELEKMÉNYEK MEGÍTÉLÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A HALMAZATI PROBLÉMÁKRA

A büntetőjogban, így a bűncselekmények megítélése során fontos szerepet tölt be a szándékos bűncselekmény szakaszainak megállapítása és elkülönítése. A szakaszoknak más-más a társadalomra veszélyességi foka, így eltérő a büntetőjogi szabályozása is, emiatt nyer nagy jelentőséget a büntetőjogban.

Ezeket a szakaszokat olykor nehéz elhatárolni egymástól. Problémát jelenthet a szakaszok elhatárolásánál, hogy az elkövetőnek ugyanazon cselekménye lehet valamely bűncselekmény előkészülete, míg más szempontból, ugyanaz a magatartás már egy másik bűncselekmény kísérlete vagy akár befejezett stádiumaként is értékelhető. Emiatt felmerül a kérdés, hogy súlyosabban kell-e megítélni azt, aki egy súlyosabb bűncselekmény kísérlete közben egy enyhébb súlyú befejezett bűncselekményt valósít meg. Dolgozatom célja, hogy érveket és ellenérveket sorakoztassak fel amellett, hogy szükséges-e az előbb említett esetben megvalósított halmazat esetén, hogy egy enyhébb súlyú befejezett cselekmény elkövetésekor megítéljük, ha azzal valamilyen kísérletet vagy előkészületet valósít meg. Eme probléma szemléltetését látjuk dolgozatomban, ahol két konkrét cselekmény alapján állapítjuk meg, hogy hány bűncselekmény történt, és azok halmazatban állnak-e egymással, illetve milyen büntetési tétel kiszabását rendeli a jogalkotó. Láthatjuk, hogy ezen kérdésekre különböző szerzők eltérő magyarázatokat adnak.

A büntetés kiszabásánál láthatjuk, hogyha látszólagos halmazatot állapít meg a jogalkalmazó, akkor a súlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény megállapítására kerül sor, és a büntetési tétel annak büntetési keretei között kerül kiszabásra. Ha pedig a két cselekmény megvalósít egyfajta halmazatot, akkor viszont már a halmazati büntetés kiszabására kerül sor. A dolgozat elején feltett kérdésre, mely szerint „súlyosabban kell-e megítélni azt, aki egy súlyosabb bűncselekmény kísérlete közben egy enyhébb súlyú befejezett bűncselekményt valósít meg”, a bemutatott példákon keresztül a válasz az, hogy nem, hiszen nem valósul meg halmazat, hanem a kísérleti szakaszban rekedt súlyosabb bűncselekmény kísérlete konzumálja az enyhébb súlyú befejezett bűncselekményt.

VESSZŐS GERGELY

rendészeti igazgatási – vám- és jövedéki igazgatási szakirány
BA, 6. félév
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

Dr. Szilvássy György Péter
tanársegéd, NKE RTK

A KITERJESZTETT JOGOS VÉDELEM PROBLÉMÁI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A TÖRVÉNYI VÉLELEMRE

Az önvédelem alapjoként történő deklarálása alapvetően megváltoztatta a jogos védelem szabályozását hazánkban, ugyanis az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéséhez igazodóan az új Büntető törvénykönyv a jogos védelmi helyzetet kiterjesztette a situációs jogos védelmi helyzet bevezetésével.

A jogos védelem önálló intézményrendszere kialakulásának általános bemutatása elmaradhatatlan része a témakörnek. A kérdéskörrel kapcsolatban az ókori római jogintézmény mellett fontosnak tartottam kiemelni az ókori görög szabályozás jogos védelemre vonatkozó rendelkezéseit, illetve az újkori gondolkodók álláspontját a jogos védelem rendszeréről. Ennek ellenére a jogtörténeti áttekintés hangsúlyos részének a magyar jogfejlődés történeti áttekintése tekinthető, amelyet a szűkebben vett problémakör, a jogos védelem jogintézményének fejlődésének mentén, az emberöléstől való elválás folyamán keresztül kívántam bemutatni.

A jogtörténeti felfeztetést követően kerül sor a hatályos Büntető törvénykönyv jogos védelemre vonatkozó szabályozásának ismertetésére. Dolgozatomban foglalkoztam a megelőző jogos védelem kérdéskörével és a jogtalan támadás elhárításának hagyományos eseteivel, ezután pedig rátértem a Büntető törvénykönyv novumának tekinthető situációs jogos védelmi helyzetre. A törvényi védelem ismertetése során tettem említést a „jogtalan támadás” kérdéskörére, illetve az arányosság hiányából adódó problémákra is. A jogirodalomban fellelhető álláspontok bemutatása mellett törekedtem az önálló véleményformálásra, amelyet saját vagy klasszikusnak tekinthető példák értelmezésével kíséreltem meg alátámasztani. A jogos védelmi helyzet szabályozásában megjelenő újdonságra vonatkozóan összehasonlítottam hazánk Büntető törvénykönyvének jogos védelemre vonatkozó rendelkezéseit az Emberi Jogok Európai Egyezménye élethez való joggal kapcsolatos cikkelye mellett a svájci, a német, az olasz és a francia büntető törvénykönyvek jogos védelemre vonatkozó szabályozásával is.

Zárásként a címben megjelölt, a tanulmányban részletesen kifejtett problémákra de lege ferenda javaslattal igyekeztem megoldási alternatívát kínálni.

Témavezetők:
Dr. Madai Sándor
egyetemi docens, NKE RTK

BÜNTETŐJOGI
TAGOZAT II.

BALOGH ALEXANDRA LILLA

jogász
osztatlan, 7. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Gilányi Eszter
tanársegéd, ME ÁJK

A NŐK ÁLTAL A FÉRFIAK SÉRELMERE ELKÖVETETT SZEXUÁLIS ERŐSZAK SZABÁLYOZÁSTÖRTÉNETE ÉS GYAKORLATI VONATKOZÁSAI

„Azok a nők, akik egyenlőséget akarnak, készüljenek fel rá, hogy ezt másoknak is megadják, és hogy higgyenek is benne. Ehhez nem elég kijelenteni, hogy a nők is érnek annyit, mint a férfiak. Azt is ki kell jelenteni, hogy a férfiak is érnek annyit, mint a nők, és együtt kell megpróbálniuk az emberiséget.”

Dolgozatom témája a nők által a férfiak sérelmére elkövetett szexuális erőszak szabályozása és gyakorlati megnyilvánulásai, mivel kevesen és minimális tartalommal foglalkoznak e problémakörrel, pedig ugyanolyan figyelmet érdemelne, mint a nők sérelmére elkövetett ilyen jellegű bűncselekmények. Munkámban arra törekszem, hogy megmutassam: a Btk.-ban való szabályozás nemcsak elvi alapokon nyugszik, gyakorlati vonatkozásai is jelentősek.

Dolgozatomban kifejtem a bűncselekmény tényállásainak szabályozástörténetét, különös tekintettel a 2013. július 1-jén hatályba lépett új Btk. változásaira, mely nagy mértékben alakította át ezen bűncselekmény törvényi tényállását. Megismerhetjük továbbá a bűncselekmények tényállásainak dogmatikai alapjait és kriminalisztikai vonásait, a női elkövetők jellemzőit. Jogesetekkel és statisztikai adatokkal, valamint saját kutatási eredményeimmel igyekszem szemléltetni a bűncselekmény gyakorlati vonatkozásait, ezzel bizonyítva annak lehetőségét, hogy eme büntett igenis megvalósulhat az „erősebbik nem” sérelmére is. Végül a prevenció és segítségnyújtások fejezetben igyekszem segíteni az áldozattá válás kezelésében, az első lépések megtételében a feljelentés során, illetőleg opciókat, alternatívákat kínálok a bűncselekmény folytán kialakult lelki és testi problémák kezelésére az áldozatsegítő központok rövid bemutatásával.

BEGYIK BRIGITTA ÁGNES

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Sántha Ferenc
egyetemi docens, ME ÁJK

TERRORIZMUS A LEVEGŐBEN, AVAGY A LÉGI JÁRMŰ HATALOMBA KERÍTÉSÉVEL ELKÖVETETT TERRORISTA CSELEKMÉNYEK

Napjainkban elmondható, hogy a terrorista cselekmények elkövetése már-már általános jelenséggé vált. Meglepő, de a terrorizmus gyökerei egészen az ókorig nyúlnak vissza, miközben a 21. században is aktuális témának tekinthető a bűncselekmény. A terrorista szervezetek senkit és semmit sem kímélve hajtják végre tetteiket céljaik elérése érdekében. Ezért is nélkülözhetetlen a büntetőjog megtorló jellegű szabályozása, hiszen a prevenció ezen cselekmények tekintetében sajnos szinte elképzelhetetlen.

Dolgozatomban mindenekelőtt a terrorizmus definíciójának problematikájával foglalkozom, mely nehézség abból adódik, hogy „ez idáig egyetlen terrorcsoport sem tette meg azt a szívességet, hogy definiálja önmagát”. A tipológia szempontjából két szerző álláspontját ismertetem, akik eltérő jegyek alapján tették meg a csoportosítást. A terrorizmus alapjául szolgáló hátterek közül elemzésre került dolgozatomban a gazdasági, a politikai, valamint a pszichológiai háttér. A terrorizmus általános jellemzése után rátérek dolgozatom központi témájára, mely a légi jármű hatalomba kerítésével elkövetett terrorista cselekményekre koncentrálódik. Maga a bűncselekmény szinte egyidős a polgári repüléssel. Az angol „hijacking” (repülőgép-eltérítés) kifejezés az 1920-as évek Amerikájában született meg. A cselekmény virágkorát az 1960-as, '70-es években élte, amikor majdnem minden napra jutott egy akció. Az egyik legmegrázóbb terrortámadás 2001. szeptember 11-én történt, melyről dolgozatomban is megemlékezem. A történeti áttekintés után a repülőgép-eltérítés négy típusát ismertetem, majd történeti példákon mutatom be őket. A dolgozatot a hazai szabályozással folytatom. Az új Btk. a jármű hatalomba kerítése elnevezésű tényállásban szabályozza a vonatkozó büntetendő cselekményeket a közbiztonság elleni bűncselekmények fejezetében. A repülés biztonsága védelmében született több száz nemzetközi egyezmény közül elemzésre kerülnek a véleményem szerint leginkább relevánsak (a chicagói, a tokiói, a hágai és a montreali egyezmény). Ebben a fejezetben a konvenciók rendelkezéseinek bemutatása mellett rávilágítok azok hiányosságaira is.

Mivel ebben a témában számos külföldi forrásra bukkantam, remélem, hogy azok dolgozatomba ültetésével egy átfogó és mindenki számára érdekes, aktualitással rendelkező munkát sikerült elkészítenem.

GÁLICZ BOGLÁRKA

jogász
osztatlan, 5. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Németh Imre
egyetemi docens, SZE DF ÁJK*

A LEGÁRTATLANABBAK VÉDELMEBEN, AVAGY AZ ABORTUSZ ÉS AZ ÚJSZÜLÖTT SÉRELMERE ELKÖVETETT EMBERÖLÉS ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE BÜNTETŐJOGI VONATKOZÁSBAN

Manapság nem nyithatunk meg egy hírközlő portált sem anélkül, hogy ne értesülnénk arról, hogy egy nő emésztőgödörbe, mosógépbe vagy éppen kukába dobta újszülöttjét. Ezek ugyanis a csecsemőgyilkosságok tipikus végállomásai. Gondolnák, hogy a rendszerváltozás idején 90 000 abortuszt végeztek hazánkban? Tanulmányomban feltett szándékom, hogy bemutassam mindkét probléma akutságát, továbbá megtaláljam azokat az alternatívákat, amelyek a büntetőjog ultima ratio jellegének érvényesülését segíthetnék. Dolgozatomat történeti visszatekintéssel kezdem, melyben a Ratkó-korszak elemzésére, a magzatelhajtás és a csecsemőgyilkosság szabályozására fektetek hangsúlyt. Ezt követően az újszülött megölése tényállásának privilegizálásáról, ezzel kapcsolatos kételyeimről, valamint a beszűkült tudatállapotról írok részletesebben. A továbbiakban dolgozatom másik elemére, az abortuszra és egy humánusabb megoldásra, az abortusztablettára térek rá. A terhességmegszakítás kapcsán bioetikai kérdéseket is górcső alá veszek, majd megkísérlem számokkal is érzékeltetni a probléma nagyságát.

Tanulmányom elkészítése során igyekeztem reflektálni az orvostudomány mai állására, valamint pontos statisztikai adatokkal dolgozni.

Dolgozatomat általános iskolás nyolcadik évfolyam körében végzett közvélemény-kutatással színesítem, amely hozzájárult konklúzióm levonásához. De lege ferenda javaslataim között kilátásba helyezem az anonim szülés bevezetését hazánkban, az inkubátor program további működtetését, az örökbefogadási szabályok egyszerűsítését, a fogamzásgátló eszközök árának csökkentését és mindehhez a média segítségül hívását. Véleményem szerint okolhatjuk a fogyasztói társadalmat, a rossz, engedékeny szexuális neveltetést, de ezen preventív alternatívák megvalósulása a terhességmegszakítások és csecsemőgyilkosságok számának csökkentését szolgálná egy komplex tevékenység részeként.

GÓCZA ÁGNES

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Bencze Máttyás
egyetemi docens, DE ÁJK*

EGYSÉGES-E A BÜNTETÉSKISZABÁS AZ EMBERÖLÉSES ÜGYEKBEN?

A büntetéskiszabás gyakorlata a jogalkalmazás olyan szegmensének tekinthető, amely különös jelentőséggel bír a társadalom körében. Jelen kutatásban arra keresem a választ, hogy létezik-e Magyarországon aggodalomra okot adó eltérés a büntetéskiszabási gyakorlatot illetően. Ugyanis amennyiben ez a jelenség fellelhető az országban, az komoly alkotmányos aggályokat vet fel a bírói gyakorlattal szemben, hiszen a jogbiztonság, a jogegyenlőség és a jogalkalmazás igazságosságának egyik fő követelménye, hogy egységes jogi háttér mellett a hasonló súlyú bűncselekmények hasonló elkövetési és személyi körülményekkel rendelkező elkövetőit hasonló módon büntessék a bíróságok. Nem fordulhat elő, hogy valaki attól függően jut előnyhöz vagy szenved hátrányt, hogy az ország melyik bírósága ítélezik felette. A vizsgálat tárgyává az országban működő öt ítéltábla ítélezési tevékenységét tettem emberölés bűncselekmény vonatkozásában. A homogenitást szolgáló szempontok alapján végzett ügykiválasztás eredményeként összegyűlt nyolcvan ítéletet a kiszabott főbüntetések és mellékbüntetések tekintetében vizsgálom. A pontosabb eredmény elérése érdekében a büntetés kiszabása során értékelendő, az ügyek egyediesítését szolgáló enyhítő és súlyosító körülményeket is vizsgálom. Az elemzés alapján kapott eredményt minden ítéltábla vonatkozásában külön-külön bemutatom, majd az így kapott részmegállapításokat összehasonlítva ismertetem az országos büntetéskiszabási gyakorlatot. A kutatásból kiderül, hogy Magyarországon a jogi szabályozókon keresztül biztosított egységes igazságszolgáltatás nem valósul meg maradéktalanul. Az ítéltáblák büntetéskiszabási tevékenységének összehasonlítása alapján azt a megállapítást teszem, hogy az országos gyakorlat vonatkozásában van eltérés, ami azonban a büntetés mértékét illetően nem nagyfokú. A büntetéskiszabás során értékelendő enyhítő és súlyosító körülmények vizsgálata szintén nem mondható egységesnek, értendő ez az egyes ítéltáblákra, valamint az országos gyakorlatra egyaránt. A büntetés kiszabása körében történő egyéniesített indokolással kapcsolatban az ítéltáblák gyakorlatában megfigyelhető, hogy ritkán fordul elő egyéniesített, az adott esetre és elkövetőre szabott indokolás. A törvény előtti egyenlőség alapelvének azonban az egységes ítélkezés felelne meg, és ebbe az is beletartozik, hogy a büntetést befolyásoló körülmények értékelésében ne legyenek feltűnő és indokolatlan eltérések.

NAGY ALEXANDRA

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Sántha Ferenc
egyetemi docens, ME ÁJK*

AZ ERŐSZAKOS SZEXUÁLIS BŰNCSELEKMÉNYEK SZABÁLYOZÁSA – MA ÉS HOLNAP?

*„Nem mertem elmondani senkinek... Aztán mégis megtettem...
Nagyon nehéz volt... mintha újra átélném az egészet...”
(Éva, 20 éves, szexuális erőszak áldozata)*

Erőszakos szexuális bűncselekmények mindig voltak és lesznek a büntetőjogban, tekintettel arra, hogy igen súlyos deliktumokról van szó. E cselekmények átélése ugyanis kihat a passzív alanyok egész jövőbeli életére, súlyos pszichés zavarokat, a sértett traumatizációját idézhetik elő.

A büntetőjogi szabályok függenek a társadalom aktuális értékítéletétől, így mind tartalmukban, mind a szabályozás nyelvezetében folyamatos változásokon mennek át. A régi Btk.-ban (1978. évi IV. törvény) szabályozott erőszakos nemi bűncselekményeket, vagyis az erőszakos közöszlenség és a szemérem elleni erőszak büntetőjogi szabályozását idővel számos kritika érte, tekintettel arra, hogy az 1978. évi Btk. a szabályozás struktúráját és terminológiáját a Csemegi-kódextól vette át, és a rendszerváltozás után jelentkező szemléletbeli változások a régi szabályozási szerkezetbe koherensen már nem voltak beilleszthetők. A szabályozáson való változást, változtatást indokolta a nemzetközi jogalkotási kötelezettségek teljesítése is, amelyek szükségessé tették a nemi bűncselekmények újrakodifikálását.

A jogalkotó az új Btk.-ban – a korábbi szabályozással szemben megfogalmazott kritikákra reagálva – új erőszakos szexuális bűncselekményeket alkotott, mégpedig a szexuális kényszerítés (196.§) és a szexuális erőszak (197. §) tényállását, és ezzel számos, korábban jelentkező problémát megoldott.

Hogyan szabályoz a hatályos törvényünk? Miben hozott újat? Milyen nemzetközi dokumentumokra van figyelemmel? Mennyiben felel meg a nemzetközi elvárásoknak és európai kódexeknek? Csak válaszokat és megoldásokat hozott? Vagy újabb problémákat és megválaszolatlan kérdéseket is hagyott maga után? Dolgozatomban ezen kérdésekre keresem a választ.

SÁPI SÁNDOR

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Szomora Zsolt
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

A RABLÁS ELHATÁROLÁSI ÉS RENDBELISÉGI KÉRDÉSEI

A rablás elhatárolási kérdései közül elsősorban a vagyon elleni erőszakos bűncselekményektől – így különösen a kifosztástól, a zsarolástól, az önbíráskodástól, a jármű önkényes elvételétől, illetve a nyereségvágyból elkövetett emberöléstől – való elhatárolás okoz nehézségeket a gyakorlatban. A dolgozatomban kiemelt figyelmet fordított a dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás, illetve a lopás és egyes kényszerítő bűncselekmények halmazának elhatárolási szempontjaira, mivel meglátásom szerint az utóbbi évek szakirodalma csak egy rövid említés erejéig tesz szót ezekről, holott rávilágítanak az erőszak és a tettenérés máig létező dogmatikai homályaira, melyeknek köszönhetően a bírói gyakorlatban időnként egymásnak ellentmondó ítéletek látnak napvilágot. Az elhatárolási ismérveket a forrásuk, illetve a gyakorlati jelentőségük szerint felállított sorrend alapján tárgyalom, továbbá az elhatárolások logikai folyamatát a függelékben elhelyezett algoritmusokon keresztül szemléltetem.

A rablás rendbeliségének megállapítására számos megoldás született mind a judikatúrában, mind a szakirodalomban. Dolgozatomban igyekeztem ezeket a koncepciókat összegyűjteni, gyakorlati alkalmazhatóságuk mellett érveket és ellenérveket felhozni, továbbá egy fiktív jogeseten keresztül szemléltetni, hogy ezek a megoldások mennyire derogálják az egységes joggyakorlatot. A rablás rendbelisége körüli anomáliák már egy ideje felvetették egy jogegységi eljárás szükségességét, ezért dolgozatomban a jogegységi határozat alapjául szolgáló egységshalmazati szempontok bemutatására is törekszem.

SZABADOS KINGA

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Dr. Deres Petronella
egyetemi docens, KRE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Skoda Gabriella
megbízott oktató, KRE ÁJK

DAMOKLÉSZ KARDJA A SZÜLŐANYÁK KEZÉBEN

Dolgozatom témája az újszülött sérelmére az édesanyja által elkövetett emberölés cselekményének tanulmányozása. Vizsgálódásom célja az volt, hogy bemutathassam a szüléssel együtt járó, beszámítási képességre ható vagy esetenként nem ható különleges állapot, valamint a cselekmény elkövetését megkönnyítő, elősegítő pszichikai állapot szerepét a büntetés kiszabása során.

A büntetőjogi, alkotmányjogi szabályozások áttekintése mellett megismerkedtem a pszichiátriai betegségekkel, azok kialakulásának módjaival, a különböző affektusok szerepével a bűncselekmény vonatkozásában s kifejezetten a szüléshez kapcsolódó pszichiátriai betegségekkel is. A gyakorlati megvalósulást a Miskolci és a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban volt, jogerősen befejezett ügyek iratai alapján tanulmányoztam, és egy autista lány viselkedését is megfigyeltem, hogy tisztább képet kaphassak a mentálisan beteg emberek viselkedéséről. Több témakörben kérdéseket tettem fel hetven személynek, a kérdőívek eredményét helyenként diagrammal szemléltettem, másutt véleményüket beleszőtttem az adott fejezetbe. A védelem szemszögéből vizsgálva az ügyeket, azt a következtetést tudom levonni, hogy a tényleges tudatborulás bíróság általi megállapítására fókuszáltak, hiszen az felmentést eredményezne. Ellenben a szakértők szerint a tudatborulás nagyon ritkán fordul elő. A szakvélemények a tanulmányozott esetek közül a legsúlyosabb állapotú, közepes fokban gyengeelméjű terhelt esetén azt tanúsították, hogy ez a mentális betegség tette képtelenné az elkövetőt, hogy cselekménye következményeit felismerje vagy felismerésének megfelelően cselekedjék. A fiatalok terheltnél, ellenben fiatal személyisége könnyítette meg az elkövetést.

Az iratok tanulmányozása alapján levonható az a következtetés, hogy a bírói gyakorlat általában egységes a büntetés kiszabása kérdéskörében. Megfigyelhettem a befejezett kísérlet eseteinél azt, hogy ugyanolyan mértékű büntetés került kiszabásra e magatartásokért, mint a befejezett cselekményekért.

A vizsgált esetek tizenkét éves időintervallumban átlagosan évente egy ilyen bűncselekményt vagy annak kísérletét jelentik két nagy illetékességi területen összesen. Megállapítható, hogy növekedés nem figyelhető meg e bűncselekmények számában. Ez az alacsony szám remélhetőleg egyszer mégis nulla lesz.

TAMÁS CSABA

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Szomora Zsolt
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

A GYERMEKPROSTITÚCIÓ MINŐSÍTÉSI „RENDSZERÉNEK” KRITIKÁJA AZ EURÓPAI UNIÓS KÖVETELMÉNYEK ÉS A JOGI TÁRGY FÉNYÉBEN

A 2012. évi új büntető-kódex egyik legjelentősebb változásokon átesett része a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények címet viselő XIX. fejezete. E fejezet mind formai, mind tartalmi szempontból jelentős újraszabályozáson ment keresztül, amely kiterjedt az e fejezetben elhelyezett gyermekprostitúciós bűncselekményekre is.

A gyermekprostitúció jelenségének büntetőjogi eszközökkel történő represszióját számos nemzetközi jogi dokumentum előírja, így nem meglepő módon az Európai Unióban is megjelent a tagállamok által ezzel kapcsolatosan alkotott büntetőjogi normák harmonizációjának és – ennek érdekében – a kérdéskör uniós jogi szabályozásának igénye. A gyermekprostitúcióra vonatkozó európai uniós jogi rendelkezéseket a 2004/68/IB kerethatározatot felváltó 2011/93/EU irányelv tartalmazza, amelynek átültetésére a tagállamok 2013. december 18-ig voltak kötelesek. A magyar jogalkotó e kötelezettségének az új Btk.-ban szereplő összesen nyolc tényállással kívánt eleget tenni. A futtató cselekményeit kriminalizáló normaszövegeket a kodifikátor a felnőtt prostitúciójával kapcsolatos magatartások pönalizálását szolgáló diszpozíciók alapulvételével alakította ki, egyes esetekben kitágítva és előre hozva az inkriminált cselekmények körét. A dolgozatomban foglalkozom a gyermek szexuális szolgáltatását igénybe vevő személy cselekményét büntetéssel fenyegető régi Btk. 202/A. § szerinti normaszöveget felváltó, 203. § (2) bekezdésben szereplő deliktummal is, amely az ügyféli kör cselekményeit fenyegeti büntetéssel.

A dolgozatom célja az, hogy rávilágítson arra, hogy egy nemi erkölcs védelmét szolgáló konstrukció modelljére kialakított minősítési rendszer mennyiben felel meg az Európai Unió kötelező erejű jogalkotási aktusa által támasztott követelményeknek, illetve hogy az mennyire alkalmas a jogalkotó által kitűzött cél megvalósítására és a bűncselekmények jogi tárgyának védelmére. E problematikák vizsgálatának eredményei alapján pedig de lege ferenda javaslatokat igyekszem megfogalmazni a gyermekprostitúció minősítési rendszerének átalakításához.

TÓTH ADÉL

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Balogh Ágnes
egyetemi docens, PTE ÁJK*

AZ EMBERKERESKEDELEM TÉNYÁLLÁSÁNAK GYAKORLATI KÉRDÉSEI

A dolgozat megkísérli összefoglalni az emberkereskedelem szabályozásának történetét. Nemzetközi kitekintést ad a szabályozás kezdeti szakaszára, a különböző nemzetközi egyezmények keletkezésének körülményeire és okaira. Összefoglalja a magyar szabályozás történetét is, bemutatva az emberkereskedelem megjelenését a hazai büntetőjogban, és eljut az egyes változások indokait is rögzítve a hatályos szabályokig.

A szakirodalomból ismert társadalmi problémák felvetése mellett néhány jogeseten keresztül problémákat vet fel az emberkereskedelem büntetnének gyakorlati alkalmazásával kapcsolatosan. Egyben bemutatja a hazai ítélkezésben gyakran előforduló és jellemzőnek mondható elkövetési magatartásokat.

Az áldozatvédelem védelem mellett a munka ad néhány megoldási javaslatot is az emberkereskedelem áldozatainak védelmére, kiemelve a civil szervezetek és az állami szabályozás együttes felelősségét.

TÓTH ADRIENN

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Madai Sándor
egyetemi docens, DE ÁJK*

**A FOGLALKOZÁS KÖRÉBEN ELKÖVETETT VESZÉLYEZTETÉS
– AZ ORVOSI MŰHIBA KÉRDÉSE**

Az orvosi hivatás során nem kicsi a tét: emberéletek múlnak minden tettükön, mulasztásaik a betegek jövőjét határozza meg. Mik azok, amik ezek közül büntetőjogi relevanciával bírnak?

Pályamunkám során a hazánkban előfordult büntetőügyek elemzésére helyeztem a hangsúlyt. Adott ügyben a különböző fokú bírósági ítéletek között többször fedeztem fel ellentétet, s ez számos esetben a közvetlen veszély meghatározásából, az okozati összefüggés megállapításának problematikájából ered, de releváns tényező az is, hogy az emberi szervezet eltérően reagálhat az egyes beavatkozásokra, s ennek figyelembevétele elengedhetetlen. Munkám során a hazai ügyeket két részre bontva vizsgáltam: a nők és a gyermekek sérelmére elkövetett orvosi veszélyeztetést állítottam középpontba. Az elmúlt évek döntéseinek elemzése során arra a megállapításra jutottam, hogy bűnösség tekintetében a szándékosság igen ritkán fordul elő, egyetlen ilyen esetet találtam. A gondatlanság sokkal gyakoribb, azon belül is a neglencia, nem pedig a luxuria. A minősített esetek közül a halál fordul elő legtöbbször. A büntetéseket tekintve többnyire pénzbüntetést szabott ki a bíróság, a foglalkozástól eltiltások és a szabadságvesztés büntetések száma igen kevés. Milyen hibák fordultak elő? A helytelen terápia, az osztály szervezetlensége, a kórházba utalás szükségességének hiánya, a beteghez időben kiérkezés problémája mind-mind jelen lévő mulasztások.

Foglalkoztam az idegen test témakörével is, amikor az orvos a testüregben műtét során használt eszközt, például törőkendőt hagy a beteg testében. Az orvosok szerint ez a megengedett kockázat kategóriájába tartozik. Egy orvosi konferencia címe is erre utal: „Kockázat vagy szabályszegés, ha ok nélkül idegen test marad a szervezetben?” Felmerült bennem a kérdés: hogy maradhat ok nélkül benn a kendő vagy tú a testben? A műtét során szándékosan kerül a testbe, tehát a számolási kötelezettség vagy a gondos átvizsgálás kiszűrhetné ezeket.

Lehetőségem nyílt a témakört megismerni az igazságügyi orvosszakértő és a nyomozhatóság perspektívájából is. A konzultációk során számos kérdés vetődött fel a megelőzési módszerek, illetve a bizonyítás nehézségeivel kapcsolatban, amelyekre választ kerestem a dolgozatomban.

BÜNTETŐJOGI
TAGOZAT III.

DRAHOTA ANETT

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Deres Petronella
egyetemi docens, KRE ÁJK*

A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG VÉDELME NEK BÜNTETŐJOGI ESZKÖZEI MAGYARORSZÁGON

A különböző kultúrák folyamán létrejött, megőrzött, a kulturális örökség körébe tartozó kiemelkedő értékek a történelmi korszakok sajátosságainak, hazánk múltjának és hagyományainak az őrzői. Az e tárgykörbe tartozó felbecsülhetetlen értékű és pótolhatatlan javakat ahhoz, hogy a jövő generációi számára fennmaradjon, fokozott védelemben kell részesíteni. Kutatómunkám során a kulturális örökség büntetőjogi védelmére vonatkozó szakirodalom feldolgozására, a jogi szabályozás hiányosságainak feltárására, valamint a szakirodalomban fellelhető problémák összegzésére és megoldási javaslatok elemzésére törekedtem. Empirikus kutatás formájában kívántam megközelíteni a témát, de nem találtam olyan esetet, ahol jogerős bírósági ítéletben elítéltek volna valakit Magyarországon. Először a kulturális örökségvédelem történeti fejlődését vizsgálva, az integrált örökségvédelem intézményének magyarországi kialakulását elemeztem, és megállapítottam, hogy a jelenleg is hatályos „A kulturális örökség védelméről” szóló 2001. évi LXIV. törvény nagy előrelépést jelentett, hiszen megteremtette az egységes kulturális örökségvédelem fogalmát, amely kiterjed a régészeti örökség, a műemlékek és a kulturális javak védelmére. Ezt követően a büntetőjog szabályozási körébe tartozó problémákat vettem fel, kezdve a régészeti lelőhelyek kérdésével. A következőkben konstatáltam, hogy a hazai jogrendszerben a legnagyobb problémát a műtárgyhamisítás kérdésének jogi tisztázatlansága jelenti. Megállapítottam, hogy hatályos szabályozásunk nem foglalja magában a hamisítás, a másolat, illetve az utánzat fogalmának meghatározását, egymástól való elhatárolását. Úgy ítélem meg, hogy sürgetővé vált e definíciók törvényi szintű szabályozása. Álláspontom szerint a műtárgyhamisítást a Büntető törvénykönyvben külön tényállásként kellene feltüntetni. A problémák felvetése után a szakirodalomban megfogalmazásra került – általam is relevánsnak tartott – megoldási javaslatokat vizsgáltam; nevezetesen a hiteles szakértői tevékenység feltételeinek a megteremtését, a műkereskedelmi törvény kidolgozását és a vitatott eredetű műtárgyak adatbázisának a létrehozását. Tanulmányom célja a figyelem felkeltése e téma iránt. Úgy vélem, megálljt kell parancsolni kulturális örökségünk további torzításának és csonkításának, hogy hazánk értékei – a jövő számára – tovább őrizhessék a bennük rejlő, felfedezésre váró, múltbéli titkokat, és továbbra is egy nép összetartozását és identitását szolgálhassák.

FODOR BALÁZS

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Deres Petronella
egyetemi docens, KRE ÁJK*

AZ ÁFÁRA ELKÖVETETT KÖLTSÉGVETÉSI CSALÁS

Az áfacsalások kapcsán elfogadott tény, hogy szinte minden gazdasági szektor fertőzött a jelenséggel, és ez Magyarország költségvetésének közel 1000 milliárd forintos kárt okoz. Részben ezért is a jogalkotó a költségvetés hatékonyabb védelme érdekében megalkotta a költségvetési csalás tényállását, amiben több korábbi tényállást vont össze. Dolgozatomban témája ezen belül a korábbi adócsalás tényállásával üldözött, áfára elkövetett eseteket taglalja. Vizsgálom ebben az új és a régi tényállást, a nem túl nagyszámú tudományos munkát, ami a témában született, összevetem a kommentárokat, elemzek több mint 100 bírósági határozatot az ügyben, és kisebb külföldi kitekintést is teszek. Ezekben számos kérdés merül fel mind adójogi, mind büntetőjogi értelemben, mint például mely magatartások büntetőjog-ellenesek és melyek csak adójogellenesek. Ezenkívül mely adónemek esetében lehet büntetőjogi felelősséget megállapítani. Alkalmazható-e becslési eljárás büntetőügyben? Kitérek az önellenőrzések büntethetőségre gyakorolt hatására. Felvetem a tipikus elkövetői alakzatok kérdését, mint strómanok, számlagyarak esete. A bűnösség esetkörében a könyvelő igénybevétele taglalom mint a tévedés esetleges forrását. A rendbeliségek kérdésénél a folytatóság új tényállásban felmerülő megállapíthatóságát vizsgálom, ami számos más kérdésre is kihatással van. A minősített eseteknél górcső alá veszem az üzletszerűség kérdését, mint tipikus körülményt az áfacsalások esetében és ennek eltérő megállapítási gyakorlatát. Végül a büntetések kérdésénél az időbeli hatály és a súlyosítás várható eredményeit vizsgálom. Majd ezekből vonok le következtetéseket, és teszek szerény javaslatot jogalkotó és jogalkalmazó számára a korlátlan enyhítés, önfeljelentés, üzletszerűség mint minősítő körülmény és a szankciórendszer felülvizsgálata kapcsán, és vetem fel a társadalmi elítélés fontosságát az adó büntetőjog területén. Hiszen ahogy Molnár Gábor Miklós írta: „Az adójog jogiasabb szemlélete deformálhatja az egyénekben benne rejlő letisztult és alapvetően az emberi természetből is fakadó olyan morális tartalmakat, amelyekre a büntetőjog építkezik.”

GYULAY DÁNIEL

jogász
osztatlan, 6. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Molnár Gábor
adjunktus, PPKE JÁK

SEGÍTSÉGNYÚJTÁS ELMULASZTÁSA VÍZBŐL MENTÉS ESETÉN

Dolgozatomban a vízből mentést végző személyekre vonatkozó segítségnyújtási kötelezettség feltételrendszerét és lényeges tartalmát igyekszem meghatározni. Ehhez igazodóan a segítségnyújtási kötelezettség elmulasztásának e körben releváns minősítési kérdéseit vizsgálom.

A tanulmány két nagy témára tagolódik. Először mindenkre vonatkozóan elemzem a segítségnyújtás elmulasztásának dogmatikáját, mely felvezeti és biztos alapot ad a következő egységnek. A második kiemelt fejezet a vízből mentést végzőkre vonatkozó segítségnyújtási kötelezettséget illusztrálja. Ebben, kutatásom és vízimentő gyakorlatom segítségével bemutatom a téma magyarországi jelentőségét, illetve – ismereteim szerint – az országban először meghatározom és minősítem a laikusokra, a képzett civil vízimentőkre, a hajón tartózkodó személyekre, valamint a vízi rendészetre vonatkozó segítségnyújtási kötelezettséget.

Legfőbb következtetésként azt kell megállapítanom, hogy a vízimentés egy kifejezetten szabályozatlan szakág Magyarországon, annak ellenére, hogy a mentőőrök évente több millió ember életéért felelősek. Ezen a helyzeten egy jól kidolgozott büntetőjogi, szakigazgatási, de alapvetően a segítségnyújtási kötelezettség tartalmát meghatározó szabályozással lehetne javítani. Az imént felvetett problémát a dolgozatomban részletesen kifejtem, és ezért úgy vélem, hogy a tanulmányt alapként lehetne alkalmazni egy vízimentést teljes körűen meghatározó jogszabály kidolgozására.

KAISER KRISTÓF

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Balogh Ágnes
egyetemi docens, PTE ÁJK

AHOL A BÜNTETŐJOG IS CSÖDÖT MOND, AVAGY A HITELEZŐK MEGKÁROSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

A csődbűncselekmény törvényi tényállása az élet sokszínűségéhez igazodni képes, jól alkalmazható jogszabály. A szabályozás alapesetei végigkísérik az adós szándékos, társadalomra veszélyes magatartásait a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetétől egészen a fizetéseképtelenségi eljárás befejezéséig. A gyakorlati életben e büntetőjogilag értékelendő magatartások megítélése a legtöbb esetben egyszerű. Azonban annak ellenére, hogy a tényállás az időbeliséget a teljesség igényével átfogja, előfordulhat, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás az adós „rátermettsége” vagy pusztán a szerencséje miatt nehézségekbe ütközik.

Miként lehet fellépni a csődvédelmet kérő adós vezető tisztségviselőjével szemben abban az esetben, ha a gazdasági társaság vagyonát úgy próbálja kimenteni, hogy elhatározza, hogy a kötendő csődegyezséget fogja megfelelő módszerekkel befolyásolni úgy, hogy abban szinte kizárólag az ő akarata érvényesüljön? Belátható, hogy amennyiben sikerrel jár, annak következménye a hitelezők érdekeinek sérelme lesz. Ezáltal az adós gazdasági társaságban korábban megbízó hitelezők kielégítése oly mértékben kerül veszélybe vagy meghíúsulásra, hogy előfordulhat, hogy egy olyan (kényszer)egyezség fog rájuk vonatkozni, ami mindössze követeléseik 1%-át fogja megtéríteni, és ezzel kénytelenek lesznek megelégedni, noha egyébként az adós helytállási lehetőségei ennél jóval nagyobbak lennének.

Utol kell-e érni az ilyen gazdasági manővereket a büntetőjog eszközeivel?

Nyilvánvalóan igen, ugyanis e cselekmények a hitelezők érdekeit súlyosan sérthetik.

Utol lehet-e érni egyáltalán az ilyen gazdasági manővereket a büntetőjog eszközeivel?

Erre a kérdésre határozott választ adni már sokkal nehezebb, éppen ezért a szerző dolgozatában nemcsak a gyakorlatban felmerülő jogértelmezési problémák, dogmatikai kérdések elemzésével foglalkozik, hanem egy olyan esetkört is göröcső alá vesz, aminek a büntetőjog eszközeivel való utolérése szinte lehetetlen: be kívánja mutatni a csődegyezséggel elkövetett csődbűncselekmény esetét.

KUBISCH KÁROLY

jogász
osztatlan, 9. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Domokos Andrea
egyetemi tanár, KRE ÁJK

AZ OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉS VIZSGÁLATA A FOGLALKOZÁS KÖRÉBEN ELKÖVETETT VESZÉLYEZTETÉS BŰNCSELEKMÉNYÉNEK ESETÉBEN

Dolgozatomban igyekszem bemutatni a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés jogtörténeti ismertetését és a legfontosabb okszerű és okkiválasztó elméleteket. A tényállás rövid bemutatásán túl a bírói gyakorlatból kiemelt néhány jogesettel illusztrálom az okozati összefüggéseket.

A bírói gyakorlat által általában alkalmazott legfontosabb mérce, a sine qua non formula (a létesítő ok és az eredmény között létrejövő, jogilag értékelhető és lényeges feltételek összekapcsolódása) is megakadhat az orvosi foglalkozásban „a szövődmény” vagy „a helytelen diagnózis” jogi megítéléséből eredő bizonytalanságból. Így elvesz a bűncselekmény létrejöttéhez szükséges szakadatlan oksági lánc vagy a foglalkozási szabálysértés kívül esik a megsértett norma védelmi körén.

A dolgozatban felvonultatott érvek alapján, de lege ferenda gondolatként fogalmazódik meg, hogy az orvosi hivatást érdemes lenne külön kezelni más foglalkozási szabályoktól. Annak fényében, hogy

1. az orvosi hivatás közvetlen tárgya a gyógyítás, az emberi élet, testi épség megőrzése, amiből következik, hogy
 2. az orvosi beavatkozás szinte mindig együtt jár a gyógyítás természetéből fakadó olyan invazív beavatkozásokkal, melyek sokszor el nem hárítható kockázattal járnak,
 3. melyeket jellemzően nehéz elhatárolni a foglalkozási szabályszegéstől (a már említett megengedett szövődmény nehezen meghatározható kérdésköre miatt)
- kimondható, hogy különösen nehéz ezekben az esetekben a bűnösség bizonyítása, mert vagy nem is indul eljárás, vagy az okozati összefüggés – az említett okoknál fogva – nem, illetve nagyon nehezen bizonyítható.

Ötven bírósági határozatot tekintettem át azt vizsgálva, hogy az egyes okozatossági elméletek hogyan jelennek meg és képeznek közös metszeteket a bírósági gyakorlat során létrejövő ítéleti indokolásokban. Azon álláspont mellett érvelek, hogy a bíró kötelező jelleggel tüntesse fel az ítéleti indoklásában az adott ügyben releváns oksági érveléshez felhasznált fogalmakat, elveket, és rajzolja fel a teljes összefüggésrendszert, aminek alapján látja vagy nem látja az okozati összefüggést.

MOLNÁR ERZSÉBET

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Karsai Krisztina
egyetemi tanár, SZTE ÁJTK

A GAZDÁLKODÓ SZERVEZET VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐJÉNEK PÁRHUZAMOS BÜNTETŐJOGI FELELŐSSÉGE

A gazdálkodó szervezeten belül elkövetett bűncselekmények felderítéséhez és megelőzéséhez jelentős társadalmi-gazdasági érdek fűződik, hiszen e bűncselekmények körében magas a látencia. Az elmúlt évtizedben az Európai Unió különböző instrumentumokkal kötelezte a tagállamokat arra, hogy építsenek be saját jogrendszerükbe olyan tényállásokat, amelyek képesek hatékonyan szolgálni a szervezeteken belüli visszaélések felderítését, megelőzését. Azzal a kérdéssel, hogy miképpen tud a büntetőjog a saját eszközeivel a szervezeten belül elkövetett, tipikusan a szervezet finansziális érdekeit szolgáló bűncselekmények ellen fellépni, hogyan lehet e bűncselekmények elkövetését minimalizálni, miképpen lehet a szervezet tagjait jogkövető magatartásra bírni büntetőjogi eszközökkel, egy fiatal jogterület, az ún. criminal compliance foglalkozik. A cél megvalósításának egyik hatékony eszköze a vezetői szint presszionálása, azaz a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjére történő büntetőjogi nyomásgyakorlás. A vezető tisztségviselő büntetőjogi felelősségének megállapítására számos olyan büntetőjogi eszköz rendelkezésre áll, mely megfelel az adott jogrendszer hagyományainak, elveinek, dogmatikai tételeinek, egészen a különböző tettesi-részesi alakzatoktól az objektív felelősség alapításáig. Dolgozatomban arra vállalkozom, hogy a criminal compliance magyar és német eszközrendszerének áttekintésével megválaszoljam a kérdést: hogyan vonható felelősségre a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője akkor, ha a gazdálkodó szervezet tagja bűncselekményt követ el, és a vezető tisztségviselőt terhelő felügyeleti-ellenőrzési kötelezettség elmulasztása teszi lehetővé a bűncselekmény elkövetését; vagy e kötelezettség teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna. Választ keresek a kérdésre továbbá: Milyen mértékben indokolt és megengedett a büntetőjogi eszközökkel történő beavatkozás, az individuális büntetőjogi felelősség határainak kitágítása?

Dolgozatomban kiemelt figyelmet fordítok a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjének párhuzamos büntetőjogi felelősségét deklaráló magyar tényállások kritikai-dogmatikai elemzésére. Végül a tényállások dogmatikai elemzése, valamint a nemzetközi összehasonlítás során levont konzekvenciáim alapján javaslatot teszek egy esetleges optimális szabályozás megvalósítására.

NAGY SZINTIA MIRTILL

jogász
osztatlan, 5. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Nagy Klára
tanársegéd, SZE DF ÁJK*

REND ÉS FEGYELEM: A FÜGGELMI VISZONYOK JELENTŐSÉGE A MAGYAR KATONAI BÜNTETŐ ANYAGI JOGBAN

A dolgozat a hivatásos szolgálatot teljesítők speciális helyzetének és a függelmi viszonyokkal kapcsolatos szolgálatban elkövetett bűncselekményeknek, azok elbírálásának bemutatására tesz kísérletet a hatályos Büntető törvénykönyvön és a kapcsolódó egyéb jogforrásokon keresztül.

Magyarországon a katonai büntetőjog már a kezdetek óta speciális elven alapul, így az egyes fejezetek, alcímek során szeretném megismertetni az olvasóval a büntetőjogi tanulmányok során kevésbé ismert katonai büntetőjogot. Ezen belül pedig a katonai büntetőjog fogalmát, jogrendszerbeli helyét és forrásait, személyi hatályát, hogy ki minősül büntetőjogi értelemben vett katonának. Ezt követően a dolgozat a függelmi fogalmával, a függelmi rend megsértését célzó és az előjáró által elkövetett egyes katonai bűncselekményekkel foglalkozik. Úgy gondolom, hogy a jogszabályi rendelkezések mellett fontos felvonultatni néhány gyakorlati példát is, így a dolgozat egyes bűncselekmények törvényi meghatározásán túlmenően jogesetek bemutatásával is foglalkozik, végül pedig George R. R. Martin: Trónok harca című művének egyik jelenete próbál egy összefoglaló képet festeni a leírtakról az egyes büntetőjogi tényállásokon és a felelősségre vonás büntetőjogi akadályain keresztül.

SZÁNTÓ OTÍLIA

jogász
osztatlan, 1. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Balogh Ágnes
egyetemi docens, PTE ÁJK*

VÁLTOZÁSOK A KÁBÍTÓSZERREL KAPCSOLATOS BŰNCSELEKMÉNYEK KÖRÉBEN

Az OTDK-pályamunkám elkészítésének az volt a célja, hogy diagnózist adjak a hazai kábítószerhelyzetről, különös tekintettel arra, hogy időközben Magyarországnak új Büntető törvénykönyve született.

Időszerűnek látszott egy olyan összehasonlító dolgozat elkészítése, amely reflektál a körülöttünk bekövetkezett változásokra. A dolgozat következetesen végigmegy az elmúlt évek hazai drogpolitikáján, a 2000-es évektől már megjelent drogstratégiákon, elemzi a jogszabályi környezetet, és próbál megoldást találni a kábítószer-függők rehabilitációs kérdéseire is.

Végül az elkészített drogstratégia alapján, keretként SWOT-táblában helyezem el az új szabályokat, kijelölve a lehetséges irányokat a jövőre nézve.

EURÓPAI JOGI
TAGOZAT

BOKROS ATTILA

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Lattmann Tamás
tanársegéd, ELTE ÁJK

AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLPOLITIKAI TERÜLETEINEK FÚZIÓJA. AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLPOLITIKAI KÉPESSÉGÉNEK ÉS A JÖVŐBELI „KÖZÖS KÜLPOLITIKA” LEHETŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA

A külpolitika valamely állam vagy entitás arra való képessége, hogy saját cselekedetei és aktusai révén más államok vagy entitások tevékenységét saját érdekének megfelelően befolyásolja. Az Európai Unió is rendelkezik e képességgel, de hatékonyságában elmarad a nemzetközi kapcsolatok hagyományos alanyai, az államok mögött. Dolgozatom célja az Európai Unió külpolitikai területeinek ismertetése, annak a megosztottságnak a bemutatása, hogy az Európai Unió külpolitikai rendszere két fő területből áll, ezek: egyrészt a „közösségi külpolitika”, mely a korábbi I. pillérbe tartozó szakpolitikák külső hatáskörökön alapuló kompetenciáira épül (pl. közös kereskedelempolitika); másrészt a maastrichti szerződéssel létrehozott II. pillér „közös kül- és biztonságpolitikája”. A külpolitikai területek ilyen megosztása, a low és high politics szétválasztása és eltérő rezsimek szintjén való irányítása a külkapcsolati rendszer koherenciáját aláássa és hatékonyságát hátráltatja. A lisszaboni szerződéssel ugyan e megosztottság a pillérszerkezet felszámolásával megszűnt, de a KKBP továbbra is elkülönült rezsime maradt a külkapcsolatokon belül. Viszont a továbblépés további lehetőségeit is megteremtette a lisszaboni szerződés, méghozzá többek között az Európai Külügyi Szolgálat (illetve a Főképviselet) révén. Dolgozatomban kitérek a hatályos külpolitikai területek összehasonlító elemzésére és a hatékonyság hiányában rejlő okok részletesebb feltárására, majd azon javaslatokat teszem vizsgálat tárgyává, mely ennek a megosztottságnak a lehetséges felszámolására támasztanak alternatívákat. Ennek során különös figyelmet szentelek az Európai Külügyi Szolgálat tevékenységének, mely a terület egységesülésének egyik kiinduló pontja és fő irányítója lehet. Ez a szerv (az Európai Tanácsot leszámítva) jogosult az Európai Unió teljes külpolitikájának áttekintésére és az egyes területek tevékenységének koordinálására. Így magában hordozza annak lehetőségét, hogy segítségével az elkülönült rezsimek okozta működési nehézségeket az EU felszámolja, továbblépjen a Schuman-terv beteljesülése irányába, és elérje, hogy létrejöjjön az egységes Európa, mely egy hangon szól „közös külpolitikájában”.

GYÖRFI ANITA

jogász
osztatlan, 10. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Kajtár Gábor
adjunktus, ELTE ÁJK

A TÚLZÓ ÁRAZÁS MINT ERŐFÖLÉNNYEL VALÓ VISSZAÉLÉS AZ EU-S ÉS MAGYAR JOGGYAKORLATBAN

A dolgozat célja az Európai Unió joggyakorlatában és a szakirodalomban kialakult, túlzó árazással mint erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos elméleti és módszertani problémák áttekintése, a lehetséges beavatkozási formák meghatározása, illetve ezek vizsgálata a magyar joggyakorlatban. A dolgozat taglalja a túlzó árazás elleni fellépés pro és kontra érveit, majd arra jut, hogy a beavatkozás körét szűkíteni kell, és megadja a legkisebb jóléti veszteséggel járó szűrőmechanizmust. Ezt követően pedig megvizsgálja a lehetséges módszertani problémák és szűrési feltételek érvényesülését a magyar joggyakorlatban. Konklúzióként arra jut, hogy a magyar joggyakorlat nagyobb részben követi a szakirodalomban kialakult módszertant, azonban vannak olyan esetek, ahol versenyfelügyeleti eljárás helyett árszabályozás lenne kívánatos.

KOVÁCS ATTILA LÁSZLÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Mohay Ágoston
adjunktus, PTE ÁJK*

KORRUPCIÓ- ÉS CSALÁSELLENES KÜZDELEM AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A korrupció és a csalás az Európai Unió pénzügyi érdekeit is sértő legsúlyosabb deliktumok közé tartozik, az általuk okozott kár mértéke eurómilliárdokra tehető. Különösen a szupranacionális jogtárgyak védelme érdekében az unió, nemzetközi és más szervezetekkel karöltve, fokozott figyelmet fordít a bűncselekmények megakadályozására, amit bizonyítanak a különböző speciális jogi aktusok, valamint a létrehozott intézmények, szervezetek és együttműködési fórumok. Kutatásom centrumában a megelőzés és a bűnüldözés lehetséges módjainak, illetve a küzdelem eddigi sikertelensége okainak feltárása áll. Munkámban mindenekelőtt tisztázom az európai büntetőjog fogalmát, ami nélkül nem érthető meg, milyen jogi keretek között zajlik az említett bűncselekményekkel szembeni harc. Ismertetem a központosított szisztéma megvalósításának indokait, a rendelkezésre álló eszközöket és a mélyebb integráció elmaradásában rejlő veszélyeket. Ezután rátérek a korrupció definiálási lehetőségeinek, a jogegységesítés magyar Büntető törvénykönyvben fellelhető jeleinek bemutatására, majd ízelítőt nyújtok a legjelentősebb antikorrupciós egyezményekből és intézményekből. Ezt követően hasonló módszerrel feltárom a csalás megfékezésére hivatott szervezeteket és projekteket, a foganatosított intézkedések jogszabályi és elvi alapjait, valamint a releváns bizottsági stratégiát. Véleményem, megfigyeléseim a dolgozatba szöve számos helyen megtalálhatók, legfontosabb észrevételeimet, megoldási javaslataimat azonban az utolsó, De lege ferenda címet viselő rész tartalmazza. Szövegművemet igyekeztem izgalmas adatokkal, ügyekkel, gyakorlati példákkal és ábrákkal is színesíteni. Írásomból folyamatosan kissejlik, mintegy háttérben megbúvó alapidilemmaként, hogy az Európai Unió közös érdeket szolgáló bűnmegelőzési és bűnüldözési mechanizmusainak fundamentumát képező, büntetőjogi normák alkotására vonatkozó jogalap meddig tágható, illetve a lisszaboni szerződés rendelkezései milyen fordulatot hozhatnak az európai büntetőjog fejlődésében.

LUKONITS ÁDÁM

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Mohay Ágoston
adjunktus, PTE ÁJK*

AZ EURÓPAI PARLAMENT AZ INTÉZMÉNYI EGYENSÚLY RENDSZERÉBEN

Talán egyik uniós intézmény sem fejlődik napjainkban olyan ütemesen és lendületesen, mint az Európai Parlament. Ez részben a lisszaboni szerződés rendelkezéseinek is köszönhető, amelyek közül kiemelkednek az Európai Bizottság elnökének kinevezésére vonatkozó szabályok. Az uniós jogalkotók ugyanis esetükben nem határoztak meg egyértelmű értelmezési kereteket, így a gyakorlatban olyan kinevezési mechanizmus érvényesült, amely meghatározó mértékben alapult nem jogi faktorokon (úgy mint az antidemokratikus megítélés és az intézményközi válság elkerülésén). A tisztán jogi faktorokon alapuló ideális értelmezés ennek ellenére nem hoz drasztikus változást, vagyis a gyakorlatban megvalósult modell, néhány korrekcióval kiegészítve, összességében helyénvaló. Ettől függetlenül a jövőben célszerű biztosabb fogalmazási módszert alkalmazni az uniós jogszabályok megalkotásánál, ugyanis a bizonytalan tartalmak könnyen átbillenthetik az intézményi egyensúly elvét, és olyan helyzetbe hozhatják az Európai Parlamentet, amely tipikusan a töle alapjaiban eltérő tagállami parlamentekre jellemző.

MISZKULY EVELIN

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Láncos Petra Lea
adjunktus, PPKE JÁK*

SVÁJC ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ KAPCSOLATA A SZEMÉLYEK SZABAD MOZGÁSA TÜKRÉBEN

„Masseneinwanderung Stoppen JA”, vagyis a tömeges bevándorlás megállítására felhívó plakátok serege lepte el a svájci falvakat és városokat. 2014. február 9-én a svájci polgároknak arról kellett dönteniük, hogy visszaállítsák-e a bevándorlási kvótarendszert az uniós polgárokkal szemben. A szavazásra jogosultak 50,3 százaléka a bevándorlási kvóta bevezetése mellett döntött. A kvótarendszer visszaállítása sérti az EU és Svájc között érvényben lévő személyek szabad mozgásáról szóló egyezményt. A referendum eredménye egy lavinát indíthat el, a szerződés felmondásával az ún. „Clause de Guillotin” záradék lép életbe, mely szerint az I. megállapodási csomagba tartozó többi hat szektorális megállapodás is hatályát vesztheti. A népszavazás eredménye kihatással lehet Svájc és az EU közötti kapcsolatok egészére. Dolgozatomban a népszavazás mögött rejlő (gazdasági, társadalmi, politikai és jogi) természetű okokat veszem górcső alá. Ezt követően a személyek szabad mozgásáról szóló szerződést tekintem át. Vizsgálom, hogy milyen párhuzam mutatható ki a személyek szabad mozgásáról szóló kétoldalú megállapodás és a migráció problémája között. Elemzem a népességváltozásra (migrációra) vonatkozó statisztikai adatokat, hogy választ kapjak arra a kérdésre: vajon a számok visszaigazolják-e a tömeges bevándorlástól való svájci félelmet?

Azt a hipotézist állítottam fel, hogy a népszavazás eredménye nem egy statikus helyzetet tükröz. Véleményem szerint a februári népszavazások eredménye alapján nem lehet messzemenő következtetéseket levonni. Az EU és Svájc között kialakult problémák megoldására több lehetőség kínálkozik, ezek közül igyekszem néhányat bemutatni. Az elkövetkező hónapokban és években igen nagy figyelem összpontosul majd mind a svájci kormány, mind az Európai Unió politikáinak lépéseire. Remélhetőleg a közeljövőben sikerül egy olyan megoldást találniuk, amely mind Svájc, mind az Európai Unió számára megfelelő, s amelyet mindkét fél hajlandó megoldásként elfogadni. Úgy gondolom, ez Bern és Brüsszel közös érdeke.

TÁRNOK BALÁZS

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Gyeney Laura
egyetemi docens, PPKE JÁK*

KISEBBSÉGVÉDELEM AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A dolgozat célja egyfelől annak bemutatása, jelenleg milyen eszközök állnak rendelkezésre az Európai Unió jogában az őshonos nemzeti kisebbségek védelmére, másfelől a kisebbségvédelmi tárgyú jogalkotási javaslatok ismertetése e körben, amely jól tükrözi a jövőbeli kilátásokat ezen fontos, de a tagállamok számára igen érzékeny területen. Vizsgálódásaim körében kiemelt figyelmet szentelek a nyelvhasználati jogok kérdéskörének, ezen belül is a szlovákiai nyelvhasználati jogok bemutatásának, kifejezetten a szlovákiai magyar közösség szemszögéből.

A kutatás abból a hipotézisből indul ki, miszerint a nemzeti kisebbségek védelme ugyan évtizedeken keresztül nem tartozott – és sokak szerint ma sem tartozik – expressis verbis az uniós jog hatálya alá, mégis léteznek olyan uniós jogintézmények, amelyek akár közvetlenül, akár közvetve, de igenis kihatással vannak a nemzeti kisebbségek jogaira, így fel is hívhatók azok védelme körében. A kutatás elsősorban az Európai Unió jogára és intézményeire fókuszál, egyéb nemzetközi dokumentumok csak érintőlegesen, egy adott kérdés vizsgálata kapcsán kerülnek említésre, ez esetben is a teljesség igénye nélkül.

Munkám során részletesen ismertetem a szlovákiai nyelvi jogok helyzetét, melyből nyilvánvalóvá válnak a nyelvhasználati jogi környezet hiányosságai és buktatói, a szlovák nyelvtörvények abszurditásai. A párkányi tévé ügyének ismertetésén keresztül mutatom be, milyen lehetőségek merülhetnek fel a szlovák szabályozás európai bírói fórumok általi felülvizsgálata körében. A dolgozatban, mintegy a szűk vizsgálati témához kapcsolódó kérdésként merül fel, hogy az Európa Tanács kisebbségeket érintő dokumentumai vajon az uniós jog hatálya alá vonhatók-e, továbbá mennyiben lehet élesen elhatárolni az őshonos nemzeti kisebbségeket a bevándorló kisebbségektől, végül hogy mit tehet Magyarország és a szlovákiai magyar közösség a kisebbségek hatékonyabb védelme érdekében.

Dolgozatom konklúziójául a következő megállapítások szolgálnak: egyfelől, hogy ugyan rendelkezésre állnak a kisebbségek védelme érdekében felhívható uniós jogi eszközök, azonban ezek hatékonysága nagyban függ az Európai Unió Bíróságának jövőbeli jogértelmezési gyakorlatától. Másfelől, épp a fentiek okán, minden lehetőséget meg kell ragadni a kisebbségek jogait közvetetten érintő szabályozások jogi fórumok előtti felhívására a nemzeti közösségek védelme érdekében, mindemellett pedig törekedni kell egy átfogó kisebbségvédelmi kódex megalkotására.

UGRAI KATALIN

jogász
osztatlan, 8. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Hajnal Zsolt
adjunktus, DE ÁJK

A FOGYASZTÓI JOGVÉDELEM ÚJ IRÁNYAI EURÓPÁBAN

A távértékesítés keretei között kötött szerződések a mindennapjaink részévé váltak, és ezek az elektronikus kereskedelem elterjedésével óriási jelentőségre tettek szert. Ebben a témakörben rengeteg forrást találunk, ez azonban nem jelenti azt, hogy nincsenek kiaknázatlan területek. A dolgozatom aktualitását az adja, hogy az új fogyasztóvédelmi irányelvet (az Európai Parlament és Tanács fogyasztók jogairól szóló 2011/83/EU irányelvet) állítja középpontba, annak problémamegoldásait vizsgálja. A téma feldolgozása-kor megvizsgáltam a korábbi és a jelenlegi fogyasztóvédelmi irányelvet, valamint a jelenleg elfogadás alatt álló, a témához kapcsolódó szabályozási módszereket is számításba vettem. A hangsúlyt kifejezetten arra fektettem, hogy az új szabályozás milyen hatással lesz a határon átnyúló ügyletekre, illetve a fogyasztói bizalom megerősítésére.

Kutatásom alapját a jogszabályok, a szakirodalom, valamint jogesetek elemzése adta, melyeken keresztül az alábbi következtetésekhez jutottam el.

Az irányelv, bár tett bizonyos lépéseket a felek beazonosításának elősegítésére, teljes körűen nem tudta szabályozni, így a vállalkozás és a magánszemély elhatárolásánál vizsgálni kell többek között az eladott áruk mennyiségét, az eladó megjelenését és adott esetben a szerződéskötési feltételeket is.

Az online aukciók problematikájára az irányelv kerek választ adott. Az új szabályozás biztosítja a fogyasztók védelmének kiterjesztését az internetes árverések esetkörére is. Az egységes ellátási idő meghatározása véleményem szerint mind fogyasztói, mind pedig vállalkozói oldalról kedvező változás, különösen a határon átnyúló ügyletek tekintetében. A tájékoztatási kötelezettség kapcsán arra jutottam, hogy bár rendkívül fontos a fogyasztói jogosultság, ez a gyakorlatban sokszor nem éri el a célját értelmezési, ill. nyelvi akadályok miatt. Végül az egységes európai szerződési jogról szóló rendelettel foglalkoztam, mely a tagállamok belső joga mellett, azokkal párhuzamosan létezne. Ennek a 29. opcionális jogrendszernek a megalkotása, bár egy határozott lépés az egységes magánjog megalkotása felé, kérdéses marad, hogy a gyakorlatban hogyan kerül majd alkalmazásra. Végül megvizsgáltam egy egységes szerződési jog esetleges hatásait a határon átnyúló ügyletekre nézve, és arra jutottam, hogy költségcsökkentés szempontjából előnyös lehet, a fogyasztók vásárlási kedvét azonban valószínűleg csak közvetve befolyásolná.

VULCZ LILLA

nemzetközi igazgatás
BA, 5. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Dr. Horváthy Balázs
egyetemi docens, SZE DF ÁJK

A NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS KÉTES JÖVŐJE

A 21. század jelentős globális problémái közül kiemelkedik a szegénységgel sújtott fejlődő országok nehéz helyzete. A globalizációnak köszönhetően a fejlődő országok problémái globális problémák is egyben, hiszen a helyi és globális történések közti egyenlőtlen kölcsönhatás okán súlyos hatással vannak a fejlett országokra is, így a megoldáshoz világméretű összefogás szükséges.

Fontos globális szereplőként és gazdasági hatalmi tényezőként az Európai Unió szerepvállalása igen jelentős: a világban a fejlődő országoknak nyújtott összes segély több mint fele származik az unióból és tagországaiból. Mindezen segélyezés egyik megvalósulási területe a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés, más néven az EuropeAid, mely főként a szegénység csökkentésére, a fenntartható fejlődésre és a jó kormányzás megvalósítására koncentrál.

2000-ben 189 ENSZ-tagállam és a legtöbb fontos nemzetközi szervezet kötelezte el magát az általuk megalkotott ún. Millenniumi Fejlesztési Célok (Millennium Development Goals) megvalósítására, mely számos kötelezettséget jelöl ki a jövőre, így a gyermekhalálozás csökkentését vagy a nemek közötti egyenlőség javítását. A nyilatkozat előírásait az EU implementálta joganyagába, tehát vívmányai a hatálybalépését követően politikai kötelezettséget teremtenek a tagállamok számára, valamint alapjaiban határozzák meg a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés és a EuropeAid munkáját. A tagállamok elkötelezettségének köszönhetően a Millenniumi Fejlesztési Célok a világ leghatékonyabb programja: eredményeképp nőtt az iskoláztatás aránya, kevesebben szenvednek szegénységtől és éhezéstől.

A jelentős eredmények ellenére a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködésnek komoly kihívásokkal kell szembenéznie a jövőben. Kiemelendő a segélyezés hatékonysága területén megjelenő problémakör, melynek értelmében bizonyos fejlődő országok esetén alapvetően megkérdőjelezhető, hogy ténylegesen szükség van-e az unió által folyósított segélyekre (így Kína, Mexikó, Brazília esetén). Mindemellett a fejlődő országok egy része már más országok támogatásában is részt vesz, azonban nem köti támogatásait demokratikus kormányzáshoz, mindez viszont szemben áll az EU fejlesztési politikájával.

Témavezetők:
Dr. Farkas Ádám
tanársegéd, SZE DF ÁJK

ZILAHÍ PÉTER

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fekete Balázs
egyetemi docens, PPKE JÁK*

FÖDERALIZMUS EURÓPÁBAN? A LISSZABONI SZERZŐDÉST KÖVETŐ UNIÓS JOGFEJLŐDÉS ÉRTELMEZÉSE A FÖDERALIZMUS ESZKÖZTÁRÁVAL

A kutatás célja az Európai Unió föderális környezetben való vizsgálata, amelyhez segítséget nyújt a korai Amerikai Egyesült Államok föderális rendszere. Az USA történelme során a föderalizmus főbb típusainak különböző korszakai voltak megfigyelhetők, melyekből kiemelkedik az úgynevezett duális és kooperatív berendezkedés. Véleményem szerint az EU fejlődése a duális megközelítés egy sui generis változata felé halad. A dolgozatban részletesen bemutatom, hogy vajon az Európai Unióban az Egyesült Államok 1789-től 1932-ig tartó időszakában végbement, ahhoz hasonlatos föderációs berendezkedés van-e kialakulóban. Ehhez az úgynevezett összehasonlító föderalizmus módszerét alkalmaztam, amely a vizsgált államok történelmi, politikai és föderális-közjogi vonatkozásait veszi figyelembe. Kiemelt szerepet kap a hatáskörmegosztás, ami a legjobban szemlélteti a különböző kormányzati szintek közötti viszonyokat. Áttekintésre kerül a lisszaboni szerződéssel lefektetett kompetencia-rendszer és az USA létrejöttét követő legalapvetőbb legfelsőbb bírósági ítéletek, továbbá az EU duális berendezkedése ellen felhozott általános érvek. Végül a fentiek fényében láthatóvá válik, hogy az EU fejlődése valóban a duális rendszer egy sui generis változata felé halad.

**INFOKOMMUNIKÁCIÓ ÉS MÉDIAJOGI
TAGOZAT**

ANCSIN JÁNOS

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Dr. Mezei Péter
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

Témavezetők:
Dr. Sulyok Márton
tanársegéd, SZTE ÁJTK

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGA AZ INTERNETEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KÖZVETÍTŐ SZOLGÁLTATÓK FELELŐSSÉGÉRE

A dolgozat megírásával az volt a célom, hogy rámutassak az internetes közvetítő szolgáltatók jogi helyzetének visszasságaira. Az ihletet a Delfi AS ügye adta, melyben az Emberi Jogok Európai Bírósága megállapította a közvetítő szolgáltató felelősségét a harmadik felek által elhelyezett tartalmakért. Mivel érdekesnek találtam a témát, arra gondoltam, hogy összehasonlítom az európai és a magyar gyakorlatot, illetve az Egyesült Államokban kidolgozott megoldást. A Delfi ügyének megismerése után a magyar Alkotmánybíróság hasonló témában született ítéletét vizsgáltam meg. Miután több jogesetet megvizsgáltam, világossá vált, hogy hatalmas a különbség a kontinentális és az amerikai gyakorlat között. Mivel teljes képet akartam alkotni, a dolgozat témáját kiterjesztettem az internethez való jogra, az anonim kommentelésre és a keresőmotorok helyzetére. Az első részben az internethez való hozzáférésről értekezem, jogesetekkel kiegészítve. A lehetséges magyar szabályozás kapcsán javaslatokkal is élek. A második részben az anonim módon, online kinyilvánított véleményeket veszem górcső alá, és ehelyütt kerül bemutatásra két modell, amely a névtelen kommentelésből származó károk megelőzésére szolgál. Ebben a körben rámutatok arra, hogy mennyire káros a véleménynyilvánítási szabadság szempontjából, ha a nézeteink közlésekor a közvetítő szolgáltatók tárolják adatainkat. A dolgozat legfontosabb része a harmadik fejezet, amely kiemelt terjedelemben foglalkozik a közvetítő szolgáltatók helyzetével, és itt kerül bemutatásra az európai és az amerikai rendszer összehasonlítása is. Ebben a részben fejtem ki a Delfi-ügy részleteit, emellett számos jogesetet citálok az Egyesült Államok gyakorlatából, hogy rávilágítsak a legfontosabb különbségekre. A közvetítő szolgáltatókon belül szót ejtek a keresőmotorok felelősségéről is, emellett az ún. „felejtés jogát” tanulmányozom.

ARANYOSI GERGŐ

jogász
osztatlan, 5. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Majtényi László
egyetemi tanár, ME ÁJK

AKADÁLYOK ÉS ELHÁRÍTÁSOK – LÁTÁSSÉRÜLTEK PRIVACY-JE ÉS A JOGRENDSZER

A privacy és az adatvédelem egymással szoros összefüggésben lévő fogalomkörök, melyek alapján különböző szempontból csoportosíthatunk, vizsgálhatunk jogintézményeket, szabályozási megoldásokat. Dolgozatomban kísérletet teszek arra, hogy a látássérültek szempontjából tekintsem át a jogrendszert, megvizsgáljam, milyen sajátos privacy-t védő megoldásokkal és milyen hiányosságokkal találkozhatunk, illetve a látássérültek helyzetéből adódóan milyen speciális, az ő jogaikat védő szabályozásra lenne szükség. Emellett igyekszem bemutatni hazánk joganyagát, annak elfogadott és használható megoldásait, valamint hiányosságait a látássérült emberek mindennapjait vizsgálva. Az adatvédelem e területével tudtommal senki nem foglalkozott hazánkban, és nemzetközileg is elhanyagolt ez a témakör. Éppen ezért, részben érintettként, részben a téma ismeretlensége okán kívánom összegezni vizsgálódásaim eredményeit a dolgozatban és választottam ezt a témát. Megállapítható, hogy a látássérülteket érintő különböző adatvédelmi területeken mint például egészségügy, közigazgatás, szükséges volna különböző privacy-t védő megoldásokat kidolgozni e speciális alanyi kör számára – ehhez próbálok néhány ötletet, javaslatot bemutatni, amelyek a jövőben talán megvalósulhatnak.

BELÁZ ANNAMÁRIA

igazgatásszervező

BA, 5. félév

Nemzeti Közszerológati Egyetem

Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:

Dr. Budai Balázs

egyetemi docens, NKE KTK

E-PRIVACY: „HOT TOPIC” A KÖZIGAZGATÁSBAN?

Az online média: az „életünk része”, fiatalos, lenyűgöző, újszerű, rejtélyes, hatásos, forradalmi. A Facebook több mint egymilliárd felhasználója, Kína és India után, a világ harmadik legnagyobb államát alkotja. A közösségi média használata első a webes szolgáltatások közül, még úgy is, hogy a legnagyobb közösségi oldalak és keresőmotorok Kínában be vannak tiltva. Az online életünk hatással van az interperszonális kapcsolatainkra is. Statisztikák szerint minden ötödik válasért a Facebook hibáztatható. Minden percben 72 órányi videóanyagot töltenek fel a YouTube videómegosztó portálra. A Wikipedia nevű internetes lexikon könyvformátumban 2,25 millió oldalt tenne ki. Lady Gagának, Justin Biebernek és Katy Perrynek több követője van Twitteren, mint Németország, Törökország, Dél-Afrika, Kanada, Argentína vagy Egyiptom teljes népessége.

Az online média: veszélyes. Minden évben több ezer személyes adatokkal való visszaélés, személyiséglopás történik. A veszélyek magukba foglalják a pedofiliát, a grooming-ot, az online szerencsejáték függőséget, a cyber bullying jelenségét, valamint a médiaabúzus által okozott személyiségtorzulást, ami a fiataloknál akár öngyilkossághoz is vezethet.

Az online média: „hot topic”. Vajon a közigazgatásban is annak kell lennie? Véleményem szerint igen.

A dolgozatomban célja, hogy – miközben feltárom a hazai adatvédelmi jog, a közigazgatás és az ügyfélképzés területén fennálló hiányosságokat – alátámasszam a megállapításomat, mely szerint az állampolgárok általában véve nincsenek tisztában az információk önrendelkezési jogaikkal, és ezt a hiányosságot a közigazgatásnak orvosolnia kell. Gyakorlati megoldási modelleket vázlok fel a jogalkotás, a közoktatás, a civil szervezetek és az egyének szintjén. Megállapításaimat Dr. Majtényi Lászlóval, Dr. Péterfalvi Attilával és Hidvégi Fannyval készített személyes interjúim, valamint saját online kérdőíves kutatásom eredményei támasztják alá.

Agatha Christie szerint: „A világ változik... új horizontok nyílnak.” Vajon a közigazgatás készen áll a lehetőségek kiaknázására?

CSUDAI TÜNDE

jogász

osztatlan, 9. félév

Széchenyi István Egyetem

Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Smuk Péter

egyetemi docens, SZE DF ÁJK

PLURALIZMUS A TÖMEGTÁJÉKOZTATÁSBAN

Annak érdekében, hogy demokratikus államhoz méltó legyen a tájékoztatás, és az állampolgárok döntéseiket megfelelően közölt információk alapján tudják meghozni, olyan médiarendszerre van szükség, amely mindezt biztosítani tudja. Ennek kialakításakor az alapjogok érvényesülése mellett a sokszínűség – más szóval pluralizmus – követelményének teljesülését is figyelembe kell vennie a jogalkotónak. „Pluralizmus alatt a társadalmi, politikai és kulturális értékek, vélemények, információk és érdekek széles választékának köre értendő, mely a médián keresztül nyer kifejezést.” (Európa Tanács Szakértői Bizottsága).

A sokszínűség két, egymással kölcsönhatásban lévő típusa áll a dolgozat középpontjában: a külső és a belső pluralizmus, melyeknek egyaránt érvényesülniük kell a sokrétű tájékoztatást illetően. Előbbi az egész médiarendszeren belül a vélemények és információk, tehát a tartalomkínálat sokszínűségét, utóbbi egy csatornán, terméken belül az eltérő álláspontok elfogulatlanság nélküli közlését helyezi előtérbe. A jogalkotó közvetetten, különböző jogágak normáin, valamint közvetlenül a médiát érintő jogszabályokon keresztül próbálja kialakítani azt a demokratikus modellű médiarendszert, amely érvényesíteni tudja a két követelményt. A dolgozat ezeket az eszközöket vizsgálja, valamint próbál választ találni arra a kérdésre, hogyan lehet elősegíteni a pluralizmust egy, az alapvető értékek helyett inkább tulajdonosi, profitorientált érdekeket szem előtt tartó médiavilágban. Végigkíséri, hogy ennek tudatában mi a válasza normaalkotás és jogalkalmazás terén az Európai Uniónak és hazánkban, és ezzel karöltve hogyan védik a fogyasztói jólétet a szélesebb választási lehetőség biztosításával.

DOBRODINSZKY DIÁNA

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:
Dr. Gellén Klára
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

Témavezetők:
Dr. Mezei Péter
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

„BÁRMI, AMIT A KOMMENTELŐI ÍRNAK, FELHASZNÁLHATÓ ÖN ELLEN...” AVAGY KI FELELŐS AZ INTERNETES KOMMENTEKÉRT?

A 21. század technikai újdonságokkal teli környezetében, pontosabban a World Wide Web adta lehetőségek által a személyiségi jogi jogsértések már nemcsak az interneten megjelenő cikkekben, hanem a portálokhöz fűzött hozzászólásokban is megvalósulhatnak. Jogosan merül fel tehát a kérdés, hogy vajon merre billen a mérleg a véleménynyilvánítás szabadsága és a személyiségi jogvédelem között a kommentek megítélése körében? E két alapvető jog ütközése ugyan nem újként probléma, de az új technikai alternatívák friss nézőpontból történő megítélését igényelnek. Ennek megfelelően kívánok dolgozatomban eligazodást nyújtani a kommentek szövevényes jogi világában.

Először a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának Delfi AS kontra Észtország ügyét tárom fel, amelyben precedens értékű ítélet született. E döntés a magyar joggyakorlatra is mély hatással volt, amely az Alkotmánybíróság 19/2014. (V. 30.) számú határozatában kristályosodott ki. Ez olyan éles törést hozott a 2014-es évet megelőző időszakhoz képest, hogy a határozat előtti és utáni korszakot külön-külön vizsgáltam. A vonatkozó hazai ügyek feltárásán túl elengedhetetlennek éreztem nemzetközi kitekintést tenni az Egyesült Királyság joggyakorlatára, egy olyan államra, ahol véleményem szerint példaértékű modell született.

Kitűzött célom, hogy jogesetek bemutatásán keresztül összefoglalót nyújtsak a személyiségi jogokat sértő hozzászólások után viselt felelősséggel kapcsolatos, jelenleg hatályos rendelkezésekről, hazai tendenciákról, összevetve egy véleményem szerint tanulságos szabályozást alkalmazó ország joggyakorlatával.

A dolgozat végén, utóbbiak szintézisbe foglalásával és saját gondolatok felvázolásával teszek javaslatokat a lehetséges előremutató szabályozási alternatívákra, és a jogesetekből származó tanulságok levonásával igyekszem minimálisra redukálni a jövőben elkerülni kívánt buktatókat.

HEGEDŰS LAURA

jogász
osztatlan, 7. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:
Dr. Lapsánszky András
egyetemi docens, SZE DF ÁJK

Témavezetők:
Dr. Kálmán János
tanársegéd, SZE DF ÁJK

A TÁRSSZABÁLYOZÁS VIZSGÁLATA A MAGYARORSZÁGI ÉS A KÜLFÖLDI MÉDIAIGAZGATÁS TÜKRÉBEN

A média a 21. századra jelentős változáson ment keresztül, és az emberi élet meghatározó részévé vált. Az állam legtöbb területéhez hasonlóan a szabályozás itt is elengedhetetlen. Fel kell tennünk azonban a kérdést, hogy a média minden területén szükséges, illetve lehetséges az állami reguláció. Az utóbbi szabályozási forma monumentalitása és ereje vitathatatlan, azonban nem feltétlenül célszerű a mai társadalmakban. A jogszabályok mellett a szakmai önszabályozás, az együttes szabályozás világszerte elterjedt gyakorlattá vált ezen a téren. Dolgozatomban ezt a területet, az állami és szakmai szektor közötti kapcsolatot vizsgálom, nevezetesen a társszabályozás intézményét és sikerét.

Magyarországon 2010-ben átfogó jogalkotási reform zajlott le a média területén, melynek hatására a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény vált a médiaszabályozás alapjává. Elfogadásukat heves viták övezték, mind hazai, mind nemzetközi viszonylatban, melynek egyik sarokpontja a társszabályozás bevezetése volt. Dolgozatom megírását Aidan White véleménye ösztönözte, aki a társszabályozási szerződéseket egyszerűen az ördöggel kötött paktumoknak titulálta. Tanulmányomban a szabályozás ezen alternatív formáját ért támadások okát kutatom, és olyan kérdésekre keresem a választ, mint például hogy hatékony-e ez az általam első benyomásként innovatívnak tartott ötlet, merültek-e fel panaszok, szabályozási nehézségek, illetve hogy érdemes lenne-e szabadabb kezét adni a társszabályozásban részt vevő szerveknek. A dolgozat által szabott keretek között a hazai és nemzetközi viszonylat figyelembevételével törekszem egy átfogó képet nyújtani a társszabályozás koncepciójáról és működéséről, valamint következtetéseimet és jövőbe mutató javaslataimat ismertetem.

KISS LILLA NÓRA

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Czékmann Zsolt
tanársegéd, ME ÁJK

A CLOUD COMPUTING MODELL ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI A MAGYAR KÖZIGAZGATÁSBAN

A Cloud Computing modell, azaz a felhőszolgáltatások 2010 óta az egyik legfontosabb informatikai trenddé nőttek ki magukat. Kezdetben az üzleti szférában terjedtek el ezen informatikai szolgáltatások, azonban hatékonyságuk és költségkímélő működésük vonzóvá tette őket a közigazgatás számára is. A hagyományos struktúrával ellentétben a szerver üzemeltetésének költségei a Cloud Computing esetén nem a felhasználót terhelik. Megkímélik a felhasználót az újabb és modernebb hardver és szoftver vásárlásoktól elég, ha rendelkezik egy eszközzel (számítógép, telefon) és internetkapcsolattal. A költséghatékonyság szerves része, hogy a felhasználó csak az igénybe vett szolgáltatások után fizet. A szolgáltató – attól függően, hogy milyen szinten valósul meg – nyújthat IaaS (Infrastrutcture as a Service/Infrastrukturaszolgáltatás), SaaS (Software as a Service/Szoftverszolgáltatás) és PaaS (Platform as a Service/Platformszolgáltatás) szolgáltatásokat is. A nemzetközi gyakorlatban már sikeresen alkalmazott felhőszolgáltatás a magyar közigazgatás számára is elérhetővé válik. A „Kormányzati adatközpont és IT értéknövelt szolgáltatásnyújtás megalapozása – Kormányzati Felhő” elnevezésű projekt célja a kormányzati felhő létrehozása, amely infrastruktúraszolgáltatást (IaaS) nyújt a közszféra intézményei számára.

Dolgozatom célja, hogy bemutassa a szolgáltatás előnyeit, veszélyeit és a közigazgatásba való magasabb szintű bevezetésének lehetőségeit. A közigazgatásban igénybe vehető adatszolgáltatások, hatósági jellegű szolgáltatások, nyilvántartási szolgáltatások nagymértékben integrálhatóak a Cloud Computing modellbe. Célom bemutatni, hogy a hatályos jogi szabályozás milyen kereteket nyújt a felhő alapú szolgáltatások megvalósulásához, megvalósításához, és milyen lehetőségek rejlenek a felhőtechnológiában a magyar rendszer számára. Mindezt a nemzetközi példákon keresztül mutatom be, de tekintettel a magyar jogrendszer specifikumaira.

KÖRNYEI MÁTYÁS

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Szőke Gergely László
tudományos segédmunkatárs, PTE ÁJK

A KOCKA EL VAN VETVE – AZ ONLINE SZERENCSEJÁTÉK SZABÁLYOZÁSA MAGYARORSZÁGON

Bizonytalanság uralkodik az online szerencsejátékjogban. Bizonytalanság, mely ingoványos tereppé, szürke zónává teszi az online szerencsejátékok piacát. Jelen dolgozat célja, hogy átfogó képet adjon az online szerencsejátékokra vonatkozó magyarországi szabályozásról, valamint a magyar szabályozást is érdemben befolyásoló uniós keretokről, illetve hogy lehetséges alternatívákat mutasson a szabályozási koncepció fejlesztése, hatékonyabbá tétele érdekében. A téma az elmúlt évtizedben és napjainkban is világszinten aktuális, hiszen az online szerencsejáték-piac a gazdasági válság ellenére is egy gyorsan növekvő tudott maradni, és a bővülése is megalapozottan előre jelezhető. Hazánkban különleges aktualitással bír a jelen kérdéskör, mivel ezekben az években rajzolja/rajzolta újra a jogalkotó az online szerencsejátékpiacon külső és belső határait.

A dolgozat elsősorban a magyar szabályozással foglalkozik, ezenfelül pedig rövid kitérőt ad az uniós keretekre is. A külföldi jogi szabályozásokkal – a mennyiségi korlátok miatt – csupán történeti és elméleti szempontból, érintőlegesen foglalkozunk. A dolgozat továbbá vizsgálja a szabályozással kapcsolatos legégetőbb kérdéseket, így azt, hogy a jogalkotásban kifejtett legfontosabb érdekek (játékosvédelem, jogbiztonság, erős állami felügyelet, költségvetési-adózási érdek, kapcsolódó bűncselekmények elleni küzdelem) érvényesülésére tekintettel a piac monopolizált vagy liberalizált, esetleg ezek vegyes változatát megvalósító szabályozási koncepciót érdemes-e követni, a jelenlegi szürke zóna felszámolását és az ahhoz kapcsolódó legfontosabb kérdéseket, valamint a szabályozási koncepció karakterisztikájának kialakításával kapcsolatos kérdéseket.

A kutatás módszere alapvetően a hazai jogszabályok, valamint az azok alapján fennálló, gyakorlatban realizálódott helyzet, a korábban elvégzett hazai és külföldi (számszerű eredményeket is produkáló) kutatások eredményeinek, a témával kapcsolatos hazai, illetve külföldi szakirodalomnak, valamint az uniós kereteknek, joggyakorlatnak, kutatásoknak, kitűzött céloknak és az uniós által a jog- és piacharmonizáció érdekében végzett cselekvéseinek a vizsgálata volt.

A kutatás végül megállapította a szabályozással kapcsolatos legfontosabb kérdésköröket, az egyes kérdésekre kidolgozott több alternatív javaslatot, számba véve az előnyöket és hátrányokat, valamint az egyes javaslatok összehasonlítását.

NÉMETH SZABOLCS

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Tóth András
egyetemi docens, KRE ÁJK

ONLINE ADATAINK JOGI SORSA A HALÁL UTÁN

A dolgozat az online adatok halál utáni jogi sorsának problematikáját járja körül. A bevezető részben néhány számadattal érzékeltetjük, milyen mértékeket öltött az emberiség internetes adattermelő tevékenysége a közelmúltban, majd bemutatjuk, hogy egy személy online adataihoz való hozzáférés igénye milyen motivációkon alapulhat az örökösök részéről, illetve az egyes személyek milyen megfontolások révén dönthetnek arról, meg kívánják-e osztani online adataikat haláluk után hozzátartozóikkal. E motivációk bemutatása az online adatok egyes fajtáira lebontva történik.

A dolgozat további részében a bevezetőben vázolt kérdésekre adott jogalkotói válaszok két fő csoportját mutatjuk be. Elsőként az Amerikai Egyesült Államokét, ahol eddig nyolc tagállamban (Connecticut, Rhode Island, Indiana, Oklahoma, Idaho, Nevada, Virginia, Delaware) született tagállami szintű jogszabályok az online adatok posztumusz jogi sorsával kapcsolatosan, illetve három szövetségi törvény érinti a témát: egy a jogellenes hozzáférés büntetőjogi következményeivel, egy pedig adatvédelmi szempontból rendelkezik a témáról. A harmadikként bemutatott szövetségi törvény viszont teljes egészében a dolgozat témáját öleli fel, és mivel már elfogadásra került, így a továbbiakban a tagállamok feladata, hogy beépítsék jogrendszerükbe.

A dolgozat harmadik részében a magyarországi helyzetet igyekezünk bemutatni három, a gyakorlatból vett példa segítségével. Itthon a jogalkotó egyelőre nem érezte szükségét törvényi szintű szabályozásnak, így a szolgáltatókra bízta a felmerülő esetek során alkalmazandó eljárások megalkotását. Ezek bemutatása céljából az Origo Zrt. – mint az egyik legnagyobb hazai tartalomszolgáltató – gyakorlata kerül bemutatásra, a portfóliójukhoz tartozó három honlap (post.r, [freemail], iWiW) vonatkozó szabályzatain keresztül. Szintén a szolgáltatók válaszával találkozunk a netbankfiókokkal kapcsolatos szabályzatokban, itt az Erste Bank Zrt. gyakorlatát részletezzük. Az egyetlen jogalkotói reakciót az Ügyfélkapu fiók halál utáni jogi sorsával kapcsolatban találjuk itthon, ezt a kérdéskört egy kormányrendelet szabályozza, és alapvetően a közjegyző eljárása során kerül alkalmazásra.

A záró fejezetekben pedig a magyar szabályozás előtt álló lehetséges jogalkotói utakat és megoldásokat vesszük számba, míg az összefoglaló részben ártértékeljük a bevezetőben tett felvetéseinket.

PAPP JÁNOS TAMÁS

jogász
osztatlan, 10. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Dr. Koltay András
egyetemi docens, PPKE JÁK

FÉNYKÉP ÁLTAL HOMÁLYOSAN – A FELADATÁT ELLÁTÓ RENDŐR KÉPMÁSÁNAK MEGÍTÉLÉSE A MAGYAR JOGRENDszerben

Az ezredforduló utáni években, főként 2006 után a korábbiaknál sokkal erőteljesebb mértékben került előtérbe a rendőrség megjelenése a médiában.

A kialakult joggyakorlat alapján a rendőrök nem közszereplők, így hozzájárulásuk nélkül képmásuk nem nyilvános. Ezt kihasználva több per is indult különböző médiumok ellen, aminek következtében, tartva az esetleges perekétől, a média nem hozott nyilvánosságra rendőröket felismerhetően ábrázoló képeket vagy videofelvételeket, s azokat csak utólagos módosítás után, különböző módszerrel eltakarva lehetett látni.

Valóban helyes ez a gyakorlat? Talán igen, ugyanis a rendőrt széles körben felismerhetővé tévő tudósítás veszélybe sodorja őt és családját, felismerhetik rosszakarói, és olyanok számára is nyilvános lesz foglalkozása, akik egyébként más módon erről nem szerezhetek volna tudomást.

Vagy épp ellenkezőleg: helytelen? Hiszen az állampolgároknak jogos érdeke fűződik hozzá, hogy a köz által az államra ruházott hatalommal élő rendőrök ellenőrzött keretek között fejtsék ki tevékenységüket, és a médiát öncenzúrára készítő joggyakorlat korlátozza a sajtószabadságot és a társadalom tájékozódáshoz való jogát.

Dolgozatom első részében a képmásvédelem és a közszereplés polgári jogi kérdéseivel foglalkozom, majd bemutatom a témát érintő bírósági döntéseket, a tárgykörhöz kapcsolható alkotmánybírói határozatokat, valamint részletesen foglalkozom a Kúria ez ügyben hozott jogegységi határozatával és annak bírálataival is. Megvizsgálom, hogy a közszereplésen kívül találhatunk-e más jogi fogódzót a témában, nevezetesen hogy a rendőr képmását lehet-e közérdekből nyilvános adatnak tekinteni vagy a bírákhoz és az ügyészekhez hasonló módon más ágazati szabályban kezelni. Dolgozatom végén megvizsgálom négy különböző ország releváns gyakorlatát, vagyis hogy milyen módon kezelik a rendőrök képmását az Egyesült Államokban, Németországban, Spanyolországban és Angliában.

Ezek alapján sorra veszem a témából adódó ellentmondások feloldásának lehetséges módjait, és javaslatot teszek azok megoldására, hogy tisztán láthassunk ebben a jelenleg még igen homályos kérdésben.

Témavezetők:
Dr. Hajás Barnabás
adjunktus, PPKE JÁK

TATAY ESZTER

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Szőke Gergely László
tudományos segédmunkatárs, PTE ÁJK*

PERSZONALIZÁCIÓ ÉS VÉLEMÉNYSZABADSÁG – A SZŰRŐBUBORÉK HATÁSA AZ INFORMÁLTSAĞHOZ VALÓ JOGRA

Hogy mit gondolnak rólunk mások, az nem tartozik ránk – szól egy igen népszerű motívációs szállóige. De mi a helyzet akkor, ha a saját számítógépünk, egészen konkrétan az azon megjelenített különböző oldalak azok, „akik” nemcsak hogy véleményt alkotnak az őket éppen használóról, de attól függően, hogy milyen beállítottságú és érdeklődésű személyeknek tartanak minket, befolyásolják, hogy a későbbiekben milyen információkkal találkozunk?

Tudomásunkon kívül mindennapi kattintásaink és kereséseink során a különböző weboldalak adatokat gyűjtenek rólunk, próbálnak megismerni bennünket, hogy aztán személyre szabassák későbbi felhasználói élményünket. Ez a módszer azonban amellett, hogy számos pozitív következménnyel bír, jó néhány negatív vonzattal is jár.

Dolgozatomban azt vizsgáltam, hogy az olyan, a legtöbb ember által rendszeresen használt honlapok, mint a Google vagy a Facebook hogyan és miképpen zárnak minket egy olyan egyénre igazított információs buborékba, amelyben szinte csak a saját véleményünkkel találkozunk, és minden ettől eltérő hang a virtuális falainkon kívül marad. Mindez fontos infokommunikációs és alapjogi kérdéseket vet fel, hiszen a véleményszabadsághoz és az informáltsághoz való jog is veszélyeztetett helyzetbe kerül a perszonalizációs eljárásoknak és folyamatoknak köszönhetően. Kutatásom célja ezeknek a problémáknak a mélyen szántó feltárása és a megoldások keresése volt.

A munkám végén levont következtetések között szerepelt az, hogy a jogalkotóknak figyelembe kellene venniük a felgyorsult és digitalizálódó világ által jelentett új kihívásokat. Az Európai Bizottság már 2012-ben megfogalmazta egy adatvédelmi szabályozásra vonatkozó reform szükségességét, és noha javaslatok már születtek, de a mai napig várat magára egy új, átfogó eredmény. A véleményszabadság és az informáltsághoz való jog már nem olyan jogosultságok, amelyek fő veszélyforrásként az állam jelenik meg. Az internet, a különböző weboldalak és a háttérben futó algoritmusok azok, amelyek fontos alapjogaink gyakorlásának Achilles-sarkát jelentik. Véleményem szerint a felhasználók tájékoztatása a legfontosabb, hiszen a legtöbben nincsenek tisztában a személyre szabott tartalmak jelenségével. A tájékoztatás mellett, ehhez kapcsolódóan pedig könnyen elérhetővé kellene tenni a felhasználó számára, hogy megismerhesse a róla nyilvántartott adatokat, és ha úgy látja jónak, egyszerűen és könnyen „kikapcsolhassa” az adatait rögzítő algoritmusok tevékenységét.

ZANATHY ANNA

jogász
osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Székely László
adjunktus, ELTE ÁJK*

*Dr. Gosztanyi Gergely
tanársegéd, ELTE ÁJK*

KÉPMÁS – MÁSKÉPP. A KÉPMÁSHOZ VALÓ JOG SZABÁLYOZÁSA ÉS AZ INTERNET

Dolgozatomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy a modern világban hogyan érvényesülhet a képmáshoz és hangfelvételhez való jog az olyan közösségi oldalakon, mint például a Facebook. Ennek érdekében először a szakirodalomban ismert alternatív internet-szabályozási módokat mutatom be, majd a személyiségi jogok általános, valamint a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog szabályozásának elméletével és annak gyakorlati alkalmazásával foglalkozom. A képmás és hangfelvétel védelmét biztosító komplex szabályozás ismertetését követően azt vizsgálom, hogy ezen szabályok miként jutnak érvényre, egyáltalán érvényre jutnak-e az internet, illetve a közösségi oldalak használata során.

A vizsgálataim során arra jutottam, hogy a közösségi oldalak felépítésüknél fogva folyamatos jogsértést tesznek lehetővé azáltal, hogy semmilyen arra alkalmas szűrőrendszert nem használnak, amely a képek megosztását, azaz nyilvánosságra hozatalát az érintett személyek hozzájárulásához kötné, és csak utólagosan, a jogosult kifogása alapján biztosítják a jogsértő kép törlését.

Mivel nemcsak saját empirikus tapasztalataim, hanem a szakirodalom is azt mutatja, hogy az internet és a korszerű információs-kommunikációs technológiák erodálták a magánszféra értékének, egyben az ennek védelméhez fűződő jognak a gyakorlati érvényesíthetőségét, felmerült bennem a kérdés, hogy nincs-e szükség az internetnek a mostanától eltérő jellegű szabályozására. Végezetül állást foglaltam abban, hogy az internetet miként kellene szabályozni.

Lezárásként hadd indokoljam meg röviden, hogy miért ezt a témát választottam. 2011-ben olvastam arról, hogy Ashley Payne középiskolai tanár azért veszítette el az állását, mert a Facebookra feltöltött képei közül az egyikben egy korsó sört és egy pohár bort tartott a kezében. Ez elgondolkodtatott arról, hogy rólam milyen felvételek lehetnek az interneten, azokat én töltöttem-e fel vagy mások osztották meg, illetve hogy saját magamon kívül bármi más megvédi-e a magánéletemet. Végső soron azt a kérdést tettem fel magamnak, hogy mi különbözteti meg a mai világot a George Orwell 1984 című művében lefestett utópiától.

JOG- ÉS ÁLLAMBÖLCSELETI
TAGOZAT

BOR BETTINA

jogász
osztatlan, 5. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Könczöl Miklós
tanársegéd, PPKE JÁK*

RÉSZ ÉS EGÉSZ – A SZEMIOTIKAI-STILISZTIKAI ELEMZÉS LEHETŐSÉGEI JOGI SZÖVEGEKNÉL

A dolgozat a jogi szövegek nyelvi elemzésének a lehetőségeit és szükségességét vizsgálja, egy lehetséges elemzési és értelmezési módszertant is bemutatva. Kiindulópontja jog és nyelv jelrendszertani hasonlósága, illetve a jognak a természetes nyelv elemeiből építkező struktúra volta. Minthogy a nyelv nyitott és sokfunkciós jelrendszer, a belőle felépülő jognak is rendelkeznie kell e tulajdonságokkal. A jog pedig hiába törekszik saját képeére formálni a nyelvet nyelvhasználatának precizitásával, az ún. „elsődleges funkciókon” túl olyan nyelvi elemek lelhetők fel, melyekhez már nem ér el a jog befolyása. E szint tanulmányozása a jogi szövegek árnyaltabb értelmezését eredményezheti, s erre csak nyelvészeti elemzés által van lehetőség.

A dolgozat első része az elméleti megalapozásról szól: középpontjában a jogi szemiotika kialakulásának folyamata áll, kiemelve, hogy B. S. Jackson teóriája (a jog egy kettős szemiotikai rendszer) lényegében egybeesik L. Hjelmslev absztrakt szemiotikai hipotézisével. Eszerint egy szöveget kitevő alakzatok nem rendelkeznek önálló jeltermészettel, hanem úgy idomulnak környezetük sajátosságaihoz, hogy közben megőrzik eredeti tulajdonságaikat. Bármily erős egy területen a szemiotikai kényszer, az abban munkálkodó ember (így a jogalkotó is) önkéntelenül átlépi szemiotikai korlátait. Ezt a szemiotikai irányból megközelített stilisztika elemzési lehetőségeinek vizsgálata követi. A stilisztika az alakzatok eredeti tulajdonságait vizsgálja, a szemiotika pedig az elemek összességének működésével foglalkozik.

A dolgozat második fele a Nemzeti hitvallásnak (NH) az Alaptörvény (AT) további részéhez fűződő viszonyán keresztül vizsgálja a fenti megközelítés lehetőségeit. A NH stilisztikailag világosan elkülönülő rész, míg szemiotikai-szövegnyelvészeti oldaláról tekintve az utóbbival együtt értelmezendő, normatív erővel bír. Itt kerül szóba a metaforaelmélet és intertextualitás kérdésköre is, ugyanis az AT esetében a két rész eltérő stílusából következik eltérő szemiotikai eredetük. Minden szöveg esetében ugyanis egyfajta szemiotikai folytonosság figyelhető meg. Ezek képezik az AT mélystruktúráját, melyek hatással is bírnak a szöveg tudatosan kialakított felszíni szerkezetére. Az összegzésben két, az NH szerepével kapcsolatos elméletet állítok szembe egymással, bizonyítandó az egységes értelmezési módszer szükségességét. A tanulság: normativitás és „szépirodalmi minőség” kölcsönhatásának vizsgálata szükséges, a kettő szembeállítás helyett.

GULYA FRUZZSINA

jogász
osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fleck Zoltán
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

FEMINISTA JOGELMÉLET ÉS A NŐKET ÉRŐ DISZKRIMINÁCIÓ A MUNKAERŐPIACON

Minden társadalom eltérő történelmi és kulturális hagyományokkal rendelkezik, de ha napjainkban a világ országainak ilyen irányú tendenciáit szemléljük, a nemi alapú hátrányos megkülönböztetés kivétel nélkül fellelhető valamennyiben.

Dolgozatomban szakirodalmak segítségével mutatom be, hogyan és miért alakult át a nők társadalomban betöltött szerepe, s hogy ezzel a nemi sztereotípiák és a társadalom nemi szerepekkel kapcsolatos elvárásai hogyan kapcsolódnak össze a mai magyar gondolkodásban.

A nők munkaerő-piaci helyzetének általános jellemzése után a gazdasági aktivitást befolyásoló tényezőkre koncentrálok, majd a munkaerőpiac nemek szerinti szegregációjának jellegét mutatom be. Külön-külön is ismertetem azokat a területeket, amelyek jellemzően a nemi diszkriminációhoz tartoznak, s tipikusan a nőket sújtják: ezek a munkához jutás nehézségei, az „üvegplafon” és a „ragadós padló” jelenség, a béregenlőtlenség és a munkahelyi zaklatás problémaköre.

A feminizmus kialakulásának és hullámainak ismertetését követően bemutatom a fent tárgyalt nemi alapú hátrányos megkülönböztetés Európai Unióban elfogadott megoldási stratégiáját, a gender mainstreaming megközelítést.

Végül a feminista jogelméletéről, a kritikai jogi gondolkodás egyik irányzatáról írok.

A feminista jogelmélet körében megfogalmazott sokrétű kritikai észrevételek segítségünkre lehetnek abban, hogy más nézőpontból vizsgáljuk jogrendszerünket, és megértjük, miért bizonyulnak kevésbé hatásosnak a nemi diszkrimináció leküzdésére irányuló intézkedések.

Mindvégig igyekszem objektív álláspontból vizsgálni a nőket érő hátrányos megkülönböztetést. Feladatomnak tartom azonban, hogy rávilágítsak a probléma jelentőségére.

GYARMATI PATRÍCIA

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Vinnai Edina
adjunktus, ME ÁJK*

AUREA MEDIOCRITAS – AZ ARANY KÖZÉPÚT. A MÉRLEGELŐ VÁLASZTÓI MAGATARTÁS

Mérlegelni annyit jelent, mint számba venni a lehetőségeket, és megfontoltan megtalálni az általunk helyesnek vélt utat. Nem könnyű, hiszen számos hatás éri az embereket, de minden esetben tartózkodni kell a végletektől, azaz a szélsőséges döntésektől. Az állampolgárok is ezen „arany középút” mentén döntenek, mikor választói kötelezettségeiknek tesznek eleget. Mikor is lehetne aktuálisabb a választói magatartás vizsgálata, ha nem 2014-ben, a „választások évében”? Az idén világszerte számos választásra kerül sor, az össznépszerűség közel fele járulhat az urnák elé. Kérdésként azonban felmerülhet, hogy ezt valóban meg is teszik-e a választópolgárok. Sokan gondolják úgy, hogy a politika korrump, a politikusok saját érdekeiktől vezéreltek. Ezen tényezők hatására nem csoda, ha az állampolgár nem tesz eleget választói kötelezettségének, és nem megy el szavazni. Ez Magyarországon és a világ számos országában megfigyelhető jelenség, de dolgozatomban elsősorban a magyar helyzetre kívánom felhívni a figyelmet, a magyar választók politikai életben való részvételi kedvét vizsgálom, és csak másodsorban térek ki európai, valamint Európán kívüli országok kultúrájára.

Az egyik legnagyobb problémát az állampolgárok érdektelensége okozza a politikával szemben. Elfordulnak a közélettől, mert úgy érzik, véleményük nincs hatással a politikára, szavazatukkal nem képesek befolyásolni a fennálló rendszert. Azonban én bizakodó vagyok a jövővel kapcsolatban, hiszem, hogy az elkövetkezendő évek generációi más szemmel tekintenek majd a politikára. Új gondolkodásmódjukkal, forradalmi szemléletükkel másként képesek hatni a közélet formálódására. Tapasztalataim szerint a mai fiatal nemzedékek aktívan vannak jelen a politikai életben, érdeklődők, és ez az, ami a politika iránti bizalmat megalapozza a jövőendő években. A szocializáció értelmében ezen generációk utódai azt fogják tapasztalni, hogy a politikai részvétel hozzátartozik a mindennapokhoz, és ezért nem teherként, hanem lehetőségként élük meg azt.

HAJDU GÁBOR

jogász
osztatlan, 3. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fejes Zsuzsanna
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

AZ AUTOKRÁCIA ÁLLAMELMÉLETI KÉRDÉSEI

A dolgozat az autokrácia kormányformáját tárgyalja, államelméleti szempontok alapján. Kiindulási pontja hogy az autokrácia lényegesen eltér más kormányformáktól, mivel az autokrácia létrejövele, sikere és fennmaradása csupán egyetlen személytől függ, más kormányformákkal ellentétben.

A dolgozat első lépésben elhatárolja az autokráciát több hasonló fogalomtól, mint például: despotizmus, zsarnokság, diktatúra, junta, monarchia. Az elhatárolást alapul véve a dolgozat összeállít egy rövid áttekintést az autokrácia egyedi ismérveiről.

Ezt követően részletesen taglalja a történelmi autokráciákat, kezdve az ókori Egyiptomtól egészen a 20. század első felében létrejövő rezsimekig. Ennek során felállítja az autokráciákat jellemző történelmi folyamatok láncolatát.

Következő lépésben elemzésre kerül az autokrácia kialakulása, ezen belül is az autokrata esszenciális tulajdonságai és az autokráciához szükséges társadalmi körülmények.

A kialakulás után a dolgozat vizsgálja az autokrácia felépítését, szerkezetét. Részletesen kitér az autokratikus államszerkezetre, a hatalomgyakorlás módjaira és az érdekcsoportok szerepére.

Ezután az autokrácia megítélése következik. A dolgozat alaposan minősíti az autokratikus kormányformát több államelméleti szempontból, mint például a döntéshozatal gyorsasága vagy a végrehajtás hatékonysága.

Végezetül a dolgozat kitér néhány modern kori autokráciára, mint például Észak-Korea vagy Zimbabwe. Ezenfelül megkísérel tendenciákat is felállítani a jövőre nézve.

KŐHIDAI GÁBOR

jogász
osztatlan, 10. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fleck Zoltán
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

ESKÜDTSZÉKI NULLIFIKÁCIÓ ÉS A JOGÁLLAM

Dolgozatomban az amerikai jogrendszer egyik legérdekesebb jelenségét, az esküdtszéki nullifikációt és annak jogállamra, joguralomra gyakorolt hatását igyekeztem bemutatni. Elsődleges célom annak az angolszász jogelméleti irodalomban uralkodónak tekinthető feltevésnek a megvizsgálása volt, mely szerint ez a gyakorlat mindenképpen káros a joguralom elvont eszméjének gyakorlati érvényesülésére, valamint ezen keresztül egy olyan értelmezési keret felállítása, mely lehetőséget nyújt saját kontinentális jogrendszerünk mélyebb megértésére is. Ehhez először az esküdtszéki nullifikáció történetét, legalitásának problémáját és az esküdtszék amerikai jogrendszerben és demokráciában betöltött szerepét jártam körül, majd magának a joguralom kifejezésnek tartalmi elemzésére és különböző jogelméleti irányzatokon keresztül történő megragadására tettem kísérletet.

MATOLAY MÁTÉ

jogász
osztatlan, 3. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Zakar András
főiskolai tanár, SZTE ÁJTK*

A KÖZJEGYZŐK SZEMÉLYISÉGI JELLEMZŐI PÁLYATEVÉKENYSÉGÜK TÜKRÉBEN

A pályaléktan sokoldalúan vizsgálja az ember munkatevékenységének személyiségi feltevéleit. Ugyanakkor a jogi és a pszichológiai szakirodalomban sem találtunk még eddig adatokat a közjegyzői pályatevékenységi rendszer szakpszichológiai szempontú megközelítésére. Ezért kísérletet tettünk a közjegyzők és a közjegyzői pálya iránt érdeklődő joghallgatók körében végzett vizsgálataink alapján a pályatevékenység és a személyiségi tényezők lehetséges összetevőinek feltárására.

Kutatásunk során a közjegyzők, a közjegyző-helyettesek, a közjegyzőjelöltek és az önként jelentkező joghallgatók értékelték a jogszabályban meghatározott közjegyzői feladatok súlyozott rendszerét, továbbá felvázolták az általuk preferált, másrészt a kevésbé szívesen végzett feladatok sorrendjét is. A személyiségteszt (CPI) felvételének célját pedig a vizsgálatban résztvevők komplex pszichológiai sajátosságainak megismerése, majd a közjegyzői pályatevékenységhez kapcsolódóan az elvárt személyiségdimenziók együttesének elemzése és értékelése képezte a vizsgált minta (N = 103) alapján.

A vizsgálataink igazolták, miszerint a közjegyzők és a joghallgatók pályaismerete és szakmai értékrendszere nagyrészt hasonló, az eltérések többnyire az egyetemi oktatás sajátosságaira vezethetők vissza. A közjegyzők munkáját jórészt a közjegyzői okirat szerkesztése és a hagyatéki eljárás tölti ki, a további feladatok viszont igen változatos formában oszlanak meg. A preferált és a kevésbé kedvelt tevékenységi területek felsorolása szintén hasonlóságot mutat a két csoport viszonylatában. A fiatalok körében az értékelés még nem eléggé kiegyensúlyozott, ők inkább az újonnan bevezetett eljárásokat, valamint az EU-val kapcsolatos ügyeket részesítik előnyben.

A személyiségi tényezők között ugyancsak jelentős egyezések mutatkoztak a gyakorló közjegyzők és a joghallgatók tekintetében. A legmagasabb értéket az énerő és az empátia terén, a legalacsonyabbat pedig a flexibilitás és a pszichológiai érzék vonatkozásában tapasztaltuk.

A közjegyzői pályatevékenység és a személyiségi háttér kutatásának továbbfejlesztéséhez többféle lehetőség mutatkozik, teoretikus és empirikus vonatkozásban egyaránt. Ennek megfelelően a közjegyzők pályafejlődési folyamatának átfogó elméleti és diagnosztikai vizsgálatát tekintjük a következő legfontosabb feladatunknak.

TRIBL NORBERT

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Dr. Sulyok Márton
tanársegéd, SZTE ÁJTK*

*Témavezetők:
Dr. Nagy Zsolt
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

AZ ALKOTMÁNYOS IDENTITÁS TERMÉSZETÉNEK VIZSGÁLATA: A NEMZETI ÉS EURÓPAI ALKOTMÁNYOS IDENTITÁS

Trócsányi László „Az alkotmányozás dilemmái” c. művében ezt olvashatjuk: „Ma, amikor a nemzeti szuverenitás a jogrendek multiplikációja és a nemzetközi kötelezettségvállalások folytán gyengülőben van, helyette felértékelődik az alkotmányos identitás fogalma.” Michel Rosenfeld szerint: „Hogy létrehozzunk egy, az időközön átívelő alkotmányos identitást, elengedhetetlen, hogy egybeszöjűk az alkotók múltját, a saját jelenünket és a meg nem született generációk jövőjét.”

Az EUSZ 4. cikk (2) bekezdése a tagállamok nemzeti identitásának az integráció általi tiszteletben tartásáról rendelkezik. A nemzetközi szakirodalom az alkotmányos identitást úgy említi, mint „kard[ot] az alkotmánybírók kezében”. De mit jelent mindez? Mi az alkotmányos identitás? Mit értünk az EUSZ által alkalmazott nemzeti identitás fogalma alatt? Mi a nemzeti alkotmányos identitás, és van-e európai alkotmányos identitás?

Kutatásom e kérdésekre kereste a választ az alkotmányos identitás törvényszerűségeinek vizsgálata által, melynek eredményeként arra jutottam, hogy az alkotmányos identitás nem egy mesterséges intézmény, melyet átformálhatunk, ha úgy hozza a szükség. Az alkotmányos identitás nem eszköze politikai törekvéseknek. Formálódását nem lehet „kikényszeríteni”, s így nem lehet „megalkotni”. Az alkotmányos identitás sokkal inkább egy tulajdonság. Egy jellemzője azon jogrendszerek természetének, melyet modern államiségnak hívunk, s így inkább születik, mintsem létrejön. Az alkotmányos identitás folyamat, mely formál s összeköt társadalmat, alkotmányozót és alkotmányt. Az alkotmányos identitás kivetülés, mely megtestesíti az alkotmányos rendszerben élők akaratát, s mely egyesíti a rendszer múltját és jelenét, meghatározva annak jövőjét. Rosenfeld szavait idézve: „időközön átívelő”. Az alkotmányos identitás azonban eszköz is az európai integráció és a tagállamok kezében is, mellyel a tagállamok identitásának sértetlensége nélkül biztosítható az integráció stabilitása, jövője.

TUSSAY ÁKOS

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Dr. Könczöl Miklós
tanársegéd, PPKE JÁK*

*Témavezetők:
Dr. Tattay Szilárd
adjunktus, PPKE JÁK*

LOCKE FERDE TÜKRE – SIR ROBERT FILMER POLITIKAI FILOZÓFIÁJÁNAK ÚJRAÉRTÉKELÉSE

Dolgozatom céljaul a Locke *Két értekezése* által elővezetett Filmer-interpretáció felülvizsgálatát tűztem, minthogy nézetem szerint e nagy autoritással bíró olvasat nem tükrözi híven azt a Filmert, akit akkor ismerhetnénk meg, ha a Locke által javasolt vizsgálódást a megértéshez elengedhetetlenül szükséges rokonszenvvel és tisztességgel elvégeznénk. Jelen dolgozat keretei között e feladatra vállalkozom, s teszem mindezt azért, mert meggyőződéssel hiszem, hogy Filmer politikai filozófiája mélyén olyan örök érvényű filozófiai igazságok húzódnak, melyek kortól és tértől függetlenül szót érdemelnek. Céлом tehát nem egyfajta igazságtétel, hanem sokkal inkább Filmer politikai filozófiájának újraértékelése, lévén úgy vélem, hogy gondolatai bizonyos fokig napjainkig érvényesnek tekintendők. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a Filmer által elővezetett tételek gyakorlati megvalósulását kívánatosnak tartanám, hanem mindösszesen arról van szó, hogy az e tételek forrását képező, a dolgok természetét vizsgáló látásmódot példaértékűnek, s alapállását tekintve követendőnek gondolom, minthogy e módszer nézetem szerint igaz és érvényes állítások felismeréséhez vezethet el bennünket.

UJHELYI IMRE VILMOS

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Bencze Mátyás
egyetemi docens, DE ÁJK*

ÉRVELÉSI STRATÉGIÁK A MAGYAR MAGÁNJOGI BÍRÓI ÍTÉLKEZÉSBEN

Az 1990-es években jelentős változások történtek a magyarországi jogrendszerben. Ezeknek a változásoknak kulcselemei: az alkotmányos elvek megnövekedett szerepe, később az EU-s jogforrások, melyek idővel elérték ugyanazt az érvényességet, mint a nemzeti jogszabályok. A dolgozat egyik célja, hogy összehasonlítsa, miként reagáltak ezen intézményi változásokra a közigazgatási, illetve a polgári bíróságok. A vizsgálat során a polgári és a közigazgatási bíróságok határozataiban szereplő, indoklásban alkalmazott érvelési stratégiákat elemeztük a 1999–2013 közé eső időszak. A dolgozat másik kitűzött célja, hogy azokat a polgári bírósági határozatokat, ahol alkotmányjogi, EU-s jogi vagy jogon kívüli érveket találtunk, részletesebben bemutassuk, koncentrálni azokra a határozatokra, amelyekben tanulságos érveléssel találkozunk. Harmadikként fogalmazhatunk meg egy nem teljesen független célt az előző kettőtől, mégpedig hogy a magyar polgári bíróságoknak a formalizmushoz mint ítélkezés-elméleti fogalomhoz fűződő viszonyát feltárjuk. Ezen célkitűzések elérésében egyrészt két empirikus kutatás, mely a közigazgatási bíráskodást vizsgálja, másrészt egy 240 darab polgári bírósági döntést magába foglaló, szintén empirikus elemzés szolgáltatja az alapot. A közigazgatási bírósági határozatok elemzése során alkalmazott módszertannal megegyezően történt a polgári bíróságok határozatainak vizsgálata. Az első célkitűzésünk eredményeképpen megállapíthatjuk, összességében a közigazgatási bíróságok jobban reagáltak az új intézményi kihívásokra, illetve előrehaladottabb állapotban vannak a mérsékelt formalista szemléletet illetően, mint a polgári bíróságok. A második megfogalmazott cél keretében bővebb ismertetésre került 14 darab polgári bírósági határozat. Az ezekből levonható tapasztalatok alapján a következőt mondhatjuk: a bíróságok a nem hagyományos jogi indokokat egy síkban alkalmazzák a hagyományos jogi indokokkal. Tehát nem tulajdonítanak más minőséget ezen érveknek. A jogon kívüli indokok vonatkozásában ez domináns vonása az ismertetett polgári bírósági határozatoknak. A harmadik célkitűzésünk keretében folytatott vizsgálat, nem függetlenül az előző kettőtől, a következő eredményre vezetett. A rendszerváltás óta a vizsgálat záró időpontjáig eltelt 23 évben a polgári bíróságok markáns formalista szemléletet követnek. A formalizmuson belül az indoklási formalizmus jellemzőit tekintem a polgári bíróság érvelési stratégiájában jellemzőnek.

VÁRADI-TORNYOS BÁLINT

jogász
osztatlan, 9. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Szoboszlai-Kiss Katalin
egyetemi docens, SZE DF ÁJK*

**„QUO VADIS KUNG FU-CE?” – AVAGY KULTURÁLIS GLOBALIZÁCIÓ
A DÉL-KOREAI KONFUCIÁNUS ALAPOKBAN**

Kutatásom középpontjában a Dél-Koreai Köztársaság modernizációja és annak kulturális hatásai állnak. Ennek során arra az eredményre jutottam, hogy a konfucianizmus sokkal inkább általános világszemlélet, mint a nyugati kategóriákba sorolható jelenség, ezért különlegesen releváns lehet itt, Nyugaton is megismernünk fejlődőképességét. Mivel a modernizáció mindig jelen idejű, ezért kijelenthetjük, hogy Dél-Korea megfelel a napjainkban „hatályos” nyugati követelményeknek, azonban több szegmensben is konfliktust figyelhetünk meg a hagyományos és az európai értékek között. A hatások vizsgálatához két tételt kell elfogadnunk: elsőként, hogy a konfucianus gondolkodás stabil alapot jelent és azt is, hogy a jogot modernizálhatjuk, a kultúra azonban fejlődik. A társadalom és jog közötti kölcsönhatás mindig kétirányú, így a jogi objektiváció során a társadalmi igények ugyanolyan jelentősek lehetnek, mint a külső predesztináló tényezők. Álláspontom szerint három lehetőség figyelhető meg az értékkonfliktus során. Elsőként lényegében ez a konfliktus hiánya, akkor, ha a szegmensben nincs konfucianus alaptézis vagy az irreleváns. Amennyiben azonban a konfucianizmus már adott választ az adott kérdéskörre, a megjelenő érték lehet egyrészt teljesen ellentétes a nyugatival, ilyenkor a nyugati hegemonia kényszerereje miatt lassú társadalmi változás lesz tapasztalható. Másrészt az adott konfucianus alapgondolat lehet rugalmas is, ebben az esetben egyes részei elhalványulnak, mások felerősödnek, azaz egyszerűen megváltozik, fejlődik. Mindezek alapján úgy vélem, a konfucianizmus nem fog eltűnni, pusztán fejlődik, átalakul. Ugyanakkor azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a modern mindig az aktuális világstruktúrára utal, ezért valószínű, hogy egészen új irány bontakozik ki a szemünk előtt, amennyiben a hegemon szerepbe más civilizáció kerül. Ez azonban a jövő kérdése és válasza.

VÖRÖS DÁNIEL TIBOR

jogász
osztatlan, 10. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Pongrácz Alex
PhD hallgató, SZE DF ÁJK*

AZ INFORMÁCIÓS TERMELÉSI MÓD HATÁSA A TÁRSADALOMRA

Dolgozatom céljaul azt tűztem ki, hogy megvizsgáljam a média jelentőségét a modern információs társadalomban, azaz a „negyedik hatalmi ág” befolyását, hatásait, lehetőségeit vettem górcső alá napjaink társadalmát illetően, különös tekintettel az interperszonális kapcsolatokra, a politikára, valamint a gazdasági életre.

A modern média kialakulásának bemutatásával ismertettem azt a folyamatot, amelynek során az első, Gutenberg-féle nyomdagéptől és a nyomában kialakuló Gutenberg-galaxis-tól a technológia eljutott az online felületen közzétett, szerkesztett közösségi felületekig. Ennek során azt kutattam, hogy a távirótól datálódóan miként jutottunk el a tömeges rádió- és televíziós hálózatokig, valamint az „információs szupersztrádáig” – először a lineáris, majd az interaktív műsorszerkesztési módokon keresztül. Vizsgáltam továbbá ezen technológiai folyamatok, illetve paradigmaváltások társadalmi működésre és kapcsolatokra gyakorolt hatását. Ennek során főként a gazdasági, politikai aspektusokat analizáltam.

A történeti ismertetést követően alaposabban szemügyre vettem korunk globális társadalmának interakcióját a média egyes felületeivel. Elemeztem, hogy miként befolyásolja a globalizáció a mindennapi ember életét, valamint a gazdasági és politikai szereplők kapcsolatát a társadalommal. Végül analizáltam ezen felületek aktuális helyzetét, valamint azt, hogy szükséges-e ezeket befolyásolni, hogy mennyire engednek teret a szólás- és gondolatközlési szabadságnak. A dolgozat azon kérdéseket is érintette, hogy az egyes emberek személyes, interperszonális, illetve globális gondolatainak kifejezésére mennyire nyújt teret a modern technológia, hogyan léphetnek kapcsolatba egymással, valamint a világgal; a gazdasági, politikai szereplők miként realizálják kapcsolataikat az egyes személyekkel, hogyan tudnak üzenetet átadni, visszacsatolást szerezni a társadalomtól.

„De lege ferenda” jelleggel felvázoltam a lehetséges jövőbeni változásokat a szabályozási, társadalmi és technológiai előretekinés tekintetében. A digitális eszközök ugyanis képesek arra, hogy a világot mintegy a nappaliba, a dolgozóasztalra varázsolják – a lényeges kérdés, hogy mi mit tudunk kezdeni eme lehetőségekkel.

KÖRNYEZETVÉDELMI JOGI TAGOZAT

ANTAL ESZTER

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Lánkos Petra Lea
adjunktus, PPKE JÁK*

A KÖRNYEZETJOGI RASSZIZMUS JELENSÉGE EURÓPÁBAN

Dolgozatom megírása során kontinensünkön kevésbé ismert, igencsak hiányos szakirodalommal rendelkező, hazánkban csekély számú tanulmányt eredményező kutatási területet felölelő kérdés tárgyalására vállalkozom. Napjaink környezeti állapotának romlásához nagyban hozzájáruló, bizonyos, már eddig is hátrányos helyzetű csoportok, közösségek életfeltételeinek romlását eredményező folyamatok fontosságára hívom fel a figyelmet. Kutatásom célja a környezetjogi rasszizmus jelenségének vizsgálata, európai valóságának esetekkel történő igazolása.

A téma körüljárása, feltérképezése érdekében a dolgozatban bevezetést nyújtok a környezeti igazságosság alapfogalmaiba, kialakulásának rövid történetébe, konkrét jogeseteken keresztül mutatom be a környezeti rasszizmus megnyilvánulását, kitérve a hatályos nemzetközi jogi és európai jogi szabályozás elemzésére. A központi fogalom megalapozására a CERD-egyezményben található „faji megkülönböztetés” definícióból indulok ki, „az egészséges környezethez való jog”, majd a „környezet” fogalmának kiterjesztett értelmezését felhasználva jutok el egy tág „környezeti rasszizmus” definíció meghatározásáig.

A kérdés tárgyalása során – lévén a fogalom amerikai eredetű – elkerülhetetlen az ott kialakult helyzet és joggyakorlat említése, rövid ismertetése, melynek tanulságait levonva az európai viszonylatban releváns, akár átültetésre alkalmas, számunkra értékkel bíró részleteket emelem ki. Fontos hangsúlyozni, hogy míg Amerikában őslakosokról, Európában talán ennek a kifejezésnek leginkább megfeleltethető kisebbségek fogalmáról beszélhetünk. A két fogalom azonban eredeténél fogva, a kontinensek történelmi hagyományaira tekintettel nem ugyanazt jelenti.

Célkitűzésem a tárgyalt fogalom kiterjesztése bármiféle kisebbségnek számító közösségekben már meglévő vagy okozott környezeti károkozás esetére. A vonatkozó jogforrások megtalálása során mind a környezetjogi szabályozást, mind a hátrányos helyzetű csoportok védelmében felhívható jogszabályokat vizsgálom. Mindezek alapján a fennálló szabályozási keretet a környezeti rasszizmus leküzdésének céljai szempontjából értékelem.

Célom nem a téma teljes körű feltárására irányul, hanem magának a jelenségnek az európai és a hazai köztudatban történő meggyökeresítése, mely a főáramú környezetjogi gondolkodás átformálására mutat lehetséges tendenciát.

ANTAL KRISZTINA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Pánovics Attila
adjunktus, PTE ÁJK*

A VISSZALÉPÉS TILALMA A TERMÉSZETVÉDELMI SZABÁLYOZÁSBAN – UNIÓS KITEKINTÉSEL

A dolgozat célja, magyar és uniós természetvédelmi szabályozás összehasonlítása a védett területek korlátozásának feloldásának lehetőségével összefüggésben. Az Alaptörvény természetvédelmi rendelkezéseinek, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatában kialakított „visszalépés tilalmának” a bemutatását követően elemzi az EU Élőhelyvédelmi Irányelvében foglalt feltételrendszert és annak gyakorlati érvényesülését az Európai Bizottság és az EU Bírósága gyakorlatában. Végül javaslatot fogalmaz meg azzal kapcsolatban, hogy miként lehetne összhangba hozni a két jogrendszer szabályait a természet védelme hatékonyabb megvalósulása érdekében.

CSIBI ANDREA

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Szilágyi János Ede
egyetemi docens, ME ÁJK

A KÖLTSÉGMEGTÉRÜLÉS ELVÉNEK ÉRVÉNYESÜLÉSE MAGYARORSZÁGON, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MEZŐGAZDASÁGI VÍZSZOLGÁLTATÁSOK KÖRÉBE TARTOZÓ ÖNTÖZÉSRE

A víz nemcsak az individuum számára esszenciális jelentőségű környezeti elem, hanem a társadalom fennmaradásához és fejlődéséhez is nélkülözhetetlen természeti erőforrás. Ugyanakkor a víz jellegét tekintve egy megújuló, ám véges erőforrás, így az emberiséget egyre nagyobb kihívások elé állítja az a tény, hogy lényegében a jelenlegi vízkészlet fog az elkövetkező nemzedékek számára is rendelkezésre állni.

Az EU már korábban felismerte a vízadók megővására vonatkozó jelenkori cselekvés szükségességét, így a vízvédelem tárgyában több uniós jogszabály is született, többnyire irányelvi formában. Dolgozatom szempontjából az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa által 2000. október 23-án elfogadott Víz Keretirányelv (VKI) bír relevanciával, amely az egyetlen szupranacionális vízgazdálkodási megállapodás a világon.

A VKI a fenntartható vízhasználatot elsődlegesen a hatékony, pazarlástól mentes felhasználásra ösztönző költségmegtérülés elvének előírásával kívánja elérni. Ugyanakkor a költségmegtérülés elvének tagállami biztosítása rendkívül neuralgikus pontja a Víz Keretirányelv végrehajtásának. Kutatásom elsődleges célja azon kérdés megválaszolása, hogy a mezőgazdasági vízszolgáltatások körébe tartozó öntözésre vonatkozó magyar joganyag megfelel-e a VKI által előírt költségmegtérülési elv rendelkezéseinek. Mindezek alapján dolgozatom első részében a VKI 9. cikkének elemzését, valamint a végrehajtása során fellelhető nehézségek bemutatását kísérem meg. A 9. cikk rendelkezéseinek értékelését követően de lege ferenda javaslatokat fogalmazok meg az irányelv 2019-ben esedékes felülvizsgálatára. A javaslatok megfogalmazása során alapvetően arra fókuszáltam, hogy milyen változtatások révén érhető el a költségmegtérülés elvének teljes körű végrehajtása.

Dolgozatom második részében bemutatom és értékelem a mezőgazdasági vízszolgáltatásokra, azon belül is az öntözésre vonatkozó rendkívül szerteágazó szabályanyagot, valamint feltárom a VKI követelményei ellenére továbbra is jelenlévő problémákat a lehetséges megoldások de lege ferenda javaslatok formájában történő felvázolásával egyetemben.

HERCZEG ZSOMBOR

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Pánovics Attila
adjunktus, PTE ÁJK

A KÖRNYEZETVÉDELMI SZABÁLYOZÁS MOSTOHAGYERMEKE: TALAJVÉDELEM AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A talaj alapvetően egy nem megújuló energiaforrás egy nagyon dinamikus rendszer, amely több funkciót tölt be, és az emberi tevékenységek, valamint az ökoszisztémák fennmaradása szempontjából létszükségletű feladatokat lát el. A rendelkezésre álló információk arra engednek következtetni, hogy a talajromlás folyamata jelentősen megnövekedett az elmúlt évtizedek során, és bizonyítékok vannak arra vonatkozóan, hogy ellenlépések hiányában ez a folyamat tovább fog folytatódni.

A talajvédelemre vonatkozóan nincs specifikus uniós jogszabály. Az Európai Bizottság ezt az űrt kívánja kitölteni, célja a talajvédelem és a talaj fenntartható használata közös stratégiájának létrehozása, amelynek alapjait a talajt érintő problémák más szakpolitikákba való integrálása, a talaj funkcióinak a fenntartható használat általi megőrzése, a talajt fenyegető veszélyek elkerülése és e veszélyek hatásainak csökkentése, valamint a megromlott állapotú talajnak legalább az aktuális és jóváhagyott jövőbeli használattal konzisztens működőképesség szintjére való helyreállítása jelentik.

Figyelembe véve, hogy kezelni kell a talaj termőképességének problémáját, az emberi egészségre és a környezetre jelentett kockázatokat, valamint hogy meg kell teremteni az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése és az azokhoz való alkalmazkodás lehetőségét, továbbá ösztönözni kell a talaj-helyreállítással kapcsolatos üzleti lehetőségeket, a Bizottság 2006-ban javaslatot terjesztett elő egy olyan talajvédelmi keretirányelvre, amely a talajromlás országhatárokon átnyúló természetét is figyelembe veszi. Az Európai Parlament a javaslat első olvasatát 2007 novemberében elfogadta. A 2010. márciusi Környezetvédelmi Tanácson a tagállamok egy kisebbségben lévő csoportja a szubszidiaritásra, a túlzott költségekre és az adminisztratív terhekre hivatkozva azonban megakadályozta a további előrelépést. Azóta a Tanács nem tett lépéseket ezen a téren. A javaslat így a Tanácsnál maradt. A talajromlás pedig folytatódik...

Hosszas előkészítő munka után az ENSZ Közgyűlés 68. ülészakán úgy határoztak, hogy 2015 a talaj nemzetközi éve lesz. Ez kiváló lehetőséget teremt majd, hogy felhívja a figyelmet a tudatosság növelésére és a fenntartható talajművelés fontosságára. Reméljük, ez a program hozzájárul ahhoz, hogy az Európai Unióban is előmozdítsa a talajvédelem szabályozásának kérdését.

HORVÁTH BALÁZS ANDRÁS

jogász
osztatlan, 5. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Keserű Barna Arnold
PhD hallgató, SZE DF ÁJK*

KÖRNYEZETVÉDELMEK ÉS POLGÁRI JOG, AVAGY POLGÁRI JOGI ESZKÖZÖK A KÖRNYEZET MEGÓVÁSÉRT

A dolgozatom témája a környezetvédelem és a polgári jog kapcsolatának részletes bemutatása, különös tekintettel a környezet megóvása érdekében alkalmazható polgári jogi eszközökre.

A bírói gyakorlaton keresztül próbálok meg rávilágítani arra, hogy a polgári jog eszközei is alkalmasak lehetnek arra, hogy hozzájáruljanak egy hatékony környezetvédelem kialakításához.

Elsőként a felelősséggel kapcsolatos kérdéseket vizsgálom, melynek keretében sorra veszem a kárfelelősség egyes elemeit és az ezekkel kapcsolatos bizonyítási nehézségeket. Továbbá egyes jogeseteken keresztül mutatom be, hogy miként értelmezi a bíróság az elháríthatatlan külső ok és a tevékenységi körön kívülre eső ok fogalmát.

A dolgozat további részében a még rendelkezésre álló polgári jogi eszközöket elemzem, így a személyek jogi védelmét, a szomszédjogot és a birtokvédelmet. A három jogintézmény szabályait a környezetkárosító tevékenységekkel párhuzamba állítva, valamint a bírói gyakorlatot elemezve vizsgálom azokat a tevékenységeket, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy e jogokat megsértsék.

A de lege ferenda részben a bírói gyakorlat alapján levonható következtetéseket foglalom össze, illetve javaslataimat teszem meg.

Összességében célom, hogy bemutassam a polgári jogban rejlő lehetőségeket a környezet védelmének érdekében.

KIRÁLY JÚLIA

munkaügyi és társadalombiztosítási igazgatás
BA, 5. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Olajos István
egyetemi docens, ME ÁJK*

A NEM TERMELŐ AGRÁR-KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI BERUHÁZÁSOK KÖRNYEZETVÉDELMI, TÁMOGATÁSI ÉS ADÓJOGI PROBLÉMÁI

„A mezőgazdaság Magyarországon és az Európai Unióban is kiemelt jelentőségű mind társadalmi, mind gazdasági szempontból. A mezőgazdasági tevékenység környezeti hatásai az utóbbi évtizedekben olyan méreteket öltöttek, hogy ezek vonatkozásában a jogalkotás sem maradhatott közömbös” – írja Téglásy Péter.

Hazánk gazdaságára és az Európai Unióra nézve egyaránt nagy hatása van a mezőgazdaságnak, hiszen az Európai Unió nagy hangsúlyt fektet mind az export szabályozására, mind a gazdasági piacon megjelenő termékek minőségének biztosítására.

Ezeket elsődleges és másodlagos jogszabályokkal, támogatásokkal igyekszik biztosítani. A fejlődő világgal összefüggően mára a mezőgazdaság is jelentősen megváltozott. A fentiekkel összefüggésben a mezőgazdasági termelés különböző kemikáliák használata nélkül ma már szinte elképzelhetetlen, azonban maga a környezet és a talaj ki van téve a fokozatos romlásnak. Ennek felismeréseként került előtérbe az utóbbi évtizedekben a környezetvédelem, illetve a természetvédelem.

A mezőgazdasági és a környezetvédelmi szempontokat figyelembe véve hívta életre az unió az Agrár-környezetgazdálkodást és a Közös Agrárpolitikát egyaránt.

Az AKG intézkedéscsoportja a vidéki területek környezettudatos fejlődéséhez a fenntartható tájhasználat kialakításán, a környezeti terhelés csökkentésén, a környezetvédelmi szolgáltatások biztosításán, az erdőterületeken végzett beruházások támogatásán keresztül járul hozzá. Ezen programok támogatása az ÚMVP költségvetéséből 32%.

Ezeknek a támogatásoknak köszönhetően rengeteg agrár-környezetgazdálkodási beruházás valósul meg, azonban sok jogszabálynak és hatósági ellenőrzésnek kell megfelelnie a pályázatoknak. Pályamunkám témája is egy ilyen beruházás, mellyel kapcsolatosan egy revízió keretében megkérdőjelezzük a természetvédelem és a mezőgazdasági termelés szoros kapcsolatát, ebből adódóan adójogi problémák is felmerülnek.

Dolgozatomban a következő kérdésre keresem a választ: Összekapcsolódik-e a környezetvédelem a mezőgazdasági termeléssel, ezzel összefüggésben az adóköteles jövedelemmel? A pályázó jogszabályoknak felelteti meg a beruházását vagy más területen jogszabálysértést követ el?

SÁRADY ESZTER

jogász
osztatlan, 8. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Hoffman István
egyetemi docens, ELTE ÁJK

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI KÖZSZOLGÁLTATÁSI RENDSZER ÁTALAKÍTÁSA

A dolgozat a 2012-ben átalakított hazai hulladékgazdálkodási szabályozás egyes kérdéseivel foglalkozik. A téma aktualitását az új hulladéktörvény és annak kétéves gyakorlati alkalmazása adja. A hulladékokkal való foglalkozás jelentősége a fogyasztói társadalom megjelenésével megnőtt, amely a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást jelentős állami feladattá tette.

Bemutatásra kerülnek a dolgozatban a hulladékgazdálkodással kapcsolatos fogalmak, így a közszolgáltatás és a hulladék fogalma is, melyeknek alapvető jelentősége van a téma ismeretéhez. Ezen fogalmak alapvető jellemzőin túl a kapcsolódó európai bírósági joggyakorlat is elemzés tárgya.

Ezt követően a dolgozat a megnövekedett állami szerepvállalást előíró új hazai szabályozás európai uniós joggal való összhangját vizsgálja. Az elemzés során röviden áttekintésre kerülnek a kapcsolódó versenyszabályok és az állami támogatások joga is, valamint a monopolizált és a liberalizált közszolgáltatás-szervezési megoldások jellegzetességei.

A vizsgálat hangsúlyos része a hazai joganyag megfelelése a környezetjogi alapelveknek, különös tekintettel a „szennyező fizet” elvének alkalmazására. E körben elsősorban a lerakási járulék hulladékgazdálkodókra való terhelésével foglalkozik a dolgozat.

Említésre kerülnek az európai országokban alkalmazott hulladékgazdálkodási modellek is. A dolgozat arra a következtetésre jut, hogy a korábbi rendszertől és az EU-s alapelvektől merőben más prioritásokat képviselő, hangsúlyosabb állami szerepvállalást megtestesítő, átalakított hazai rendszer fenntarthatósági és gazdasági működőképessége problémákat vethet fel, melyek megoldása a közeljövő kiemelt feladata. E tekintetben a hazai jog nem ellentétes az uniós versenyjoggal, valamint a belső piacra és az állami támogatásokra vonatkozó joggal sem. Ugyanakkor a szennyező fizet alapelve sérül, hiszen a jogalkotó nem a hulladék termelőjével, hanem a hulladék kezelését végző közszolgáltatóval fizette meg a környezetszennyezés megelőzésével és kezelésével kapcsolatos költségeket. Ezzel a hulladéktermelőket a szabályozás nem ösztönzi a hulladéktermelés csökkentésére és az erőforrások hatékony felhasználására.

KÖZIGAZGATÁSI JOGI TAGOZAT I.

BÁRÁNY V. FANNY

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

HAVASI BIANKA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Tilk Péter
egyetemi docens, PTE ÁJK*

*Dr. Kocsis Miklós
adjunktus, PTE ÁJK*

A KÖZIGAZGATÁS TÖRVÉNYESSÉGE A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK TÖRVÉNYESSÉGI KONTROLLJA TEKINTETÉBEN

Tanulmányunkban a közigazgatás törvényességének kérdéskörét vizsgáljuk a helyi önkormányzatok törvényességi kontrollja tekintetében. Annak érdekében, hogy minél átfogóbb képet adhassunk jelen intézményről, pályamunkánkat három fő részre bontottuk. Az első részt nemzetközi kitekintéssel kezdjük, amelyben a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját, majd a törvényességi kontroll külföldi megoldásainak főbb vonulatait mutatjuk be. A nemzetközi megoldások vizsgálata során arra a következtetésre jutottunk, hogy a különböző típus szerinti besorolás ma már csak történeti szempontok alapján lehetséges, a valóságban a modellek egyes elemei rendszerint keverednek egymással. Dolgozatunk második része visszatekintés a korábbi törvényességi ellenőrzés intézményére, annak főbb jellemzőire, tapasztalataira. A téma feldolgozását 1990-től kezdve végezzük, a köztársasági megbízott intézményének, a fővárosi és megyei közigazgatási (később államigazgatási) hivatalok, a regionális közigazgatási hivatalok működésének vizsgálatával. Tanulmányunkban kitérünk a törvényességi ellenőrzés szünetelésének időszakára, az ehhez kapcsolódó egyes alkotmánybírói döntésekre, illetve az ellenőrzés időszakának gyakorlati problémáira is.

A harmadik részben a hatályos jogforrások alaptörvényi, törvényi és rendeleti szintjének bemutatásán keresztül, a jelenleg működő törvényességi felügyelet kerül vizsgálatunk középpontjába. Célunk a megváltozott törvényességi felügyelet minél sokrétűbb bemutatása, átfogó kép kialakítása az intézményről, ezáltal segítve a szabályozás vitás pontjainak tisztázását, illetve gyakorlati alkalmazása eddigi tapasztalatainak leszűrését.

Konklúzióként megfogalmazzuk, hogy az újonnan bevezetett felügyeleti eszközök megfelelően illeszkednek az önkormányzati rendszerbe, megteremtve ezzel a kormányhivatalok számára a lehetőséget a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének megfelelő ellátására, a törvénysértések megelőzésére. Mindezek alapján elmondható, hogy a törvényességi kontroll újraszabályozása szükséges volt, hiszen a korábbi ellenőrzési rendszer kevésbé bizonyult alkalmasnak a szükséges feladatok ellátására.

BUJTOR KLÁRA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

VINCZE ANNA RÉKA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Tilk Péter
egyetemi docens, PTE ÁJK*

A MEGYEI ÖNKORMÁNYZATOK SZEREPÉNEK VÁLTOZÁSA A RENDSZERVÁLTÁSTÓL NAPJAINKIG

Vizsgálatunk tárgya a megyei önkormányzatok szerepének változása az elmúlt negyed évszázadban. Célunk a megyei önkormányzatok múltbéli, jelenlegi és jövőbeli helyzetének feltárása, a megyei önkormányzatok szükségességének bemutatása.

Dolgozatunkat történeti kitekintéssel kezdtük, amelyben igyekeztünk tömören bemutatni a megyék múltbéli szerepét, jelentőségét, majd a rendszerváltást követő időszakot. Ezt követően az új, 2011-es önkormányzati törvényhez (az Möt.-hez) vezető utat jártuk végig. Kitekintésünket az 1996-os programmal kezdtük, amelyet a 2010-es országgyűlési választást követő reformokkal zártuk, illetve összegeztük a változásokat. Dolgozatunk ezen részéhez jelentős mennyiségű szakirodalom állt rendelkezésünkre, aminek feldolgozását a lehetőségekhez és a terjedelmi korlátokhoz képest elvégeztük.

Pályamunkánk második felében a jogszabályi háttérrel dolgoztuk fel, kiegészítve azt gyakorlati ismeretekkel. Először a régi önkormányzati törvényt, az Ötv.-t vettük górcső alá, illetve ez alapján mutattuk be a megyei önkormányzatok szerepét. Ezt követően a megyéket leginkább érintő törvényi rendelkezést, a 2011. évi CLIV. törvényt vizsgáltuk. Végül pedig a jelenleg is hatályban lévő Möt.-vel foglalkoztunk tüzetesebben. Ez alapján mutatjuk be a megyei önkormányzatok megmaradt feladat- és hatásköreit. Ahhoz, hogy minél átfogóbb és valóságosabb képet kapjunk a megyei önkormányzatok mai helyzetéről, elkészítettünk egy kérdőívet, amelyet eljuttattunk a megyei önkormányzatok részére. A gyakorlati helyzet alaposabb megismerése érdekében több önkormányzathoz személyesen is ellátogattunk: empirikus kutatásunk által szerzett információkkal, tényekkel hitelesebben tudtunk képet alkotni az aktuális helyzetről.

Dolgozatunkat rövid összeggel, illetve a megyei önkormányzatok helyzetéről kialakult véleményünkkel zártuk, miszerint korai még a megyei önkormányzatokat „temetni”, létük – ha a jelenlegi feladataikat megtarthatják és ellátásukhoz megfelelő mértékű támogatást kapnak – megkérdőjelezhetetlen.

HAJDU GÁBOR

jogász
osztatlan, 5. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Józsa Zoltán
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

A KÖZZSZOLGÁLATI ETIKA SZABÁLYOZÁSI MODELLJEI

A dolgozat két csoportra – etikai kódex és morál – bontja a közzszolgálati etika szabályozásának módjait. Etikai kódex esetében alapvetően egy külső etikai forrásról beszélhetünk. A dolgozat részletesen körülírja a fogalmát, szótári és egyéb alapokból kiindulva. Az etikai kódex történetét is részletezi, kezdve a hippokratészi esküvel. Végezetül vizsgálja az etikai kódex jellemzőit is.

A morál esetében is hasonló lépéseket tesz. Vizsgálja a fogalmat, egy rövid áttekintést nyújt a történetéről, illetve meghatározza a modell jellemzőit.

Ezután a dolgozat áttér a két modell megjelenésére, és elkezd vizsgálni egyrésről az USA, másrésről Európa szempontjából az etikai kódex, illetve a morál megjelenését. Európa esetében tovább bontja a vizsgálódást észak- és nyugat-európai országokra, volt szocialista országokra és az Európai Unióra.

A magyarországi helyzetet is vizsgálja a dolgozat, külön kitérve a korábbi fejleményekre, az Alaptörvény által hozott újításokra, és a legutóbbi változásokra.

Végezetül a dolgozat különböző szempontok alapján összehasonlítja a két modellt, és kísérletet tesz tendenciák felállítására. A korábbi kutatási eredményekből kiindulva pedig megalkotja a lineáris fejlődéseméletet, ami egy „evolúciós” elméletben kapcsolja össze a két modellt.

HÉDER ÁKOS

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Rixer Ádám
egyetemi docens, KRE ÁJK*

EGY LÉPÉSSSEL KÖZELEBB – A TELEPÜLÉSI ÜGYSEGÉD

„Az államot közel kell hozni az állampolgárokhoz, a közigazgatásnak »emberarcúvá« kell válnia.” Magyary Zoltán e gondolatának megvalósulása a települési ügysegéd jogintézményének 2013-as bevezetését megelőzően csak ábránd volt, a helyi, vagyis az emberekhez legközelebbi szinten való állami megjelenésre nem volt példa.

A dolgozatunk témájául szolgáló ügysegédek közvetítenek a járási hivatalok és az ügyfelek között, segítik problémáik megoldását, az államigazgatást hozzák az állampolgárokhoz egy lépéssel közelebb. Az ügysegéd-rendszer jellemzően olyan – kis lakosságszámú – településeken került kialakításra, ahol sem kormányablak, sem kirendeltség nem működik. A települési ügysegédek szervezetenként a járási hivatalok alá tartoznak. Dolgozatunk célja ezen új jogintézmény bemutatása és az ehhez kapcsolódóan végzett kutatásból eredő következtetések levonása, javaslatok megtétele.

Kutatásunk alapját két Győr-Moson-Sopron, Vas, Veszprém és Zala megyékre kiterjedő kérdőíves felmérés, amelyet 2014. február 17–21., illetve augusztus 25. és szeptember 5-e között végeztünk az állampolgárok és az ügysegédek körében, valamint a vizsgált megyei kormányhivatalok által készített jogintézmény bevezetésének körülményeit is ismertető szakmai anyagok feldolgozása jelentette.

A kérdőívezés során megkeresett ügysegédek és a szolgáltatást igénybevevő állampolgárok is nagy számban válaszoltak kérdéseinkre, felmérésünk során több mint 450 kérdőívet dolgoztunk fel. Kutatásunkban arra kerestük a választ, hogy a vizsgált jogintézmény betölti-e a rendeltetésének megfelelő funkcióját, ténylegesen megkönnyíti-e az állampolgárok ügyintézését a kisebb településeken, továbbá a rendszer kiépítettsége és a – személyi és tárgyi – körülmények megfelelőek-e, valamint, hogy mindezek együtt-képesek-e a korábbi ügyintézés színvonalát elérni, illetve felülmúlni azt.

Az e témával foglalkozó csekély számú publikáció mellett a kutatásunk indokoltságát bizonyítja az is, hogy a települési ügysegédi rendszer jelentősége – kormányzati szándék következtében – várhatóan növekedni fog a közeljövőben.

HOHMANN BALÁZS

jogász
osztatlan, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Bencsik András
adjunktus, PTE ÁJK*

CIVIL SZERVEZETEK ÜGYFÉLI JOGÁLLÁSBAN

A pályamunka a civil szervezetek közigazgatási hatósági eljárásban való részvételével, ügyféli jogállásának jellemzőivel, az ügyféli jogok gyakorlásának elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozik. A dolgozat célja a szervezetek részvételi lehetőségét biztosító tételes jogi keretek feltárása, jogalkalmazói és felsőbb bírósági gyakorlat értékelése, a vizsgált szervezetek részvételének elemzése, valamint a tárgykörre vonatkozó jogalkotói és alkalmazási problémák azonosítása.

A téma jelentősége és aktualitása a hatósági eljárások kiterjedtségére, és arra vezethető vissza, hogy a civil szervezetek részvételét biztosító ügyféli jogállás elismerése vagy megtagadása végső soron döntően befolyásolhatja a hatósági ügyek kimenetelét.

A dolgozat a témakörrel összefüggő anyagi, eljárási és ágazati közigazgatási joganyagot hazai és nemzetközi szakirodalmi vonatkozások, más országokban alkalmazott jogi megoldások, az országgyűlési biztos gyakorlatában felmerült esetek, valamint a vonatkozó hatósági és bírósági joggyakorlat alapján elemzi. Ennek megfelelően a pályamunka a téma elméleti megalapozása után, az irányadó jogszabályi keret vizsgálata mellett hangsúlyt fektet szakirodalmi vonatkozásokra, nemzetközi kitekintést ad a tárgykör szabályozási modelljeire és átfogóan vizsgálja a szabályozás gyakorlati megvalósulásának problémáit – a tapasztalatok alapján pedig következtetéseket és továbbfejlesztési javaslatokat is megfogalmaz.

A kutatás részeként – a civil szervezetek bevonásával megvalósuló közigazgatási hatósági eljárás megítélését vizsgáló – lakossági és civil szervezeteket érintő kérdőíves felmérés is készült. A dolgozat átfogóan elemzi ennek eredményeit, és következtetéseket állapít meg a mintegy 550 fő bevonásával megvalósuló lakossági, valamint 25 civil szervezet meglátásait magába foglaló szervezeti felmérés eredményei alapján.

KISFALI BÁLINT

jogász
osztatlan, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Bencsik András
adjunktus, PTE ÁJK*

ÚJRA JÁRÁSOK A KÖZIGAZGATÁSBAN

A pályamunka központjában a 2013. január 1-jével létrejött járási rendszer áll. A fő tárgykört két irányból közelíti meg. A vertikális vonalat a magyar történelemben megjelenő, a mai járási rendszerhez hasonló közigazgatási egységek vizsgálata alkotja. A történelmi előzmények kutatását – tekintve, hogy akkoriban jelent meg először azonos szintű közigazgatási modell – a 13. századtól egészen a tanácsrendszer végéig, és a járási rendszer 1984-es megszűnésével bezárólag végzi. A vizsgálódás horizontális síkon a külföldi járási struktúrák elemzésére, csoportosítására. Ezekben a szálakon ér el a témakör fő pontjához, a Magyarországon majdnem harminc éve „kispadon ülő” járási rendszer kialakításához, jogszabályi hátterének tanulmányozásához, annak gyakorlati életben való realizálódásához.

Munkám során nem csupán a szakirodalmak és törvények felhasználásával dolgoztam, hanem fölkerestem a közigazgatásban dolgozó, komoly szakértelemmel és sokéves tapasztalattal rendelkező járási hivatalvezetőket és helyi önkormányzati jegyzőket. Az interjúk keretében felmerülő problémakörök és javaslatok alapján, azokat a hatályos jogi szabályozással összevetve a következőkre jutottam. Kardinális gondot jelentenek a rendszer felépítése során a pénzügyi hiányok, amelyek a jogalkotót arra késztették, hogy a meglévő vagyoni potenciálokból kanalizálja a struktúra megteremtését, amely az önkormányzatokból történő átcsoportosítást eredményezte. Nem csupán anyagi értelemben zajlott átszervezés, hanem a foglalkoztatotti állomány tekintetében is. Az eltérő viszonyok miatt nem sikerült egységes arculatot kialakítani, jelentős minőségbeli eltérésekhez vezetett a létrejött hivatalok összefüggésében. Érdekes módon, pont az eredeti rendeltetésében, az egyes államigazgatási feladat- és hatáskörök vonatkozásában merültek fel szignifikáns hiányosságok az átvétel során. A dolgozat ezekre a problémákra világít rá, valamint azok orvoslására tesz felvetéseket.

KOCSÁRDY NÓRA

igazgatósszervező

BA, 5. félév

Nemzeti Közszerológati Egyetem

Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:

Dr. Temesi István

egyetemi docens, NKE KTK

A POLGÁRMESTER MINT A MÖTV. „NYERTESE”?!

Pályamunkám fókuszában a polgármester hatáskörének változása áll a 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) alapján, amelynek célja, hogy rámutasson, az önkormányzati szervezetrendszeren belül mekkora hatalommal jár a polgármesteri tisztség, milyen kapcsolat fűzi össze a jegyzővel, valamint a képviselő-testülettel. Véleményem szerint, témám különös aktualitást nyer a 2014-es általános önkormányzati választásokkal, hisz egyes passzusok csak ezen önkormányzati ciklusban léptek életbe.

Elsőként azokat a rendelkezéseket vizsgálom, amelyek az 1990. évi LV. törvényhez (Ötv.) képest módosultak és befolyásolták a polgármester hatáskörét és szerepét az önkormányzati szervezetben. Dolgozatom kiindulópontja, a napvilágot látott kritikák azon sokasága, amely a jogalkotókat érte arra hivatkozva, hogy az új önkormányzati törvény az önkormányzatok „kiskirályává” emelte a polgármestereket. A jegyző feletti munkáltatói jogkör kizárólagos gyakorlója a polgármester vált. Képesek lesznek a jegyzők a törvényesség őrei maradni vagy ellenőrzötté válik az ellenőr? Ilyen és ehhez hasonló kérdések megválaszolását tűzöm ki pályamunkám elsődleges céljává.

Dolgozatom további célja, hogy rávilágítson arra, miként érvényesül a gyakorlatban az, amit a jogalkotók a vizsgált jogszabályban megfogalmaztak. Az elméletben kitalált struktúra vajon tud-e érvényesülni a mindennapi életben. E problémakör feltárása érdekében egy kérdőív összeállítása segítségével interjút készítettem egy falu, egy kisváros, egy nagyváros, egy megyei jogú város, valamint egy kerület polgármesterével és jegyzőjével. Végezetül, egy összehasonlító munkát végeztem a tekintetben, hogy milyen szerepet tölt be a polgármester az önkormányzatiság bölcsőjében, Angliában.

Kutatómunkám túlmutat egyetemi tanulmányaimon, hisz a tanórákon nem nyílt alkalom megvizsgálni az általam választott jogszabályváltozás hatásait. Úgy hiszem, dolgozatom a polgármester szerepének olyan összefoglalására szolgál, amelyre eddig még nem volt példa, és talán segítségül szolgálhat mind a jogalkotóknak, mind a jogalkalmazóknak a felhasználás során, amihez gyakorlati javaslatokat igyekeztem megfogalmazni.

MORAVCSIK ESZTER

igazgatósszervező

BA, 5. félév

Nemzeti Közszerológati Egyetem

Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kovács Éva Margit

adjunktus, NKE KTK

EGY ABLAK MIND FELETT – A KORMÁNYABLAK-REFORM EREDMÉNYEINEK ÉS TAPASZTALATAINAK ELEMZÉSE

Az egyablakos ügyintézési modell nem új keletű megoldás. Számos példát láthatunk a magánszektorban; a bankok, biztosítók vagy más szolgáltatók gyakorlatában, hogy különböző szolgáltatás-csomagokat alakítanak ki, amellyel céljuk az ügyfelek összes igényének kielégítése egy helyen. Az ügyfeleknek a közigazgatással szemben is kialakultak ilyesfajta szükségleteik: az igény arra, hogy ügyeiket egy helyen, gyorsan és költségkímélően – legyen szó akár az ügyintézésre, a sorban állásra, a hivatalról hivatalra járásra fordított időről vagy a kiesett munkaóráról – intézhessék. Erre kínál megoldást a kormányzati egyablakos ügyfélszolgálat.

Az egyablakos ügyfélszolgálati megoldás már igen elterjedt és egyre népszerűbb az egyes országok közigazgatási gyakorlatában. A fejlett államokban, mint Németország, Ausztria, Kanada, Portugália, Ausztrália vagy Új-Zéland, egyre szélesedő feladat-portfólióval és hatáskörrel hozzák létre az egyablakos ügyfélszolgálatokat, az úgynevezett „one-stop shop”-okat. Ez a reformhullám Magyarországot sem kerülte el. 2011-ben, a területi államigazgatás széles körű átszervezésének egyik elemeként elkezdődött a kormányablak egyablakos ügyfélszolgálati reform. Ezzel összefüggésben a dolgozatomban célja egyrészt ennek az újszerű ügyfélszolgálati modell tágabb kontextusának bemutatása. Ennek keretében kitekintést kívánok adni az egyablakos ügyfélszolgálati modellek nemzetközi gyakorlatáról és a kormányablak-reform szűkebb környezetéről, a hazai területi államigazgatási átszervezésről. A dolgozat másik célkitűzése a kormányablak ügyfélszolgálati modell jellemzőinek és működési gyakorlatának leírása és elemzése.

Dolgozatomban az elemzésem során elsődlegesen arra a kérdésre keresem a választ, hogy a kormányablakok eddigi működési tapasztalatuk alapján mennyire váltották be a hozzájuk fűzött reményeket.

PÁLINKÁS ANETT

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Bencsik András
adjunktus, PTE ÁJK*

A MAGYAR TERÜLETI KÖZIGAZGATÁS ÁTALAKÍTÁSA – AZ INTEGRÁLT ÜGYFÉLSZOLGÁLATI RENDSZER KIÉPÍTÉSE

Témaválasztásomnak két oka volt: egyfelől az, hogy az ügyfélbarát közigazgatás hazai kialakításával egy naprakész, jelenleg is folyamatban lévő fejlesztés követhető nyomon és vizsgálható, illetve elemezhető; másfelől pedig ez a folyamat az állam minden polgára számára jól érzékelhető és gyökereiben változtatja meg az emberek közigazgatáshoz való viszonyát, végsősoron tehát a teljes magyar közigazgatási kultúrát.

2010-ben a Nemzeti Együttműködés rendszerének keretében a kormány megalkotta a Nemzeti Együttműködés Programot. Az ebben megfogalmazott cél: a Jó Állam kialakítása, amely nyilvánvalóan átlátható és felelős önmagáért, vagyis – többek között – egyszerű közigazgatási szabályozást és intézményrendszert feltételez. Ennek megteremtése érdekében 2011-ben három fejlesztési programot indítottak el, amelyek együttesen képezik a Jó Állam Fejlesztési Konceptiót. Az állampolgárok az állammal leggyakrabban államigazgatási ügyeik intézése során kerülnek kapcsolatba, így az államhoz való viszonyukat nagy mértékben befolyásolja, hogy mekkora terhet jelentenek számukra a közigazgatási eljárások. Az ügyfélbarát közigazgatás megteremtése éppen a polgárok terheinek csökkentését kell, hogy eredményezze.

Dolgozatomban elsőként tehát a modern kori járási hivatalok szervezeti felépítését vizsgálom, amely alapjául szolgált a hazai közigazgatás megreformálásának. Ezt követően fejtem ki a területi államigazgatás átalakításának végső célját, vagyis az ügyfélbarát közigazgatás kialakítását Magyarországon. Ennek realizálódásai a kormányablakok, hiszen az ilyen egyablakos ügyintézési pontokon kerül leggyakrabban kapcsolatba az állammal a polgár. Hazánkban 2011-től jelentek meg a kormányablakok, ami azt jelenti, hogy megalakításukra és rendeltetésszerű működtetésükre nemcsak hazai, hanem nemzetközi viszonylatban is kevés idő állt rendelkezésre. Először tehát gyors megalakulásuk folyamatát teszem vizsgálat tárgyává, ezt követően pedig az integrált ügyfélszolgálati rendszer országos hálózattá fejlesztése válik nyomon követhetővé. Végül példaként említést teszek az Európai Unió két fejlett közigazgatással rendelkező tagállamáról; Portugáliáról és Németországról. Látható lesz, hogy mindkét állam sajátos módon, egyéni körülményeihez igazodva viszi közelebb polgáraihoz a közigazgatást és könnyíti meg ezzel számukra ügyeik intézését. A jövőre nézve a portugál és a német modell egyaránt példákat adhat a magyar közigazgatás továbbfejlesztésére.

PAVELCSÁK ANNA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Varga Zs. András
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK FELADAT- ÉS HATÁSKÖRÉNEK VÁLTOZÁSA A JÁRÁSOK KIALAKULÁSA TÜKRÉBEN, TEKINTETTEL EGYES FINANSZÍROZÁSI KÉRDÉSEKRE IS

Dolgozatomban a helyi önkormányzatokat is érintő, a közelmúltban lezajlott közigazgatási reformok eredményeként bekövetkezett változásokat vizsgálom, elsősorban a feladat- és hatáskörök területén megvalósított átcsoportosítás szempontjából. A vizsgálat célja egyrészt a 2013. január 1-jével felállított járási hivatalokhoz telepített államigazgatási feladatok bemutatása és néhány problematikusabb terület (szociális igazgatás, köznevelés, egészségügy) kiemelésével a felmerülő problémák elemzése, másrészt a feladatellátáshoz kapcsolódó finanszírozási kérdések megvilágítása.

Kutatásom során olyan kérdések merültek fel mint például: megfelelő-e az újonnan kialakított feladatmegosztás rendszere; hogyan hat az új szabályozás a feladatok finanszírozására; illetve ezekkel kapcsolatosan sérül-e az önkormányzati autonómia?

Miután megállapítottam, hogy a feladatmegosztás új rendszere sem feltétlenül képes a kitűzött célok (költséghatékony, egyszerű, ügyfélbarát közigazgatás) megvalósítására, fontosnak tartottam a lehetséges megoldást tartalmazó javaslatok megfogalmazását is. Javaslatom szerint a közigazgatási reformok újragondolására van szükség, amelynek során mindenekelőtt a szubszidiaritás elvét és egy hatékony finanszírozási háttér megteremtését tartom szem előtt tartandónak.

KÖZIGAZGATÁSI JOGI
TAGOZAT II.

BALOGH FELÍCIA LAURA

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Rixer Ádám
egyetemi docens, KRE ÁJK*

SPECIÁLIS ÉS PREVENTÍV GYERMEKVÉDELEM – ÚJ IRÁNYOK, RÉGI NEHÉZSÉGEK

Napjainkban Magyarországon megközelítőleg 15-20000 állami gondozott gyermek él, felemelkedésük az esetek 70 százalékában sikertelen, többségük roma származású. A szociológusok előrejelzései szerint 2050-re a cigányság száma kétmillió fő körül fog mozogni, és a magyar lakosság elöregedése miatt szükséges a megfelelő rekrutáció. Súlyos probléma még a gyermekszegénység elharapódzása is, amelynek eredményeképp több gyermeket kell elszakítani vér szerinti szüleitől. Dolgozatomban az állam és a közigazgatás szerepvállalását vizsgálom a speciális és a preventív gyermekvédelem és a vele szoros kapcsolatban álló romafelzárkóztatás területén, bemutatva az önkormányzatok, az oktatás, a civil szervezetek és az egyházak szintjén sikeresen működő „jó gyakorlatokat”.

BRECSOK ANNA ÁGNES

közigazgatási
MA, 5. félév
Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Buskó Tibor László
adjunktus, NKE KTK*

ÖNKORMÁNYZATI KÖZOKTATÁS VS. ÁLLAMI KÖZNEVELÉS

Az elmúlt évek a reformok évei voltak. Ilyen nagyságrendű változásokra a rendszerváltás óta nem került sor. Ezek közvetlen vagy közvetett hatásai mindennapjainkra, társadalmi-gazdasági berendezkedésünkre igen jelentősek, így értékelésük semmiképp sem maradhat el. A mérlegre tett időszakban többek között a helyi közszolgáltatások és a közoktatás (2013. január 1-től köznevelés) rendszerének átalakítására is sor került. Vizsgálódásom tárgyát e két szegmens metszéspontjában található alapfokú oktatás képezi. A köznevelés kapcsán egy merőben új feladatmegosztási, irányítási és finanszírozási rendszer jött létre, amelyben az önkormányzatok – amik eddig az intézményfenntartás gerincét adták – jelentős mértékben háttérbe szorultak. A tanulmány célja bemutatni, mik voltak a mozgatórugók, milyen okok tették szükségessé a változtatást, a nemrégiben végbement reformfolyamatok mennyire képesek kiküszöbölni a korábbi rendszer problémáit, hogyan zajlott az átállás, hogy néz ki és hogyan funkcionál a jelenlegi oktatási rendszer, mi a közvetlenül érintettek (helyi önkormányzatok, általános iskolák, állami szereplők) véleménye.

A tanulmány több kutatási módszert integrálva kísérli meg feltárni a köznevelési rendszer átalakításának kérdéskörét. Elsősorban a jogtudományra jellemző elméleti-logikai kutatási módszeren vizsgálódik, azaz alapvetően a témában megszületett szakirodalom, releváns jogszabályok és egyéb jogi dokumentumok gyűjtésén, rendezésén és elemzésén alapszik. Ezt egészíti ki a dolgozat empirikus kutatási része, amelyben a tanulmány kérdőívek és interjúk segítségével kívánja megismerni a helyi oktatási folyamatok kulcsszereplőinek tapasztalatait.

A reformfolyamat két központi eleme: az iskolafenntartás- és finanszírozás közül a dolgozat utóbbival csak érintőlegesen foglalkozik, ennek ismertetése ugyanis egy külön tanulmányt kíván. Itt jegyezném meg továbbá, hogy nem kívánom minősíteni a jelenlegi köznevelési oktatásirányítást. Egyrészt, mert számos megközelítési módot a dolgozat csak érintőlegesen vizsgál, másrészt alapvetően majd az minősíti az átalakítást, hogy milyen módon hat az oktatás minőségére. Erre vonatkozóan azonban másfél év működési tapasztalataiból nem szabad, és nem is lehet messzemenő következtetéseket levonni.

FENYŐ ORSOLYA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Gerencsér Balázs
egyetemi docens, PPKE JÁK

SZAKÉRTŐ A KISAJÁTÍTÁSI ELJÁRÁSOKBAN

Kutatásom célja a szakértő szerepének vizsgálata a kisajátítási eljárás során. Kisajátítani ingatlant csak kivételesen, közérdekből, azonnali, teljes és feltétlen kártalanítás mellett lehet. A kérdés csupán annyi, hogy mekkora ennek a kártalanításnak az összege. Ennek meghatározása lesz a szakértő feladata, a kisajátítási eljárásnak mind a közigazgatási, mind pedig a peres szakasza során. A gyakorlatban azonban számos probléma merül fel a szakértő eljárása kapcsán. Kutatómunkámban ezen problémák feltárásán keresztül keresem a lehetséges megoldásokat.

Dolgozatomban először magát az eljárást, illetve annak szakaszait járom körül, majd kitérek a szakértő feladatára, különös tekintettel a szakvéleményre. A szakértő számára ahhoz, hogy körültekintően tudjon eljárni és megfelelő szakvéleményt tudjon készíteni, pontosan meg kell határozni a kirendelésben azokat a kérdéseket, amelyekre a hatóság vagy a bíróság a választ keresi. Ha nem így tesz, akkor előfordulhat, hogy a szakértő pontatlan adatokból hibás szakvéleményt készít. Ráadásul a lehetőségek is korlátozottak, hiszen a törvény meghatározza azokat a módszereket, amelyeket alkalmazhat. A bírói gyakorlat sem egységes a szakértővel kapcsolatos néhány problémában. Különösen az eljárásjogi kérdésekben van eltérés a jogalkalmazók között, mint például a „szakértő-tanú” esete vagy a magánfél által beterjesztett szakvélemény problematikája.

Mindezekre és még számos más problémára keresve a választ kutattam a témában, figyelembe véve az eljárás minden résztvevőjének szempontját. Végző konklúzióként megoldást javaslok ezen kérdésekkel kapcsolatos nehézségekre.

JUGOVITS KÁROLY

közigazgatási
MA, 3. félév
Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:
Dr. Horváth Attila
tanársegéd, NKE KTK

„MEGÍROM HELYETTED!” – A BÉRÍRÁS JELENSÉGE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A JOGI FELSŐOKTATÁSRA

A tömegessé váló felsőoktatás, az újabbnál újabb egyetemek létrehozása és a több száz fős évfolyamok indítása számos veszéllyel fenyegeti a jövő értelmiségének kinevelését végző intézményeket. Mindezen veszélyek közül különösen kiemelkedik a szakdolgozatok és egyéb, az egyetemeken követelményként előírt tudományos munkák mással, ellenérték fejében történő elkészíttetése, elkészítése; azaz a bérírás.

A kifejezés gyökerei számos töről fakadnak. A tevékenység nem ismeretlen az igazságszolgáltatás rendszerében, az orvosi hivatás berkein belül, de még a szépirodalomban sem. Bértollnokok szárai dolgoznak hazánkban is azon, hogy az időhiányban szenvedő, motiválatlan, vagy egyszerűen csak lusta egyetemi hallgatóknak megkérdőjelezhető alternatívát kínáljanak első nagymérvű írásos munkájuk elkészítéséhez.

A tevékenység vitathatatlan hangsúlyosságával ellentétben jogi alapjai azonban mindmáig bizonytalanok. A bérírásnak az utóbbi években virágzó iparága épült ki: a szakdolgozatok piacán az egyszerű folyosói ajánlatok, a jövedelemkiegészítésként maszekoló polihisztorok mellett megjelentek a professzionális, több országban bejegyzett, önmagukat jogilag teljes mértékben körülbástyázó „szellemi műhelyek”, amelyek már fő profilként foglalkoznak ilyen dokumentumok előállításával.

Mindeközben az egyetemek és a jogalkotó láthatóan képtelen használható megoldást találni a más által írt dolgozatok felderítésére és a cselekmény megfelelő szankcionálására.

A dolgozat alapjául szolgáló kutatás a fenti jelenség komplex, jogtudományi szempontú vizsgálatát tűzi ki célul – a jogi háttér feltárása és az irányadó egyetemi gyakorlatok bemutatása útján. Ennek keretében elemzésre kerülnek a bérírás tágabb kontextusbeli példái és a különböző jogágak – magánjog (ezen belül kötelmi jog és szerzői jog), büntetőjog, közigazgatási jog (különös tekintettel a felsőoktatási jogra és az egyetemek különböző szabályzatokban, nyilatkozatokban megtestesülő autonóm szabályozására), valamint összehasonlító jog – jelenséggel kapcsolatos sajátos megközelítései.

A dolgozat célja olyan elvi konstrukciók felállítása és szövegszerű, de lege ferenda javaslatok megfogalmazása, amelyek hatékony megoldást jelenthetnek a – főleg a hazai jogi felsőoktatást érintő – bérírás jogi és nem kifejezetten jogi eszközökkel történő kezelésére.

KARSAI ADRIENN

európai és nemzetközi igazgatás
MA, 4. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Gerencsér Balázs
egyetemi docens, PPKE JÁK*

A KORMÁNYZATI ÜVEGGÖMB (FEJLESZTÉS, TERVEZÉS, STRATÉGIAALKOTÁS, KORMÁNYZATI MENEDZSMENT)

Mi az oka annak, hogy napjainkban ismét felértékelődni látszik a tervezés gyakorlatának alkalmazása a fejlesztések kapcsán? Miért nem elég fél éves, éves távlatokban gondolkodni? Mennyiben hatékony egy tervszerű, a közigazgatás egészére kiterjedő stratégiai fejlesztés és mennyiben egy olyan modell, amelyben az egész részei különböző módon és irányban kerülnek fejlesztésre? Mindezek után pedig mit rejt a kormányzat üveggömbje? Csak egy varázsgömbben gomolygó megfejthetetlen füstöt, hókuszpókuszt vagy megalapozott, hosszú távú stratégiát?

Végül pedig mennyire rendelkeznek kötőerővel a dokumentumok? Mennyire van/lehet összhang a stratégia és a tényleges kormányzati politika között? Felelősségre vonható-e a kormány, és milyen módon, ha nem tesz eleget a stratégiai célkitűzéseknek?

Az állami berendezkedés szempontjából (legyen az akár demokratikus vagy autokratikus jellegű) a közigazgatás meghatározó erővel rendelkezik. A szabályozási keret, amely alapján működik, tükrözi az adott rendszer közigazgatáshoz és annak céljaihoz való viszonyulását, szerepének értékelését, valamint az egész államfelfogás leképeződése is megismerhető általa.

A téma fontossága miatt a dolgozat szerkezetét tekintve a közigazgatás fejlesztésének általános és történeti bemutatásával kezdődik, ezt követően magyar viszonylatban egy mélyebb ismertetésre kerül sor kifejezetten a demokratikus törekvéseket kiemelve. Majd számba véve az eddigi kezdeményezéseket, a tervszerű gondolkodás elengedhetetlen szerepének alátámasztására kerül sor sikeres példák felvonultatásán és bemutatásán keresztül. Ahhoz azonban, hogy egy fejlesztési stratégia sikeres legyen, elengedhetetlen a megfelelő visszacsatolás, azaz a megfelelő szankciórendszer kiépítése.

KAZSAMÉR KATALIN ENIKŐ

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Balázs István
egyetemi tanár, DE ÁJK*

TERÜLETFEJLESZTÉS ÉS A MEGYÉK

A területfejlesztés manapság sokakat foglalkoztató, központi szerepet betöltő témakör, amely azzal indokolható, hogy sokoldalú fejlődési lehetőséget rejt az állampolgárok és államok számára egyaránt. Jelentőségéből kiindulva számos tudományág érdeklődési körébe tartozik, amelyek közül dolgozatomban a közigazgatási jogi aspektusára helyezve a hangsúlyt foglalkozok a témával.

Az általam észlelt problémák feltárását, és azok megoldási alternatíváit komplexen kezelem arra tekintettel, hogy az 1990-es évektől kezdődően támasztott kihívásokra reagálva milyen fejlődési útvonalat járt be. Ennek során kitekintést teszek az Európai Unió által kialakított NUTS-osztályozás adaptálására vonatkozóan, amely során kérdésként merül fel, hogy képesek vagyunk-e földrajzi adottságainkkal szembeszegülve felvenni a versenyt az alapvetően föderális berendezkedésű tagállamokkal.

Ezt követően vizsgálódásom középpontjába helyezem az elmúlt években változásokon keresztül ment megyék helyzetét. Az új önkormányzati törvény alapvető módosítást hozott a területfejlesztés és a középszint kapcsolatában. Megállapítást teszek arra vonatkozóan, hogy a változást megelőzően mostohán kezelt területfejlesztés, a megyék kötelező feladatai között nyert magának teret, hogy ez mennyiben tekinthető sikeres és hosszú távú megoldásnak, a forráselosztás kérdéskörében keresem a választ.

A központi kérdéskörök mellett kitekintést teszek az intézményrendszerek szétaprózottságában rejlő decentralizáció és a jelenleg centralizáció irányába mutató elképzelések ellentmondásaira. Mivel a területfejlesztés sikerességét az Európai Unió is befolyásolja, nem elhanyagolható szempont az általa támasztott alapelveknek való megfelelés. Így dilemmaként jelentkezhet a partnerség elvének hierarchizált rendszerben történő megvalósítása.

Kutatásom során rávilágítok a terület dinamikáját biztosító támogatások jelentőségére, különösképpen a Strukturális Alapok nélkülözhetetlen szerepére, azok jogszabályokban meghatározottak alapján történő közigazgatási szervek közötti felosztására. Ennek során választ keresek a források kezelésével kapcsolatos feladatmegosztás tisztázatlanságára.

Az ambivalenciák kezelése során – véleményem szerint – nem kerülheti el a jogalkotó figyelmét a területfejlesztés alapvető célja, azaz a társadalmi egyenlőtlenségek kiegyenlítése, az állampolgárok életszínvonalának harmonikus megvalósítása, mely kulcs a versenyképesség dinamikus növekedéséhez.

KELEMEN ROLAND

jogász
osztatlan, 9. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

PATAKI MÁRTA

jogász
osztatlan, 11. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Hulkó Gábor
adjunktus, SZE DF ÁJK*

*Dr. Kálmán János
tanársegéd, SZE DF ÁJK*

AZ ALSÓ- ÉS KÖZÉPFOKÚ ÉPÍTÉSRENDSZETI JOG VÁLTOZÁSAI A JÁRÁSOK FELÁLLÍTÁSÁVAL

A Magyar-program céljainak megvalósítása és ezen belül az alsófokú államigazgatási feladatok újrászervezése jelentősen befolyásolta az építési hatósági feladatokkal rendelkező szervek struktúráját. Tanulmányunkban az építési jog két elkülönült területe – építésrendészeti jog, településfejlesztési jog – közül az építésrendészeti jog területén bekövetkezett változásokat kívánom felvázolni, hiszen e területen a jelentős szervei és hatásköri változások eredményeként három elkülönült szerv, szervezeti egység rendelkezik elsőfokú hatáskörrel: (1) járásszékhely település jegyzője; (2) járási törzshivatal; (3) járási építésügyi hivatal/megyeszékhely járási építésügyi és örökségvédelmi hivatal.

Dolgozatunkban az építésügyi igazgatásban, valamint az örökségvédelemben – az egysegített szervezetrendszer okán – bekövetkezett hatásköri és illetékességi változásokat, az új struktúra kialakításának okait, valamint a lehetséges jövőbeni változtatásokat kívánjuk ismertetni.

KISS BRIGITTA

jogász
osztatlan, 6. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Balogh Virág
PhD hallgató, ELTE ÁJK*

*Dr. Fazekas János
adjunktus, ELTE ÁJK*

A GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL SZABÁLYOZÓI JELLEGE A GYÓGYSZERPIACON

Miért volt törvénysértő a TEVA állítása, miszerint terméke jobb a Prostatamol UNO-nál? Miért nem alakította úgy kereskedelmi gyakorlatát, hogy azzal ne tévessze meg a fogyasztókat? A gyógyszergyártóknak, forgalmazóknak jogszabályi követelmények sokaságának kell megfelelniük. A technikai innováció folytán azonban kellően részletes jogalkotásra nincs mód, az elvont jogi normák, generálklauzulák pedig nehézséget okoznak a piaci szereplők számára a jogszerű magatartásuk kialakításában. Itt kap szerepet a GVH: a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat miatt indított egyedi eljárásokban tartalommal tölti ki e normákat, a vállalkozások magatartását jövőben is befolyásolni képes megállapításokat tesz. Ennek eredményeképp az egyedi normák normatív jellege felerősödik. Dolgozatomban arra a kérdésre is keresem a választ, hogy megállapítható-e a gyógyszerpiacon a GVH szabályozói jellege, és ez által tekinthetjük-e azt szabályozó hatóságnak?

A dolgozat elején a gyógyszerpiac sajátosságait, a reklámozható gyógyszerek körét mutatom be röviden, és kitérek arra, milyen sajátos szabályok vonatkoznak a fogyasztókra. Az Európai Unió jogharmonizációs törekvéseinek köszönhetően megalkotásra került a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény, amelyre támaszkodva a tisztességtelenség fogalmát és a megtévesztő reklámokat ismertettem. Külön kiemelem, hogy az 1996. évi LVII. törvény (Tpv.) a 2014-es módosítását követően miként szól az összehasonlító reklámról, majd a gyógyszerek forgalmazásával kapcsolatos követelményeket a 2006. évi XCVIII. törvény (Gyftv.) alapján ismertettem. Ezt követően az általam vizsgált hivatarról, a GVH-ról szövegek.

Előbb a szabályozó hatóságokról általánosságban írok, majd azt vizsgálom, hogy a GVH mennyiben felel meg a szabályozó hatóságokkal szemben támasztott szervezeti követelményeknek, illetve a joggyakorlaton keresztül világítok rá, hogy a GVH a versenyfelügyeleti eljárásában hozott ex post jellegű egyedi határozataival miként képes kvázi jogalkotásra. Zárszóként kifejtem véleményem arról a kérdéssel, hogy szabályozó hatóságnak tekinthető-e a gyógyszerpiacon a GVH, mind a szervezeti sajátosságaira, mind az ismertetett joggyakorlatra tekintettel.

SÁDT NÓRA

jogász
osztatlan, 5. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Dr. Siket Judit
tanársegéd, SZTE ÁJTK

Témavezetők:
Dr. Csatlós Erzsébet
tudományos munkatárs, SZTE ÁJTK

INFORMÁCIÓS ALAPJOGOK VÉDELME NEK SZERVEZETI KERETEI

Az információs önrendelkezési jog és az információs szabadság érvényesülésének garantálására hazánkban a rendszerváltozást követően elfogadták a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényt. E jogszabály alapján létrehozták az adatvédelmi biztos intézményét.

Majd két évtizeddel később megindult hazánkban egy erőteljes jogalkotási folyamat. Ennek eredményeként jelentős változások történtek jogrendszerünkben. Ilyen meghatározó változás az információs önrendelkezési jogról és az információs szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény megalkotása, és az adatvédelmi biztos intézményének egy közigazgatási hatósággal, a Nemzeti Adatvédelmi és Információs szabadság Hatósággal történt felváltása. Dolgozatom ezen intézményi modellváltozás köré épül, és célom a két információs alapjog hazai érvényesülését biztosító korábbi és jelenlegi intézmény összevetése, valamint a változások indokoltságára, eredményére való válaszkeresés.

SZAKOS JUDIT

közigazgatási
MA, 3. félév
Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:
Dr. Nemeslaki András
egyetemi tanár, NKE KTK

**A STARTUP HYPE-ON TÚL
– AZ ÁLLAM SZEREPE A GAZDASÁGI INNOVÁCIÓ TÁMOGATÁSÁBAN
KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZPOLITIKAI ASPEKTUSBÓL**

„A magyar tudás világsiker” – olvashatjuk az elmúlt időszakban egyre gyakrabban különböző véleményformáló fórumokon. De vajon mi kell a sikerhez? A ma oly divatos, kitörési pontként emlegetett startupok valóban átütő sikert jelenthetnek-e Magyarországnak? A lelkes civil-gazdasági és állami szereplők együtt gondolkodása és közös munkája megalapozta a burjánzó startup ökoszisztémát, de nem kell-e mélyebbre tekintenünk, ha el kívánjuk érni, hogy Budapest a régió startup fővárosa legyen?

Dolgozatomban az oktatás és a gazdasági környezet felé megnyilvánuló állami felelősségvállalásból indulok ki, felhasználva a Triple Helix modell kereteit, de túl is lépve azon. A vázat alkotó oktatás-gazdaság-kormányzat kölcsönhatásainak vizsgálata mellett fontos kérdésnek tartom a modell mellé integrálni az alapvető kormányzati és piaci kudar-cokat, az innovációban való kormányzati szerepvállalás fontosságának létjogosultságát, amely képes lehet az alapproblémát is definiálni.

Mindez azonban nem az állam mindenható és kizárólagos szerepét jelenti, hanem a tudásalapú társadalom azon kihívását, hogy a különböző szereplőknek egymást erősítve és segítve kell felépíteni egy sikeres és büszke közösséget. Ez a jövő kihívása és mindenki felelőssége, legyen szó globális, regionális vagy nemzetállami keretokről.

Pályamunkámmal nem csak egy új, átfogó perspektívát kívánok adni az olvasónak, nem csak a startup-okat szeretném kicsit közelebb hozni mindenkire, s nem csak az államigazgatásban gyakran tabuként kezelt témákat akarom feszegetni. Szeretném elérni, hogy a leendő közigazgatási szakemberek és döntéshozók meglássák a téma relevanciáját, azt a potenciált, amit a megfelelő súlyozás és összhang mellett e kérdéskör be tud tölteni egy adott gazdasági térben, s amellyel a fejlődés nem kizárólagos, de hangsúlyos pillérét képes alkotni.

TÓTH BARNABÁS

jogász
osztatlan, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Ivancsics Imre
egyetemi docens, PTE ÁJK*

**KÜLFÖLDIEK IGAZGATÁSÁNAK EGYES KÉRDÉSEI,
KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MENEKÜLTÜGYRE**

Az idegenrendészet egyes területei és maga a menekültügy a modern társadalmunk mindennapos kihívásainak része, még ha nem is érzékeljük ezt közvetlenül a hétköznapijainkban. A pontos szabályozásról és a témában rejlő lehetőségekről kevesen tudnak. Napjainkban óriási nyomás nehezedik az államra a megnövekedett feladatmennyiség megoldása és kezelése terén. Ez azonban nem csak az egyes államok önálló problémája, hanem szoros kapcsolatot mutat a nemzetközi közösség vonatkozásában is. Egy olyan területről beszélünk, ahol államhatárokat átívelve kell együttműködni, közösen dolgozni azon, hogy kialakítsunk egy olyan infrastruktúrát, intézményrendszert és jogi szabályozást, ami a leginkább megfelel a folyamatosan növekvő igényeknek.

Dolgozatom készítésekor ügyeltem arra, hogy olyan történeti vívmányokat is bemutassak, amelyek segítenek a jelen állapotok kialakulását megérteni. A rendvédelmi igazgatás általános szabályozásáról, működéséről röviden megemlékeztem, ahol a magyar rendészet fogalmának kialakulásával, történeti fejlődésével kezdve, a jelen jogi szabályozásához érve kívántam a későbbi tárgyaláshoz szükséges alapot felépíteni.

Ezt követően az idegenrendészet témakörében, szintén a történeti megközelítést követően tisztáztam az alapfogalmakat és különbségeket, valamint a szervezeti rendszer felépítése is tárgyalásra került.

Végezetül dolgozatom központi témájához érve a menekültügy múltját és jelenét kívántam bemutatni, feldolgozva a rendelkezésre álló magyar és külföldi joganyagot, uniós szabályozást. A magyar menekültügy „magját”, a menekültügyi eljárás részletes tárgyalását azért tartottam ilyen részletekbe menően szükségesnek, mert az eljárás alapos ismerete és jogszerű levezetése talán a menekültügy legelemibb oldala.

Záró fejezetembe a jogi szabályozás mellett, a menekültügy emberi arcát kívántam megmutatni, ahol a magyar menekültügy 20. századi helytállását és működését megismerve, talán jobban szembenézhetünk jelenünk kihívásaival.

KRIMINALISZTIKA ÉS BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI JOGI TAGOZAT

BOGNÁR ALEXANDRA

jogász
osztatlan, 9. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Deres Petronella
egyetemi docens, KRE ÁJK*

BÖRTÖN SZÍNFALAK

Bár tudom, hogy nincs új a nap alatt, mégis úgy érzem, sikerült egy olyan témát találnom, amely nemcsak a kulturális élményt mutatja be, hanem azon keresztül azt is, hogyan változott meg a fogvatartottak élete és gondolkodásmódja. Dolgozatommal a 2013-ban, Dunaújvárosban megrendezett 1. Országos Börtönszínházi Találkozó – érdemtelenül kis publicitást kapott – eseményére és az ehhez kapcsolódó esetleges társadalmat érintő pozitív kihatásaira szeretnék rávilágítani. Kutatásomban azon személyesen készített mélyinterjúkra támaszkodom, amelyeket a rendezvény döntőjébe jutott valamennyi büntetés-végrehajtási intézetben készítettem. Betekinthettem az előadásokba, lehetőséget kaptam hosszasan beszélgetni az intézmény vezetőségével, és több szerepet vállaló elítélttel.

Ahogy a földrengésnél is vannak utórezgések, itt is érezhető volt az esemény utólagos hatása, mind az intézményekre, mind az elítéltekre. Ez számomra legalább annyira érdekes, mint a rendezvény maga, hiszen érdemi változást hozott a börtön lakóinak „szín”-telen életébe, átformálta a látásmódjukat, gondolkodásukat, a családjukhoz és társaikhoz való viszonyukat, kapcsolatukat. Ám nemcsak ez történt, ugyanis olyan művészeti, színházi, irodalmi műveltséggel gazdagodtak, amely eddigi életükből valószínűleg sokaknak kimaradt.

Azt, hogy minderre igény volt, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a fogvatartottak kedvet kaptak arra, hogy a klasszikus irodalmat egymásnak is tanítsák (ezt később részletesen is kifejtem). Több intézményben tapasztaltam, hogy az elítéltek azóta is foglalkoznak színházi események megrendezésével, azok bemutatásával, tapasztalataik átadásával az újonnan érkező állománynak. Ez abból a szempontból is fontos, hogy nem bűncselekmény-továbbképzőnek tartják a börtönt, és nem technikák finomításával töltik idejüket, hanem írni-olvasni, a leírtakat értelmezni, játszani tanítják egymást.

Mindez segít önbizalmuk megszilárdításában, szókincsük gazdagításában, beszéd- és kifejezőmódjuk fejlesztésében, amely nagy segítség lehet a társadalomba való visszailleszkedésük, érvényesülésük szempontjából. Ha valaki megtalálja a helyét, ahol jól érzi magát és a folyamatos megélhetése is biztosított, akkor nem fog más utat keresni. Végére is, ez mindannyiunk érdeke és így elmondhatjuk, hogy a büntetés-végrehajtás teljesítette feladatát.

BOJTOR ADRIENN

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kulcsár Gabriella
tanársegéd, PTE ÁJK*

**ÉLET A BÖRTÖN UTÁN – A BÖRTÖNVEISELT EMBEREK
TÁRSADALMI REINTEGRÁCIÓJÁNAK ÚTVESZTŐI**

A kutatási téma rendkívül időszerű, ugyanis napjainkban folyamatosan nő a börtönlakók száma az országban és jelentősnek mondható azon egyének aránya, akik a büntetésük letöltését követően társadalmi integrációs problémákkal állnak szemben. Kutatói kérdésem: „Hogyan és milyen eszközökkel lehet sikeres a büntetés-végrehajtási intézetből szabadult egyének társadalmi integrációja?” A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a legfontosabb a bűnmegelőzés, a gondozás/utógondozás hatékonyabbá tétele, amely magába foglalja az egyéni esetkezelés fontosságát, a szakember, a család és a kliens közötti bizalmi kapcsolat kialakítását, a személyi állomány bővítését, a munkaszocializációt börtönön belül, a szabadulást követően munkaerő-piaci bekapcsolást és a társadalmi szemléletváltás igényét. A kutatás konklúziója, hogy a szabadultakkal való foglalkozás igazi hiányterület, ezért nagyobb hangsúlyt kell fektetni a bűnelkövetők sorsának rendezésére, hogy a reszocializáció eredményeként a bűnelkövető valóban „megjavuljon” és ne kövessen el újabb bűncselekményt.

FAJTA RITA

jogász
osztatlan, 9. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Deres Petronella
egyetemi docens, KRE ÁJK*

**„AKI SZÖRNYEKKEL KÜZD”
– TANULMÁNY A PSZICHOLÓGIAI PROFILALKOTÁSRÓL**

Dolgozatom témájául a sorozat-bűncselekményeket elkövető „bűnöző lángelméket”, és a rájuk fókuszáló, a felkutatásukra specializálódó profilalkotók munkájának bemutatását választottam.

Kérdés lehet, hogy miért tartom aktuálisnak azt, hogy foglalkozunk ezekkel a bűnelkövetőkkel, és magával a módszerrel, ha a sorozat-bűncselekmények nem igazán jellemzőek hazánkban. Azonban, ha nemzetközi szinten vizsgálódunk, már jóval több esettel találkozhatunk, amelyek között akad olyan szinten rémisztő, kegyetlen, és brutális, amit az emberi képzelet képtelen befogadni. A sorozatban elkövetett emberölések, illetőleg rablássorozatok akár több évtized történéseit is átfoghatják, illetőleg rengeteg áldozattal járhatnak. Tehát, ha Magyarországon nem is túl gyakoriak a sorozat-bűncselekmények, főleg nem a sorozatgyilkosságok, azért néha-néha nálunk is megesik hasonló eset. Ezért is tartom fontosnak – ha mégoly ritkák is Magyarországon az efféle bűncselekmények –, hogy képet kapjunk azokról a módszerekről, amelyekkel az ilyen típusú bűntettek megelőzhetőek, avagy, ha már megestek – és valljuk be, ez a gyakoribb eset –, akkor hogyan, milyen módszerekkel lehet leghatékonyabban felderíteni őket.

Az utóbbi években egyre nagyobb hangsúlyt kap a profilalkotás tudománya, amely arra fókuszál, hogy mi is történhet egy sorozat-bűntett elkövetőjének fejében. Az elmélet ugyanis úgy szól, hogyha ezt fel tudjuk térképezni, akkor megértjük a motivációkat, a ráhatásokat és a bűnöző elme működését, ezáltal kiszámíthatjuk az elkövető következő lépését, és megakadályozhatjuk a cselekményét, vagy legalábbis megelőzhetjük, hogy még több áldozatot szedjen. Ismétlem, ez az elmélet, hiszen a gyakorlatban természetesen semmi nem ilyen egyszerű, a profilalkotás módszerének is számos hátránya van, és ami a legfontosabb: nem csálhatatlan, hiszen az emberi agy mindig képes meglepetéseket okozni.

Ezen értekezésben arra teszek kísérletet, hogy röviden és átfogó jelleggel ismertessem, kik maguk a profiloizók, bemutassak pár híresebb esetet, taglaljam, hogy kik a sorozatgyilkosok, vizsgáljam a profilalkotói módszereket, és végeredményként pedig összképet nyújtsak arról a munkáról, amit a „kriminális elmék” kutatói végeznek.

JACSO LÁSZLÓ

rendészeti igazgatási – büntetés-végrehajtási szakirány
BA, 5. félév
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Czenczer Orsolya
főiskolai docens, NKE RTK*

**MINDÖRÖKKÉ FOGSÁGBAN, AVAGY AZ ÉLETFOGYTIG TARTÓ
SZABADSÁGVESZTÉS**

Az 1989-es rendszerváltást követően Magyarország egyre inkább a nyugati országok példáját követte az állami struktúra és igazgatás kialakításában. Így történt ez a büntetőjog, a büntetőeljárás-jog és a büntetés-végrehajtás területén is. Bár ezek a változások lassan mentek végbe, a hazai politika és a jogi szaktekintélyek belátták, hogy a „fejlett és humanista” nyugati elvek nem összeegyeztethetőek a halálbüntetés visszavezetésével. Így egy, még külföldön is új büntetési nem bevezetésének jogi kialakításába kezdtek. A lassú döntés-előkészítést valójában alapos szakmai viták és fórumok tarkították, amelyek végeztéül megalkották az 1998. évi LXXXVII. törvényt a büntető jogszabályok módosításáról. Ez fogalmazta meg, helyezte jogilag és államilag elismert büntetéssé a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetését. 1991. március 1-től a törvény hatályba is lépett, s azóta már 53 esetben szabtak ki jogerős vagy nem jogerős tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést.

A hosszú távú szabadságvesztésnek számos deszocializációs hatása van. Továbbá az intézményesítés ezeknél az ítéltelnél pszichológiai problémák széles skáláját okozhatja (ide értve az önbecsülésük elvesztését és a szociális készség károsodását). Ezek a kockázatok az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltelnél még magasabbak, mivel az egész hátralevő életüket börtönben kell tölteniük.

JUHÁSZ ÁGNES ORSOLYA

jogász
osztatlan, 6. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Deres Petronella
egyetemi docens, KRE ÁJK*

NEM VESZÍTHETJÜK EL ŐKET – FIATALKORÚ ELKÖVETŐK ELLENI BÜNTETŐELJÁRÁSOK SPECIALITÁSAI

„A gyerekek és a fiatalok nem tárgyak. Nem csak statisztikai adatok vagy ügyek... Ők jelentik számunkra a jövőt. Nem veszíthetjük el őket.” Jo de Linde gondolatát választottam mottóul, hiszen dolgozatomban a fiatalkorú elkövetők ellen folytatott büntetőeljárások nyomozati szakának speciális vonásait és az egyes nyomozati cselekmények krimináltaktikai sajátosságait mutatom be, a rendes eljáráshoz képest a specialitásokra koncentrálni. Főként a Btk. 16. §-ában felsorolt bűncselekményt elkövető és az elkövetés időpontjában a bűncselekmény következményeinek felismeréséhez szükséges belátással rendelkező 12. életévét betöltött, de a 14. életévét be nem töltött személyekkel foglalkozom. Ez a ki egészítés a jogszabály által meghatározott fiatalkorú terhelt fogalmába 2013. július 1-től került be, így úgy gondolom, hogy e téma bárminemű feldolgozása aktuális és hasznos. Vizsgálatomat azért kezdtem, mert szerettem volna összegezni a bűnügyi eljárás nyomozati szakaszában a fiatalkorúakkal szemben alkalmazható módszereket. Igyekeztem bemutatni a bűnügyi nyomozói munkám során szerzett gyakorlati tapasztalataim mellett a kriminalisztikai és büntető eljárás-jogi aspektusú ismereteket, kutatási eredményeket is. Elismert szakemberekkel: ügyészekkel, védőkkel, igazságügyi szakértővel folytattam beszélgetéseket, akiktől aktuális, naprakész információkat kaptam a témában.

A kapcsolódó fogalmak ismertetése után bemutatom a büntethetőség alsó határát nemzetközi vonatkozásban. Ezután az ügyészre, a védőre, a törvényes képviselőre vonatkozó speciális szabályokkal ismerkedhetnek meg. A bizonyítási eszközök és kényszerintézkedések specialitásai mellett olvashatnak a fiatalkorú terheltek gyanúsított-kihallgatásáról, amelyeket krimináltaktikai ajánlásokkal egészítettem ki. Bemutattam, hogy az új törvények egyre inkább törekednek a gyermekkorúak kihallgatásával kapcsolatos garanciális szabályok kiépítésére, például a gyermekbarát meghallgató szobák kialakításával.

Az igazságügyi szakértői vizsgálat kapcsán a büntetőjogi belátási képesség vizsgálatáról olvashatnak részletesen, valamint a legfrissebb statisztikai adatokat is közlöm.

Ezen minimális ismeretek nélkül nehéz a büntetőeljárást velük szemben úgy lefolytatni, hogy az elősegítse a nevelésüket, a törvények iránti tiszteletük kialakítását, további cselekmények elkövetésétől való visszatartásukat, a bűnözés megelőzését. Remélem, hogy munkám a gyakorlatban is használható információkat tartalmaz, s eredményesen tudják forgatni a téma iránt érdeklődők.

KAMARÁS PÉTER

jogász
osztatlan, 11. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Finszter Géza
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

A KIHALLGATÁS KRIMINALISZTIKÁJA

Dolgozatom címe röviden és tömören megfogalmazva arról szól, hogy a kihallgatott személyt – tanút, terheltet és sértettet – hogyan kell szakszerűen, a jog szabályait és a kriminalisztika tudományának előírásait betartva, szakszerűen kihallgatni. Dolgozatom lényege ennyiben össze is foglalható.

A munka megírásához az alapötletet az adta, hogy szakmai gyakorlatom során magam is tapasztaltam azt, hogy a nyomozó hatóság és az ügyészség máshogy kezeli a terhelt beismerő vallomását.

A bevezető gondolatok után (amelyek eljárásjogi, anyagi jogi, alapvető kérdéseket boncolnak és kijelölik a vizsgálandó területet) következik a kihallgatás „általános” része, amely minden alany kihallgatása során megegyezik. Ezt követik az egyes alanyokról szóló részek. Szót ejtek a kihallgatott eljárási szereplők eljárási helyzetéről, arról, hogy az eljárásjog és a kriminalisztika mit vár ezektől az alanyoktól, valamint külön foglalkozom a terhelt vallomásának értékével is.

A dolgozat végén Záró gondolatok címszóval megfogalmazom saját ajánlásaimat is.

KATALÁN GERGELY TAMÁS

jogász
osztatlan, 6. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Dr. Vókó György
egyetemi tanár, PPKE JÁK

Témavezetők:
Dr. Schanda Balázs
egyetemi tanár, PPKE JÁK

A LELKIISMERETI ÉS VALLÁSSZABADSÁG RENDELTETÉSE ÉS KORLÁTOZHATÓSÁGA A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSBAN

Dolgozatomban arra vállalkozom, hogy alapjogi szempontból megvizsgáljam a lelkiismereti és vallásszabadság büntetés-végrehajtáson belüli érvényesülési lehetőségeit, ennek korlátait, illetve az ezzel összefüggő egyes problémákat a gyakorlat igényeire tekintettel.

A lelkiismereti alapokon nyugvó meggyőződés potenciálisan alkalmas az elítéltek rehabilitálására, ezért fontos kérdésként kezelem, hogy ez miként segítheti elő a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása során elérendő re-szocializációs célt.

Bemutatom, hogy a lelkiismereti és vallásszabadsághoz fűződő jogosultságok mennyiben módosulnak a büntetés-végrehajtási intézetekben, továbbá ismertetem az öt világvallás kialakulásának történetét és főbb tanait.

Megállapítom, hogy a lelkiismereti meggyőződéshez fűződő jogokat ilyen körülmények között is biztosítani kell mindenki számára. Az Alaptörvény, a büntetés-végrehajtási jogi, illetve a nemzetközi emberi jogi normák, valamint a gyakorlat igényeinek összevetésével megfogalmazom azokat a szempontokat és kritériumokat, amelyek figyelembevételével meg lehet állapítani a büntetés-végrehajtási intézetekben, hogy milyen mértékben lehet, kell, illetve tilos a lelkiismereti meggyőződésből fakadó cselekményeknek gátat szabni.

A dolgozat egészében arra helyezem a hangsúlyt, hogy gyakorlati példákkal szemléltessem az alapjog-korlátozás megfelelő módszerét, így mind az egyes világvallásokhoz kapcsolódóan, mind a lelkiismereti- és vallásszabadságot összetevő elemek tekintetében számos jogesetet ismertetek, bemutatom, hogy az adott fórum milyen szempontok alapulvételével, és hogyan döntött az egyes esetekben, majd állást foglaltok a döntések helyes vagy helytelen mivolta tekintetében.

Célként tűzöm ki, hogy felhívjam a figyelmet az alkotmányjog és a büntetés-végrehajtási jog rendkívül szoros kapcsolatára, továbbá, hogy bebizonyítsam azt, hogy a tárgyalt téma tekintetében a jogalkalmazónak megfelelő alkotmányjogi, büntetés-végrehajtási jogi és teológiai ismeretekkel kell rendelkeznie annak érdekében, hogy az alapjog-korlátozás során megalapozott döntést hozhasson.

KUNDRÁK VILLÓ SÁRA

jogász
osztatlan, 11. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Dr. Békés Ádám
adjunktus, PPKE JÁK

Témavezetők:
Dr. Sívádó Máté
tanársegéd, NKE RTK

A KÁBÍTÓSZER-KERESKEDELEM BÜNÜLDÖZÉSÉNEK HATÉKONYABBÁ TÉTELE NEMZETI SZINTEN

Kutatásom célja, hogy a gyakorlati tapasztalatok összegzésén és elemzésén keresztül rávilágítsak a kábítószer-kereskedelem bűnüldözését hátráltató tényezőkre, és tömören bemutassam azon szemléletmódokat és fejlesztési lehetőségeket, amelyek a Magyarországon alkalmazott módszerekhez képest többletértékeket tartalmaznak.

Dolgozatomban elsődlegesen arra a kutatási eredményre jutottam, hogy a nyomozás során a bizonyítékok megszerzése, illetőleg büntetőeljárásbeli felhasználásuk az alább részletezett okokból kifolyólag nem elég hatékony:

Az 1998. évi XIX. törvény keretében lefektetett védelmi intézkedések, valamint az olyan nemzetközi intézmények, mint a közös nyomozócsoportok létrehozásában rejlő lehetőségek kiaknázatlanul hagyása, illetőleg a nyomozásban részt vevő szervek között megjelenő komoly együttműködési problémák, és a helyenkénti jogi anomáliák következtében a bűncselekmény gyakran nem bizonyítható, és/vagy a büntetőeljárás alá vont személy büntetőjogi felelőssége, vagy az anyagi jog feltárása csupán oly csekély mélységben tud megtörténni, hogy a büntetőeljárás szakaszai közül a nyomozási szakban befejeződik az eljárás, vagy a vádemelés a valójában elkövetettnél kisebb súlyú bűncselekmény miatt történik meg.

A pszichoaktív anyagok elleni küzdelem megvívására napjainkban alapvetően kétféle módszer szolgálhat eszközzel: a jelenlegi tiltólistás szabályozásunk, illetőleg egy jóval liberálisabb, az új-zélandi mintán alapuló modell alkalmazása.

Megemlíteném továbbá, hogy a bűnüldöző hatóságok gyakran olyan intézkedéseket is elmulasztanak megtenni, amelyek a bünszervezet működésének ellehetetlenítését szolgálhatnák. Végezetül hangsúlyozni kívánom, hogy a kábítószer-probléma multidiszciplináris jellege miatt az ellene való fellépés nem lehet szinte kizárólagosan a rendészet és a bűnüldöző hatóságok feladata, hanem komoly hangsúlyt kell fektetni a megelőzés és az ártalomcsökkentés megerősítésére is.

NUSSER BARBARA

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Juhász Zsuzsanna
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

AZ ELÍTÉLT ANYA ELHELYEZÉSE, GYERMEKEIVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁSA ÉS KAPCSOLATÉPÍTÉSE A MAGYAR SZABÁLYOZÁS TÜKRÉBEN

A bebörtönzés által az anya kényszerrel történő kiemelése a családból komoly ártalmak megjelenését eredményezi mind a gyermek, mind a fogvatartott nő esetében, amely a köztük fennálló kapcsolat végleges megszakadását is eredményezheti. Hazai jogirodalom hiányában empirikus módszerrel végeztem kutatásom, így a kecskeméti anya-gyermek részlegben és a Kalocsai Fegyház és Börtönben készítettem interjúkat és kérdőíveket annak érdekében, hogy széles körben feltárjam a megjelenő káros következmények súlyát és milyenségét. Vizsgáltam e körben az anya-gyermek együttes elhelyezését lehetővé tevő és a közös elhelyezésre nem szolgáló intézetek kapcsolattartási lehetőségeit, az anya és a gyermek között fennálló érzelmi viszonyt. Külön vizsgálat tárgyává tettem az anya-gyermek közös elhelyezésének időtartamát, annak meghatározását a gyermek egészséges fejlődése érdekében. Dolgozatom célja az anyánál és gyermeknél megjelenő negatív hatások minimalizálása volt az egyes kapcsolattartási módok, illetve az azok megvalósításául szolgáló megfelelő környezet és a kapcsolat mélységét elősegítő programok vizsgálatával és szorgalmazásával.

PILISI KRISZTINA

bűnügyi nyomozó
BA, 5. félév
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Pallagi Anikó
adjunktus, NKE RTK*

A TÉNYLEGES ÉLETFOGYTIG TARTÓ SZABADSÁGVESZTÉS MINT A MAGYAR BÜNTETŐJOG LEGSÜLYOSABB BÜNTETÉSE

Azért vállalkoztam a dolgozatom címében megjelölt téma részletesebb kifejtésére, mert az egyre szigorodó büntetőpolitika hatására napjaink egyik legvitatottabb kérdésévé nőtt ki magát.

Hatályos Büntető törvénykönyvünk mellett Alaptörvényünk is rendelkezik a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésről, ezzel kiemelve az állam büntetőigényét azokkal a szándékos, erőszakos bűncselekményt elkövetőkkel szemben. E súlyos, szabadságra bocsátást kizáró döntés meghozatalának lehetőségével ruhazza fel az igazságszolgáltató hatalmat a törvényalkotó a társadalom védelme és a bűncselekmények megelőzése érdekében.

Az e témába vágó kutatás idején sorra vetődtek fel bennem kérdések azzal kapcsolatosan, hogy mi a célja e súlyos, alapvető jogainkat is érintő büntetésnek. A Btk. 79. §-a szerint: „A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.” Vajon eléri a jogalkotó a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés Büntető törvénykönyvbe, Alaptörvénybe való iktatásával a büntetés célját? Beszélhetünk a gyakorlatban visszatartó erőről? Valóban nem sarkallja, az örök életre szóló büntetés a végrehajtási intézetbe zárt elkövetőt arra, hogy a szabadulás, a reményvesztettség, az utolsó lehetőség jogán újabb bűncselekményeket kövessen el? Hogyan érvényesülhet a büntetés-végrehajtási nevelés célja ilyen esetekben? Vajon ez az egyetlen megoldás a társadalom védelme érdekében, és ha igen, akkor miért tartozunk azon kevés országok közé, akik alkalmazzák? Valóban joga van a büntetőhatalomnak ahhoz, hogy az ítélet jogerőre emelkedésének pillanatában kizárja az elítélt személyiségének fejlődését, javulását, és ha igen, akkor milyen szabályok alapján? A különféle szakirodalmak tanulmányozása során, a téma szakértőinek véleményeiben, valamint a nemzetközi kitekintés alapján megtaláltam a választ azokra a kérdésekre, amelyek a témában való kutatásra és e dolgozat megírására inspiráltak.

SÁGI LILLA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Fenyvesi Csaba
egyetemi docens, PTE ÁJK

A KRIMINÁLTAKTIKA FEJLŐDÉSI TENDENCIÁI – ÚJ KIHALLGATÁSI METÓDUSOK

A nyomozás egyik kulcskérdése a kihallgatott személyek vallomásainak igazságtartalma. Emiatt a hazugság kiszűrése az egyik legnehezebb feladat. Mivel még senki nem találta fel az igazságszérumot, kifejezetten fontosnak tartottam, hogy a nyomozati eljárást eredményesebbé tevő és a bizonyítékok megszerzését szolgáló új kihallgatási technikák gyakorlati alkalmazásának lehetőségével foglalkozzak.

Napjainkban a pszichológia szerepe vitathatatlan, ismerete és alkalmazása elengedhetetlen és haszna kétségszűreghető a nyomozóhatóság számára.

Ezeket a téziseket szem előtt tartva vizsgáltam meg a kihallgatást általánosságban és kriminálpszichológiai megközelítésben dolgozatom első részeiben.

Mindezek után három kihallgatási metódussal foglalkoztam, melyek a következők:

- SAI-metódus (Self Administered Interview),
- PEACE-metódus (A kihallgatási taktikánál a mozaikszó a kihallgatás bizonyos fázisait jelenti. P – Prepare and Planning – előkészület, tervezés; E – Engage or Explain – a magyarázat; A – Account – vagyis beszámolás; C – Closure – azaz befejezés, lezárás; és végül, E – mint Evaluate – vagyis az értékelés fázisa.), és végül
- a SUE-metódus (Strategic Use of Evidence).

Dolgozatomban ezeknek a kihallgatási technikáknak a fogalmi meghatározását, végrehajtási folyamatuk ismertetését, valamint a három kihallgatási metódus különböző szempontok alapján való (előnyök, hátrányok, cél, eszköz, szakképzettség, pénz, alkalmazási kör, bűncselekmények típusa) összehasonlítását végeztem el.

Végül pedig empirikus kutatásomban arra kerestem a választ, hogy ezek a kihallgatási technikák megvalósulnak-e már a gyakorlatban, ha nem, akkor felhasználhatóak lennének-e, illetve alkalmazásuk eredményesebbé teheti-e a nyomozati eljárást, a bizonyítékok megszerzését.

A kutatás során mélyinterjúkat készítettem a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi és Vizsgálati Osztályának tagjaival, ügyiratok feldolgozásával foglalkoztam, valamint kihallgatásokon vettem részt. Ennek a három tevékenységnek az eredményeként kapott válaszokat összesítettem, értékeltem és vontam le következtetéseimet, megállapításaimat, amelyeket az egyes kihallgatási metódusokra nézve külön-külön vezettem le.

TAKÁCS ALEXANDRA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Fenyvesi Csaba
egyetemi docens, PTE ÁJK

A JUSTIZMORDHOZ VEZETŐ KRIMINALISZTIKAI HIBÁK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

Kiemelkedően fontosnak tartom, hogy a justizmordokhoz – téves ítéletekhez – vezető kriminalisztikai hibák feltárására és orvoslására nagyobb figyelmet fordítsunk, s ezáltal a jövőben elkerülhető legyen az ártatlan emberek felelősségre vonása az igazságszolgáltatás hiányosságai végett. Az Egyesült Államok élen jár a detektált és kompenzált justizmord esetek terén, ezért esett a választásom erre az országra. Emellett az egyedülállónak tekinthető civil szervezet – az Innocence Project – aktív tevékenysége, a kétséges ügyek DNS-technológia által történő újravizsgálása példaértékű és hazánkban is követendő kellene, hogy legyen. Kutatásom eredményeként öt – illetve egy hatodik kiegészítő – csoportba gyűjtöttem az Egyesült Államokban legjellemzőbb kriminalisztikai hibákat:

- téves azonosítás szemtanúk által,
- hamis beismerés,
- megbízhatatlan vagy nem megfelelő forenzikus tudomány,
- állami félrevezetés,
- informátorok,
- valamint az előbbieket mellett kiegészítő tényezőként megjelenő gyenge védői munka.

Ezen hibatípusok főbb jellemzőit és megjelenési formáit ismertettem, majd egy jogesettel igazolom – illetve elemzem – azok gyakoriságát munkámban. Végül következtetésként különböző alternatívákat szemléltettem, amelyekkel az ismertetett kriminalisztikai hibák elkerülhetők, de legalábbis minimálisra csökkenthetők. Ilyen megoldásnak tekinthető az események rekonstruálása, továbbá egyéb közvetett bizonyítékok gyűjtésére való törekvés – elsősorban „téves azonosítás szemtanúk által” esetében –, valamint nélkülözhetetlennek tartom szakemberek bevonását az eljárásba, szakvélemények kikérését – például a „hamis beismerés” esetén. A szakértők tévedéseinek kiszűrésére több, egymástól akár független szakvélemény kikérését tartom célravezetőnek. Fejlettebb technológia bevonása, valamint egy alaposabban kifejlesztett nyomozati rendszer, ezen felül az azonosítás mellett az elkövetés motívumának középpontba helyezése további előrelépést jelenthet. Végezetül pedig, egy új szakterület kimunkálása, amelyben a jogi, pszichológiai és nyomozati rendszerrel kapcsolatos ismeretekkel rendelkező szakemberek tartják felügyeletük alatt az egész eljárást.

KRIMINOLÓGIAI
TAGOZAT

CZIGLI VIVIEN

rendészeti igazgatási – migrációs szakirány
BA, 5. félév
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Szuhai Ilona
tanársegéd, NKE RTK*

AZ EMBERKERESKEDELEM HAZAI SZABÁLYOZÁSA – A MAGYARORSZÁGON ÉSZLELT ÁLDÓZATOK ELJÁRÁSJOGI HELYZETE

Az emberkereskedelem hosszú évek óta globális problémaként szerepel a világon. Legtöbbször a kiszolgáltatott személyek hátrányos helyzetével él vissza, elkövetése során jellemző az erőszak, fenyegetés, adósrabszolgaság, illetve kényszerítés alkalmazása. Idáig rengeteg nemzetközi és hazai jogszabály született annak érdekében, hogy az államok egyenként, és közösségként visszaszorítsák, megelőzzék és fellépjenek az emberkereskedelem ellen, de a jogalkotónak korántsem volt egyszerű kialakítania a szabályozás alapját a bűncselekmény magas fokú szervezettsége miatt.

A Tudományos Diákköri Dolgozatom célja, hogy bemutassam az emberkereskedelem bűncselekményének nemzetközi és magyarországi jogi háttérbázisát és a hazai eljárási rendet. Írásom három fő vonulatra oszlik. Az első részben a vonatkozó európai uniós és hazai jogi környezetet ismertetem. A jogszabályok közül fontosnak tartottam bemutatni azon uniós jogszabályokat, amelyek hatással voltak a magyar jogalkotók által módosított 2012. évi C. törvényre, az új Büntető törvénykönyvünkre.

A második részben felfedésre kerültek Magyarország belső közlekedési útvonalai, a kiemelt fontosságú autópályák, melyek nagyban vonzzák az embercsempészet és emberkereskedelem bűncselekményének elkövetőit. Továbbiakban vizsgálom hazánk emberkereskedelem elleni küzdelemben betöltött szerepét az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériuma által kiadott országjelentések alapján.

Az utolsó szekció az áldozatok köré épült. Fókuszba helyeztem az áldozati köröket, az elkövetők toborzási módszereit, az áldozatok eljárási rendjének ismertetését és a bűncselekmény megelőzésére vonatkozó uniós és nemzeti stratégia célkitűzéseinek bemutatását.

„Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgásgásban tartani. Tilos az emberkereskedelem.” – Magyarország Alaptörvénye III. cikk.

CSALÁR DORINA

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Inzelt Éva
tanársegéd, ELTE ÁJK*

A NAGY TÚLÉLŐ, AVAGY A HÁLAPÉNZ MÚLTBELI ÉS JELENLEGI MEGÍTÉLÉSE

Dolgozatom középpontjában a hálapénz intézménye áll. A kifejezés a legtöbb ember számára ismerősen cseng, hiszen a jelenséggel személyesen vagy családja, barátai elmondása alapján már találkozott. A téma aktualitása vitathatatlan: a magyar lakosság minden napjainak részévé vált a hálapénz. Jelenleg, 2014-ben is meghatározó szerepet tölt be a magyar egészségügyben. Időszerű a kérdés továbbá azért is, mert pár hónappal ezelőtt súlyos zavar alakult ki a hálapénz jogi megítélését illetően. Úgy vélem, a több évtizede fennálló intézmény problémája egyre sürgetőbben kiált mielőbbi megoldásért.

Alapfeltevése, hogy a hálapénz negatív megítélése és szerepe a magyar egészségügyben az elmúlt tizenöt évben nem változott, ezt a különböző években készült felmérések összehasonlításával támasztom alá. Munkám további részének alapját saját empirikus kutatásom adja, amelynek során a hálapénz kérdésében releváns szakértőkkel készítettem mélyinterjúkat. Alapfeltevése továbbá, hogy a hálapénz elleni küzdelem hatékony eszközei sorában nem elegendő a sokak által hangoztatott bérrendezés, valamint a hálapénz minden formájának kriminalizálása. További lépésekre, komplex megoldásra van szükség. Nem utolsósorban pedig azt állítom, hogy a hálapénz meghatározó szerepet játszik a napjainkban is intenzíven zajló orvoselvándorlásban.

A különböző felmérések elemzése nem támasztotta alá teljes mértékben az első feltevése, mivel az orvosok és a lakosság toleránsnak mutatkoztak a gyakorlattal szemben. Paradox módon, az évek múlásával egyre inkább egyetértettek azzal, hogy a hálapénz korrupció és felismerték a helyzet rendezésének mielőbbi szükségességét. Második hipotézisem a mélyinterjúk tekintetében beigazolódott, a bérrendezésen és a kriminalizáláson túl további lépéseket is sürgősnek jelöltek meg a szakemberek. Megoldási javaslatból több is akadt, ezekre részletesen kitérek munkámban. Harmadik feltevése részben igazolódott. Kimutatom, hogy az orvosok elvándorlásában ugyan nem játszik központi szerepet a hálapénz intézménye, azonban közvetett tényezőként meghúzódik a háttérben. A vélemények alapján megállapítottam, hogy az egészségügyi dolgozók számára egy transzparens, hálapénz-mentes rendszer vonzóbbá tenné a magyar kórházakat és a hazai munkavállalást.

GREKSZA CSILLA

bűnügyi nyomozó
BA, 3. félév
Nemzeti Közsolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Sivadó Máté
tanársegéd, NKE RTK

A KÉNYSZERGYÓGYKEZELTEK TÁRSADALMI REINTEGRÁCIÓJA MAGYARORSZÁGON

Tudományos Diákköri dolgozatomban kutatási témájaként arra a kérdésre keresem a választ, hogy Magyarországon adottak-e a kényszergyógykezelésből elbocsájtottaknak reintegrációs lehetőségei, megoldott-e az intézet elhagyása utáni gyógykezelésük. Egy 2013-as konkrét bűnügy kapcsán fogalmazódott meg bennem a téma iránti érdeklődés és a kutatás elkészítésének elhatározása. Magyarországon a kényszergyógykezelésre ítélték az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe kerülnek.

Munkám során az alábbi hipotézisekre kerestem a választ: Elegendő pszichiátriai otthoni férőhely áll-e rendelkezésre a kényszergyógykezeltek további ellátására? Megoldott-e a kényszergyógykezeltek társadalmi reintegrációja Magyarországon? Feltételeztem azt, hogy működik a „nyomonkövetés”, illetve megoldott a kényszergyógykezeltekről való gondoskodás az intézetből való elbocsátás után. A kényszergyógykezeltek mindennapjairól, sorsuk alakulásáról csak többszöri látogatásom során tájékozódhattam az intézetben. A téma feldolgozásánál felhasználtam a vonatkozó szakirodalmat, a hatályos jogszabályokat, illetve internetes forrásként bemutatok néhány olyan esetet, amely a kényszergyógykezelésre ítéléssel végződött. További kutatási módszerem az intézetlátogatások során az adatgyűjtés, személyes beszélgetés, interjúkészítés, a kvalitatív terepkutatás volt, melynek során ténylegesen csatlakoztam a kényszergyógykezeltek programjaihoz.

HANCZ PATRIK

jogász
osztatlan, 6. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Győry Csaba
tanársegéd, SZE DF ÁJK

U.S. FOREIGN CORRUPT PRACTICES ACT – A KÜLFÖLDI KORRUPCIÓS GYAKORLATRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY HATÁLYA ÉS A MAGYAR KORRUPCIÓS BŰNCSELEKMÉNYEK SZABÁLYOZÁSÁNAK KÉRDÉSEI

A dolgozat arra a kérdésre keresi a választ, hogy vajon a magyar korrupcióellenes szabályozás megfelel-e a nemzetközi követelményeknek.

Milyen alapfogalmakkal dolgozik a magyar Btk., és ezek mennyiben elegendőek ahhoz, hogy kellőképpen fel tudjunk lépni a korrupció ellen? Viszonyításként a joghatóság terjedelmének és az alapfogalmak használatának szempontjából talán a legpéldamutatóbb törvényt, nevezetesen a U.S. Foreign Corrupt Practices Act-et (FCPA) mutatom be.

A dolgozatban érintőlegesen előkerül a korrupció fogalma, ismertetem az amerikai Igazságügyi Minisztérium és az amerikai Értékpapír- és Tőzsdefelügyelet szervrendszerét, bemutatok egy máig lezáratlan korrupciós ügyet, ahol a fenti szervek nyomozást végeztek más államok (ráadásul európai országok) területén.

A jogesetben és a magyar Btk.-ban feltűnő alapfogalmakat végül összevetem az FCPA-ban található alapelvekkel. Vajon rossz a magyar szabályozás vagy a magyar szervrendszer? Valahol elmaradtunk a korrupcióellenes harc fejlesztésében a nemzetközi szintén, vagy talán előrébb járunk? A végeredmény magáért beszél.

KOVÁCS ESZTER

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kőhalmi László
adjunktus, PTE ÁJK*

A JOGHALLGATÓK SZEXUÁLIS VIKTIMIZÁCIÓJA

A dolgozatban joghallgatók szexuális viktimizációját tesszük vizsgálatunk tárgyává, hogy általa adatokat nyerhessünk ezen fiatal nők áldozattá válásáról, hogy kiderítsük, eredményeink visszatükrözik-e a szexuális viktimizációra vonatkozó tendenciákat, és a kis létszámú minta ellenére kirajzolódik-e ezekről eltérő irányvonal.

A dolgozat a szexuális viktimizáció általános helyzetének bemutatásával kezdődik. Ezután egy történeti áttekintés következik, ahol a szexuális erőszak büntetőjogi szabályozásának változásait nézzük át. Beszámolunk a nemi erkölcs elleni bűnözés megismerésének problémáiról és a látens bűnözés forrásairól, vizsgálati módszeréről. Ezt követően bemutatjuk Korinek László tanulmányát, amely alapjául szolgál kutatásunknak, és amihez viszonyítva értékeljük vizsgálatunk eredményeit.

Felmérésünk empirikus kutatással, ezen belül áldozat-megkérdezéssel, hatvan darab kérdőív kitöltésével történt karunk jogász és jogi asszisztens hallgatóinak közreműködésével, de fontos kiemelni, hogy a minta nagyságát tekintve felmérésünk nem reprezentatív jellegű. Megállapíthatjuk, hogy vizsgálatunk eredményei több ponton egyeznek Korinek László kutatásának eredményeivel. Mégis találtunk eltérő irányvonalakat, amelyeknek hátterével – még ha csak érintőlegesen is –, de foglalkoztunk. Egyre gyakoribbak az interneten vagy mobiltelefonon keresztüli zaklatások. A második leggyakoribb esemény egy erőszakos cselekmény (szexuális erőszak kísérlete alkohol vagy kábítószer hatása alatt), ami a kisszámú minta ellenére is feltűnő adat. A súlyos áldozatok tekintetében pedig a „barát/volt barát/férj/volt férj” kategóriába tartozók váltak leggyakrabban elkövetővé, nem pedig az idegenek.

A dolgozatban nem térünk ki prevenciók lehetőségeire, ellenben a feljelentések elmaradásának okait egy további kutatásban közelebbi vizsgálatra érdemesnek tartanánk.

KUSTÁR ZSANETT

jogász
osztatlan, 6. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Molnár Gábor
adjunktus, PPKE JÁK*

AZ EMBERKERESKEDELEM KRIMINOLÓGIÁJÁNAK ALAPVONALAI

Kutatásom célja megvizsgálni az emberrel mint személlyel való kereskedelem mikéntjét és mértékét. Az országhatárokon átvéló bűncselekményt a nemzeti büntető törvénykönyvek mellett számos nemzetközi egyezmény rendeli büntetni, mégis egyre nagyobb méreteket öltő jelenségről beszélhetünk. Dolgozatom során ezért a hatályos hazai szabályozás elemzése mellett nagy hangsúlyt fektettem a témában született nemzetközi egyezmények vizsgálatára is.

Kutatásom során megvizsgáltam a különböző áldozattípusokat. A prostitúció végett elkövetett emberkereskedelem vizsgálata során megdöbbentő volt a tapasztalat, hogy az áldozatok sokszor a saját jogait sem ismerik. A hazai rendvédelmi szervek különféle akcióprogramok során igyekeznek felhívni a külföldi országban munkát vállaló nők figyelmét ennek veszélyeire. A munka alapú kizsákmányoláshoz tartozik a hajléktalan emberek éhbérért való dolgoztatása, bűncselekmények elkövetésére való kényszerítése. Fontos, hogy az áldozatsegítő szervezetek együttműködjenek a hatóságokkal és kidolgozzák a megfelelő prevenciók módszereit.

Az elkövetők két típusát különböztetjük meg. A szervezett keretek között tevékenykedő bűnelkövetők kategóriáját, valamint az áldozatok szűkebb környezetéből kikerülőket, akik érzelmi alapon próbálnak hatni az áldozatukra. Az emberkereskedők és az embercsempészek közötti határ keskeny, ezért fontos az elhatárolás. Az embercsempész állam elleni bűncselekményt valósít meg, míg az emberkereskedő személy ellenit.

A kínálat-kereslet mindig hárompólusú jogviszony. E dolgozatot sem lehetett volna megírni a „fogyasztók” megvizsgálása nélkül. Svédország volt az első európai állam, amely az emberkereskedelem visszaszorítása érdekében bevezette a prostitúció szolgáltatásait igénybe vevők büntetését. Az immár több mint tízéves tapasztalatot maga mögött tudó ún. svéd modell megfelelő kiindulási alapot szolgáltatott a téma vizsgálatára és a de lege ferenda javaslatok kidolgozására.

Végül konklúzióként megállapítottam, hogy az emberkereskedelem hazai szabályozása a nemzetközi egyezményekkel való összhang tekintetében megfelelő, ám az áldozatok számának csökkentése érdekében a legjobb megoldás a svéd modell bevezetése lenne, illetve a szociális ellátórendszerek hazai szintű fejlesztése is elősegítené a társadalom peremére került személyek életkörülményeinek jobbá tételét.

MIHÁLY GABRIELLA

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Csemáné Dr. Váradi Erika
egyetemi docens, ME ÁJK*

„MEGÉRTENI AZ ÉRTHETETLENT...” – AZ ÁMOKFUTÁS BÜNTETŐJOGI VETÜLETE

Arra törekedtem, hogy megértsem az érthetlent: az ámokfutás jelenségét és lehetséges okait. Céлом az volt, hogy egy átfogó, lényegre törő és interdiszciplináris megközelítést alkalmazó tanulmányt alkossak, amely azok érdeklődésére is számot tarthat, akik eddig pusztán a médiából informálódtak a témáról. Elsőként az ámok kifejezés eredetét, kialakulását ismertetem, majd rátérek a fogalom konkrét meghatározására. Számos kultúra szóhasználata bizonyítja, hogy a jelenség szinte mindenhol létezik. A 17. századra az „ámok” szó és ennek változatai váltak ismertté. Mivel az 1950-es évek után rendszeresen történtek hasonló esetek, a kutatók is levonták a logikus következtetést: egy globális jelenségről van szó, megjelenése nem szűkíthető le sem egy adott államra, földrajzi területre, de még egy népcsoportra sem. Az ámokfutásnak nincs kialakult magyar terminológiája, minimális a fellelhető hazai szakirodalom. Kezdetben a jelenség leírására, nem pedig definíció megalkotására törekedtek. Annak hatására, hogy az '50-es évektől fokozódtak az e fajta tragédiák, méginkább szükségessé vált egy egységes, mindenki által alkalmazható fogalom meghatározása. Munkámban számos kutató ezzel kapcsolatos elgondolását ismertetem.

Mivel az ilyen jellegű támadások nem vezethetőek vissza csupán egyetlen okra, indokolt a rizikófaktorok vizsgálata. A lehetséges kockázati tényezőket két csoportra bontottam: a személyhez, illetve a közvetlen környezethez kapcsolódó okokra. A dolgozat fő részét az ámokfutásra vonatkozó hatályos szabályozás ismertetése képezi. Ha a cselekményt a Büntető törvénykönyv alapján akarjuk minősíteni, kétségtelen, hogy az emberölés tényállása az irányadó (különös tekintettel egyes minősítő körülményekre), ugyanis a törvénykönyv nem tartalmaz ámokfutás elnevezésű delictumot.

Táblázattal szemléltetve elhatárolom az ámokfutást egyrészt a tömeggyilkosságoktól, másrészt pedig a sorozatgyilkosságoktól. A dolgozatot végül három magyar eset, az oktogoni gyorséttermi lövöldözés, a pécsi egyetemi ámokfutás, valamint a magyarbánhegyesi mészárlás ismertetésével zárom, amelynek során kitérek az elkövető büntetőjogi felelősségre vonásának körülményeire is.

Bízom benne, hogy egy olyan dolgozatot sikerült készítenem, amely sokak számára átfogó és érdekes bemutatást nyújt az ámokfutás jelenségéről.

NEMES ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 5. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Domokos Andrea
egyetemi tanár, KRE ÁJK*

*Dr. Grad-Gyenge Anikó
egyetemi docens, KRE ÁJK*

CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAK

A dolgozat a családon belüli erőszak problémakörét boncolgatja. Bemutatja, hogy mit takar a fogalom, kik ellen lehet elkövetni és hogyan, illetve kikhez fordulhatnak segítségért az áldozatok, ha már megtörtént a baj. Leírja, hogy mely jogszabályokra támaszkodhatnak, illetve melyik törvények segíthetnek nekik. Több olyan jogesetet is bemutatok amelyet egy hétköznapi ember talán el sem tud képzelni. Az ilyen fajta bűncselekményeket általában a férfiak követik el a nők, illetve a gyermekek sérelmére, így ez a dolgozat is így épül fel.

Rávilágít arra, hogy a nők nem tehetnek arról, hogy erőszak áldozatai lettek, az egyetlen, amiben bűnösök, hogy az első pofon után nem hagyták el az elkövetőt. Fontos, hogy ha folyamatossá válik a lelki, illetve a fizikai abúzus és nem látszik a kiút, akkor sem szabad a bántalmazottaknak azt hinnük, hogy csak egy lehetőségük van, a tűrés. Hisz mindig van más megoldás. Elsősorban számos segítő intézmény, szervezet van, ahova fordulni lehet. Ott van például a rendőrség, akik megelőző távoltartást is elrendelhetnek az elkövetők ellen vagy a NANE, az Eszter Ambulancia vagy az OKIT segítsége. Ezek célja, hogy megvédjék az áldozatokat és mindent megtegyenek azért, hogy sorsuk jobbra forduljon. Hangsúlyozom továbbá, hogy bármi történjen, bármennyire eltávolodtak régebben az áldozatok a család többi tagjától, a barátoktól, támogatásukra ezek után is számítsanak, és igenis bízzanak meg bennük és kérjenek segítséget tőlük.

Bízom benne, hogy ezzel a munkámmal elérem a célomat és egyre több ember fogja azt gondolni, hogy egy ilyen bűncselekmény mellett senki nem mehet el szó nélkül, a legkisebb gyanúnál is cselekedni kell. Össze kell fognia a társadalomnak, hogy a jövőben az erőszak ne kerülhessen előtérbe, hogy minden gyermeknek és asszonynak erőszakmentes, boldog és gondtalan élete lehessen.

PÖSTYÉNI RÉKA

jogász
osztatlan, 5. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Belovics Ervin
egyetemi tanár, PPKE JÁK

LÉTEZHET TOLERANCIA A HARMADIK UTÁN? – AZ ERŐSZAKOS TÖBBSZÖRÖS VISSZAESŐK HELYZETE BÜNTETÉSKISZABÁSI ÉS VÉGREHAJTÁSI SZEMPONTBÓL

Dolgozatom célja egy komplex kép alkotása volt az erőszakos többszörös visszaesői kategóriáról. Fontosnak tartottam az alapoktól indulni, mivel az erőszakos többszörös visszaesők fogalmának bevezetése a büntető anyagi jogban igen sokat váratott magára. Éppen ezért a dolgozatom eleje az erőszakos többszörös visszaesők fogalmának kialakulását és a rájuk, valamint a kategória bevezetése előtti, a megrögzött büntetésekre, valamint a különösen veszélyes visszaesőkre vonatkozó büntetési elvek fejlődését részletezi. A hatályos elméleti tételek kifejtése után a saját vizsgálatom ismertetésével a gyakorlat síkján is bemutatom, milyen háttérű emberek tartoznak ebbe a homogén elkövetői kategóriába. A vizsgálatot a Budapesti Fegyház és Börtönben folytattam le 21 erőszakos többszörös visszaeső megkérdezésével. A személyes interjúk során az volt a célom, hogy feltárjam, milyen körülmények vezethettek az erőszakos többszörös visszaesővé váláshoz, ezért kitértem a megkérdezettek családi körülményeinek, iskolai végzettségének, az intézetbe való bekerülésük előtti munkakörülményeiknek, alkohol- és drogfogyasztási szokásaiknak, valamint az elkövetett bűncselekmények jellemzőinek feltárására. Összehasonlításokat végeztem továbbá egy korábbi, az erőszakos visszaesők körében készített kutatással.

Az erőszakos többszörös visszaesővé válás lehetséges okainak vizsgálata után áttértem a büntetés-végrehajtás rájuk vonatkozó tényezőinek bemutatására és bv. intézeti helyzetének vizsgálatára. A legnagyobb problémát véleményem szerint az okozza, hogy az erőszakos többszörös visszaesők még mindig nincsenek kellően megkülönböztetve az intézetekben, így a megfelelő kezelési módok – amelyeket dolgozatomban ismertetek – sokkal nehezebben vagy egyáltalán nem alkalmazhatóak velük szemben. Emellett a törvényi szabályozás több enyhítési lehetőségéből is kizárja az elkövetőknek ezen csoportját, így elesnek ezzel az ösztönzéstől mint kezelési lehetőségtől is.

A kategória megfelelő bánásmódban való részesülésének jövőjét abban látom, hogy az európai szintű követelményeket is szem előtt tartva az új büntetés-végrehajtási törvény januári hatályba lépésével egy, a reintegrációt és az egyéniesítést célzó büntetés-végrehajtási rendszer irányába fejlődünk, ahol az erőszakos többszörös visszaesők megfelelő kezelésben részesülésének is helye kell, hogy legyen.

VARGA ÁRPÁD

kriminológia
MA, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Vig Dávid
tanársegéd, ELTE ÁJK

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI BÜNÖZÉS ÉS ELKÖVETŐK – A BÜNELKÖVETŐVÉ VÁLÁS OKAINAK ÉS JELLEMZŐINEK VIZSGÁLATA

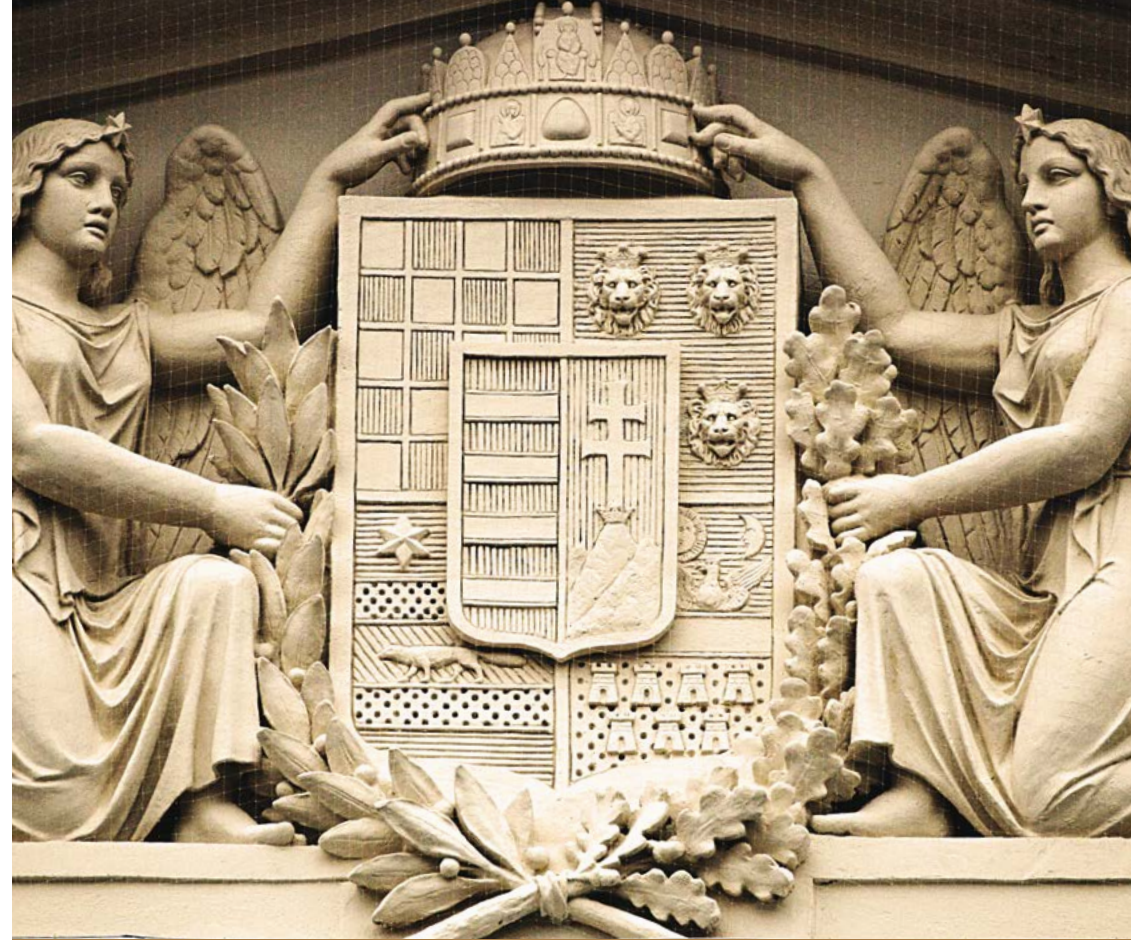
Dolgozatomban a számítástechnikai bűnözéssel, valamint azok elkövetőivel foglalkoztam. Ezt a terjedelmes témát leszűkítve, célom azon bűnelkövetési formák azonosítása volt, amelyek végrehajtása számottevő technikai tudást igényel. Önálló empirikus kutatásomban tematikus interjúk segítségével kísérletet tettem a számítástechnikai bűnelkövető fogalmának megalkotására, az elkövetők jellemzőinek feltárására, illetve az ún. hacker közösségek bűnelkövetővé váló csoportjainak jellemzésére.

A kutatás fontos részét képezte az információs rendszereket érintő bűnözés kriminológiai alapjainak megteremtése, így a bűnözés oksági elméleteinek feltárása is. Ennek részeként összefoglaltam a számítástechnikai bűnözés azon globális elméleteit, kutatási eredményeit, melyek megalapozzák a bűnelkövetők magyarországi vizsgálatát. Ezek közül David Matza és Grasham M. Sykes neutralizációs elmélete kiemelendő, segítségükkel láthatóvá vált a bűncselekményt elkövetők önmeghatározásának és felelősségvállalásának egyedisége.

Az elkészített interjúk alapján bizonyítottam a számítástechnikai bűnözés e formájának önállóságát és részben alátámasztottam hipotézisem számítástechnikai bűnelkövető fogalmára vonatkozó részét is. Kutatásom rávilágított arra, hogy a számítógépes ismeretekhez, programozáshoz, az adott rendszer feltöréséhez való viszony egyedi, tehát a bűncselekmény elsődleges tényezője – az elkövető számára – a technikai tevékenység elvégzése. Végeredményben azonban láthatóvá vált, hogy a hagyományos bűnelkövetői motivációk és a szociológiai, szocializációs tényezők túlsúlya jelentősen hat a konvencionális bűnelkövetővé válás folyamatára.

A hacker-közösségek szociológiai jellemzői az elvégzett vizsgálódás és a felhasznált szakirodalom alapján arra mutatnak, hogy valóban beszélhetünk zárt, tudásalapon szerveződő, rétegzett, de általában demokratikusan működő csoportokról, amelyeket nagyfokú anonimitás övez.

Dolgozatomban a bűnmegelőzés, a bűnfelderítés és a büntetéskiszabás számára is fogalmaztam meg javaslatokat. Ezekben kiemelt szerepet kapott a fiatalkori cselekmények elemzése és megelőzése is.

MAGYAR ÁLLAM- ÉS JOGTÖRTÉNETI
TAGOZAT

BIRÓ ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Béli Gábor
egyetemi docens, PTE ÁJK

A FIÚSÍTÁS JOGINTÉZMÉNYE 1526-IG, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ANJOU-KOR BELPOLITIKÁJÁRA

Az Árpád-ház kihalásával megkezdődtek a hatalmi harcok a Magyar Királyság területén, amelyből végül I. Károly került ki győztesen. Királlyá koronázását követően igyekezett hatalmát megszilárdítani – leginkább az újra fellángolt belháborúk miatt –, minek következtében egy rendkívüli és kivételes intézményt hívott életre hívei, és rajtuk keresztül saját maga megerősítésére, a fiúsítást (praefectio). A fiúsítás lényegében annyit tesz, hogy ha egy nemesi családban – fiúgyermek híján – magszakadás következne be, a nemes apa örökössé nevezheti lányát, méghozzá férfiak módjára, amelyhez királyi jóváhagyás szükségeltetett, ugyanis a magszakadás miatt a Szent Koronára háramlott volna az ősi birtok, melyet így elkerültek. Kijelenthetjük, hogy a fiúsítás rendelkezik egyfajta kettős jelleggel, valós királyi adomány (donatio regis) és öröklés jogi jogintézmény is egyben. I. Károly csak egyszeri aktusként alkalmazta, ennek ellenére erős politikai üzenetet közvetített bárói felé, miszerint a király az egyetlen legitim, valós és tényleges hatalomú úr az országban. Utódja, I. Lajos felismerte az intézmény adta lehetőségeket és rendszeresen élt vele. Az Anjouk egyértelműen udvaruk belső köreit kívánták támogatni, ezzel erősítve saját pozíciójukat. Megállapíthatjuk, hogy a praefectio egyértelműen kiemelkedő segédeszköz volt a királyi belpolitika érvényesítéséhez, ezért a későbbiekben Mária királynő, Luxemburgi Zsigmond, sőt még maga Hunyadi János kormányzó is élt vele.

Az uralkodó szemszögéből tehát rendkívüli és különös királyi kegyből gyakorolt adományozásról beszélhetünk, amely segítségével lekötelezettek teszt, a nemes apa pedig vérvonala továbbvitelét és családja birtokban maradását köszönheti az intézménynek. Végül a fiúsított nő az aktusnak köszönhetően lényegében minden létező női és férfi nemesi joggal rendelkezik, amelyből egyrészt az következik, hogy születendő gyermekeinek jogilag két apjuk lesz, másrészt pedig a jogi hierarchiában jóformán már csak az éppen regnáló uralkodó áll felette.

GAGÓ-KILBINGER ANDRÁS

jogász
osztatlan, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Mezey Barna
egyetemi tanár, ELTE ÁJK

HUNGÁRIA EGYESÜLT FÖLDEK – EGY SKIZOID PSZICHOPATA ÁLOM: A NYILAS ÁLLAM

Azért ezt a témát választottam, mert már régóta érdekelnek a szélsőjobbaldali mozgalmak. Fő kutatási területem a náci Németország története, annak kapcsán jutottam el a magyar szélsőjobbaldalig és azon belül a hungaristákig. Kutatásaim során felhasználtam Szálasi Ferenc saját munkáit és korabeli forrásokat. Munkámban bemutatom a Szálasi által elképzelt hungarista állam ideáját, majd pedig azt, hogy mindez hogyan valósult meg a valóságban.

Munkámat egy rövid történeti bevezetővel kezdem, majd az idea ismertetése során kitérek az ideológia, vallás és a közjog területére. Valóságos hungarista állam keretein belül azt prezentálom, hogy milyen körülmények segítették a hatalom megragadásában, hogy nézett ki a hatalomgyakorlási technikája, továbbá bemutatom a hungarista állam szerkezetét, kialakuló jogrendszerét és karhatalmi szerveit.

A dolgozat záró részében rávilágítok a hungarista rendszert jellemző ellentmondások okára, a hungarista állam sorsára és gyengeségeire. Megállapítható, hogy Szálasi Ferenc teljesen specifikus, semmi másra nem hasonlító ideológiát dolgozott ki. Szakított minden addigi elmélettel az államszervezés és jog terén. Állama feltehetőleg Orwell 1984-es államára hasonlított volna békeidőben. A gazdasági rendszere a kommunista hadigazdasághoz hasonlít, annak életképessége megkérdőjelezhető. Hatalomra jutása tanulság a demokratikus rendszerek számára, hogy vannak olyan jogszabályi hézagok, amelyek kijátszásával ellenségei kerekedhetnek felül.

HUSSEIN JASMINE

jogász
osztatlan, 5. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Fülöpné Dr. Homoki-Nagy Mária
egyetemi tanár, SZTE ÁJTK

HASZONBÉRLETI SZERZŐDÉSEK JOGTÖRTÉNETI JELENTŐSÉGE EGY MEZŐVÁROS ÉLETÉBEN

A mai értelemben vett tanyák kialakulása egy rendkívül hosszú és összetett folyamat eredménye. A szállások kezdetben olyan mezővárosok körül jöttek létre, amelyek óriási határral rendelkeztek. Magyarországon a legtöbb város esetében — ilyen volt Szeged, Debrecen, Makó — a törökkori pusztítást követően jelentős kiterjedésű határokat találhatunk. Ezek az elnéptelenedett részek tették lehetővé, hogy a városból meginduljon a kivándorlás ezekre a részekre és a kitelepülők szabadon a birtokukba vehessenek földterületeket. A tanyák fontos jellemzője, hogy nemcsak lakhatási, de termelési egységet is képeztek. Lényegi elemük volt tehát a gazdasági termelés. Ezt csak úgy lehetett megvalósítani, hogy a szabadgazdálkodásnak kellett érvényesülnie az adott földek tekintetében. Ennek meghatározó elemét jelentette, hogy a föld birtokosát ne akadályozza meg semmi abban, hogy gazdasága számára hasznos újításokat vezethessen be és maga alakíthassa ki a vetésforgók rendjét. A 17–18. században ennek legnagyobb akadálya a jobbágyság intézménye volt. A földesúr beavatkozhatott, sőt erősen korlátozhatta a jobbágyok gazdasági tevékenységét. Emiatt motiválatlanná váltak, nem volt igényük a korszerűbb, hatékonyabb technikák megismerésére. Az 1848-as jobbágyszabadítás szüntette meg ezt, ezért ez egy óriási áttörést jelentett az ország egész területén, így többek között Szegeden is. A város határának nagy része legeltetésre meghagyott területekből állt, ahol sokáig nem engedélyezték a szállások építését. 1852-ben viszont a közlegelők területéből kivágtak bizonyos részeket, melyeket a nyilvános árverésen legtöbbet ígérőnek adtak haszonbérbe. Ezek a szerződések tíz évre szóltak, és rendkívül szigorú feltételeket támasztottak a haszonbérlet számára. A feltételek elemzésével jól szemléltethetőek a kor jogtudósai által részletezett, haszonbérleti szerződésekre vonatkozó általános szabályok. Ezen kívül magukba foglaltak olyan rendelkezéseket is, amelyek kifejezetten Szeged és környezetének helyzetéből vezethetőek le. A szerződésekből kitűnik, hogy Szeged legfőbb célja a pénzszerezés, valamint a feltöretlen földek megműveltetése volt. Tanyafejlődési szempontból meghatározóak ezek a szerződések, mivel lehetővé tették, hogy Szegeden és környékén kialakuljanak az állandó lakhelyként és termelési egységként működő tanyák.

KELEMEN ROLAND

jogász
osztatlan, 7. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Révész Tamás Mihály
egyetemi docens, SZE DF ÁJK

Dr. Farkas Ádám
tanársegéd, SZE DF ÁJK

AZ ELKÜLÖNÜLT MAGYAR KATONAI IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS SZERVEZETÉNEK KÖZEL FÉL ÉVSZÁZADA

A katonákra vonatkozó joganyagokkal, a katonai igazságszolgáltatással kapcsolatos kutatások a második világháborút követően – az államszocializmus évei alatt – mindössze a gyakorlati értelmezésekre szorítkoztak, valamint a rendszer által felállított téziseket kívánták igazolni. A civil tudományos élet a közel ötven évig tartó népköztársaság ideje alatt – a társadalom tagjainak véleményét osztva – a rendszer rettegett végrehajtóinak tekintette a katonai személyeket, a katonai ügyességeket és bíróságokat. Ezek okán a 20. század első felében létrejött első magyar katonai bünvádi eljárási törvény és az által felállított szervek, továbbá ezen eljárásban és szervezetrendszerben 1945-ig bekövetkezett változások történelmét a magyar jogtörténet csupán részlegesen vagy egyáltalán nem dolgozta fel.

LEGÁT CSABA

jogász
osztatlan, 8. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Varga Norbert
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

TISZA KÁLMÁN ÉS A GYÜLEKEZÉSI JOG

Pályamunkámban a gyülekezési jog történetének egy állomásával foglalkozom, nevezetesen Tisza Kálmán 171/1878. évi BM. sz. rendeletével, és annak keletkezési körülményeivel.

A gyülekezési jog magyarországi kialakulása és fejlődése érdekes módon nem a jogalkotással, hanem a gyülekezési szabadság rendeleti úton történő korlátozásának megfigyelésével ismerhető meg. Az ilyen közjogi korlátozásoknál kimutatható valamilyen bel- vagy külpolitikai ok vagy folyamat, amely a kormányt, a miniszterelnököt vagy valamelyik minisztert rendeletalkotásra sarkallta. Tisza Kálmán 1878-ban a Képviselőház megkezdésével adta ki a gyülekezési jogot jelentősen korlátozó rendeletét, amit a dualista közjogi konstrukció stabilitását szem előtt tartva alkottak meg. A rendeletet a Képviselőház bevonása nélkül, a főispánokon, illetve a kormányzat végrehajtó „kezén” keresztül érvényesítették, hiszen a kormányzati politika a dualizmus idején így jelenhetett meg leghatékonyabban a helyi viszonyokban, összhangban többek között az 1870:XLII. tc-ben biztosított közjogi garanciális rendelkezésekkel. A kormánynak alapvető célja volt, hogy a kiegyezéssel létrejött államszervezeti konstrukciót mindenekfelett megóvja, akár egy alapjog rendeleti úton történő korlátozásával. Kérdésként merülhet fel, hogy a gyülekezési jog korlátozásával a rendelet elérte-e a célját? Az sem zárható ki, hogy Tisza Kálmán a gyülekezési jog korlátozását megindító eseménysort tudatosan provokálta.

Kutatásom során elsődleges forrásként használtam a Képviselőházi Naplók, a Minisztertanácsi Jegyzőkönyvek és a Magyar Királyi Belügyminisztérium elnökségi iratait, illetőleg Budapest Fővárosi Levéltára Közgylései Jegyzőkönyveinek és a Magyar Királyi Államrendőrségnek dolgozatomhoz kapcsolódó anyagait. Másodlagos forrásként a dualizmus államberendezkedésével foglalkozó közjogi irodalmat (például: Ferdinandy Gejza, Korbuly Imre, Boncz Ferenc Kajtár István és Ruszoly József műveit), a vizsgált korszakhoz kapcsolódó külpolitikai szakirodalmat és a sajtótermékeket (például: Diószegi István művei, Egyetértés). A kutatásom külföldi irodalommal történő alátámasztásához használtam a TU Dresden egyetemi könyvtárának állományát is (például: Andreas Rose és Hans Dollinger műveit).

Dolgozatom célja, hogy bemutassa a gyülekezési jog magyarországi történetének egy állomását, az azt kiváltó kül- és belpolitikai eseményeket, és a fennálló közjogi viszonyok között a miniszterelnök által reakcióként megtett lépéseket a primer és a szekunder források alapján.

LIKTOR ZOLTÁN ATTILA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. András Dorottya
egyetemi docens, PPKE JÁK*

A NEMESI VÁRMEGYE A MAGYAR RENDI ALKOTMÁNYOSSÁG TÜKRÉBEN – TEKINTETTEL WERBŐCZY JOGFORRÁSTANÁRA ÉS AZ ÁLTALA ÍRÁSBA FOGLALT SZENT KORONA ESZMÉRE

Dolgozatom keretében az önállóság és az alkotmányosság zálogaként szolgáló nemesi vármegye hatalommegosztásban játszott szerepét elemzem, minek során többek között arra keresem a választ, hogy az alkotmányról alkotott magyar felfogás milyen állam- és hatalomberendezkedést tett kívánatossá, továbbá, hogy mindezek fényében milyen szerep jutott a nemesi vármegyének? Természetesen ehhez, mintegy előkérdésként meg kell vizsgálnunk azt is, hogy melyek voltak azok a közjogi törvények, amelyek e sajátos magyar felfogás elméleti és gyakorlati biztosítékát adták. Dolgozatban többek között e kérdésekre keresem a válaszokat. Az alkotmányosság megőrzésének garanciarendszerét, valamint a Szent Korona-eszmét elsősorban Werbőczy István Hármaskönyvének elemzésével kívánom szemléltetni. Amíg Európa egyes részein az abszolút királyok egyeduralma ólomsúlyként nehezédhetett alattvalóik vállára, addig a magyar nemzet az alkotmány védelme alatt azt távol tarthatta magától. Olyan alkotmány, amely megőrizte a nemzetet a hosszú századok során, az alkotmány, amely nem engedte a királyi zsarnokságot elhatalmasodni, korlátok közé szorítván azt. Még hozzá erős közjogi és magánjogi korlátok közé, amelyet a királyok önkénye időnként megbonthatott ugyan, de azt véglegesen eltörölni soha nem tudta, és mindebben a nemesi vármegyének kulcsszerepe volt.

NAGY PÉTER

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Stipta István
egyetemi tanár, KRE ÁJK

GONDOLATOK AZ ERDÉLYI ÚRBÉRKÉRDÉSRŐL EGY ÁLLAMFÉRFI ÉS EGY JOGTUDÓS TOLLÁBÓL, WESSELÉNYI MIKLÓS DÓSA ELEKKEL FOLYTATOTT LEVELEZÉSE ALAPJÁN

Dósa Elek a neves erdélyi jogtudós a történeti köztudatba úgy vonult be, mint a székely kiváltságos nemesség konzervatív ideológusa. Álláspontom szerint e felfogás téves, fenti negatív megítélése az 1842-i hírlapi vitában kinyilvánított és félreértelmezett nyilatkozatán alapul. Dósa Elek és Wesselényi Miklós kapcsolata, nézeteik egymásra gyakorolt hatása, továbbá az erdélyi úrbér-rendezéssel kapcsolatos eszmecseréjük a jogtudomány és a közjog-történet feltáratlan területe. Legnagyobb Wesselényi-kutatóink sem térnek ki ezen diskurzus jelentőségére.

Dolgozatomban Dósa Elek valódi álláspontjának hiteles rekonstrukciójára, majd annak vizsgálatára törekszem, hogy miként vélekedett erről a kor meghatározó erdélyi politikusa, Wesselényi Miklós. Megvizsgálom, miként látta a jobbágyfelszabadítás kérdését egy korabeli jogtudós, és hogyan közelítette az erdélyi úrbérügyet egy helyi viszonyokat kiválóan ismerő államférfi. A dolgozat legfontosabb megállapításai az itthoni és (a java-részt feltáratlan és eddig ismeretlen) erdélyi levéltári forrásokra épülnek. A legfontosabb archivált forrásaim a Wesselényi Miklós politikai írásait és Dósa Elek személyi anyagait tartalmazó fondok voltak.

Dósa Elek és Wesselényi Miklós között baráti kapcsolat alakult ki. Az úrbérkérdésben nem értettek teljesen egyet, azonban a probléma gyökerét tekintve azonos állásponton voltak. Dósa Elek nagy hatást gyakorolt Wesselényi Miklósról is, ahogyan minden olyan korabeli erdélyi és magyarországi politikusra, aki az erdélyi reformkor jogi kérdéseinek megoldására törekedett.

A dolgozatban áttekintem Dósa Elek úrbérrel kapcsolatos jogdogmatikai elméletét és programját, a Székelyföld különleges jogállásából eredő vitakérdéseket, valamint Wesselényi véleményének formálódását is. Wesselényi volt az, akinek bátorsága és elszántsága a jogi forradalom időszakában Erdélyben is siettetett a legsúlyosabb társadalmi feszültség feloldását. Ahhoz pedig, hogy ezt, az emberek százazeit érintő változást vezethette, nagyban hozzájárult Dósa Elek szellemi inspirációja is. A jogtudós kiemelkedő érdeme volt, hogy Kossuth előtt négy évvel már figyelmeztette Wesselényit az úrbér bevezetésének jogi nehézségeire és az örökváltság elkerülhetetlenségére.

PAPP DOROTTYA

jogász
osztatlan, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Mezey Barna
egyetemi tanár, ELTE ÁJK

A KÖZEGÉSZSÉGÜGYI IGAZGATÁS INTÉZMÉNYESÜLÉSE A 20. SZÁZAD ELSŐ FELÉIG, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI INTÉZET LÉTREJÖTTÉRE ÉS MŰKÖDÉSÉRE

A közegészségügyi feladatok ellátásának tekintetében napjainkban is rendkívül jelentős szerepet tölt be a közegészségügyi szakigazgatás szervezetrendszere. Bár az orvostudomány fejlődésének és az életviszonyok általános javulásának köszönhetően a 20. század nagy népegészségügyi kihívásai már megoldottnak számítanak a nyugati országokban, járványok (madárinfluenza, hepatitis, ebola), közegészségügyi válsághelyzetek (vörös iszap-katasztrófa, árvizek) kialakulását nem lehet elkerülni; ezek kezeléséhez nem elég a tudomány, hanem szükséges a közigazgatás szervezett és gyors fellépése is.

Jelen dolgozatban vizsgálatom kiindulási pontja az a kérdés volt, hogy a közegészségügyi tevékenységeket és az igazgatási feladatokat mely szerv látta el a 20. század elején, valamint, hogy ez a szerv mennyire volt megkerülhetetlen tényezője a közegészségügyi igazgatásnak, szakmai és szervezeti szempontból egyaránt. Dolgozatomban ezért a magyarországi közegészségügyi rendszer egykori központi szervének, a m. kir. Országos Közegészségügyi Intézet létrejöttének előzményeit, körülményeit és fázisait, illetve a működését biztosító jogszabályi háttérrel vizsgálom. Kiemelten foglalkoztam a közigazgatás szervezetrendszerén belül betöltött helyével és funkciójával, valamint a feladatkörét és az intézményi formát kialakító jogalkotói céllal. A dolgozat megírása során elsősorban eredeti forrásokat, így a népegészségügy képviselőinek kiadványait és a közegészségügyi tárgyú jogszabályokat, törvényeket, miniszteri rendeleteket, körrendeleteket, illetve a folyóiratokat, napilapokat, levelezéseket vizsgáltam.

Kutatásom során megállapítottam, hogy a közegészségügyi közigazgatás szervezőelvei a 20. századtól egyértelműen a jóléti állam koncepciója köré épültek, ez, illetve a Rockefeller Alapítványtól kapott segítség az állam centralizációs törekvéseivel találkozva hozzájárultak az OKI létrehozásához. A korabeli forrásokból és jogszabályokból egyértelműen tükröződik, hogy az OKI működése üdvözlendő volt, ugyanis a modernizáció mellett a közegészségügyi tevékenységek egységesítését, egy szakmai irányító alá helyezését is jelentette a korábbi, nem rendszerbe illeszkedő, elszórt hatáskörű szervekkel szemben.

PÁSTI LAURA ESZTER

jogász
sztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Béli Gábor
egyetemi docens, PTE ÁJK

„VIAM MEAM PERSECUTUS SUM” – „A MAGAM ÚTJÁT JÁRTAM”

A „Viam meam persecutus sum” című, gróf Batthyány Lajos felségárulási perét feldolgozó értekezésemben a per során keletkezett iratokból – így főként tanúvallomásokból, a gróf kihallgatási jegyzőkönyvből, írásos nyilatkozatokból, hivatalos levelekből – levont következtetések feltárásával, analizisével foglalkoztam. A Votum informativum, az elmarasztaló ítélet, valamint a gróf büntetésének enyhítését célzó kegyelmi kérvény bemutatásával a per premeditált, koncepció jellegére, a mártírhálált halt miniszterelnök ellenzéki szerepével megszülető – Pygmalion-effektussal kondicionált – tragédiájára kívántam rámutatni. Okozhat-e meglepetést, ha a kutatásom eredményét összegző következtetés egybecseng a gróf feleségéhez írt búcsúlevelében megfogalmazottakkal: „...a törvény, a király esküje volt vezérfonalam, és sem jobbról, sem balról nem hagytam, hogy visszaéljenek velem. Viam meam persecutus sum, ezért ölnek meg engem”.

SEREG PÉTER

jogász
osztatlan, 5. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Koncz Ibolya Katalin
egyetemi docens, ME ÁJK

„VIZSGÁLD A KORT: S MEGÉRTED EMBERÉT; VIZSGÁLD AZ EMBERT: S MEGÉRTED KORÁT!”

A KIRÁLYI CURIA TÖRTÉNETE A REFORMKORTÓL A KIEGYEZÉSIG

A magyar ítélkező hatalom legfelsőbb szintjén elhelyezkedő egykori Királyi Curia több száz éves múltra visszatekintő intézmény volt, amely a hazai jogszolgáltatás fejlődésének legmeghatározóbb központi elemeként átvivő kapocsként volt jelen a magyar történelem viszontagságos évtizedeiben.

A fent meghatározott korszakban működő a Királyi Curiát alkotó kezdetben két, majd három fórumról próbálok minél pontosabb képet adni. A hétszemélyes és királyi tábla az idő folyamán szinte elválaszthatatlan egységgé formálódva hozta létre a Királyi Curiát, amely ezen két tábla által töltődött meg tartalommal. Ezen egységhez társult a váltó-feltörvényszék, amelyet az 1840-ben megalkotott váltótörvény keltett életre, és a rendi korszak utolsó évtizedében adott választ a társadalmi és gazdasági életben bekövetkezett változásokra.

A rendi korszakban való működésének kényszerű befejezését követően tizenkét éves szünet következett be a Királyi Curia történetében. Kossuth Lajos 1849. május 29-i kormányzóelnöki rendeletében megszüntette a történelmi intézmény működését, és helyette a szabadságharc legfelsőbb bírói fórumait hívta életre.

A neoabszolutizmus időszakában a központosítási törekvéseknek megfelelően a legmagasabb bírói fórum a bécsi székhelyű legfelsőbb törvényszék volt. A magyar bírói szervezetrendszerben alatta az öt kerületi főtörvényszék kapott helyet, amelyeknek nevükből következően nem országos, csak kerületi illetékességük volt.

Az idő vasfogai azonban nem kímélték a mesterséges rendszert, és a passzív rezisztenciában megerősödött magyarság 1861-ben visszakapta történelmi intézményét, a Királyi Curiát.

A fent említett kulcselemek nélkül nem beszélhetnénk a Királyi Curiáról, hiszen a hozzá kapcsolódó vékony fonalak összefonódása által kapjuk meg azt a történelmi időket összekötő elszakíthatatlan kötelet, amely mutatja számunkra az utat az igazság elérése felé.

SZABÓ ZSANETT

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Papp László
tanársegéd, DE ÁJK*

ALAPJOGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A BŰNVÁDI PERRENDTARTÁS (1896. ÉVI XXXIII. TC.) ALAPELVEINEK TÜKRÉBEN

Kutatásom során a büntetőeljárásban érvényesülő alapjogvédelem összefüggéseinek feltárására vállalkoztam, amelynek alapját a Bünvádi perrendtartás 1896: XXXIII. tc. adja. Mint minden kódexnek, a bünvádi perrendtartás arculatát és irányvonalát is az alapelvek határozzák meg, amelyek egyfajta értelmezési keretet nyújtanak a tételes rendelkezésekhez, hiszen a kódex valamennyi tételét az alapelvek alapján kell értelmezni és alkalmazni. Elsődleges célom, hogy megvizsgáljam az alkotmányos alapjogok tartalmát, és azt hogy e jogok a Bünvádi perrendtartásban miként jelentek meg. Másodsorban vizsgálni kívánom, hogy az alapjogok a bünvádi alapelveken keresztül hogyan érvényesülhettek, továbbá azok korlátozása esetén a jogalkotó milyen garanciák beépítésére vállalkozott.

A kutatás időbeli keretét a 20. század első harmada adja, hiszen ebben az időszakban alapvető változások zajlottak le a gazdaságban, a jogdogmatikában és az alapjogi felfogásban amelyek kihatással voltak a jogállami büntetőhatalom érvényesítésére. Bár a jelenséget a 20. század első harmadában vizsgálom, azonban a végső következtetéseket olyan absztrakt módon kívánom levonni, amelyek tértől és időtől függetlenül a büntető-eljárás jog alkotmányos működéséhez nyújthat értelmezési segítséget.

A fentiekre tekintettel a kutatás során a bírósági peranyag feldolgozása esetjogi módszer segítségével történt. A Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú Bihar Megyei Levéltárának VII./2.b fondjegyzékébe tartozó, a megjelölt időszakban keletkezett büntetőjogi eseteket elemeztem. Az ítélkezési gyakorlat eredményeiből jogtörténeti és jogösszehasonlító módszerek segítségével vontam le következtetéseket.

Összességében a törvények, a vonatkozó szakirodalom, és a bírósági gyakorlat ismeretere alapozva arra a megállapításra jutottam, hogy bár a jogalkotó célszerűségi okokból a büntető igazságszolgáltatás eredményességéhez fűződő érdeket előtérbe helyezi egyes alapjogok érvényesülésével szemben, azokat mindig megfelelő garanciák beépítésével korlátozza, így az alkotmányos alapjogok sérelméről végeredményben nem beszélhetünk. A törvényi rendelkezések szépen idomulnak az alapjogok követelményeihez, az alapjogok áthatják a Bünvádi perrendtartás egészét, azok érvényesülésének megfelelő teret enged, és a büntető-eljárásjogi alapelvek segítik ezek megvalósulását.

SZENTGYÖRGYVÁRI TAMÁS

jogász
osztatlan, 9. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Barna Attila
egyetemi docens, SZE DF ÁJK*

*Dr. Farkas Ádám
tanársegéd, SZE DF ÁJK*

AZ IDEGENRENDESZET ÖNÁLLÓ JOGI SZABÁLYOZÁSÁNAK KEZDETEI ÉS CENTRALIZÁCIÓJA HAZÁNKBAN

Dolgozatom egyrészt az első, a külföldieknek a magyar korona országainak területén való lakhatását szabályozó, 1903. évi V. törvénycikk megszületésének előzményeire, a törvény végrehajtási utasításaira, másfelől a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság felállításával változást hozó, 1930. évi XXVIII. törvénycikkre helyezi a fő hangsúlyt. Elsősorban azt a centralizációs folyamatot kívánom bemutatni, amelynek eredményeként a dualizmuskori rendészeti feladatok és hatáskörök markánsan kirajzolódtak, s egészen az 1940-es évekig meghatározták a Magyar Királyság – mai szóval élve – idegenrendészeti tevékenységét. A külföldiekkel kapcsolatos dualizmus kori liberális felfogást a két világháború között a szigorítás és az erőteljes központosítás váltotta fel. Az 1920-as évektől vetődött fel az igény, hogy a külföldiek ellenőrzésének állami feladatnak kell lennie. Ezért a rendészeti hatóságok közvetlen kormányzati irányítás alá kerültek, a Magyar Királyi Belügyminisztérium felügyelte őket. 1925-től a belügyminiszter szerepe folyamatosan erősödött a dolgozatban bemutatott rendészeti feladatok tekintetében. A Külföldieket Ellenőrző Központi Hatóság létrehozása jelentette e folyamat betetőzését. A vizsgált időszakban (1930–1941) a KEOKH és kirendeltségei által megvalósított intézkedések azonban több esetben túllépték a jogszerűség határát, tetézve azt az alapproblémát, hogy a korabeli jogszabályok jelentős része a politikai vezetés idegenellenes álláspontját tükrözte. Az állampolgárság bizonyításának ellehetetlenítése, a tömeges zsidó kiutasítás, a razziák, illetve a deportálások szervezésében való közreműködés is mind ezt támasztják alá.

MUNKAJOGI
TAGOZAT I.

FARKAS FLÓRA

jogász
osztatlan, 9. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Kun Attila
egyetemi docens, KRE ÁJK

Dr. Grad-Gyenge Anikó
egyetemi docens, KRE ÁJK

A VEZETŐ JOGÁLLÁSA

Dolgozatom témája, a vezető jogállása, egy átfogó témabemutatóra utal. Struktúrájában is erre törekedtem és a célom az, hogy egy jól áttekinthető, tudományosan megalapozott képet adjak a hatályos, vezetőkre vonatkozó polgári jogi és munkajogi szabályozásról, annak kettősségéről, az esetleges – még kiküszöbölhetlen – problémákról.

Amellett, hogy ez egy aktuális jogi probléma, a témaválasztásomban szerepet játszott a személyes érdeklődésem mind a polgári jog, mind a munkajog iránt. Az új Ptk. hatálybalépésével a polgári jog struktúrája megváltozott. A Gt. ezáltal a vezetőkre vonatkozó szabályozás is bekerült a törvénykönyvbe, amely igen nagy hatást gyakorolt a vezetők jogállására, a jogviszonyuk keletkezésére, annak milyenségére, a kárfelelősség kérdéskörére, az előreláthatóság szerepére, valamint a jogviszony megszüntetésére, megszűnésére a munkajogi szabályok alkalmazásának szempontjából is. Az általam vázolt problémák lényegi feltárására törekedtem, és azokra megoldási javaslatokat is igyekeztem tenni.

A két szabályozás által indukált főbb csomópontokon keresztül vizsgálom és mutatom be a szabályozás kettősségét, beleértve a hasonlóságokat, különbözőségeket, mindezt olykor jogesetekkel is szemlétesebbé téve. Nagy hangsúlyt fektettem a polgárjogászok és munkajogászok véleményeinek összehasonlítására, azok részletes vizsgálatára. Elsősorban gyakorló jogászok, a mindennapi életben előforduló lehetséges kérdéseit tettem fel, és törekedtem azok tudományos igényű megválaszolására.

A felhasznált szakirodalom relációjában, leginkább a kritikai forráselemzés módszerét alkalmaztam. Kutatásom során vizsgáltam még:

- az összeférhetlenségi szabályokat,
- a polgári jog által megfogalmazott kártérítési szabályokat,
- a károk típusát
- az előreláthatóság szerepét a kárfelelősség mértékének polgári jogi és munkajogi szempontjából.

Mindezekre a részletszabályok tisztázása, illetve a tudományos források elemzése miatt volt szükség.

Zárszóként a jövőben jelentkező problémák megoldása végett javaslom egy egységes szabályozás kialakítását.

HARSÁNYI CSILLA

munkaügyi és társadalombiztosítási
BA, 5. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Jakab Nóra
adjunktus, ME ÁJK

A FELMONDÁS ÉS FELMENTÉS SZABÁLYAI A MAGYAR MUNKAJOGBAN

Az elmúlt két évtizedben számos jogszabály született, amelyek újításokat hoztak a munkajog és a közszolgálat területén egyaránt. Ami igazán szembetűnő, hogy a jogalkotó a 2012. évi Mt. és ugyanezen évben hatályba lépett Kttv. megalkotásával új alapokra helyezte mind a munkaviszony, mind a kormányzati szolgálati jogviszony megszüntetésének rendszerét. A felmondásra vonatkozó rendelkezések tekintetében számos lényegi változás történt, ugyanakkor a felmentés szabályozási koncepcióját is jelentősen átalakította a jogalkotó.

A 2012-es esztendő azonban más szempontból is fordulópontként értékelhetjük, ugyanis ekkor történt meg a közszolgálat leválasztása a munkajogról, így elengedhetetlen a dogmatikai alapok ismertetése ahhoz, hogy a téma kapcsán rendszerben tudjuk elhelyezni az Mt.-ben szabályozott munkaviszonyt és a közszolgálatból ismert kormányzati szolgálati jogviszonyt. Ugyanakkor fontos megemlíteni, hogy a munkajog és a közszolgálat elhatárolása több ponton is problematikus, hiszen e két terület folyamatos interakcióban van egymással.

Álláspontom szerint a munkáltatói felmondás megfeleltethető a közszolgálatban szabályozott felmentésnek. Ebből kiindulva levezethető, hogy a két jogintézmény sem jellege, sem szabályozási koncepciója alapján nem mutat nagyfokú eltérést, így lehetőség nyílik arra, hogy párhuzamot vonjak közöttük, rámutatva a hasonlóságokra, egyben feltárva a lényegesebb különbségeket is. Vizsgálatom fő célkitűzése ugyanis e két jogviszony szabályozási struktúrájának összehasonlításán alapszik, ennek értelmében tulajdonképpen „duális” elemzést fogok végezni, hiszen először a régi és új jogszabályokat kell górcső alá vennem, majd csak ezután lehetséges a felmondásra és felmentésre vonatkozó rendelkezések összevetése.

Nagyon fontosnak tartom továbbá, hogy kifejtsem a felmondás, illetve a felmentés indoklása kapcsán felmerülő kérdéseket, ezen belül is a felmondásra okot adó esetköröket, valamint a felmentés szubjektív és objektív indokait egyaránt.

Ezenfelül példaként az egyes jogszabályhelyekhez kapcsolódó konkrét jogeseteket is felvázolok, ezáltal ugyanis képet kaphatunk a hazai bírói joggyakorlat alakulásáról.

Végül, de nem utolsósorban felvetem a két jogterület egységesítésének lehetőségét is.

KISS BETTINA

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kun Attila
egyetemi docens, KRE ÁJK*

AZ ÉSSZERŰ ALKALMAZKODÁS KÖVETELMÉNYE – A MAGYAR JOGBA VALÓ ÁTÜLTETÉS DILEMMÁI

Hazánkban először az új munka törvénykönyvében (2012. évi I. tv.) jelent meg – a nemzetközi jogban egyébként többé-kevésbé kimunkált – ésszerű alkalmazkodás (reasonable accommodation) fogalma, pótolva az addigi jogharmonizációs mulasztást. Hiába keressük azonban a fogalmi keret tartalommal való megtöltését, mögöttes intézményi és pénzügyi háttérét akár a joganyagban, akár a joggyakorlatban, nem találunk egyértelmű támpontot. Mindezen hiányosságok ellenére véleményünk szerint rendkívül sürgető kérdéssről van szó, hiszen sok esetben a fogyatékkal élő munkavállaló éppen a munkáltatói ésszerű alkalmazkodás teljesítésének hiánya miatt szorul ki a munkaerőpiacról még akkor is, ha megfelelő végzettsége van és képes lenne ellátni az adott munkakört.

Ezen okok által vezérelve tárja fel a tanulmány az ésszerű alkalmazkodás elvének történeti, jogtörténeti fejlődését és a magyar jogrendszerbe kerülésének folyamatát, s ennek dilemmáit. A dolgozat struktúrája alapvetően a főbb csomópontokra koncentrál a nemzetközi jog fejlődésében, ám megjelenik benne az EU-jog elemzése, a kapcsolódó esetjog feldolgozása, illetve a magyar jog mindennek tükrében való vizsgálata is.

Ezek alapján próbál a tanulmány rávilágítani a további teendőkre, s felhívni a figyelmet a halasztást nem tűrő problémákra, hiányosságokra.

Továbbá a záró fejezetekben a lehetséges megoldásokra tesz javaslatokat, amelyek elősegíthetik az ésszerű alkalmazkodás követelményének meghonosítását és érvényre juttatását hazánkban. Végül az összegzésben megpróbáljuk megválaszolni a bevezetésben feltett kérdéseinket.

Mi az ésszerűség határa és mércéje? Talán, ami az adott helyzetben még elvárható, racionális vagy amit a fogyatékkal élő személy szükséglete megkíván? Ki jogosult és hogyan dönthet arról, hogy az adott alkalmazkodás még ésszerű vagy már aránytalanul nagy terhet ró a munkáltatóra? Az alkalmazkodás anyagi terheit kinek kell állnia? Kik tartoznak egyáltalán az ésszerű alkalmazkodás alanyi körébe? Mit jelent a fogyatékoság?

A probléma az, hogy az összes kérdés csak közvetve, illetve kontúrjaiban válaszolható meg. Levezethetjük nemzetközi normákból, uniós bírósági döntésekből, olykor egy-egy magyar szabályozás nyújthat segítséget, de egyik esetben sem egyértelmű és kielégítő a válasz.

Összességében megállapíthatjuk, hogy eddig csak tartalmi, és nem érdemi jogharmonizáció történt. További feladatok várnak mind a jogalkotóra, mind a bíróságokra.

KRAJECZ LAURA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kártyás Gábor
adjunktus, PPKE JÁK*

A MUNKÁLTATÓ NEM VAGYONI KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉGE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A HOZZÁTARTOZÓI IGÉNYEKRE

*„Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelke azonban kárt szenved?”
(Mk 8,36)*

Dolgozatomban a nem vagyoni kártérítés bírói gyakorlatát összegezve, illetve elemezve kísérletet teszek arra, hogy bemutassam a sérelemdíj várható hatását a munkáltató kártérítési felelősségére. Mindvégig nagy hangsúlyt fektettem arra, hogy a mintegy két évtized bírói gyakorlatának iránymutató rendelkezéseit rendszerbe foglaljam és értékeljem. Erre mindenekelőtt azért volt szükség, mert az új Ptk. által bevezetett sérelemdíj intézményét a munkáltató kártérítési felelőssége körében is alkalmazni kell.

A személyhez fűződő jogok sérelmének helyrehozhatatlanságát, pénzbeli egyenértékének hiányát a hozzátartozói igények bemutatásával kívántam szemléltetni, mely bizonyítékaul szolgál a bírói mérlegelés pótolhatatlanságára. A jogsértő magatartás és a hátrány közötti oksági kapcsolat megvalósulásának feltétele, hogy a hozzátartozót közvetett módon érintő negatív hatásokat valamilyen formában igazolni kell. A bíróságok e körben azt vizsgálják, hogy a nem vagyoni kártérítés iránti igényt megalapozó káresemény milyen változásokat idézett elő a család funkcióinak alakulásában.

A bírói gyakorlatban hosszú idő óta fennálló elvként jelenik meg az, hogy a nem vagyoni kártérítés iránti igényt a gyász, a fájdalom önmagában nem alapozza meg. A sérelemdíj Ptk.-ban lefektetett feltételrendszerét elemezve álláspontom szerint megdőlhet ez az „év-százados” elv. Ugyanis ha fennáll az okozati összefüggés a munkavállaló egészségkárosodása és a munkáltató magatartása között, a bíróságok kvázi automatikusan fogják a sérelemdíj iránti igény jogszerűségét megállapítani. Kérdésként merülhet fel, hogy a sérelemdíj feltételrendszere milyen mértékben fogja növelni a sérelemdíj iránti igények számát.

Álláspontom szerint a sérelemdíj központi elemével, a jogellenes magatartás vizsgálatával nem egyeztethető össze a korábban uralkodó bírói gyakorlat, amely a bekövetkezett kárra és hátrányos jogkövetkezményekre koncentrált. Ennek tükrében a hozzátartozó elvesztése miatt keletkezett sérelemdíj megtérítése iránti igények jogszerűségének elbírálása során kiindulópontnak azt kell tekinteni, hogy a megállapított személyiségi jogsértés egyszerre két személyt érint.

LUKÁCS ADRIENN

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Hajdú József
egyetemi tanár, SZTE ÁJTK*

A MUNKAVÁLLALÓK MAGÁNSZFÉRÁJÁNAK VÉDELME A TÁVMUNKA SORÁN

A kutatás tárgya a távmunka és az adatvédelem együttes vizsgálata, amely különösen fontos terület, azonban hazánkban még szinte teljesen kidolgozatlan. Mind a távmunka, mind az adatvédelem szerepe fokozatosan felértékelődik a modern társadalmakban. A hagyományos munkajogviszonyok során felmerülő munkáltatói ellenőrzések már jogilag szabályozottak: a dolgozatban azt vizsgáltam, hogy ez a már létező szabályozás hatékonyan alkalmazható-e a távmunka során felmerülő munkáltatói ellenőrzésekre is.

Kutatásom célkitűzése annak vizsgálata, hogy a hagyományos munkajogviszony során alkalmazott munkáltatói ellenőrzésekhez képest mik azok a távmunka során felmerülő eltérő helyzetek, jellegzetességek, amelyek felvetik a munkavállalók magánszférához és személyes adatok védelméhez való jogának a fokozott biztosítását. Így a kiindulópontot a távmunka elhatárolása jelentette a hagyományos munkajogviszonytól. Kutatásom alapját a jogdogmatikai kérdések áttekintése és a tételes jog vizsgálata képezte, valamint kitekintést tettem a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság gyakorlatára is.

Dolgozatomban elsőként a távmunkát mutatom be, ezt követően ismertetem a munkáltatói ellenőrzés során felmerülő alapvető jogi problémát: a munkáltató jogos gazdasági érdekének és a munkavállaló alapvető személyiségi jogainak kollízióját. Röviden áttekintem az adatvédelemre vonatkozó nemzetközi és hazai dokumentumokat, bemutattam a munkáltatói ellenőrzésekre már kidolgozott szabályozást. Ezt követően ismertetem a távmunka során felmerülő ellenőrzéseket, azok különleges jellemzőit.

Kutatásom eredményeképp arra jutottam, hogy a távmunka eltérő jellegzetességei nem olyan mértékűek, hogy szükségessé tegyék a speciális, törvényi szintű szabályozást, mivel a már létező szabályozás megfelelő védelmet biztosít a távmunka esetében is. Ennek ellenére kiemelt jelentősége van a távmunka és adatvédelem együttes, ha nem is törvényi szinten történő szabályozásának, amely norma által érvényre juthatnak a távmunka speciális adatvédelmi vonatkozásai is. A dolgozat befejező része ezeket a de lege ferenda javaslatokat tartalmazza.

A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program” című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

NYERGES ÉVA

jogász
osztatlan, 9. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Ferencz Jácint Szilárd
tanársegéd, SZE DF ÁJK*

A MUNKÁLTATÓ KÁRFELELŐSSÉGE AZ ÚJ PTK. TÜKRÉBEN

Életünk szinte minden területét áthatja a jog, a munkajog pedig olyan jogterület, amelyvel mindenki szükségszerűen találkozik. Általánosságban is elmondható, hogy a jogviták jelentős része anyagi természetű, s nincs ez másként a munka világában sem. A munkajogi kárfelelősség szabályozásának ismerete és megértése emiatt nemcsak a jogalkalmazók számára jelent követelményt, de a mindennapi életben munkáltatóként vagy munkavállalóként részt vevők számára is fontos.

A közelmúltban történt jogszabályváltozások a munkajog felelősségi rendszerét koncepcionálisan megváltoztatták. A módosítások mögött a korábbiaktól eltérő jogpolitikai indokok húzódnak meg, s a szabályozással elérni kívánt célokra tekintettel több új jogintézményt is bevezetett a jogalkotó. Az új kárfelelősségi rendszer vizsgálata során több megállapítás is tehető:

Egyrészt – noha a felelősségi szabályok még mindig a felek közti egyensúly-eltolódást törekednek kiegyenlíteni – az új szabályozás a munkáltatói érdekeket sokkal inkább figyelembe veszi.

Másrészt érdemes figyelni arra a tényre, hogy a bírói mérlegelés szerepe felértékelődik: a korábbi szabályokhoz képest több ponton távol a szubjektív bírói értékelés szerepe, s a gyakorlatra vár az újonnan bevezetett fogalmak értelmezése is.

Nagy szerep hárul tehát a jogalkalmazásra e téren, mivel a konkrét esetek megítélése során a szubjektív tényezők feltárását és a helyes jogértelmezést egyaránt a jogalkalmazótól várja el a jogkereső közönség. Megfelelő jogértelmezés mellett azonban az új felelősségi rendszer képes lehet megteremteni a kiegyensúlyozottabb jogalkalmazás alapjait.

Dolgozatomban a munkáltatóra vonatkozó kárfelelősségi szabályokat vizsgálom, tekintettel annak új Ptk.-hoz való viszonyára. A napjainkban átalakuló magánjogi és munkajogi rendelkezések értelmezése és bemutatása mellett igyekeztem a jogirodalomban aktuálisan publikált, esetenként eltérő véleményeket is bemutatni, főként a novumot jelentő jogintézmények kapcsán.

PAPP ILDIKÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Zaccaria Márton Leó
tanársegéd, DE ÁJK*

A CSALÁDTÁMOGATÁSI RENDSZERT BEFOLYÁSOLÓ MUNKAJOGI ÉS SZOCIÁLIS JOGI ESZKÖZÖK

Témaválasztásom indoklását alátámasztja a téma örökös aktualitása. Napjainkban szinte közhelyszerűnek tűnik a tény, mely szerint Európa népessége előregedik. E probléma okozta kihívásokkal természetesen Magyarországnak is szembe kell néznie, hiszen e negatív folyamat komoly gondokat indukált hazánk nyugdíjrendszerét illetően, melyek megoldása még várat magára. Véleményem szerint a probléma megoldásának egyik eszköze lehet a megfelelő családtámogatási rendszer kiépítése, amely elegendő gyermek vállalására ösztönzi az állampolgárokat. Szükségesnek tartom a téma kétféle nézőpontból való megközelítését, amely dolgozatom felépítésén is látható. Vizsgálódásom központjában elsősorban így azok a munkajogi eszközök, garanciák állnak, amelyek kizárólag nőket, e csoporton belül is kismamákat érintenek. Ám ahhoz, hogy megértsük, miért fontos ez a speciális védelem, szükségesnek láttam a nők és kismamák munkaerő-piaci helyzetének feltárását. Mivel azonban a gyermekvállalás nemcsak örömmel, hanem rengeteg kiadással jár, gőrcső alá vettem hazánk családtámogatási juttatásait, így kiderült melyek azok az eszközök, amelyek ösztönzőleg hatnak a gyermekvállalási kedvre, illetve amelyek nem tudnak megfelelni a hazánkat is érintő 21. századi szociális és társadalmi kihívásainak.

RÁCZ ILDIKÓ

jogász
osztatlan, 7. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kun Attila
egyetemi docens, KRE ÁJK*

A KÖZÖSSÉGI MÉDIA HASZNÁLATÁNAK ÁRNYOLDALAI A MUNKAVISZONYBAN

Az elmúlt években egyre gyakoribbá váló internet-, illetve közösségi médiafelület („social networks, social media) használatával a munkaviszony és a magánélet közötti szféra közeledése és azok elválaszthatatlansága figyelhető meg. A munkaidőben és munkaidőn kívül a közösségi oldalak használatával számos – egyelőre – megválaszolatlan kérdés merül fel a munkajogi gyakorlatban. Ezek a kérdések kapcsolatban állnak többek között a munkavállaló törvényben rögzített kötelezettségeivel (mint például az általános elvárhatóság, a gondos munkavégzési kötelezettség, a munkáltató jogos gazdasági érdekének a védelme vagy a munkára képes állapot), véleménynyilvánítási szabadságával és a munkaviszony munkáltató általi megszüntetésével. Például sérti-e a munkáltató jogos gazdasági érdekét, ha a munkavállaló valamelyik közösségi oldalon panaszkomodik munkakörülményeiről, vagy a munkáltatót „rossz” színben tünteti fel? Alapot adhat-e a munkáltatói felmondásra a munkavállaló által közzétett fénykép, amelyen pozíciójával összeegyeztethetetlen módon viselkedik, öltözködik?

Először ezekkel a kérdéskörökkel összefüggésben vizsgáltam a rendelkezésre álló magyar munkajogi szabályozást és jogirodalmat. Majd a témakör kutatása során külföldi munkáltatóknál hatályban lévő konkrét szabályzatokat („Social Media Guidelines”) elemeztem összehasonlító jelleggel. Ezekben az irányelvekben a munkáltató rögzíti elvárásait a munkavállalók közösségi oldalakon folytatott jelenlétével kapcsolatban. Dolgozatom elsődleges forráson nyugvó kutatási részét tíz multinacionális vállalat szabályzatának elemzése képi. Emellett számottevő tárgyi külföldi joganyag, illetve jogesetek, folyóiratcikkek, konferencián elhangzott anyagok elemzését végeztem el. A feldolgozott szabályzatokból levont következtetéseket alapul véve a hasznos és a kétséges, pontatlan megfogalmazásokat értékeltem. Ezzel is támpontot nyújtva a magyar munkáltatóknak a saját „Social Media Guidelines”-uk (szabályzatuk) kialakításában.

A kiforratlan bírói gyakorlat és jogszabályi rendelkezések hiányában alapvetően a munkáltatókra hárul e kérdésekben a válaszok kereteinek megfogalmazása. Véleményem szerint korszerű belső szabályzat kialakítása rendkívül időszerű és aktuális feladata a magyar munkáltatóknak, ezzel rendezve a szabályozatlan űrt a felvetett kérdésekben.

SEPSI BRIGITTA

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Ember Alex Frigyes
adjunktus, SZTE ÁJTK*

AZ ÁLLÁSKERESŐK SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGAINAK MUNKAJOGI VÉDELME A FELVÉTELI ELJÁRÁSBAN

A dolgozatom célja az volt, hogy az álláskereső személyhez fűződő jogainak munkajogi védelmét a munkaerő-felvételi eljárásban annak történeti kialakulásától egészen a munkajogi-felvételi eljárás lezárásáig bemutassam.

Gondolatmenetem kiindulópontja az Európai Unió és a nemzetközi dokumentumok általi szabályozás volt, és a témát folyamatosan szűkítve haladtam a hazai munkajogi szabályozás irányába, azon belül pedig a specifikus, kifejezetten a munkaerő-felvételi eljárásra vonatkozó rendelkezésekig úgy, hogy végig szem előtt tartottam annak adatvédelmi jelentőségét.

A témával kapcsolatos következtetésem többek között az, hogy a megfelelő munkavállaló kiválasztására és a kiválasztási módszerek fejlesztésére egyre nagyobb hangsúlyt és több pénzt fektetnek. A folyamatos technológiai újítások ezen a téren – amelyek egyre jobban behatolnak az egyén magánszférájába – rendszeresen generálják az újabb és újabb, az álláskereső védelmét szolgáló jogszabályokat. Ezek azonban nem mindig adnak választ az adott problémára, csak iránymutatásul szolgálnak.

A problémát az is okozza, hogy az álláskereső kiszolgáltatottsága, munkaerő-piaci helyzete miatt a munkára való megfelelési kényszere ahhoz vezet, hogy néha hiába a jogszabályi védelem, a munkáltató megteheti, hogy szemet huny az adatvédelmi szabályok felett.

A megoldást a munkajogi szabályozás egzaktabbá tételében, a munkaviszony létesítése szempontjából lényeges fogalmak pontos meghatározásában és a jogi garanciák rögzítésében látom. Rengeteg nyitott kérdés van még ebben a témakörben, amikkel még majd csak a kor és a technika előrehaladtával szembesülünk, ezért fontos a munkajogban a felvételi eljárásra vonatkozóan olyan „alapkövek” lefektetése, ami a tudomány mindenkori állásakor igaz lesz.

SZEKERES BERNADETT

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Jakab Nóra
adjunktus, ME ÁJK*

A MUNKAVÉGZŐK DOGMATIKÁJA: MUNKAVÁLLALÓ, ÖNFOGLALKOZTATÓ, ATIPIKUS MUNKAVÁLLALÓ, MUNKAVÁLLALÓHOZ HASONLÓ JOGÁLLÁSÚ SZEMÉLY

A társadalmak alapja a munka, a munkavégzés. Az emberiség munkát végző személyekből áll, legyen szó bármilyen földrészről, országról. Sokáig nem volt különbség fogalmi szempontból munkavégző és munkavégző között, azonban mára megváltoztak a körülmények, mások a „játékszabályok” a munkaerőpiacon. A felgyorsult élet az elmúlt évtizedekben korábban nem ismert munkavégzési konstrukciókat állított fel, amelyeknek eredménye az, hogy a már begyökerezett, szilárd, hagyományos munkavállalói státus vesztett vonzerejéből, és mellé új formák képződtek. Ezek az új formák jórészt még nem tisztázódtak le, az országok és az Európai Unió is keresi az elhatárolási ismérveket, a fogalmak megdönthetetlen elemeit. Dolgozatomban egy íven haladok, amelynek kezdőpontja a hagyományos munkaviszony munkavállalója, állomásai az önfoglalkoztatók, az atipikus munkavállalók, végpontja pedig a munkavállalóhoz hasonló jogállású személyek problematikája. Emellett törekedtem a lehető legtöbb szempontból megvilágítani az egyes jelenségeket, különösen a szürke zóna megjelenését külföldön, leginkább a német jogrendszerben. Legfőbb célom az volt, hogy a több oldalról megvilágított problémákat egy keretbe foglaljam, ezzel egy átfogó képet adva a jelenség dogmatikai oldaláról.

SZENDRŐI ANNA

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Nádas György
egyetemi docens, DE ÁJK*

A MUNKAVÁLLALÓ SZEMÉLYHEZ FÜZŐDŐ JOGAI ÉS AZOK KORLÁTOZHATÓSÁGA

Témaválasztásom indoka elsősorban a személyhez fűződő jogok védelmének örök aktualitásában rejlik. Az emberi személyiség a modern jogrendszerek alapvető értéke, a jogi szabályozások elsődleges célja az eszmei értelemben vett egyre gazdagabb emberi személyiség önmegvalósítása. A személyhez fűződő jogok védelme nem képzelhető el csupán a polgári jog klasszikus védelmi rendszerének keretén belül: a személyiségvédelmet minden egyes jogágban – így a munkajogban is – meg kell valósítani.

Jogalappal merülhet fel bennünk a kérdés, hogy a munkaviszony erősen hierarchizált jellegéből fakadóan hogyan értelmezhetők, s milyen mértékben érvényesülhetnek a személyhez fűződő jogok. Anélkül, hogy a személyiségi jogok katalógusát a teljesség igényével végiglapoztam volna, dolgozatomban a munkajog világában kiemelt jelentőségű személyhez fűződő jogok bemutatására törekedtem, bírósági esetjogon keresztül mutattam be érvényesülésük mikéntjét. Ezenfelül a munkáltatót a munkaviszony természetéből eredően megillető jogok és a munkavállaló személyhez fűződő jogainak ütközése alapján arra kerestem a választ, hogy hol húzódik e jogok érvényesülésének határa.

Vizsgálódásom legfontosabb célja az volt, hogy feltérképezzem azon modern kori kihívásokat, amelyekkel a 21. század munkavállalóinak szembe kell nézniük. Ellenőrizheti-e a munkáltató a munkavállalók elektronikus postafiókját? Megfigyelheti-e őket munkahelyi kamerák alkalmazása útján? Ezen kérdésekre a választ elsősorban a bírói joggyakorlat áttekintése útján próbáltam megadni, majd nemzetközi kitekintés segítségével a magyar joggyakorlat európai tendenciákkal történő összehasonlítását kíséreltem meg. Az egyes jogok elemzését követően összegeztem, hogy a vizsgált jogesetek alapján mennyire valósítja meg a magyar szabályozás a munkajogi személyiségvédelem aktív és passzív oldalát.

Alaptézisem – mely szerint a személyhez fűződő jogoknak a munkajog világában is kiemelt szerepük van – megerősítést nyert. Ennek ellenére be kellett látnom azt, hogy a személyiségi jogok szabályozásának teljességére való törekvés illúzió. A személyiségi jog megsértésének esetei ugyanis legalább olyan egyedi és sokszínűek, mint az ember maga. A törvények kijelölhetik a szabályozás kereteit, azonban az egyes jogok tartalmának kitöltése a bírói jogértelmező és jogfejlesztő tevékenységre hárul.

MUNKAJOGI TAGOZAT II.

ILA-HORVÁTH ESZTER

jogász
osztatlan, 11. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Hungler Sára
megbízott előadó, ELTE ÁJK*

A SZTRÁJKHOZ VALÓ JOG SZABÁLYOZÁSÁNAK EURÓPAI FORMÁI A TRANSZNACIONÁLIS KIHÍVÁSOK TÜKRÉBEN

Nemzetközi szinten a globalizáció, uniós szinten a belső piac kialakítása hozott kihívásokat magával a kollektív munkaügyi kapcsolatok hagyományos rendszerébe. A globalizált világban a munkavállalói jogok hatékony védelme a munkavállalók nemzetközi szintű összefogásán és szolidaritásán alapulhat, aminek egyik megnyilvánulása lehet a transznacionális kollektív fellépés.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés azonban explicit kivonja a közösségi kompetenciák köréből az egyesülési és sztrájkhoz való jogot. Így a kollektív fellépések joga továbbra is tagállami hatáskörben maradt. A kompetencia hiánya két dilemmát vet fel.

Az egyik, hogy az alapszabadságok és a sztrájkhoz való jog ütközése esetén melyik élvez prioritást? A Viking és Laval ügyek ezt a kérdést feszegetik. Végeredményben azonban úgy tűnik, hogy a közösségi jog a közös piac és az alapszabadságok védelmét részesíti előnyben.

A másik dilemma, hogy hogyan alakul az uniós szintű transznacionális sztrájkok szabályozása uniós kompetencia hiányában, tagállami szinten. Ezért összehasonlítottam három gazdaságilag meghatározó tagállam sztrájkjogi modelljét, és arra jutottam, hogy a sztrájkjogi szabályok lényegesen eltérnek, különböző hagyományokra és koncepciókra épülnek, így más korlátozások érvényesülnek a sztrájkhoz való jog gyakorlása tekintetében. Eltérések találhatók például a jogosultak köre, a békekötelem, az eljárási szabályok és a szolidaritási sztrájkok kapcsán. Ez akadályozza a transznacionális kollektív fellépések egységes megítélését, és hátráltatja hatékony kibontakozásukat.

A munkavállalói oldal transznacionális fellépéseivel szembeni akadályok miatt, az uniós szintjén a szociális partnerek közötti viszony nem kiegyensúlyozott. Kiutat a szempontváltás jelenthet; a válság miatt a szociális jogok szerepét át kellene értelmezni; funkciójukat a deregulációs gazdaságpolitika korlátozása helyett a gazdasági stabilitás helyreállításában lehetne megjeleníteni. Ez elvezethetne az európai szociális kompetencia és a szociális párbeszéd kollektív fellépésekre való kiterjesztéséhez.

KOZÁK ENIKŐ

munkaügyi és társadalombiztosítási
BA, 5. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Rác Zoltán
egyetemi docens, ME ÁJK*

A MUNKANÉLKÜLISÉG KEZELÉSE EURÓPÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON

A munkanélküliség, az alacsony foglalkoztatottság sajnos minden államban probléma. Európában az Európai Unió szerződéses rendszere és irányelvei segítik a tagállamok foglalkoztatás- és szociálpolitikáját, amit az országok saját hatáskörben alakíthatnak. A foglalkoztatáspolitikai feladata, hogy nyomon kövesse a munkanélküliségi ráta alakulását, megakadályozza a munkanélküliség növekedését, felmérje a munkaerő-piaci igényeket és azokhoz alkalmazkodjon.

Fontosnak tartom bemutatni az Európai Unió keretein belül született jogi aktusokat, amelyek jelentősen kihatottak mind a közösségi szintű foglalkoztatáspolitikai kialakulására, mind a tagállami szintű szabályozásra. Dolgozatomban első felében az EU foglalkoztatáspolitikájának történeti fejlődését, legfontosabb dokumentumait, intézkedéseit veszem sorra. E fonal mentén a Magyarországon megvalósuló EU-s kohéziós politikát ismertetem.

Magyarországon a rendszerváltást követően – a korábbi munkaerő-piaci egyensúly felborulásával – a jogalkotó felismerte azt, hogy törvényi keretek között kell szabályozni mind a munkanélküliség kezelését, mind pedig a munkanélküli támogatásokat, ez az 1991. évi IV. törvényben valósult meg. Ez a ma is hatályos törvény az alapja az ellátásoknak, lefekteti a foglalkoztatáspolitikát működtető szervezeti rendszert és megszabja, hogy honnan, milyen alaptól történik a finanszírozás. Ez alapján ismertetem a törvényt, a szakigazgatási rendszert, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alapot.

Bemutatom a törvény által szabályozott, általam legfontosabbnak tartott, Magyarországon domináló aktív eszközöket, a felnőttképzést, a munkahelyteremtő beruházásokat, a bértámogatást és a közfoglalkoztatást. Továbbá a foglalkoztatást elősegítő rendszerben azokat az intézkedéseket, amelyekkel a munkaerőpiacról kívül kirekedteket, illetve hátrányos helyzetűeket – mint például a megváltozott munkaképességű személyek – próbálják segíteni az Alaptörvényben biztosított joguk gyakorlásához.

A munkanélküliség napjaink egyik legégetőbb társadalmi problémája. Az Európai Unió foglalkoztatáspolitikája óriási utat tett meg ezen társadalmi jelenség megoldása területén. Magyarország a rendszerváltást követően szabályozta először a foglalkoztatáspolitikát, annak anyagi jogi és eljárásjogi kérdéseit. Az uniós csatlakozást követően előtérbe kerültek az aktív munkaerő-piaci eszközök, a kormányváltást után pedig a közfoglalkoztatás.

KÖMÜVES BARBARA

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Nádas György
egyetemi docens, DE ÁJK

AZ ÉRDEKVITÁK JELLEMZŐI, VALAMINT AZOK ALTERNATÍV MEGOLDÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A MAGYAR MUNKAJOG RENDSZERÉBEN

Dolgozatom témája a kollektív munkajog alanyai köré épül fel, azon belül a köztük kialakulható érdekviták megelőzése, azok megoldása állt a kutatásom középpontjában. Munkámban elsősorban arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a kollektív munkajog szereplői között mennyire lehet hatékony az érdekegyeztetés a mai magyar munkajog rendszerében, illetve milyen előnyöket biztosít számukra az alternatív vitafeloldási rendszerek választása a kialakult érdekviták esetében.

A dolgozatban különös hangsúlyt kap az érdekviták elemzése, amely kiterjed az abban résztvevő felektől kezdve a vita tárgyán át a felek számára kedvező megoldási javaslatokig. A munkaügyi viták vizsgálatának középpontjában az a kérdés állt, hogy érdekviták esetén a törvény adta lehetőségek hatékonyan biztosítják-e a vitában álló felek számára a gyors és békés megegyezés lehetőségét.

Számos hazai, valamint nemzetközi szakirodalmat, cikket, tanulmányt, összehasonlító elemzést feldolgozva egyrészt arra a következtetésre jutottam, a hazai szakirodalom nem ad átfogó képet a munkaügyi viták szabályozása kapcsán, véleményem szerint sok esetben csupán a törvény értelmezésével találkozhat az olvasó. Másrészt, annak ellenére, hogy a Munka törvénykönyve rendelkezik alternatív vitamegoldási lehetőségekről, a szabályozás a munkaügyi viták megoldását nem támogatja, mivel a törvény alkalmazása során számos eljárási akadály, kérdés merülhet fel. A törvény nem számol továbbá azzal, hogy a szociális partnerek egy része nem rendelkezik megfelelő vitakezelő fórummal, így számukra marad a bírói eljárás. Ezen hiányosságokat figyelembe véve a dolgozatban javaslatokat tettem a törvényi szabályozás hiányosságainak kiküszöbölésére.

Bízom abban, hogy aki górcső alá veszi az Mt. szabályozását, illetve a dolgozat megállapításait, hasonló végeredményre jut a téma kapcsán.

KÖVESDI ZSUZSANNA

jogász
osztatlan, 5. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Kun Attila
egyetemi docens, KRE ÁJK

SZAKSZERVEZETI ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS SÚLYA A KOLLEKTÍV SZERZŐDÉSEK KÖTÉSE SORÁN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MUNKAVÁLLALÓI JOGOKRA

Jelen tanulmány célja, hogy egy konkrét vállalati példán keresztül bemutassa a kollektív alku, azon belül is a kollektív szerződés jelentőségét, a jelenleg hatályos 2012. évi I. tv. (továbbiakban: Mt.) nyújtotta azon lehetőségek érvényesülését, amelyek a kollektív szerződés kötéseire jogosult érdekképviselők rendelkezésére áll. Továbbá a dolgozat arra a kérdésre is próbál választ adni, hogy a jelenlegi törvény adta lehetőségek, illetve az ún. „puha” eszközök (nem jogi eszközök) a szakszervezetek számára milyen mértékben segítik a munkavállalói érdekek előmozdítását. Megvizsgálja annak lehetőségét, hogy a szociális párbeszéd ágazati jellegének hangsúlyozása miként lehet hatással a szakszervezetek érdekérvényesítő funkciójának erősítésére.

A dolgozat első részében szemléltetni kívánom, hogy mik azok a jogszabályi változások, amelyek a szakszervezetek érdekérvényesítő tevékenységére hatással voltak, mely jogok azok, amelyek eltűntek, vagy éppenséggel a korábbi szabályozáshoz képest háttérbe szorultak. Ehhez kapcsolódóan részletesen kifejtem, hogy a törvényi szabályok mellett milyen lehetőségei vannak a szakszervezeteknek érdekérvényesítő rendeltetésük teljesítésére. Megoldásként, lehetséges alternatívaként részletesebben foglalkozom az ágazati párbeszéd jelentőségével, annak a szakszervezeti érdekérvényesítésre való hatásának bemutatásával. A jogszabályi, illetve egyéb alternatívák bemutatását követően egy, a MÁV kötelékéhez tartozó vasútépítési társaság hatályos – jelenleg átalakulóban lévő – kollektív szerződésén keresztül vizsgálom az itt jelenlévő, szerződéskötési jogosultsággal rendelkező reprezentatív szakszervezetek egyik alapvető funkciójának létét vagy nemlétét, azaz – ahogy a törvény is fogalmaz – a munkavállalók munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeinek előmozdításában és megvédésében játszott szerepét a jelenleg hatályos kollektív szerződés rendelkezéseinek elemzésével.

Összegezve tehát a fent leírtakat, egy átfogó képet kívánok adni a jelenlegi magyarországi érdekérvényesítő rendszerről, illetve ezzel összefüggésben azokat, a már Magyarországon is futó, a fejlődés irányába ható kezdeményezéseket mutatom be, amelyek a jövőben komoly hatással lehetnek a szakszervezetek működésre, a munkaügyi kapcsolatok rendszerére, ezzel együtt a társadalom fejlődésére, a munkavállalók érdekérvényesítő funkciójának erősítésére.

MATITS KORNÉL

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Papp Imre
adjunktus, ELTE ÁJK

A NYUGDÍJRENDSZER 2010–2012-ES ÁTALAKÍTÁSA

Dolgozatom a nyugdíjrendszert a 21. század Magyarországon érő kihívásokkal és az azokra adható válaszlehetőségekkel, megoldási javaslatokkal foglalkozik. A munka a szociális jog szemüvegén keresztül tekint a nyugdíjrendszer kihívásait befolyásoló társadalmi folyamatokra. A dolgozatban mindemellett a 2010–2012-ben végrehajtott nyugdíjalakítás folyamatának jogi elemzésére vállalkozom.

Vizsgálódásomból az látszik, hogy nyugdíjrendszerünk óriási kihívások előtt áll az elkövetkező évtizedekben. Az öngondoskodás elősegítése, és az állampolgároknak a hosszú távú tervezés, előre gondolkodás kultúrájának fejlesztése kulcsfontosságú a nyugdíjrendszer megmentésének szempontjából. Holtzer Péter javaslata alapján megállapítom, hogy célszerű lehet a jövőben elválasztani egymástól az alapnyugdíjat (amely minden járulékfizetőnek járna bizonyos korhatár elérése után) és a kötelező biztosítási alapon járó nyugdíjat, amely az alapnyugdíj kiegészítésére hivatott. A járulékfizetői pénzügyi tudatosság és tervezés szempontjából kiemelkedően fontos lenne az egyéni számlák kialakítása a kötelező biztosításon alapuló nyugdíj rendszerében.

A tartalmi nyugdíjreform lehetséges irányainak vizsgálatán felül fontosnak tartottam a 2010–2012-es átalakítás folyamatának analízisét és jogi elemzését. E reformfolyamat következtében a három pillérré építő magyar nyugdíjrendszer kétpilléressé alakult: a kötelező magánnyugdíj-rendszer felszámolásra került.

Véleményem szerint az Alkotmánybíróság széles gyakorlata mély elméleti alapotként és egyfajta origóként is szolgálhatott a 2010-ben megkezdődött nyugdíj-átalakítás megítéléséhez. Ez a vonatkoztatási rendszer álláspontom szerint átgondoltabb, az alkotmányos szempontokat jobban szem előtt tartó reformfolyamat kialakítására sarkallhatta volna a jogalkotót – különösképpen a tulajdonhoz való alapvető jogra, a döntési szabadság biztosítására, valamint a kellő felkészülési idő alkotmányos követelményére figyelemmel.

PÖDÖR LEA

jogász
osztatlan, 7. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Göndör Éva
egyetemi docens, SZE DF ÁJK

GONDOLATOK A KÖZFoglalkoztatási JOGVISZONY MUNKAJOGI ÖSSZEFÜGGÉSEIRŐL

A munkához való jog szociális jogi aspektusából ered az állam azon feladata, hogy a legmegfelelőbb foglalkoztatáspolitikát alakítsa ki, ezen belül is kiemelkedő az a kötelezettsége, hogy a foglalkoztatást a lehető legmagasabb szinten tartsa. Ezen a ponton merül fel a közfoglalkoztatás szükségessége, amely kérdés 2011-től igencsak aktuális hazánkban, hiszen ekkor építették ki a közfoglalkoztatás új rendszerét. Így a magánszféra és közszféra munkajoga mellett mintegy harmadik pillérként megjelent a „közfoglalkoztatás munkajoga”, vagyis a közfoglalkoztatási jogviszony, amely rendeltetése miatt számos elemében eltér a hagyományosnak nevezett munkaviszonytól.

A dolgozat a közfoglalkoztatás új rendszerének jogi szempontú elemzését, a jogi szabályozás részletes bemutatását tűzte ki céljaként. A jogi szabályozás megkerülhetetlen vetülete annak vizsgálata, hogy vajon mennyiben érvényesül a munka és foglalkozás szabad megválasztásának joga a közfoglalkoztatási jogviszonyban, lévén, hogy foglalkoztatási jogviszonyról van szó. A dolgozat először a tételes munkajogi szabályozás alkotmányjogi vetületére hívja fel a figyelmet, eljutva így a foglalkoztatáspolitikai és a közfoglalkoztatás feladatához. Egy további fejezetben bemutatom a közfoglalkoztatás történeti előzményeit is. A dolgozat lényegi része a közfoglalkoztatási jogviszony elemzését végzi el, kiterjedve ezen atipikus foglalkoztatási forma minden specifikumára.

A jogviszonyról rendelkező számos jogszabály alapos vizsgálata után megállapítható, hogy a szabályozásban némely ponton inkoherencia tapasztalható; ezen anomáliák mindegyikére a dolgozat figyelmet szentel. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának kérdése kapcsán megemlíteném, hogy a nevezett jog mindenképpen korlátozottan juthat érvényre e támogatási elemeket is magába foglaló jogviszonyban; egyrészt a jogviszony atipikus jellege révén, másrészt azért, mert egy foglalkoztatáspolitikai eszközről van szó. Mindezek megalapozzák az állam lehetőségét arra, hogy korlátokat állítson fel a jog szabad érvényesülésével szemben.

A közfoglalkoztatás révén az állam célja és egyben kötelessége is a munkavállalás lehetőségének biztosítása, immáron a „segély helyett munka” megoldásának szellemében, amely révén elősegíti azt, hogy az egyén megteremthesse munkájának, megélhetésének feltételrendszerét.

RÉDL PETRA

jogász
osztatlan, 10. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kártyás Gábor
adjunktus, PPKE JÁK*

A MEGBOLYGATOTT MÉHKAS ESETE TÖBB MÉZ ÉS SZORGOS MÉH REMÉNYÉBEN MÉRLEGEN AZ ÚJ MT. FOGLALKOZTATÁS-POLITIKAI KONCEPCIÓJA

A 2011 decemberében elfogadott új Munka törvénykönyve megszületését óriási közéleti polémiasorozat kísérte, az új jogszabálytervezetet rengeteg oldalról érte kritika, mégis talán a legfontosabb és legtöbbször hangoztatott érv ellene a törvény túlságosan munkáltató-barát jellege lett. A munkajogi paradigmaváltás új irányát kormányzati oldalról a versenyképesség és a rugalmasság gyakran hangoztatott fogalmaival indokolták, abban a reményben, hogy ennek megvalósulása automatikusan új munkahelyeket teremtsen. A kérdés az, hogy vajon önmagában a munkajogi szabályozás alkalmas lehet-e arra, hogy a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldalát befolyásolja, és, ha igen, megéri-e megbolygatni a méhkast, kibillenteni a korábbi egyensúlyából, és kitenni magunkat a dühös méhek éktelen haragjának. Az új Munka törvénykönyve 2012. július 1-jén lépett hatályba, így több mint két év távlatából érdemes lehet megvizsgálni, beváltotta-e a hozzáfűzött kormányzati reményeket, a tervezett ütemben létesültek-e a munkahelyek, tudott-e érdemben bővülni a versenyszféra, és érdemes egy pillantást vetni a munkaerő-piaci tendenciák mögött álló tényleges okokra és következményekre is.

SIMON ESZTER

jogász
MA, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Rác Zoltán
egyetemi docens, ME ÁJK*

A NŐK ÉS GYERMEKES MUNKAVÁLLALÓK ESÉLYE A MUNKAERŐPIACON ÉS AZ ŐKET MEGILLETŐ SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK

Vajon a család rovására kell megfizetni a karrier árát? Napjainkban sokunkat foglalkoztat a „nők és a karrier”, valamint a „család és karrier” kérdésköre. Az arany középut megteremtése, hogy megfelelő arányosság szülessen a szülői teendők és a munka között, sok lemondással jár. Ehhez sorolható az a tényező is, hogy a nők életpályája nem olyan töretlen, mint a férfiaké, sokkal korábban jelentkezik náluk az „Üvegplafon”-szindróma. Sokunk fejében talán meg sem fordul az, hogy a munkavállalás nem szabadít meg az otthoni és háztartási teendők sokaságától, hazaérve kezdődhet a „második műszak”. Dolgozatom célja egyrészt az, hogy bemutassa, milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a munkaerőpiacon a szebbik nem és a családos munkavállalók részére. Másrészt összegyűjti a Munka törvénykönyvének azon rendelkezéseit, amelyek az általánostól eltérő jogokat biztosítanak a nők, a várandósok, a gyermekes és a gyermeket egyedül nevelő munkavállalók számára. Az állásinterjú során felmerülő hátrányos megkülönböztetés esetével is foglalkozom, valamint azzal, hogy a munkáltató végeztesse-e terheségi tesztet az állásra jelentkezővel, ezek milyen jogkövetkezményekkel járhatnak, mely hatósághoz lehet fordulni? Kitérek arra is, hogy hazánk szociális rendszere milyen támogatási formákkal, juttatásokkal segíti e speciális munkavállalói kört. Ezekon kívül számos más kérdésre is választ keresek: A nők valóban választás elé kerülnek? Vannak-e alternatív megoldási lehetőségek? Létezik-e családbarát munkahely? Mit kellene hazánkban megváltoztatni, hogy a nők és a munkáltatók között létrejöjjön az összhang? Dolgozatomban igyekeztem valamennyi felvetődött kérdésre megfelelő választ adni, valamint e témakört minél szélesebb látószögben megvizsgálni.

SZILÁGYI DÁNIEL

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Nádasné Dr. Rab Henriett
adjunktus, DE ÁJK*

A SZTRÁJKJOG VÉDELME A NEMZETKÖZI ÉS UNIÓS JOGBAN – EGYEZMÉNYEK, ESETJOG ÉS EVOLÚCIÓ

Vannak kérdések, amelyek soha nem veszítenek aktualitásukból. Véleményem szerint a sztrájkhoz való jog épp ilyen „örökzöld” téma, hiszen a sztrájk az ókori Egyiptomtól kezdve az ipari forradalom korán át egészen napjainkig a munkavállalók és szervezeteik egyik leghatékonyabb érdekérvényesítési eszköze a munkáltatókkal szemben.

Dolgozatom célja áttekinthetően bemutatni a sztrájkhoz, illetve a sztrájkot is magában foglaló kollektív fellépéshez való jog nemzetállami szint feletti elismerésének, védelmének fejlődéstörténetét, a szociális alapjogokkal foglalkozó első egyezményektől kezdve egészen a legfrissebb fejleményekig.

A struktúrát három párhuzamos narratíva mentén építettem fel, amelyek közül kettő európai, egy pedig globális távlatból törekszik a sztrájkjog evolúciójának bemutatására.

A két európai távlatú fejezet az Európai Unió és az Európa Tanács, a globális perspektívát öltő fejezet pedig az ENSZ sztrájkszabályozásával foglalkozik, nemzetközi egyezményeken, bírói fórumok esetjogán, valamint független szakértői testületek jogértelmező tevékenységén keresztül világítva meg azt. Tekintettel arra, hogy a vizsgált nemzetközi szervezetek nem egymástól izoláltan építették fel szabályanyagaikat, törekedtem a közöttük lévő kölcsönhatásokat is feltárni.

Dolgozatomban különös hangsúlyt fektettem az Európai Bíróság Viking és Laval ügyekben hozott döntéseinek, illetve azok közös konklúzióinak bemutatására, mivel álláspontom szerint ezek képezik napjaink európai sztrájkjogának legégetőbb kérdését. E két döntésében alkotta meg ugyanis a bíróság a kollektív fellépéshez való jog és az Európai Unió belső piaci alapszabadságainak ütközése esetén alkalmazandó feltételrendszert, amely képes hatékony garanciáját biztosítani a munkavállalók kollektív fellépésének, de egyidejűleg – a piaci-gazdasági érdekek előtérbe helyezésével – alkalmas annak ellehetlenítésére is. Ennek kapcsán igyekeztem mindkét lehetséges haladási irányt bemutatni, dolgozatom azonban egy nyitott kérdéssel zárul; a végső döntés ugyanis a jövőre tartozik.

NEMZETKÖZI JOGI TAGOZAT I.

BESENYEI FRUZZSINA TÜNDE

jogász
osztatlan, 5. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Szemesi Sándor
egyetemi docens, DE ÁJK*

A VILÁGÚR KERESKEDELMI CÉLÚ FELHASZNÁLÁSA ÉS AZ ŰRTURIZMUS SZABÁLYOZÁSA A NEMZETKÖZI JOGBAN

A világűr jogi szabályozásának alapkérdései a 21. században ismét hangsúlyossá váltak. Az államok mellett egyre inkább a magánvállalatok törnek be a „világűr piacára”, ennek következtében pedig sürgető megoldást kell találni a megfelelő jogi háttér biztosítására. Kutatásom célja, hogy a jelenlegi világűrjogi szabályozás ismeretében vázoljak fel lehetséges megoldásokat arra nézve, hogy miként valósítható meg az államok és magánvállalatok együttműködése a kereskedelmi tevékenységek során, illetve a szabályozások megalkotásához milyen további hiányosságok kiküszöbölésére van szükség.

Dolgozatomban kitérek röviden a világűr elhatárolásának kérdésére, majd a világűrjog intézményi kereteire és főbb jogforrásaira, amelyek alapján bemutattam a különböző szervezeti struktúrákat, és az egyes nemzetközi szerződések lényegi ismérveinek összefoglalását. Ezt követően ismertettem a konkrét kereskedelmi tevékenységek, az űrturizmus és az űrbányászat gyakorlati jelentőségeit. Az űrturizmus esetében a központi probléma, amely egyrészt a szabályozás gátját is képezi, az űrturista jogállásának és ezáltal felelősségének pontos körülhatárolása. Az űrbányászat problémakörét azonban piaczgazdasági szempontból közelítettem meg, és itt kapja a legnagyobb hangsúlyt az állam és a magánszektor együttműködése. Az Antarktisiz egyezmény és a mélytengeri bányászat földi gyakorlata alapján vázoltam fel egy lehetséges modellt az űrbányászat vonatkozásában, különös tekintettel a fejlett és fejlődő államok, valamint magánvállalatok közötti esetleges konfliktusokra.

Dolgozatom eredményeként összegezhető, hogy űrbányászati kitermelés esetében erősebb gazdasági érdekek érvényesülnének, mint az űrturizmusban, ezért nagyobb odafigyelést is igényel az államok közösségének szempontjából. Megoldásként szolgálhatna egy nemzetközi hatóság felállítása, amely a magánvállalatok számára koncessziós szerződés útján biztosíthatná a kiaknázási jogokat, a díjbevétel pedig elosztási rendszerben illetné meg az államokat.

A téma komplexitása miatt igyekeztem lényegre törően, de mégis szerteágazóan bemutatni a világűrjog intézményeit, amelyek egyenként is újabb és mélyebb kutatások alapját képezhetik a jövőben.

CSABA ORSOLYA ZITA

jogász
osztatlan, 8. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

*Dr. Kajtár Gábor
adjunktus,
ELTE ÁJK*

*Dr. Molnár Tamás
adjunktus,
BCE TK*

*Dr. Valki László
professor emeritus,
ELTE ÁJK*

A KÖZÖSSÉGI ÉRDEKEK ERŐSÖDÉSE A NEMZETKÖZI JOGBAN

A második világháború tapasztalata alapvető változásokat hozott a nemzetközi rendszerben. Az elmúlt évtizedekben kibővült a nemzetközi jogi normaanyag, a nemzetközi jogi jogalanyiség és mindezek eredményeként megváltozott a nemzetközi jog funkciója is. Bár az államok szuverenitása továbbra is alappillértnek számít, a változások annak relativizálódása irányába mutatnak. A dolgozatomban azt szeretném bizonyítani, hogy erős túlzás és indokolatlan pesszimizmus azt állítani, hogy a nemzetközi közösség ne tudná megfelelően kezelni ezeket a változásokat. Egyrészt a nemzetközi közösség kialakulása és a rendszer fragmentálódása, másrészt az államok szerepének továbbra is meghatározó szerepe együttesen lehetővé teszi, hogy a különféle érdekek mérlegelésének eredménye mentén megfelelő sebességgel és irányba fejlődjön a nemzetközi jog. A mai nemzetközi jog már távol jár attól a Philip Allott által meghatározott „minimális jogtól”, amely egykor csak lehetővé tette, hogy az „állam-társadalmak” befelé zárt rendszerekként, kifelé „terület-tulajdonosokként” viselkedjenek. A nemzetközi jog fejlődése a tradicionális bilateralizmussal szemben a közösségi érdekek erősödése irányába mutat.

KELEMEN ROLAND

jogász
osztatlan, 8. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

PATAKI MÁRTA

jogász
osztatlan, 10. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:

Dr. Sulyok Gábor
egyetemi docens, SZE DF ÁJK

Dr. Bartkó Róbert
adjunktus, SZE DF ÁJK

A KIBERTÁMADÁSOK NEMZETKÖZI JOGI RELEVÁNCIÁJA

Napjainkban az információs rendszerek nélkülözhetetlen részét képezik az emberi társadalomnak. Segítségükkel kommunikálunk, ezek működtetik az alapvető szükségleteinket biztosító szolgáltatásokat. E rendszerek az internet révén mára globális hálót képeznek, amely körülöleli Földünket.

A haditechnika folyamatos fejlesztése során is egyre nagyobb területeket hódítottak meg a számítástechnikai rendszerek. Igaz ez az állam működésére és működtetésére is.

Azonban alkalmazásuk kétirányú képet mutat: egyik a passzív, a védekező, az állam működtetését biztosító, a másik az aktív az előző rendszereket támadó, azokat saját céljaira felhasználó.

Felmerül kérdésként, hogy ez utóbbi rendszerek által megvalósított támadásokat hogyan kell értékelni nemzetközi jogi értelemben? Tekinthetők-e olyan fegyveres támadásnak, amelyek aktiválják az államok ENSZ Alapokmány 51. cikke szerinti önvédelmi jogát? Ha igen, az milyen mértékű lehet?

Tanulmányunkban-e kérdésekre kívánunk válaszokat adni.

KEMPLER KÁROLY

jogász
osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Molnár Tamás
adjunktus, BCE TK

A VÉDELMI FELELŐSSÉG TÖRTÉNETE ÉS ELMÉLETE A NEMZETKÖZI JOG SZEMSZÖGÉBŐL

A tanulmány a védelmi felelősség történeti előzményeinek felvázolását követően a koncepció nemzetközi jogi beágyazottságát vizsgálja Ban Ki-moon pilléres felosztását alapul véve, majd a líbiai beavatkozást és annak hatásait veszi górcső alá a szokásjog szemszögéből.

Az első pillér (a honos állam felelőssége) valóban meglévő nemzetközi jogi kötelezettséget takar, ha alatta a bűncselekményektől való tartózkodást értjük, tekintettel a bűncselekmények tilalmának normatív jellegére. Nem ilyen egyértelmű a honos állam megelőzési kötelezettségének normatív tartalma, hiszen a kötelezettség kizárólag a Népirtásról szóló egyezményben lelhető fel. A második pillér (a nemzetközi közösség megelőzési felelőssége) normatív tartalma az első pillérben található megelőzés kötelezettségére épül, ezért a népirtáson kívül a többi bűncselekmény esetében erősen vitatható a kötelezettség. Alátámasztani látszik ugyanakkor a felelősséget az Államfelelősségi Tervezet 41. cikke és az NB Bosznia v. Szerbia ügyben hozott ítélete. A harmadik pillérnek (a nemzetközi közösség beavatkozási kötelezettsége) semmilyen normatív tartalma nincs, hiszen elismerésétől az államok döntő többsége elzárkózott.

A líbiai konfliktus során a BT-határozatokban a civilek védelmét tűzték ki célul, amely koncepcionális eltérést mutat a szinte teljes egészében figyelmen kívül hagyott védelmi felelősségtől. Az egységes opinio iuris továbbá az önös stratégiai érdekek hangsúlyozása miatt sem merülhet fel. Habár a líbiai beavatkozást elrendelő határozathoz kritikusan hozzáálló tagállamok nem akadályozták meg annak elfogadását, az intervenciót követően számos ország elítélte a NATO civilek védelmén túlmenő hadműveleteit, így az egységes állami gyakorlat is hiányzik. Továbbá kizárt, hogy módosíthatja az évszázados szuverenitást és az abból következő beavatkozás tilalmát egy olyan „szokásjogi norma”, amely az ENSZ Alapokmányának 42. cikkén túlterjeszkedő intervención alapul.

A „líbiai modell” tehát egy olyan rossz emléket hagyott maga után, amely inkább passzivitásra, mintsem aktív közreműködésre készíteti az államokat, ahogy láthattuk a szíriai konfliktusnál, és ahogy feltehetően más jövőbeli humanitárius katasztrófák esetén is megtörténhet. Így a védelmi felelősség azontúl, hogy nem tarthat igényt normatív tartalomra, nemzetközi közösséget aktivizáló szerepe is komoly veszélybe került, megkérdőjelezve ezzel tényleges politikai irányelv státusát is.

PETRÓCZI TAMÁS

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

PETRÓCZI TÍMEA

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Szalai Anikó
adjunktus, SZTE ÁJTK

A KÉMKEDÉS SZABÁLYOZÁSA ÉS SZEREPE A NEMZETKÖZI JOGBAN

Minden állam – legyen az nyugati vagy keleti, demokratikus, avagy autoriter – kémkedik, hiszen ezzel gyakran a többi állam legféltettebb titkaira tudnak fényt deríteni. Ugyanakkor saját kémprogramja ellenére is minden, kémkedés áldozatául eső állam hangos tiltakozásba kezd a szuverenitás és az állambiztonság megsértése miatt. De mit mond minderről a nemzetközi jog?

A béke idején folytatott hírszerzés nemzetközi szabályozása meglehetősen hiányos, aminek oka, hogy a szabályozás végrehajtása lehetetlen, az egyoldalú megfeleléssel járó kockázat magas, az erősebb államok többet veszítenének rajta, mint a gyengébbek, és egy ilyen kevésbé hatékony szabályozás, ha létezne is, hátráltatná a globális biztonságot az információ szabad áramlásának korlátozásával. A demokratikus államok törekszenek a minél nagyobb fokú átláthatóságra, mivel végső soron ez szolgálja leginkább a béketeremtést és fenntartást. Természetesen a politikának is vannak korlátai, ami magyarázatot ad arra, hogy miért nem publikus minden információ, és miért van szükség kémelhárításra. A legbékésebb állam sem akarja, hogy számos más elengedhetetlen működési titka mellett például a haditechnikája belső működéséhez illetéktelenek hozzáférjenek, mivel ezen információ már nem szükséges a béke megőrzéséhez, háború esetén azonban jelentősen rontja az állam önvédelmi képességét.

Létezik érvelés, amely mind a vesztfáliai béke elveiből, mind az ENSZ Alapokmányból levezethető, miszerint a kémkedés, a lehallgatások és megfigyelőállomások létesítése egy szuverén idegen állam ügyeibe való beavatkozást jelent, és így nemzetközijog-ellenes. A gyakorlat ezzel ellentétben azon következtetésre ad alapot, miszerint a szuverenitás gondolata, a beavatkozás tilalma, a fogantatásukkor és ma is egy olyan nemzetközi jogi-politikai közegben léteznek, amelynek mindig is része volt a kémkedés, így maguk az elvek is hallgatólagosan tartalmazzák a kivételeket a jogsértés alól.

Ennek ellenére vannak kísérletek a status quo megváltoztatására, válaszul a megváltozott globális viszonyokra. Erre tekintettel célszerű és támogatandó a kémkedés szabályozása kérdésének újra felvetése nemzetközi szintén, még ha egy ideális, nyílt és békés világ oly távol áll is a mindennapi valóságtól.

SERES ESZTER LILLA

jogász
MA, 7. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Raisz Anikó
adjunktus, ME ÁJK

HAJÓKRÓL SZÁRMAZÓ TENGERI OLAJSZENNYEZÉSEK

A nemzetközi környezetjog és a tengerjogi szabályozás egyik legjelentősebb problémája a tengeri olajszennyezések kérdésköre, amellyel az államoknak már elég korán szembe-sülniük kellett, mivel a tengeri olajszállítás során bekövetkezett katasztrófák elhárítása a technikai fejlettség, a megfelelő szabályozás és a nemzetközi együttműködés hiányában meglehetősen nehéz volt. Mindez arra sarkallta az államokat, hogy olyan nemzetközi szintű szabályrendszert hozzanak létre, amely nem csak a katasztrófák megelőzése, de az elhárítás és a felelősség megállapításának kérdésében is választ tud nyújtani. Így a tengeri olajszennyezésekre vonatkozó szabályozás két alappillért a Hajókról történő szennyezés megelőzéséről szóló 1973. évi nemzetközi egyezmény (MARPOL) és a Tengerjogi Egyezmény alkotják. A részletekbe menő szabályozás ellenére is évente több olyan olajkatasztrófa történik, amelyek az adott ökoszisztéma és környezet jelentős károsodását okozzák. Mivel a tengerek és óceánok a bolygónk több mint 70%-át alkotják, a legnagyobb kiterjedésű közös területként minden – főleg az olajszállítással érintett parti, lobogó szerinti és kikötő szerinti – államnak kötelezettsége azok fenntartása és megőrzése. A dolgozatomban célja bemutatni a tengeri olajszennyezések során alkalmazandó szabályozást, a szállítással kapcsolatos általános problémákat – így a szivességi lobogó szerinti hajók szabályozásának és korlátozásuk problémáit – és magukat az olajkatasztrófákat. Az első részben bemutatom az olajszennyezésekkel kapcsolatos általános kérdéseket – az általános nemzetközi környezetjogi szabályozás kapcsolatát a tengerszennyezésekkel, az e tekintetben alkalmazandó alapelvek, a szennyezésekkel kapcsolatos általános megállapításokat, a szennyezések környezetre gyakorolt biológiai hatásait, valamint a szennyezések fajtáit. A második részben a szűkebb értelemben vett szabályozás kialakulását és a jelenleg hatályos szabályozást, ide értve a felelősséggel és kártérítéssel kapcsolatos problémákat, a felelősség megállapításának nehézségét és – a szabályozásnak is jelentős „lendületet” adó – az évek során bekövetkezett legfontosabb olajszennyezéseket.

NEMZETKÖZI JOGI
TAGOZAT II.

ÁRPÁSI LUCA

jogász
osztatlan, 8. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kovács Péter
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

**A REGIONÁLIS HALÁSZATI GAZDÁLKODÁSI SZERVEZETEK,
MINT AZ ÁLLAMOK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS FÓRUMAI
A MEGOSZTOTT HALÁLLOMÁNYOK KEZELÉSÉRE,
AZ EU ÉS A FERÖER-SZIGETEK HERINGVITÁJA**

Dolgozatomban a megosztott tengeri halállományok kezelésének szabályozását vizsgálom. Számos halállomány több állam joghatósága alá tartozó területen található meg, az államok pedig gyakran nem értenek egyet a kihalászható mennyiség kérdésében. Ez számos problémához vezet, amelyek közül a legsúlyosabb akár egy halállomány kipusztulása is lehet. A halállományok természetéből fakadóan nemzetközi összehangolt szabályozás szükséges, amelynek alapjait a Nemzetközi Tengerjogi Egyezmény (UNCLOS) és a Halállomány Megállapodás (UNFSA) képezi. Az államok közötti együttműködésre vonatkozó előírások vizsgálata, és ehhez kapcsolódóan a regionális halászati gazdálkodási szervezetekre vonatkozó rendelkezések vizsgálatát követően az EU és a Feröer-szigetek közötti halászati vitát mutatom be, amely egy a számos, halászható mennyiségekhez kapcsolódó nézeteltérésekből fakadó vita közül. A heringállományt érintő vita elemzése során az Északkelet-atlanti Halászati Bizottság vitarendezési mechanizmusát és az egyéb nemzetközi jogi, tengerjogi vitarendezési fórumokat vizsgálom. Végső konklúzióként megállapítom, hogy az UNCLOS által meghatározott együttműködési kötelezettség túlságosan tág teret hagy az államoknak az együttműködés alóli kibúvára, és a már létrehozott regionális halászati gazdálkodási szervezeteken belüli együttműködés szabályozása is bizonytalan. A heringvita rávilágít a nemzetközi jog, a tengerjog terén létező számos vitarendezési fórum, illetve a különböző vitarendezési mechanizmusok közötti koherencia problémáira is.

BAGOSSY MÁRIA

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Szemesi Sándor
egyetemi docens, DE ÁJK*

**AZ EURÓPA TANÁCS KÍNZÁS ELLENI BIZOTTSÁGÁNAK (CPT) MŰKÖDÉSE
A MAGYARORSZÁGRA VONATKOZÓ JELENTÉSEI TÜKRÉBEN**

A szabadságuktól megfosztott személyekkel való bánásmód milyensége egy adott országban a jogállamiság érvényesülését jelezheti, hiszen annak a társadalom minden tagjára, így a fogvatartottakra is ki kell terjednie, akik számára ezért biztosítani kell, hogy emberi méltóságukat tiszteletben tartsák, illetve a jogerős ítélettel nem korlátozott jogaikat továbbra is gyakorolhassák. Winston Churchill ezt a következőképpen fogalmazta meg: „Egy adott ország civilizáltságának mértékét tévedhetetlenül megmutatja a közösségnek a bűnhöz és a bűnelkövetők kezeléséhez való viszonyulása.” E viszonyulás jelentőségét növeli az is, hogy a megfelelő körülmények között végrehajtott szabadságvesztés-büntetés elősegítheti a fogvatartottak társadalomba való visszailleszkedését, és részükről a szabad életben történő jogkövető magatartás tanúsítását.

Dolgozatomban az Európa Tanács Kínzás Elleni Bizottsága (CPT) működését kívánom bemutatni, amely kifejezetten a szabadságuktól megfosztott személyek jogainak védelmére, a velük szemben tanúsított kínzás, valamint az embertelen és megalázó bánásmód megelőzésére jött létre. A CPT tevékenységével kapcsolatban elsősorban annak Magyarországon tett látogatásaira és az azokról készült jelentéseire fókuszálok, feltárva ezáltal, hogy a CPT 1994 és 2014 között milyen változásokat tudott elérni a magyar rendőrségi fogdáknak és büntetés-végrehajtási intézetekben. A CPT jelentéseiben vázolt problémákra reflektálva említést teszek a büntetés-végrehajtást övező garanciarendszer olyan további elemeiről, mint az ügyési törvényességi felügyelet megállapításai, az állampolgári jogok országgyűlési biztosának vonatkozó jelentései, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának Magyarországgal szemben hozott ítéletei.

Munkám célja annak bemutatása, hogy a CPT javaslataival összhangban hogyan változtak meg a rendőrségi fogdák és a bv. intézetek tárgyi körülményei, a fogvatartottak napirendje, illetve a személyi állomány velük szemben tanúsított magatartása, hangsúlyozva, hogy a személyi szabadság korlátozása, a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása minden esetben kizárólag az emberséges bánásmód figyelembevételével történhet.

DAKA MARIJA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Mohay Ágoston
adjunktus, PTE ÁJK*

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI EGYEZMÉNYÉNEK EXTRATERRITORIÁLIS HATÁLYA

A dolgozat az Emberi Jogok Európai Egyezményének (EJEE) extraterritoriális alkalmazásával foglalkozik. Ismerteti az Emberi Jogok Európai Bíróságának (Bíróság) extraterritorialitáshoz kapcsolódó fő esetjogát, különös tekintettel a Banković-, valamint az Al-Skeini-ügyekre. A dolgozat megvizsgálja azt a feltételrendszert, amelynek fennállásakor egy EJEE-tagállam földrajzi kiterjedésén kívüli fellépése joghatósági kapcsolatot létesít, megalapozva az EJEE 1. cikkének való megfelelés kötelezettségét, és ezáltal a Bíróság eljárását. A szerző álláspontja szerint minden olyan esetben kikényszeríthetővé kell tenni az EJEE általi védelmet (legalábbis egyes jogok vonatkozásában), ahol a szerződő állam legalább időlegesen hatalmat – és így joghatóságot – gyakorol vagy gyakorolt, és az állítólagos jogsérelem közvetlenül okozati összefüggésbe hozható az adott állam tényleges hatalomgyakorlásával. A dolgozat érintőlegesen utal a nemzetközi szervezetek nemzetközi felelősségének problematikájára is, valamint szükség szerint röviden kitér az emberi jogok és a humanitárius jog párhuzamos alkalmazásának dilemmájára. A szerző az EJEE 1. cikkéhez kapcsolódó koncepcionálisan eltérő joggyakorlat összehangolásának a lehetőségét az ún. élőjog koncepcióban látja, amely a Bíróság jogfejlesztő gyakorlatát jellemzi, és az EJEE „élő jogi instrumentum” jellegéből adódik. A dolgozat célja végső soron, hogy feltárja az EJEE extraterritoriális alkalmazásából adódó problémákat, és kijelöljön lehetséges jövőbeni értelmezési irányokat.

DORNFELD LÁSZLÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Kirs Eszter
egyetemi docens, ME ÁJK*

AZ ISZLÁM ÁLLAM ÉS A TERRORIZMUS ELLENI KÜZDELEM AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

2001. szeptember 11. után egyértelművé vált, hogy a modern terrorizmus merőben új kihívások elé állította az egyes államokat és magát a nemzetközi jogot is. Az Iszlám Állam 2014-ben történő megjelenésével még szembetűnőbb lett ennek a kihívásnak a mértéke. A két esemény között eltelt években a terrorizmus ellen vívott küzdelem színtere lassan áttevődött a büntetőjogról a nemzetközi jogra, köszönhetően például a Bush-doktrína alkalmazásának. Napjainkban egyre több szerző, köztük jelentős nemzetközi jogászok kérdőjelezi meg az ezelőtt kialakult, háborúindítás jogát érintő nemzetközi jogi rendszert, hangsúlyozva a változtatás fontosságát. Az Iszlám Állam kapcsán a legfontosabb kérdés az, hogy egy nem állami szereplő által végrehajtott fegyveres erőszak következtében fennáll-e a megtámadott állam önvédelmi joga, és ha igen, milyen eszközökkel és mértékben léphet fel a támadóval szemben.

A dolgozat szerzőjének célja, hogy bemutassa a terrorizmus elleni háború legújabb kérdéseit, különösen az Iszlám Állam iraki és szíriai megjelenése és nagy nemzetközi visszhangot kiváltó működése kapcsán. A dolgozatban bemutatásra kerülnek az önvédelemmel kapcsolatos, 2001-et követő fontosabb szerzői vélemények és tendenciák, valamint az államok saját vonatkozó gyakorlata, tekintettel azok nemzetközi visszhangjára és nemzetközi közösség általi elfogadottságára. Az önvédelem joga kapcsán feldolgozásra kerül a bukott és gyenge államok elmélete, valamint hogy ez a helyzet mennyiben befolyásolja a megtámadott állam lehetőségeit. Az utolsó nagy témakör a nemzetközi intervenciókat érinti, figyelmet szentelve az Iszlám Állam elleni fegyveres beavatkozás kérdéseinek és a belügyekbe való beavatkozás tilalmának a szíriai polgárháborúval összefüggésben. Elemzésre kerül a humanitárius intervenció klasszikus elmélete, valamint a napjainkban formálódó állami védelmi felelősség elmélete.

GAZSÓ ANDREA

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Szemesi Sándor
egyetemi docens, DE ÁJK*

AZ UKRÁN VÁLSÁG A KRÍM-FÉLSZIGETEN, NEMZETKÖZI JOGI MEGKÖZELÍTÉSBN

Dolgozatomban az ukrán válság realizálódását vizsgálom a Krím-félszigeten, nemzetközi jogi megközelítésben. A jelenleg is zajló ukrán válság egészéből, annak eszkalálódása miatt, a területi korlátokra tekintettel csupán egy önállóan is vizsgálható elemet, a Krím-félsziget nemzetközi jogi helyzetét elemeztem.

A dolgozatban rövid történeti áttekintés után az aktuális események elemzését valósítom meg, majd a következtetéseket foglalom össze az addig leírtak alapján, mindvégig törekedve az objektivitás kívánalmának szem előtt tartására. Éppen ezért igyekeztem elkülöníteni, majd kiértékelni a szembenálló felek álláspontjait (hogyan az „érem mindkét oldalát” megismerhessük), majd a nemzetközi közösség reakcióját, valamint ennek eredmény(telenség)e okán a megtartott referendum körülményeit és következményeit vettem górcső alá.

A dolgozatban igyekeztem a Krím-félsziget eseményeit párhuzamba állítani más hasonló, a közelmúltban zajlott vagy zajló konfliktussal, így különösen az Észak-Ciprusi Török Köztársaság, Koszovó és Dél-Osztétia helyzetével. Részletesen vizsgálom, hogyan minősíthető nemzetközi jogi szempontból, ha „udvarias kis zöld emberkék” lepnek el néhány nap alatt csendes invázió keretében egy félszigetet, mit értünk „Putyin-doktrína” alatt, és mennyiben egyedi a Krímen kialakult konfliktus, továbbá hogy mi okból marad(t) el a nemzetközi közösség hatékony fellépése.

A záró gondolataimban próbáltam meghatározni, hogy szubjektív elgondolásaimon túl milyen relevanciája lehet az itt kialakult „befagyott konfliktushelyzetnek”, és ez milyen következményekkel bírhat akár a közeljövőben, akár a későbbiekben a nemzetközi jogi normarendszer érvényesítésére nézve az államok közötti ellentétek feloldása során. A felállított hipotézisek mellett arra a végkövetkeztetésre jutottam, hogy bizonyossággal csupán egy dolog állapítható meg, mely megannyiszor igazolódott korábban és Krím esetében is: „a Medve nem játék”.

KOVÁCS MIHÁLY

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Mohay Ágoston
adjunktus, PTE ÁJK*

EGY ÚJ KORSZAK KEZDETE? AVAGY: SZEPARATISTA MOZGALMAK EURÓPÁBAN

Szeptember 18. az izgalmas időszak lesz Európában mindenütt, ahol valamilyen nemzeti kisebbség önállóságra vagy autonómiára vágyik. Borítékolhatóan láncreakció indul el. A skótokon kívül ugyanis még két „forró” eset van: a katalánok és a flamandok is „váltni” készülnek. Így vélekedett a közvélemény a skót népszavazásról, amely valóban egyfajta folyamatot indíthat be Európában.

Témám az európai politikai élet mostanában bekövetkező, illetve az ezekre a változásokra utaló eseményekkel kíván foglalkozni nemzetközi jogi szempontból, mivel véleményem szerint igen figyelemreméltó a 21. században az a tény, hogy nem egy stabil nemzetállam küzd olyan problémákkal, mint a szeparatista mozgalmak vagy ahhoz hasonló kezdeményezések. A probléma maga természetesen nem új keletű, de a közelmúltban, a skót népszavazás kapcsán kapott fokozott hangsúlyt, amelynek hozadékaként következett az a bejelentés, hogy Katalónia is, hasonlóan Skóciához, egy népszavazás keretében szeretne dönteni arról, hogy továbbra is az anyaállammal együttműködve kívánja-e a jogait és kötelezettségeit gyakorolni, vagy pedig egy teljesen új, önálló formában. Ezek a változások mindenféleképpen átrajzolnák Európa térképét, mind földrajzi, mind politikai, mind gazdasági szempontból.

Pályamunkámban azt bizonyítottam, hogy egy új hullám, egy új korszak érte el Európát, amelyben ha egy dominó eldőlt, akkor az messzemenő következményeket vonhat maga után. Munkám írása során már bebizonyosodott, hogy a skót népszavazás eredménytelen volt, viszont ennek ellenére bemutattam azt a folyamatot, amelyen e mozgalmak és államok keresztülmentek, illetve hogy milyen következményekkel számolhattak volna. A témaválasztást a helyzet aktualitása indokolta, illetve a fentebb még nem említett orosz–ukrán konfliktus, amelyet érintőlegesen szintén megemlítettem, viszont az ottani események lényegesen eltérnek a már felsorolt területek helyzetétől.

NEMZETKÖZI MAGÁNJOGI
TAGOZAT

BOHATI BIANKA ESZTER

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Szabó Sarolta
egyetemi docens, PPKE JÁK

EU VS. WTO – AZ EU FELELŐSSÉGRE VONÁSÁNAK KÉRDÉSEI A WTO JOG MEGSÉRTÉSE KAPCSÁN

A dolgozat, valamint a kutatás fő célja annak felvázolása, hogy milyen elutasító gyakorlatot alakított ki az Európai Unió a WTO jogának megítélése kapcsán.

A dolgozatban túlnyomó többségben a vonatkozó jogeseteken keresztül kerül bemutatásra a bírálendő uniós megítélés. Ennek fő célja, hogy „a probléma gyökerétől” elindulva egy elutasító és sajnos mára már bebetonozottnak tűnő gyakorlatot tárjunk az olvasó elé, annak sajátosságain keresztül. A GATT létrehozásával kezdődő, hosszas, parázs vitáknak évtizedeken keresztül melegágyat biztosító „hozzáállás” egy hosszan ívelő folyamatot hozott létre, ami mind a mai napig érezteti hatását.

Lényeges az a magától értetődő körülmény, hogy a világkereskedelem színpadán, nem meglepő módon, a nagyobb gazdasági potenciállal rendelkező államok kapják az irányító szerepet.

A konklúzióban megállapításra került, hogy ez a szemlélet már-már szinte lehetetlenné teszi a magánszemélyek számára az igényérvényesítést, mely azon hátrányuk következménye, amit az Európai Unió elutasító gyakorlatának köszönhetően, a vele szemben bevezetett megtorló intézkedések okoznak. A kívánatos megoldás az lenne, ha az Európai Unió, az intézményei érdekeinek előtérbe helyezése mellett, figyelembe venné a magánszemélyek érdekeit is, és ennek tükrében felülvizsgálná a WTO jogához való viszonyulását.

KOVÁCS DALMA MELINDA

jogász
osztatlan, 11. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Erdős István
tanársegéd, ELTE ÁJK

MILYEN EREDMÉNYRE SZÁMÍTHAT A CESL AZ ADÁSVÉTELI JOG TERÜLETÉN JELENLÉVŐ SZABÁLYOZÁSI VERSENYBEN?

2011. október 11-én az Európai Parlament és a Tanács benyújtotta a közös európai adásvételi jog (CESL) létrehozására irányuló javaslatát. Tette mindezt a gazdasági igényekre válaszul, a belső piaci integráció fokozása és az Európai Unió versenyképességének növelése érdekében, azzal érvelve, hogy a divergáló nemzeti szabályok a belső piaci kereskedelem akadályát képezik, és az integráció mélyítése érdekében szükséges a szabályok egységesítése.

Az adásvételi jog egységesítését az Európai Unió innovatív megoldással, egy rendeleti formában bevezetett opcionális eszközzel kívánja megvalósítani, amely a nemzeti jogon belüli, olyan másodlagos szabályrendszer lenne, melynek alkalmazására kizárólag a felek választásával kerülne sor. A B2B és B2C szférát egyaránt szabályozási körébe vonja, területi hatálya a határon átnyúló szerződésekre korlátozódik.

Alkalmas lehet a CESL ebben a formában az Európai Unió által kitűzött célok megvalósítására? Milyen intézkedések szükségesek ahhoz, hogy a CESL a szabályozási verseny eredményes versenyzője legyen, és a felek a szerződésükre irányadó jogként válasszák? Mi dönti majd el, hogy holt joganyag marad-e vagy az európai szintű jogegységesítés úttörője? Az európai magánjogi jogegységesítés végső állomása vagy annak csak egy megállója lesz?

NÉMETH KRISTÓF LÁSZLÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Erdős István
tanársegéd, ELTE ÁJK*

IUSTITIA KIKACSINT A SZEMKÖTŐ ALÓL

Az állami és a választottbíráóságoknak egyaránt az a feladatuk, hogy a jogvitákat eldöntsék. Azonban ezt a funkciójukat hatékonyan akkor tudják ellátni, többek között, ha a tárgylagos, pártatlan döntés biztosított. Ez a követelmény a választottbíráósággal szemben különösen jelentős, hiszen a választottbíráóság célja, hogy alternatív módot biztosítson az állami bíráskodáshoz képest. Azonban ezt nem tudja magas színvonalon megtenni, ha a tárgylagos döntések nem biztosítottak.

A választottbíró elfogulatlanságának a problémája abból az érdekkonfliktusból származik, hogy kettős szerepet kell betöltenie: egyfelől független, és pártatlanul kell bírászkodnia, azonban a választottbírók nem hivatalos személyek, jövedelmük a kijelölések számától is függ. A beruházásvédelmi választottbíráskodás területén ez azért okoz különösen nagy problémát, mert 1) alapvetően kevés szakember foglalkozik a területtel; illetve 2) végső soron magánszemélyek döntenek közpénzekről.

További problémát okoz, hogy ezen eljárásokat a beruházók jogosultak megindítani. Ebből adódóan felmerül az a gyanú, hogy a választottbírák – az ügyszámban való gazdasági érdekeltségük révén – a beruházóknak kedveznek, hiszen így tudják biztosítani a jövőbeli ügyeket. Azonban a statisztikai adatok nem ezt erősítik, hiszen az esetek közel egynegyedében nem állapítja meg a választottbíráóság a joghatóságát, illetve valamivel több mint negyedében érdemben elutasítja az összes kereseti kérelmet. Tehát közel az esetek felében a beruházóra nézve kedvezőtlen ítélet születik.

Megoldás lehet a függetlenség, illetve pártatlanság biztosítására az, hogy a választottbírónak döntenie kellene abban a tekintetben, hogy vagy csak kizárólag választottbíróként jár el, vagy jogi képviselőként. További megoldás lehet, hogy a választottbírók kinevezése anonim módon történik, vagyis nem tudnák, hogy pontosan melyik fél jelölte őket ki. Az is megoldásként szolgálhat, hogy a választottbírókat nem a felek, hanem egy kijelölő intézmény választja ki – előre meghatározott szabályok szerint –, ezáltal biztosítva a függetlenséget.

DR. SÁRY LILLA

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Erdős István
tanársegéd, ELTE ÁJK*

A KÖZREND KONCEPCIÓJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA A MAGYAR ÉS A FRANCIA NEMZETKÖZI KOLLÍZIÓS MAGÁNJOGBAN

Dolgozatomban a magyar és a francia nemzetközi kollíziós magánjogban előforduló közrendkoncepciókat hasonlítom össze. Ennek érdekében megvizsgálom egyrészt a két nemzet jogrendszerében és jogirodalmában megtalálható elméleti alapokat. Másrészt bemutatom annak megjelenési formáit a gyakorlatban. Ennek megfelelően a kollíziós szabályok körében kitérek a különböző jogterületekre vonatkozó részletszabályokra: a személyállapokra, a házasságra, a házasság felbontására, a szerződéses kapcsolatokra, a szerződésen kívüli kapcsolatokra, illetőleg az öröklésre vonatkozó szabályokra. A magyar és a francia belső jog rendelkezései mellett az Európai Unió jelentős mértékű nemzetközi magánjogi szabályozását is elemzem, hiszen ezen uniós jogforrások mind Magyarország, mind Franciaország esetében alkalmazandóak. Ennek megfelelően amennyiben az adott jogterületen létezik ilyen, bemutatom a „közös” uniós szabályozást, továbbá kitérek a magyar és a francia szabályozás sajátosságaira, illetve az esetleges hasonlóságokra és eltérésekre.

SZABÓ ÁKOS

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Nagy Csongor István
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

AZ ÉLELMISZER-ADALÉKANYAGOK ÉS A SZABAD KERESKEDELEM

Az Európai Unió tagállamaiban mára nemzetközi magánjog forrásai között kiemelkedő helyet foglalnak el az uniós rendeletek. Ezen rendeletek szabályozzák az uniós viszonylatban felmerülő kérdéseket a joghatóság, továbbá külföldi határozatok elismerése és végrehajtása körében. Írásomban az élelmiszer-szabályozást mint mai aktuális témát és ennek hatásait fogom vizsgálni. Bemutatom az élelmiszer-biztonsági láncot és jellemzem annak főbb hiányosságait. A genetikailag módosított élelmiszer valós és vélt következményeit. A tőkével rendelkező Újvilág nyomását, hogy az általuk termelt és az EU területén tiltott adalékanyagokat bejuttatva hogyan akarnak új piacot teremteni. A téma bemutatása során arra törekszem, hogy egy régóta fennálló, és ma a legaktuálisabb problémán keresztül világítsam meg, hogy a szabályozások, tudományos tények, tanulmányok, érvek és ellenérvek keresztül hogyan juthatunk el a megoldásig. Ha génmódosított élelmiszerektől mentes világban akarunk élni, akkor jobb, ha egy lakatlan szigetre költözünk, mert ma már közvetlenül vagy közvetve jelen vannak a mindennapjainkban. Feltárom, hogyan befolyásolja az üzleti érdek a politikán keresztül a tudományt.

„A géntechnológia alaposabban fel fogja forgatni a világot, mint bármely más eddigi tudományos forradalom.” (Ulrich Beck, szociológus)

A járt útnak a járatlanért való elhagyása tehát véleményem szerint e helyütt mindenképpen kerülendő, ehelyett annak minél tökéletesebb kikövezésére kellene törekednünk. Választás elé került az emberiség.

SZABÓ ZITA

európai és nemzetközi igazgatás
MA, 3. félév
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Közigazgatás-tudományi Kar

Témavezető:
Dr. Borók György
tanársegéd, NKE KTK

GYERMEKEK ÉS GYÖKEREK – ÖRÖKBEOGADÁS KÜLFÖLDRŐL

*„Éjszakánként azon gondolkodom – milyen csodálatos dolog az örökbefogadás.
Az ember elutazik valahová, és családra lel...”*
(Ismeretlen szerző)

Napjainkra az örökbefogadás egy igen érzékeny témává vált, mivel egyrészt a társadalom legfiatalabb tagjai érintheti, akiknek szeretetre és gondoskodásra van szükségük, másrészt pedig egy ősi és természetes emberi vágy teljesülhet vele.

Az elhagyott gyermekek problémája nemcsak hazánkban, egész Európában és a tengeren túl is megjelenik. Mégis, a nemzetközi örökbefogadás helyességnek és szükségességének kérdésköre megosztja a véleményt, attól függetlenül, hogy manapság egyre elterjedtebb. Az örökbefogadók a nemzetközi adoptálás révén próbálnak meg küzdeni a diszkrimináció ellen: esélyt adnak egy szegényebb országból származó gyermeknek. Az örökbefogadás szabályozásának középpontjában elsődlegesen a gyermek érdekének kell állnia, így került megfogalmazásra az az elvárás is, amely kimondja, hogy a gyermeknek keresünk szülőket és nem a szülőknél gyermeket.

Hazánk szemszögéből nézve is sok olyan gondozásban lévő gyermek kerül külföldi nevelőszülőkhöz, akiket itthon származásuk, korunk, testi adottságaik vagy éppen betegségeik miatt nem akartak örökbe fogadni.

A nemzetközi örökbefogadás jelenségének kifejtésénél figyelmet kell fordítanunk annak kialakulására és fejlődésére, hazai és külföldi szabályozására, eljárásaira. A kialakulás rövid áttekintése után a Magyarországról történő nemzetközi örökbefogadás eljárási jogi menetére, követelményeire, elismerésére fókuszálunk, majd a külföldi adoptálás jellegéből adódó különféle speciális jogok és érdekek bemutatása mellett néhány ország nemzetközi örökbefogadási rendszerének ismertetésével zárjuk a témát.

Minden gyermeknek joga van az emberhez méltó élethez, illetve hogy saját családi környezetben nőhessen fel. Mindig lesznek olyan szülők, akik lemondanak gyermekükről, és lesznek olyanok is, akik csak az örökbefogadás útján válhatnak teljes értékű családdá. Egyik fél helyzete sem mondható egyszerűnek, főként, ha a nemzetközi örökbefogadás körében gondolkodunk, mivel fontos hangsúlyt kell fektetni arra, hogy az a gyermek legjobb érdekében álljon.

VADÁSZ VANDA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Szabó Sarolta
egyetemi docens, PPKE JÁK*

A JOGELLENESEN KÜLFÖLDRE VITT KULTURÁLIS JAVAK VISSZASZOLGÁLTATÁSA NAGY-BRITANNIÁBAN – A SEUSO-ÜGY KAPCSÁN

Dolgozatom apropójául egy nagy sajtóvisszhangot kapott, titokzatos és kalandos ügy, a Seuso-eset szolgál. A világ egyik legjelentősebb antik kincsleletének modern kori története feltehetően Magyarországon kezdődött az 1970-es években, azonban lelőhelyét máig tisztázatlan módon elhagyva a kincsek nagy része évekkel később Londonban talált gazdát. Írásomban az olvasó végigkövetheti a kincsek sorsát, megismerve az 1993-as New York-i per részleteit, valamint a tárgyak 2014-es hazatérésének körülményeit. Az elragadó Seuso-történet bemutatásával egyidejűleg feltárulnak előttünk a nemzetközi műkincs iac szabályozásának sajátosságai, valamint, sajnos, annak hiányosságai is.

A kulturális javak feketekereskedelme több milliárd dollárt mozgat meg évente, amit csak a nemzetközi kábítószercserpiac által mozgatott pénzmennyiség múl fölül. Szomorú tény, hogy az eltulajdonított műtárgyak visszaszolgáltatásának aránya rendkívül alacsony. A kulturális javak védelmének szabályozása ennél fogva mindenképpen egy reformért kiáltó jogterület. Ennek fontosságát hangsúlyozva dolgozatomban megvizsgálom a Seuso-ügyben leginkább érintett két országot, Nagy-Britannia és Magyarország kulturális javakat érintő védelmi szabályrendszerét.

A nemzetközi, európai uniós, valamint az angol és a magyar hazai szabályozást bemutatva az olvasó átfogó képet kap a műtárgykivitelt érintő, valamint a műtárgyak védelmére kialakított speciális szabályozásról. Elemzésemben kiemelt jelentőséget kap a brit kiviteli engedélyezési eljárás ismertetése, tekintettel arra, hogy annak „halasztott export” intézménye véleményem szerint a hazai szabályozás fejlesztése szempontjából is érdemes a vizsgálatra.

Írásomban hangsúlyt fektettem a nemzetközi szabályozási fejlemények bemutatására, hangsúlyozva azon nézetet, mely szerint az elképesztő méreteket öltő illegális műtárgy-kereskedelem ellen hatékonyan fellépni csak az államok összefogásával lehetséges. Az erre irányuló, bemutatott kezdeményezések mindenképpen pozitív fejlemények, azonban láthatóan ezek hatásfoka erősen korlátozott marad, amíg a nagy műtárgypiaccaal rendelkező államok gazdasági érdekeiket kulturális örökségük megóvása elé helyezik. Dolgozatomban ennek megfelelően felhívom a figyelmet a műtárgyakat érintő szabályozással kapcsolatban a globális szemléletmód szükségességére.

**PÉNZÜGYI JOGI
TAGOZAT**

CSÉPÁNY BÁLINT AMADÉ

jogász
osztatlan, 7. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Dr. Ráth Olivér
megbízott oktató, PPKE JÁK

Témavezetők:
Dr. Veres Zoltán
megbízott oktató, PPKE JÁK

AZ ADÓFIZETÉSI MORÁL ÉS HAJLANDÓSÁG HATÁSA AZ ADÓBEVÉTELEKRE – KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ SZJA ÉS AZ ÁFA HELYZETÉRE

Dolgozatom célja választ adni arra a kérdésre, hogy van-e hatása az adófizetési morálnak, illetve hajlandóságnak az adóbevételek alakulására. Az adóztatási politika a mindenkori vezetés aktuális napirendi pontjai között van, hiszen az adók mértéke befolyásolja leginkább az állami bevételek alakulását. Az elmúlt három év reformjai – gondolok itt az szja- törvény módosítására, az áfakulcs megnövelésére vagy az online pénztárgépek bevezetésére – új alapokra helyezték a magyar adórendszert. A változtatások átfogó jellege, az Európai Unióban elterjedt adópolitikai módszerekhez való idomulás megjelenése (pl. az szja esetében), valamint a két – az adófizetőket leggyakrabban érintő – adónem átalakítása a kiváltó okai annak, hogy vizsgálatom tárgyává tegyek egy olyan határterületet, mely az adózók benső énjével, szubjektív ítélkezésével, igazságérzetével és moralitásával foglalkozik az adózás, illetve az adófizetés tükrében.

Munkámban nagy hangsúlyt fektetek az adófizetési morál, valamint a hajlandóság elméleti megalapozására. E körben egy viszonylag új megközelítésben ragadom meg e két fogalmat, mely lehetőséget biztosít ahhoz, hogy jelenlétüket az adórendszerünkben külön-külön is kimutathassam.

Munkám során olyan kérdések merültek fel, melyek az intézmények figyelemreméltóságával és azok alkalmazásával foglalkoznak. Tényleg elérhető az állami bevételek növekedése, ha meg tudjuk változtatni az adófizetési morált? Valóban nem lehet hosszú távon hatni az adófizetési hajlandóságra? Vajon érdemes e két intézményt az adózási szabályok megalkotásánál figyelembe venni?

Kutatásom eredményeként megállapítottam, hogy az adófizetési morál, illetve a hajlandóság jelenléte kimutatható, e két fogalom figyelembevételével történő jogalkalmazásnak nem elhanyagolható jelentősége is van, amelyet adónemenként eltérően kell megvalósítani. Végső konklúziómban rámutatok, hogy a magyar adórendszer bevételeinek növeléséhez, valamint a trükközések visszaszorításához az adórendszert az anyagi jogban is megjelölő méltányosság alapulvételével kellene átalakítani.

CSERNUS MÁTÉ

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

PATAKI TAMÁS DÁNIEL

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Simon István
egyetemi docens, ELTE ÁJK

AZ ÁLLAMI BEAVATKOZÁS DIMENZIÓI A HAZAI KOCKÁZATI TŐKEPIACON

Dolgozatunkban az állami beavatkozás hatását és eszközeit vizsgáltuk a magyarországi kockázati tőkepiacra. Meglátásunk szerint a kockázati tőke az egyik legalkalmasabb és leghatékonyabb eszköz a hazai innovációs képesség fejlesztésére, valamint a mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozási problémáinak megoldására. Feltevésünk volt, hogy az állami szerepvállalás képes pozitívan befolyásolni ezen gazdasági tényezőket, és hogy különösen hazánk tekintetében indokolt – megfelelő jogszabályi keretek és garanciák mellett – az állami jelenlét. Témánknak külön aktualitást adott, hogy a 2014-es évben a kockázati tőkealapok és tőkealap-kezelők törvényi szabályozása jelentősen megváltozott; az új törvény fogalomrendszerét és a kockázati tőkealapok működésére vonatkozó gyakorlati kérdéseket is részletesen elemeztük és értékeltük. Bemutattuk továbbá az Európai Unió JEREMIE-programjának támogatási formáját, valamint a program hazai szervezeti megvalósulását és jogszabályi hátterét. Vizsgálódásunk során arra a következtetésre jutottunk, hogy a megfelelő eszközök megválasztásával – pl. a JEREMIE-program keretében a magánbefektetőkkel közösen megvalósított befektetések útján, valamint a szektor sajátosságait szem előtt tartó szabályozási rendszer kialakításával – az állam hazánkban is elő tudja segíteni a kockázati tőkepiac fejlődését. Ezen eszközök értékelését követően megállapításunk, hogy a hazánkban átalakult jogi és szervezeti keretek kedvezőbb környezetet biztosítanak a kockázati tőkefinanszírozás térnyerésének a múltbéli megoldásokhoz képest, azonban több elem tekintetében is a változtatás és a korszerűsítés indokolt.

ÉLŐ DÁNIEL

jogász
osztatlan, 3. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Dr. Ráth Olivér
megbízott oktató,
PPKE JÁK

Dr. Veres Zoltán
megbízott oktató,
PPKE JÁK

Témavezetők:
Dr. Vértesy László
egyetemi docens,
NKE KTK

AZ ÁLLAMPAPÍROK FORGALMAZÁSÁNAK SZEREPE MAGYARORSZÁG FINANSZÍROZÁSÁNAK SZEMPONTJÁBÓL

Dolgozatomban az állampapírok központi finanszírozásban betöltött szerepével foglalkozom. Az elmúlt években egyre többet lehet találkozni e pénzügyi konstrukcióval külföldi magyarországi médiumokban, melyből világossá vált számomra: a kormányzat ösztönözni kívánja az állampolgárokat a vásárlásra. Ezért felvetődött bennem a kérdés, vajon milyen nemzetgazdasági érdek fűződik a belföldről való tőkebevonáshoz? Kedvezőbb-e Magyarország költségvetésének szempontjából a pénzügyi hitelek helyett a belföldi finanszírozás felé fordulás, és ha igen, milyen összetevői vannak a jelenségnek? Fontos megjegyezni, hogy az általam körüljárt terület komplex az érintett tudományágakat figyelembe véve: megkerülhetetlen gazdaságtani alapokkal rendelkezik, ugyanakkor az államháztartástan és a pénzügyi jog is markánsan felfedezhető benne.

Elengedhetetlennek tartom a témakörrel kapcsolatban néhány alapvető fogalom tisztázását, ezért munkámat elméleti alapozással kezdem, majd kitérek a lakossági szerepvállalás jelentőségére az állampapír-piacon. Felvázolom Magyarország finanszírozásának adósságkezelésének jogi, illetve intézményi hátterét is.

Az állampapírok térnyerése több szempontból is pozitívumokat hordoz magában az államfinanszírozásra gyakorolt hatását tekintve. Az államadósság devizaarányának, illetve a külső finanszírozók részesedésének optimális szintre csökkentése szükséges hazánk árfolyamkitettsége és így sérülékenysége csökkentése érdekében.

Dolgozatomban Magyarország fiskális jogszabályi rendszerének megerősítését szorgalmazom külföldi példákra alapozva.

A magyar állampapírok forgalmazásának útján az állam érdemben tudja befolyásolni adósságtömegünk forint-, illetve devizaarányát s tulajdonosi szerkezetét egyaránt, ezért úgy vélem, e gazdaságpolitikai eszközhez való folyamodás hosszabb távon beválthatja a hozzá fűzött reményeket: a stabil és kiszámítható állami pénzügyeket. Bízom benne, hogy munkám segít árnyalni a magyar állami értékpapírok jelenét és jövőjét, emellett az államháztartásban betöltött növekvő szerepükre tekintettel hazánk finanszírozásának alakulásában vállalt részét is.

HARASZTI NÓRA

jogász
osztatlan, 11. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Csűrös Gabriella
adjunktus, DE ÁJK

A FILMGYÁRTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖZVETETT ÉS KÖZVETLEN TÁMOGATÁSOK

A filmtámogatási rendszerek kapcsán joggal merülhet fel bennünk a kérdés: indokolt-e közpénzeket fordítani a filmipar, a filmművészet támogatására?

Az audiovizuális alkotások egyrészt a foglalkoztatás megteremtéséhez komoly lehetőséget kínáló gazdasági javak, másrészt a társadalmat tükröző és alakító kulturális javak. Az audiovizuális alkotások közül gyártási költségeik és kulturális jelentőségük miatt kiemelkednek a filmek. Dolgozatomban a tágabb értelemben vett filmgyártáshoz kapcsolódó finanszírozási kérdésekkel foglalkozom, különös tekintettel az európai, illetve a hazai közvetett és közvetlen támogatások rendszerére.

Általánosan elfogadott tény, hogy az európai audiovizuális gyártás fenntartásában fontos szerepet játszanak a támogatások. A támogatási rendszerek működtetésének gazdasági okai (pl. az ágazatot jellemző elégtelen nyereség és magas kockázat) mellett a kulturális indokok (az európai audiovizuális alkotások közönségének korlátozott volta, az európai kultúra sokszínűségének a kifejezése stb.) is szerepet játszanak. A szektorban emellett jelentős nehézségeket okoz az állami támogatásokra vonatkozó versenyjogi szabályoknak a nemzeti érdekekkel, valamint a támogatás mögött meghúzódó közös európai célokkal való összeegyeztetése.

Dolgozatom egyik alapfeltevése, hogy a tágabb értelemben vett filmgyártás közjóság, amely igényli a közvetett és közvetlen támogatásokban megnyilvánuló kormányzati kezelést. A téma aktualitását a magyar filmtámogatási rendszer 2010-től kezdődő reformja adja. Ahhoz azonban, hogy megalapozottan értékeljük a hazánkban zajló változásokat (az intézményrendszer és a finanszírozási csatornák átalakítását), elengedhetetlen a nemzetközi környezet, a nemzetközi modellek vizsgálata, valamint a közvetett és közvetlen támogatások lehetséges formáinak a rendszerezése. A jogtörténeti és jog-összehasonlító elemzéseken alapuló kutatásaim során kitérek az alternatív finanszírozási megoldásokra, az üzleti alapú támogatásokra is, melyek álláspontom szerint elősegíthetik a filmtámogatási rendszerek működőképességét. Kutatási eredményeim alapján az európai és a magyar finanszírozási rendszer sajátosságainak, kihívásainak a meghatározását követően egy lehetséges filmpolitika forgatókönyvét is bemutatom.

HUTÓCZKI KATALIN

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Csűrös Gabriella
adjunktus, DE ÁJK*

TUD-E REPÜLNI A LELŐTT MADÁR, AVAGY A TAKARÉKSZÖVETKEZETEK INTEGRÁCIÓJA HAZÁNKBAN

A témaválasztás aktualitását a szövetkezeti hitelintézetek 2013. évi integrációja adja. A rendszer működésében lévő problémákra hivatkozva a jogalkotó a takarékszövetkezeti szektor esszenciális jegyeit ex lege kívánta átalakítani, a hosszú távú működőképesség, a fogyasztóvédelem és a piaci részesedés növelése végett. Mindez a korábbi autonóm és magánjogi alapon szerveződő szövetkezetek egyetlen központi irányítás alá szervezését eredményezte.

Kiss Gy. Kálmán 2009-es sorait („a partikuláris szabadság édes madara messzire repült és leszállni azóta sem akar”) a mai helyzetre adaptálva helytálló lehet az a felvetésem, hogy ez a madár most sem akart leszállni, hanem lelőtték.

A vizsgálódásom során a fő hipotézisre keresem a választ jogösszehasonlító és jogtörténeti módszerekkel, teleologikus értelmezési módot is alkalmazva, megállapításaimat több esetben statisztikai adatokkal alátámasztva. Az értekezésben először a nemzetközi modelleket vizsgálom, majd a hazai takarékszövetkezeti rendszer hagyományait, hozadékait elemzem. A dolgozat tárgyát képezik a releváns uniós elvárások, melyekre szintén a beavatkozás indokaként hivatkoztak Magyarországon. Ezen kutatási eredményeket alapul véve sajátos vizsgálati módszerrel veszem górcső alá a magyar takarékszövetkezeti rendszer integrációja során felmerülő kérdéseket. A magyar szabályozást vizsgálva egy SWOT-analízis segítségével arra a megállapításra jutok, hogy a szektor nem volt a törvényjavaslatban jelzett mértékű válságban, így az ekkora mértékű beavatkozás oka máshol keresendő. A továbbiakban ezért interdiszciplináris jelleggel elemzem a szabályozás okát, célját és az ezekhez rendelt eszközöket.

Egy „bűvös háromszög” mentén ismertetem a pénzügyi, gazdasági összefüggéseket, a szabályozás ellentmondásait, továbbá azt, hogy hogyan alakult át a „hármás” (likviditás – jövedelmezőség – szolvencia) preferencia-sorrend, s formálódott ki inkább egy banki struktúrára emlékeztető működés. A szövetkezeti elvek érvényesülését vizsgálva további kutatási kérdésem, hogy vajon a „helyi egységek központjából” valóban a „központ helyi egységéivé” degradálódtak-e a takarékszövetkezetek. A szabályozási kérdések során alkotmányos és versenyjogi visszasságokra, valamint a társadalompolitikai tényezők figyelembevételének a szükségességére is felhívom a figyelmet.

Kutatásaim eredményeképpen a dolgozat záró gondolatai között pedig választ kaphatunk arra, hogy „tud-e repülni a lelőtt madár”.

JÁMBOR BIANKA

jogász
osztatlan, 7. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Varga Zoltán
adjunktus, ME ÁJK*

A ROKKANTSÁGI ELLÁTÁS PÉNZÜGYEI

Dolgozatomban egy a hazai szakirodalomban viszonylag kevésbé taglalt, de a társadalom széles rétegeit érintő kérdéssel, a rokkantsági nyugdíjból rokkantsági ellátássá alakított ellátási forma pénzügyeivel foglalkoztam. A rokkantsági ellátásra jogosultak viszonylag magas aránya, valamint a foglalkoztatás alacsony szintje komoly gazdasági, államháztartási problémákat eredményez. Éppen ezért fontosnak tartottam az ellátást ezúttal nem szociális jogi szempontból, hanem kifejezetten pénzügyi nézőpontból vizsgálni.

Kutatásom során vizsgáltam a rokkantsági nyugdíj bevezetésének körülményeit és pénzügyeit a századelőn, az ellátás és az akkori hozzájárulás mértékétől kezdve, a világháborúk utáni és a rendszerváltást követő változásokon át egészen a 2011-es, még mindig aktuális új szabályozásig. Munkámban kitértem a rendszerváltást követő változásokra, különös tekintettel a tömeges rokkantnyugdíjba vonulásra és ennek pénzügyi vonulataira, valamint hatásaira a központi költségvetésben.

A 2011-es egész rendszert átfogó módosítások során a korábbi rokkantnyugdíjat felváltotta a rokkantsági ellátás, és a finanszírozása is átalakult, ugyanis kikerült a Nyugdíjbiztosítási Alapból. Az ellátottak azon részét, akik addig ilyen nyugdíjban részesültek, ismételt felülvizsgálati eljárás alá vonták, mely során újra vizsgálták a jogosultsági szempontokat. Ezt a folyamatot kutatásom során az alapvető jogok biztosának nézőpontjából is megvizsgáltam.

Pénzügyi vizsgálódásom során kitértem a fizetett járulékok, a költségvetési előirányzatok alakulására, különös hangsúlyt fektetve a 2011 előtti és utáni különbségekre, valamint választ kerestem a kérdésre, hogy a változtatást követően valóban kedvezőbb-e az ellátás pénzügyi oldala. Végezetül részletesen elemeztem az aktuális költségvetési törvényeket, rámutattam a változások fő problémáira, valamint ezekre lehetséges megoldást kerestem.

LOVAS DÓRA

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Csűrös Gabriella
adjunktus, DE ÁJK*

BANKMENTÉSI MECHANIZMUSOK EURÓZÓNÁN INNEN ÉS TÚL

A bankszanálási mechanizmus kialakításának szükségességére a 2008-ban Európában is eszkalálódó válság hívta fel a figyelmet. Kutatásom tárgyának aktualitását az adja, hogy a bankszanálási mechanizmusok és alapok létrejötte a tagállamokban és a bankunió keretében még folyamatban van.

Dolgozatom célja, hogy felhívjam a figyelmet a még napjainkban is formálódó bankmentés eljárás- és intézményrendjének a jelentőségére, valamint a kezelés mellett a megelőző intézkedések szabályozásának a fontosságára is.

Dolgozatom struktúráját az alábbi logikai vázra építem fel: a szabályozás alapjainak a meghatározását és szükségességének az igazolását követően komparatív módon elemzem a releváns uniós irányelv és a kapcsolódó magyar törvény legfontosabb rendelkezéseit. A bankszanálás új eljárásrendje mellett az átalakulóban lévő intézményi kereteket is kutatom.

Ennek keretében vizsgálat tárgyát képezi a Magyar Nemzeti Bank bővülő hatásköre és függetlenségének kérdése is, továbbá a jegybank tulajdonába került, a szakirodalomban mind ez ideig mellőzött „felszámolócég” is. A bankszanálási rendszer átfogó vizsgálata és a magyar érdekek meghatározása céljából elemzem az euróövezeti tagállamokban kialakított bankuniót, valamint hazánk vonatkozásában az esetleges csatlakozás előnyeit és hátrányait.

Jogtörténeti és jogösszehasonlító módszerekkel vizsgálom az uniós és a hazai jogszabályokat, jogi dokumentumokat, tekintettel a jogalkotói célokra, valamint meghatározva a szabályozás esetleges következményeit, azok negatívumait és pozitívumait Magyarországon szemszögéből.

Következtetésem, hogy a válság hatására előtérbe került a bankfelügyeleti és a bankmentési mechanizmusok kialakításának a szükségessége, azok szabályozása – mind tagállami, mind európai uniós szinten. A bankfelügyeleti rendszerek már többségében kialakultak, azonban a bankmentések szabályozása többnyire még folyamatban van. Az Európai Unió és Magyarország célja is az, hogy megfelelő eszközök meghatározásával megelőzzék és szükség esetén kezeljék a pénzügyi intézmények válságát, minimalizálva ezáltal a bankválságoknak az államháztartásra és az államadósságra gyakorolt negatív hatásait, csökkentve a pénzügyi piacok és a költségvetési politika elégtelenségeinek kölcsönös egymásra hatását, az interdependenciát.

POHL ÁKOS

jogász
osztatlan, 9. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Ercsey Zsombor
adjunktus, KRE ÁJK*

KÖNYÖRTELEN BEHAJTÁS VAGY TISZTESSÉGES BESZEDÉS?
AZ ADÓZÓI JOGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE AZ ADÓIGAZGATÁSI ELJÁRÁSBAN,
KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ELLENŐRZÉS SZAKASZÁRA

A dolgozatom tárgyát képező kérdéskör kiválasztásánál szem előtt tartottam, hogy az adójog területén, egy a jogban nem jártas ember számára is érdekesítő témában vizsgálódjak. A vizsgált téma aktualitása ered egyfelől a média kiemelt figyelméből, mely összefügg személyes motiváltsággal, másrészt az adóigazgatási eljárást övező folyamatosan változó jogszabályi környezetből, melynek köszönhetően vizsgálódásokat folytathattam egészen az adóhatóság által operatív tevékenysége során alkalmazott online eszközökig.

Munkám célkitűzése egyrészt annak vizsgálata, hogy a hatályos jogszabályi környezet megfelel-e az adózói jogok megfelelő szintű érvényesülésének, továbbá kutattam, hogy az adóhatóság által a helyszíni ellenőrzések során a gyakorlatban alkalmazott ellenőrzési módszerek, valamint az ellenőrzések gyakorisága nem ütközik-e a hatályos jogszabályi előírásokba.

A felhasznált szakirodalom relevanciájában leginkább a kritikai forráselemzés módszerét alkalmaztam, továbbá lehetőségem nyílt dolgozatom soraiba illeszteni egy, az adóhatóság operatív ellenőrzéseiben nagy jártassággal rendelkező adórevizor gyakorlatban szerzett tapasztalatait és kritikáit. Vizsgálódásaim főbb tárgykörei:

- a közteherviselés kötelezettségének változása az Alaptörvényben,
- a jóhiszemű eljárás követelményének adózókra való szűkítése az adózás rendjéről szóló törvényben,
- online pénztárgépek bevezetésének nehézségei az adózók számára,
- az iratbetekintéshez való jog szabályozásának az adózói jogokra vetített lehetséges káros következményei,
- a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapításának problematikája a bírói gyakorlatban,
- a tájékoztatáshoz való jog és a kitanítási kötelezettség csorbái a gyakorlatban,
- fedőtörténetek, álcaruha, „szivacsok” és ehhez hasonló módszerek megjelenése az adóhatóság operatív tevékenysége során, valamint
- az e-áruházakat üzemeltetők áfa-felszámítási nehézségei a gyakorlatban.

Tanulmányom zárásaként főbb következtetéseimet, megállapításaimat és javaslataimat ismertetem: de lege ferenda.

TULLER GÁBOR

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Simon István
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK ÁTALAKULÁSA ÉS ADÓZÁSA

Dolgozatomban választ keresek arra kérdésre, hogy mi a gazdasági oka a társaságok átalakulásának folyamatos mennyiségi növekedésének és ezen ügyletek milyen adófizetési kötelezettséggel járnak.

A mai gazdasági helyzetben, amire az alacsony, lassú gazdasági növekedés és az alacsony ügyleti kamatok jellemzőek, a társaságok felvásárlásokkal növelik a piaci részesedésüket és az elérhető profitot. Ezenfelül a családi vállalkozások életciklusai is sok esetben megkövetelik az átalakulásokat.

Adózás szempontjából fontos hangsúlyozni az adósemlegesség elvét, mely alapján teljesen meg nem szerzett jövedelmet nem lehet adóköteles jövedelemként kezelni. Megvizsgáltam, hogy egy átalakulás során a társaságnál hol keletkezik jövedelem, és az állam ezt milyen okból adóztatja. A kedvezményezett átalakulás megteremtésével az átalakulás során „keletkezett” jövedelem nem adóztatható azonnal, hanem a társaság számára a jogalkotó adóhalasztást engedélyez, így támogatva a gazdaságilag ésszerű átalakulásokat. A társaság tagjainak adófizetési kötelezettségeire is kitérve azt állapítottam meg, hogy a mai szabályozás serkentheti a nem gazdasági racionalitás vezérelte átalakulásokat, amin ajánlatos változtatni.

VERES JÁNOS JENŐ

jogász
osztatlan, 7. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Erdős Éva
egyetemi docens, ME ÁJK*

PÉNZMOSÁS TEVÉKENYSÉGÉNEK SZABÁLYOZÁSA ÉS NÉHÁNY GYAKORLATI TECHNIKÁJA

Dolgozatomban a pénzmosás elméleti és gyakorlati elemeinek vizsgálatával foglalkoztam. Áttekintettem a tevékenység történetét, illetve szabályozását mind hazai, mind nemzetközi viszonylatban. Rendszereztem a különböző pénzmosási módszereket, metódusokat. Esetleírás-gyűjteményt készítettem megtörtént ügyek felhasználásával, melyek segítségével igyekeztem rávilágítani a pénzmosás jelentőségére.

Napjainkban a pénzmosás az egyik legnagyobb szabású és legjövödelmezőbb üzlet a világon. A kétezres évek elején az IMF által készített felmérés alapján a pénzmosás volumene a Föld összes országának egyesített GDP-jének körülbelül 2-5%-át teszi. E százalékos adat, ha konkrét pénzüsszagra lefordítjuk, mintegy 590-1500 milliárd amerikai dollárt jelent évente. Több elemző szerint napjainkra ez az összeg olyan nagyságokat ér el, hogy képes befolyásolni egyes országok nemzetgazdaságát, köszönhetően a pénzpiac globalizációjának, illetve a technológiai fejlődésnek.

Témám jelentőségét mutatják az ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bűnmegelőzési Hivatal (UNODa) ügyvezető igazgatójának szavai: „Bizonyos jelek szerint jó néhány bank kábítószer-kereskedelemből származó pénzekkel próbálta megoldani likviditási gondját a pénzügyi-gazdasági válság folyamán. Jelenleg a drogpénz az egyetlen rendelkezésre álló likvid befektetési tőke, mivel tavaly (2001) a második félévben a likviditás jelentette a bankrendszer legnagyobb problémáját, a mozgótőke fontos tényezővé lépett elő.” Az ügyvezető igazgató beszédében kifejtette, hogy a szervezet olyan jelekre bukkant, amelyek szerint a bankközi hiteket kábítószer-kereskedelemből és más törvénysértő tevékenységből származó pénzekből fedezték.

POLGÁRI ELJÁRÁSJOGI TAGOZAT

BALÁZS RÉKA

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Hegedűs Andrea
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

CSALÁDI MEDIÁCIÓ, KAPCSOLATÜGYELETI MEDIÁCIÓ

Jelen pályamunka témaválasztásával célokom az volt, hogy a társadalomhoz, a hétköznapi élethez és legfőképp a családhoz közel álló mediáció intézményét behatóan megismerjem, és egy olyan áttekintő tanulmányt készítsek, amellyel felkelthetem az olvasóközönség érdeklődését ezen alternatív konfliktuskezelési módszer iránt.

Mivel a családi jogvitákban a családi élet legkényesebb, legérzékenyebb kérdéseiben kell döntést hozni, így célszerű, ha a felek a mediáció igénybevételével dolgozzák ki a családot, de elsősorban a gyermek számára legmegfelelőbb egyezséget.

Gyakran előfordul azonban, hogy a kapcsolattartásra jogosult felek nem tudnak megállapodni a kapcsolattartás kérdésében. Ilyenkor a kapcsolattartást a családi mediáció egyik speciális formájával, a kapcsolatügyi mediáció igénybevételével rendezhetik.

Dolgozatom első felében a családi közvetítői eljárás intézményét általánosan mutatom be, megemlítve mindazt, amit az eljárásról tudni kell, majd a munkám második felében áttekérek a szülő-gyermek közötti kapcsolattartási problémák megoldására törekvő kapcsolat-ügyi mediációra. A téma behatóbb megismerése rövid kutatómunkát végeztem Spanyolországban, a madridi Complutense Egyetemen, ahol lehetőségem volt a spanyol tapasztalatok megismerésére, valamint a két ország gyakorlatának összehasonlítására.

A témát tanulmányozva arra a következtetésre jutottam, hogy a közvetítői eljárás a konfliktusok megoldásának, valamint a kapcsolattartás rendezésének olyan módja, amit véleményem szerint kár lenne veszni hagyni. A kellő jogszabályi háttér biztosított, azonban ahhoz, hogy hazánkban is elsődleges konfliktuskezelő eszközzé váljon a mediáció, még nagyon sok tennivalóval kell szembenéznünk.

A kívánt cél elérése érdekében az első és legfontosabb feladat, hogy a jogásztársadalom és az általuk érintettek elfogadják a mediációt, és a közvetítői szolgáltatáshoz hozzáférhessenek. Ezt követően pedig nagy hangsúlyt kell fektetni a mediációt befolyásoló tényezők és körülmények biztosítására, rendezésére (mediátor személye, kapcsolatügyi teleték körülményei), amelyek elengedhetetlenek a siker megvalósulása érdekében.

CZAPÁRI DÓRA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Király Lilla
adjunktus, PTE ÁJK*

**TÁRGYALÁS-ELŐKÉSZÍTÉS A POLGÁRI JOGVITÁKBAN,
A KÜLÖNBÖZŐ ORSZÁGOK JOGI MEGOLDÁSAINAK TÜKRÉBEN**

A gyors, olcsó, hatékony polgári per iránti igény a polgári per születésével egyszerre bukkant fel, és azóta kortól, pertípustól, rendszertől függetlenül elérése jogalkotói célként funkcionált, a jogkeresők számára pedig természetes elvárásként határozható meg. Ennek ellenére a perek elhúzódása, a tetemes költségek felmerülésével járó eljárások mindennaposak a magyar igazságszolgáltatásban.

A gyors és olcsó polgári per iránti igény kérdése különösen aktuális hazánkban az új polgári perrendtartás kodifikációjának előkészületei figyelembevételével, amikor is az egyik legfőbb elvárásnak a polgári perek hatékonyságának növelésének kell lennie.

Számos kérdés merül fel ezen elvárás teljesítése kapcsán: Mi lehet a hatékonyság növelésének kulcsa? Mely technikákat alkalmaznak más országok, amik képesek csökkenteni az eljárás idejét? Valamint hazánkban mely technikák valósíthatók meg, melyek nem idegenek a magyar polgári per természetével? Hol keresendő az elhúzódó eljárások problémájának gyökere? Álláspontom szerint az ok leginkább a tárgyalás előkészítésének nem megfelelő szabályozásában, a bizonyítási eljárásra vonatkozó szabályok átgondolatlan koncepciójában, valamint az eljárás alanyainak perelhúzására irányuló tevékenységében keresendő.

A tanulmány során elsőként a téma szempontjából relevanciával bíró országok polgári eljárásjogi kódexeinek történetét, majd ezen országok fent nevezett intézményeire vonatkozó szabályozását két részben (kontinentális és angolszász) tekintetem át. Ezt követően felvázoltam a véleményem szerint leghatékonyabbnak működő magyar szabályozási modellt, melynek során kutatásaim és ügyvédi irodában töltött gyakorlatom alapján arra jutottam, hogy mindenképpen szükségesnek tartom az osztrák vorbereitende Tagsatzung, a német früher erster Termin, az amerikai discovery, az angol disclosure, a japán benron-kenwakai közös alapjain nyugvó, a magyar viszonyokkal adekvát, a dolgozatban vázolt részletszabályokkal operáló tárgyalást előkészítő tárgyalás bevezetését. Álláspontom szerint napjaink viszonyai közt a tárgyalást előkészítő tárgyalás jelentheti a leghatékonyabb megoldást a perek gördülékenyebbé, gyorsabbá, egyszerűbbé tételére, aminek hatásán az általam javasolt kisebb módosítók még javíthatnának.

FERENCZY ÁRON

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Papp László
tanársegéd, DE ÁJK*

A TÁRGYALÁSI RENDSZEREK MEGÍTÉLÉSE AZ 1911:I. TC. PERGÁTLÓ KÖRÜLMÉNYEI ALAPJÁN

Dolgozatomban arra kerestem a választ, hogy a tárgyalási rendszerek mennyire befolyásolják a polgári per menetét, különösen a peralapítás szakaszában. Nem törekedtem a polgári per más szakaszainak megvizsgálására, mivel a perirolalom a tárgyalási rendszerek mibenlétét a peralapítás szakaszához köti, amelyre típusai is utalnak, mint az egyseges, a vegyes és az osztott tárgyalási rendszer.

Kutatásaim során nem kívántam komparatív elemzés alá vonni a különböző tárgyalási rendszereket, hanem kizárólag egy polgári perrendtartás tárgyalási rendszerét vizsgáltam meg tüzetesebben és vontam le belőle következtetéseimet. Ennek oka, hogy véleményem szerint a tárgyalási rendszereket nem lehet összehasonlítani hatékonysági, gyorsasági vagy célszerűségi alapon. Az eltérő korokban hatályos perjogi törvények más életviszonyokra reagáltak, különböző rendelkezésekkel töltötték meg a polgári perrendtartást, így még ha ugyanolyan tárgyalási rendszert is alkalmaztak volna két korban, eltérő lett volna annak hatása.

Választásom az 1911. évi I. törvénycikkre esett, mivel közel 60 éve hatálytalan, illetve példaértékű másodlagos forrással büszkélkedik. Dolgozatom elkészítésében a Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú Bihar Megyei Levéltárának 1920 és 1930 közötti peranyagát is felhasználtam, amely körülbelül 22 folyóméternyi perirat átnézését jelentette. A peranyagokban a pergátló körülmények tárgyában hozott végzéseket és ítéleteket kerestem ki. Ennek fontosságát abban láttam, hogy a peralapítás szakaszának nagy jelentősége van az osztott tárgyalási rendszer kapcsán, így annak rendellenességei kihatnak az egész perrendtartásra. Az ítélezési gyakorlat vizsgálatára megjelölt intervallum kezdete azért 1920, mivel az I. világháború alatt fennálló ítélezési moratórium oly mértékű pertorlódást okozott, hogy a korábbi ítéletekből levont következtetéseket nem tartottam volna relevánsnak.

Összefoglalva kutatásaim, arra a következtetésekre jutottam, hogy a pergátló kifogások letárgyalása eléggé hosszadalmas eljárás volt, melynek fő oka a felperes önálló fellebbezési lehetősége. A perképesség hiányára alapított pergátló kifogás esetén a bírói gyakorlat a hiánypótlás lehetőségét nem alkalmazta. Az alperes pergátló kifogásra történő hivatkozását a perbebocsátkozást követően szűkíteni kellett volna. Bár az osztott tárgyalási rendszer ezen kisebb szabályozatlanságok ellenére hatékony perrendtartásnak bizonyult, de ez nem jelenti azt, hogy más korban, akár napjainkban is hatékony lenne.

GELENCSÉR DÁNIEL

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Harsági Viktória
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

„TÉNYEK ÉS TÉVHITEK” – AVAGY A JOGI TÉNYEK MEGJELENÉSE, VALAMINT AZOK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK INDIVIDUÁLIS ÉS JOG ÁLTAL MEGSZABOTT KORLÁTAI A POLGÁRI PERES ELJÁRÁSBAN

A jelen pályaműben igen összetett feladatra kívánunk vállalkozni, célként megjelölve a bírói tényállás-megállapítási folyamat összefüggéseinek feltárását a polgári peres eljárásban. A tényállás megállapítása a polgári per kiemelten fontos szakasza, sokak szerint egyben a legszebb bírói feladat. Más oldalról szemlélve kevés olyan perbeli mozzanat van, amely ehhez hasonló komplex jelenségként írható le, s ezzel együtt (vagy talán éppen ebből kifolyólag) ennyi buktatót rejtene magában. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a Kúria által nemrégiben elvégzett joggyakorlat-elemzés az egyes hatályon kívül helyezési okokról. A kutatások során kiderült, hogy a hatályon kívül helyezett döntések jelentős részét a tényállás helytelen megállapítása indokolta. Az értekezésben igyekeztünk rámutatni, hogy a jelen folyamat több elemből, így a személy, a tény és a jog sajátos egymásra hatásából tevődik össze. Talán éppen ez az összetettség az, ami oly nehézvé teszi a történések helyes feltárását, s ugyanakkor teszi nem kevésbé érdekessé a jelen téma boncolgatását. A probléma összetettsége szolgálhat magyarázatul az eljárásjogi kódexek jellemzően parttalan megfogalmazására is. Ennek behatárolására kísérletet tettünk.

A kérdéskör sokszor sokféle irányú gondolkodásra készítette a perjogtudomány legnagyobb egyéniségeit, nem kevésbé a jogfilozófia neves képviselőit. Értekezésünkben mindvégig törekedtünk a releváns jogirodalom holisztikus szempontból történő áttekintésére, az egyes álláspontok láttatására, fogalmi zavarok tisztázására, esetleges szintézisek megteremtésére. A tanulmányban a megismerés általános jellemzőiből indultunk ki, majd megkíséreltük leírni a tényállás-megállapítási folyamatot, rámutatva elsősorban annak komplexitására, statikus természetére. A pályamunka első fejezetének lehangsúlyosabb részét a perbeli tények és azok relevanciájának megvizsgálása adja, végül ama közeg vizsgálata, amelyen keresztül az eljáró bíró szembesül a releváns tényekkel. A második fejezet a tények megítélésére koncentrál, amely már tudatos szubjektív megnyilvánulásként értékelhető. A dinamikus jelleget megragadva itt mutatjuk be azon jellemzőket, amelyek a megítélés lehetőségét ténylegesen befolyásolhatják. Nem tekinthetjük lezártnak vizsgálódásunkat. Az értekezésben mindvégig törekedtünk egy átlátható, követhető összefüggésekkel leírt rendszer körvonalainak megrajzolására, ugyanakkor tartózkodtunk pragmatikus javaslatok hangoztatásától.

GULYÁS ESZTER

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Navratyil Zoltán
adjunktus, PPKE JÁK

IGÉNYÉRVÉNYESÍTÉS TÁRSASHÁZI KÖZÖSKÖLTSÉG-KÖVETELÉS ESETÉBEN

Magyarország lakásállományának jelentős hányada társasházi formában működik. A társasházi közösség zavartalan működésének elengedhetetlen feltétele, hogy a tulajdonostársak a közös költséget határidőben megfizessék.

Jelen dolgozat elsődleges célja mindamellett, hogy bemutatom a közös költség behajtása érdekében a jelenlegi jogszabályi kereteken belül alkalmazható igényérvényesítés eszközeit és azok gyakorlatban történő alkalmazhatóságát, rámutatni a jogintézmény hiányos szabályozásából fakadó komoly társadalmi problémára, mégpedig a társasházak „adósságcspdjára”. A társasház követelését fizetési meghagyásos eljárásban is érvényesítheti, végső esetben pedig az adóssal szemben közvetlen bírósági peres eljárásban is felléphet.

Álláspontom szerint a közösköltség-követelés biztosítékaul szolgáló jelzálogjog nem biztosítja a hátralék megtérülését, ezért mindenféleképpen ajánlott a társasháznak az illetékes közjegyző előtt fizetési meghagyás kibocsátására irányuló kérelem benyújtása.

A hatékonyabb igényérvényesítés kialakítása érdekében egyes eljárásokra kiterjedően javaslatokat tettem, hogy miként lehetne megkönnyíteni vagy miként kellene szabályozni a társasház követeléskezelését.

Végezetül arra a megállapításra jutottam, hogy a jelenleg rendelkezésre álló és dolgozatomban részletesen kifejtett igényérvényesítési eljárások nem biztosítják a társasházak követeléseinek eredményes megtérülését, csak abban nyújtanak segítséget, hogy a társasház a nemfizető adóssal szemben miként, milyen eljárási eszközt választva lépjen fel. Továbbra is nyitott kérdésként kezelendő, hogy egyáltalán mikor fog megtérülni a társasház követelése, vagy továbbra is folytatódnak a hátralékos tulajdonostársakkal szembeni sikertelennek bizonyuló fellépések.

Tehát mindenképp indokolt lenne a társasházak jogi szabályozásának újragondolása mellett a társasház követeléskezelésére vonatkozó hatékonyabb jogi megoldások kialakítása.

KISPÁL ZSUZSANNA

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Dr. Éless Tamás
megbízott előadó, ELTE ÁJK

KERESETVÁLTOZTATÁS ÉS PERCEZÚRA

A keresetváltoztatás főszabályai a törvény 1953. január 1-i hatályba lépése óta jelentősen nem változtak. A törvény születése óta mind a per célja, mind az alapelvek megváltoztak, átértékelődtek, a keresetváltoztatás szabályai azonban még mindig a szocialista szellemiséget tükrözik. Így a felperesnek az elsőfokú eljárás folyamatának egészében egyoldalú hatalmassága van a per tárgya feletti rendelkezésre, ami az ellenérdekű fél érdeksérelmét hordozza magában, valamint a perek elhúzódását eredményezheti. Következésképpen a felperes keresetváltoztatási szabadsága az elsőfokú ítélelhozatalig feloldhatatlan ellentétben áll az elvek tartalmával.

Azt gondolom, hogy a jogalkotó még nem talált módot arra, hogy a percselekmény főszabályainak megfelelő átalakításával összhangot teremtsen a Pp. mai szemléletével. A megoldási kísérletek mint a meghatározott pertípusokban kialakított egyes részlet-szabályok az alapintézménytől elszakadva, szinte gyökértelenül és szórtan lebegnek a perjog rendszerében. Ez véleményem szerint egyben annak bizonyítását is jelenti, hogy a keresetváltoztatás perjogi intézményét alapjaiban szükséges átalakítani.

Az alapelveknek megfelelő keresetváltoztatási szabály akkor alkotható, ha keresetváltoztatásra vonatkoztatott preklúzióval ellátott percezúra érvényesül az eljárás során. Nem tűnik elképzelhetetlennek, hogy akár a hatályos törvény szerkezetének alapjaiban történő átalakítása nélkül is radikálisan, de a törvény szellemének megfelelően és következetesen alakuljon át a keresetváltoztatás rendszere.

Témavezetők:
Dr. Döme Attila
óraadó, PTE ÁJK

NYÍRI ADRIENN

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Nagy Adrienn
egyetemi docens, ME ÁJK*

A KÖZIGAZGATÁSI PEREK AKTUÁLIS PROBLÉMÁI

Napjainkban zajlik az új Polgári perrendtartás kodifikációja, amely munka során számtalan problematikus terület vár átgondolásra. Ezek közül talán az egyik legfontosabb rendezendő kérdés a közigazgatási perek hatályos szabályozása és ehhez kapcsolódóan egy új szabályozási koncepció kidolgozása. A közigazgatási pereket jelenleg még a Polgári perrendtartás szabályozza, ám a gyakorlatban számos kritika éri ezen megoldást. Időről időre kihangsúlyozzák ugyanis jelen pertípusnak a polgári perekhez képest markánsan eltérő sajátosságai. A jogi hivatás képviselői közül egyre többen és egyre gyakrabban fejtik ki véleményüket a témában, és éles viták kibontakozása is megfigyelhető. Számtalan elgondolás és reformjavaslat született már a közigazgatási perek hatályostól eltérő szabályozásával kapcsolatban, valamint a Kúria is több alkalommal elemzése tárgyává tette a kérdést. Dolgozatomban a terjedelmi korlátok között ezek vizsgálatára, az eltérő nézőpontok ütköztetésére és a saját véleményem kifejtésére törekszem.

A közigazgatási perek számos részletszabálya vizsgálat tárgyát képezhetné, ám nem ez a célom. Témám szempontjából nem ezek a relevánsak, hanem a szabályozás néhány főbb pontján túlmenően, azoknak az elméleti kérdéseknek (és ezek gyakorlati megvalósíthatóságának) a vizsgálata, amelyek a hatályos rendszert alapjaiban változtatnák meg. Rövid áttekintést érdemel a hazai közigazgatási bíráskodás története, továbbá a közigazgatási jogvita tárgyának pontos meghatározása. Nem kerülhető meg a közigazgatási perek és a polgári perek összehasonlítása sem. Lényeges kérdésnek tartom a jogorvoslathoz való jog érvényesülésének mikéntjét ezen pertípusok esetén, valamint az önálló perrendtartás gondolatának megvizsgálását. Nem hagyható figyelmen kívül a más országokban működő közigazgatási különbírók gondolata sem. Dolgozatom részét képezi továbbá a nemzetközi kitekintés, a más országokban működő gyakorlat áttekintése, valamint annak feldolgozása, hogy a hazai szakemberek hogyan viszonyulnak a szabályozáshoz.

PÁDÁR HENRIETTA

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Kiss Tibor
adjunktus, DE ÁJK*

AZ ONLINE SAJTÓ-HELYREIGAZÍTÁS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

A dolgozat tárgya a sajtó-helyreigazítás online környezetben való alkalmazásának bemutatása, a 2010-es jogszabályi módosítások által létrehozott új jogszabályi környezet és a bírói gyakorlat alapján. Célját tekintve a dolgozat az online helyreigazítás jelenlegi szabályozásának értékelésére, valamint a problémás kérdések feltárására tesz kísérletet. Kiindulópontot az elektronikus sajtó jellegzetességeinek vizsgálata és a nyomtatott sajtóval való összehasonlítása jelentett, azon jellemzők mentén, amelyek a sajtó-helyreigazítási eljárás során relevanciával bírnak.

A dolgozat kizárólag az online felületen való helyreigazításra fókuszált, ennek megfelelően az egyéb, a médiaszolgáltatások fogalma alá eső sajtótermékek tekintetében a helyreigazítás új szabályozási környezetben való értékelésére nem került sor.

A dolgozat elsődlegesen a sajtó-helyreigazítás online környezetben való alkalmazását vizsgálja azzal a céllal, hogy annak értékelésére kísérletet tegyen. Ennek keretében kirajzolódik, hogy a helyreigazítás szabályai közül melyek alkalmazhatóak, valamint melyek azok, amelyek a nyomtatott sajtótól való eltérések miatt nem vagy nehezen átültethetőek. Olyan jogintézményről lévén szó, amelyben a széles keretek között megszabott szabályozás miatt a bírói gyakorlat jogfejlesztő tevékenységének jelentős szerepe van, az értékeléséhez a jogalkotás és a jogalkalmazás együttes értelmezése szükséges. Ennek megfelelően feldolgozásra kerültek az online sajtót érintő helyreigazítási perekben az elmúlt három évben hozott ítéletek.

A dolgozat arra a következtetésre jut, hogy a sajtó-helyreigazítás jelenlegi formájában is képes rendeltetésének megvalósítására, és online környezetben is hatékony védelmet nyújt a jogsértő közleményekkel szemben. Igaz ez annak tükrében is, hogy a gyakorlatban való megvalósítás során több esetben is nehézségekbe ütközik a jogalkalmazás. Ezek megoldására a dolgozat javaslatokat tesz. Elmondható tehát, hogy a bírói gyakorlat eredményeinek kodifikálása 2010-ben mindenképp indokolt volt, azonban a jövőben nincs szükség jelentősebb változtatásra, a dolgozatban is bemutatásra kerülő bizonytalanságok a joggyakorlat szintjén is megoldhatóak.

PATAI SZABOLCS

jogász
osztatlan, 11. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

SZABÓ SAROLTA ÉDU

jogász
osztatlan, 11. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Varga István
egyetemi docens, ELTE ÁJK

AZ ÉRVÉNYTLENÍTETT NEMZETKÖZI KERESKEDELMI VÁLASZTOTTBÍRÓSÁGI ÍTÉLETEK VÉGREHAJTÁSA

„A választottbíráskodás nagy paradoxona abban rejlik, hogy pont azoknak a közhatalmi szerveknek a támogatását igényli, amelyektől szabadulni akar.” (Paulsson) Ez a nagy paradoxon ölt testet a nemzetközi kereskedelmi választottbíróági ítéletek feletti állami kontroll formájáról, mértékéről és jogosultságáról szóló, szűnni nem akaró vitákban is. Feloldhatatlannak tűnik ugyanis az az ellentmondás, hogy míg a választottbíróági út egy az állami bíróságokkal konkurens intézménynek látszik, amelyet a felek az állami út alternatívaként, azt helyettesítendő választanak, az utolsó szó mégis az államoké marad azzal kapcsolatban, hogy mit szabad és mit nem a választottbíróági homokozóban.

A jelen dolgozat célja, hogy rámutasson arra, hogy a nemzetközi kereskedelmi választottbíróági ítéletek feletti kontrollal kapcsolatos viták valójában feloldhatóak, a konszenzushoz vezető út pedig jól feltett kérdésekkel van kikövezeve.

Elsőként abból a kérdésből indulunk ki, hogy végrehajthatóak-e az érvénytelenített nemzetközi kereskedelmi választottbíróági ítéletek. A vita feloldhatatlannak tűnik, mert az egymásnak feszülő álláspontok a nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodás természetéről alkotott konkuráló felfogásokon alapulnak. Ezt követően azonban rámutatunk arra, hogy a kérdés első megfogalmazása valójában helytelen, mert az érvénytelenítés hatálya nem tehető önállóan kérdésessé, amiből az következik, hogy az állami kontrollal kapcsolatos vita tulajdonképpen az érvénytelenítés jogintézményének létjogosultságára vonatkozik. Ez a kérdés közelebb visz a konszenzushoz, mert az államok és a felek érdekeinek mérlegelése alapján egyértelműen kimondható, hogy az érvénytelenítés lehetőségére mindenképpen szükség van. Ezt követően a vita fókuszra áll arra irányul, hogy ki legyen az extraterritoriális hatályú érvénytelenítési jogkör jogosultja. Ezzel kapcsolatban a dolgozat két álláspontot ütköztet: az egyik szerint a székhely kizárólagos joga az érvénytelenítés, a másik pedig egy erre a célra létrehozott nemzetközi szervre telepíti ezt a hatáskört. A saját rendszerén belül mindkét álláspont következetes, így tehát a köztük lévő választás egy értékvalasztás. Ezzel kapcsolatban a dolgozat befejező részében megmutatjuk, hogy a nemzetközi kereskedelmi választottbíráskodás nemzetközi jellege egyre inkább ki-domborodik, ezzel sugallva, hogy annak jövője az államok közösségének, nem pedig azok sokaságának kezében van.

PÓTH ANTAL

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

Dr. Harsági Viktória
egyetemi tanár, PPKE JÁK

Témavezetők:
Dr. Szalai Ákos
egyetemi docens, PPKE JÁK

A FIZETÉSI MEGHAGYÁSOS ELJÁRÁS KÖZGAZDASÁGTANI ELEMZÉSE

A dolgozatom célja a fizetési meghagyásos eljárás elemzése annak tükrében, hogy a jogalkotó hatékonyabb eljárást kívánt létrehozni. Arra keresem a válaszokat, hogy az eljárás mennyire hatékony, mekkora hasznót jelent a felek és a társadalom számára, továbbá hogy hatékonyabbá lehetne-e tenni a szabályozás megváltoztatásával.

Az elemzés közgazdasági módszerekkel végezhető el. A „hatékonyság-kifejezés” az eljárás-jogi elemzés során három különböző fogalmat takar, ezeket külön kell megvizsgálni.

Egyrészt beszélhetünk a felek oldalán jelentkező hatékonyságról, racionális döntésről. A fizetési meghagyásos eljárás pontosan meghatározható fázisokból áll, amelyekhez kiszámítható összegek tartoznak, így kiszámolható az eljárás várható értéke. A jogosult abban az esetben nyújtja be a kérelmét, ha a várható érték meghaladja a felmerülő költségeit. Statisztikai adatok alapján a sikeres eljárás valószínűsége magas, emellett a költségek alacsonyan tarthatók, így nagyon alacsony követelések esetén is érdemes lehet az eljárást megindítani.

Másrészt a perhatékonyság lényegében a polgári eljárásjog alapelve, amelynek célja, hogy ésszerű időn belül, a költségek minimalizálásával bírálják el a jogvitákat. A perhatékonyság elemzésekor a korábbi szabályozás és a peres eljárás nyújtott alternatívát az összehasonlításához. A korábbi szabályozáshoz képest az eljárások felgyorsultak, ezzel csökkentve a felek szubjektív költségeit, ami az elektronikus rendszer bevezetésének köszönhető. Az eljárási költségek tekintetében lényeges különbség nem mutatkozott, így a hatályos szabályozás előnye, hogy hamarabb jut végrehajtható okirathoz a jogosult.

A peres eljárást vizsgálva mind az idő-, mind a költségtényező magasabbnak bizonyult a nemperes eljáráshoz képest. Ugyanakkor a két eljárás célja nem egyezik meg, hiszen a per során jogvitát dönt el a bíróság, a fizetési meghagyás pedig nem vitatott követelés érvényesítésére szolgál. Így a nemperes eljárásnak egyfajta szűrőszerepe van, amelyet a kötelező összeghatár megemelésével ki lehetne terjeszteni, így növelve az igazságszolgáltatás hatékonyságát.

Végül a társadalmi hatékonyság növelése az eljárási és a jogalkalmazási hibákból eredő költségek minimalizálását jelenti. Ezeket a költségeket azonban nehéz számszerűsíteni, így az elemzés nem vezetett eredményre. Az eljárások számát tekintve megállapítható, hogy túl sok fizetési meghagyásos eljárás indul, emiatt társadalmilag lehet hatékony vagy nem hatékony is az eljárás.

POLGÁRI JOGI
TAGOZAT I.

ANGELI MARIANNA

jogász
osztatlan, 5. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Boóc Ádám
egyetemi docens, KRE ÁJK*

A NEM VAGYONI KÁRTÉRÍTÉS MEGSZŰNÉSE MAGYARORSZÁGON

A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény által életre hívott jogintézmény, a sérelemdíj, mint a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése váltja fel hazánkban a nem vagyoni kártérítést.

Jelentős a változás rendszertanilag és a jogalap tekintetében is, hiszen az új intézmény a személyiségvédelmi fejezetben került elhelyezése, valamint a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívüli további hátrány bizonyítása nem szükségeltetik. Ezzel ellentétben a nem vagyoni kártérítés a kártérítési felelősség szabályai között helyezkedett el, és ennél fogva alkalmazására is ezen szabályok rendelkezései voltak irányadóak.

Kutatásom során a nem vagyoni kártérítés tényleges megszűnését vizsgáltam, ugyanis álláspontom szerint a sérelemdíj beiktatása a törvénybe nem jelenti a régi jogintézmény végleges elhalálását.

A két személyiségvédelmi eszköz szabályainak részletes tanulmányozása során arra a következtetésre jutottam, hogy a nem vagyoni kártérítést átkonvertálták, a jogalapot átnevezték, és sérelemdíjként iktatták be a törvény szövegébe.

Az új Ptk. meghagyta a bíróságok széles mérlegelési jogkörét a sérelemdíj iránti igények elbírálása tekintetében, ugyanis a törvény szövegébe nem iktatott be konkrét és egységes iránymutatásokat a jogintézménnyel kapcsolatosan felmerülő legfontosabb kérdésekre vonatkozóan. Sőt véleményem szerint a sérelemdíjra vonatkozó rendelkezések között fellelhetők még olyanok is, melyek a nem vagyoni kártérítésre reflektálnak.

A fentiekből kifolyólag a bíróságok szükségképpen és változatlanul a hátrányközpontú szemléletet fogják ítélezésükben érvényre juttatni, ami azt jelenti, hogy a gyakorlatban a jogintézmény továbbra is nem vagyoni kártérítésként fog működni, és továbbélni. Ahhoz azonban, hogy a sérelemdíj hatékonyan tudjon működni és célját, azaz a személyiségi jogok védelmét széleskörűen tudja biztosítani, indokoltnak látom egy olyan szempontrendszer vagy mérce kialakítását is, mely megteremti a tételes jog és a jogalkalmazás közötti összhangot, és melyre dolgozatomban lehetséges megoldásokat is kínállok.

BIKKI VIVIEN

jogász
osztatlan, 7. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Navratyil Zoltán
adjunktus, PPKE JÁK*

KÁRKÉNT A CSALÁDBAN – EGY GYERMEK MINT KÁR

Kutatásom témája a kártérítési felelősség és a kártérítési igényeknek egy olyan területe, amely a klasszikus polgárjogi kártérítési felelősség egyes elemeit teljesen új megvilágításba helyezi, és sokszor kifordítja önmagukból. A kutatás célja pedig nem volt más, mint megmutatni azt, hogy a jogszabályok racionális sokaságával, következetes és tudatos alkalmazásával sem lehet mindig igazságosan dönteni. A dolgozatomban a kártérítési felelősség és igényeknek egy olyan területét vizsgáltam, ahol a kár egy gyermek személyében jelenik meg. A feldolgozott esetekben a szülők kártérítési igényeinek az alapját a már megszületett gyermekük adta, akár egészségesen, akár fogyatékosan született is meg. Lehet-e egy gyermek kár? Létezését, valamint a felnevelésével járó költségeket, terheket lehet-e jogi értelemben kárnak minősíteni? Ha felmerül, akkor hogyan tudnak a bíróságok egy „gyermek mint kár” esetet pusztán a jog eszközeivel megoldani? Egy gyermek képes-e bármiféle hátrányos változást hozni egy család számára, egy szülő számára, amit kompenzálni lehet/kell a jog és a kártérítés eszközeivel? Egyáltalán felmerülhetnek-e bárkiben is ezek a kérdések? Egészséges gyermek esetén – wrongful conception igényeknél – a szülők kártérítési igényét, fogyatékos gyermek megszületése esetén a szülők igényét – wrongful birth igények, – illetve a fogyatékos gyermek saját jogán indított kártérítési igényeit – wrongful life igények – vizsgáltam.

A dolgozatomban ezekre a kérdésekre kerestem választ, bemutatva a nemzetközi és a magyar ítélkezési gyakorlat sajátosságait, hasonlóságait és sokszor ellentmondásait. A dolgozatban Németország, az Amerikai Egyesült Államok, illetve Anglia gyakorlatát vizsgáltam nemzetközi téren. Utóbbi kettő gyakorlata hozta a hasonlóságokat a sajátosságaikkal együtt, míg Németország képezte a dolgozat ellenpontját, nemcsak a többi országgal szemben, de saját belső ítélkezési gyakorlatán belül is.

A dolgozat végére érve sem sikerült teljes bizonyossággal egyetértenem egyik kialakult gyakorlattal sem, hiszen ebben a témában kicsit is mélyebben elmerülve rájön az ember, hogy nem lehet minden kétséget kizáróan egyetérteni egyik gyakorlattal sem. Nem lehet pusztán a jog tiszta és teljesen egyértelmű, fekete vagy fehér eszköztárával méltányos választ találni ezekre a kérdésekre. Mindenkinek a saját döntése, saját beismerése, saját értékrendje szerint és természetesen a jog adta kereteket felhasználva kell választ találnia ezekre az esetekre.

HORVÁTH VIKTÓRIA

jogász
osztatlan, 7. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Leszkoven László
egyetemi docens, ME ÁJK*

SÉRELEMDÍJ VAGY NEM VAGYONI KÁRTÉRÍTÉS?

Munkám során a magyar joggyakorlat eddig előzmény nélküli, a 2014. március 15-én hatályba lépett 2013. évi V. törvény (új Ptk.) által bevezetésre került jogintézményét, a sérelemdíjat kívánom bemutatni, amelynek célja az volt, hogy segítséget nyújtson a jogalkalmazók számára, nem utolsósorban pedig az, hogy megkönnyítse a bíróságok munkáját. Ennek ellenére, mint ahogy az általában minden módosításról elmondható, ezek más, új problémákat is felvetnek.

Választásom azért esett éppen erre a témára, mert úgy gondolom, hogy egy alkalmazott bírói gyakorlattal még egyáltalán nem rendelkező, kiforratlan jogintézménnyel – a továbbiakban ismertetésre kerülő sérelemdíjjal – kapcsolatos bármely tanulmány akár hiánypótló jellegű írásként szolgálhat a „jogásztársadalom” számára. Véleményem szerint fontos, hogy rávilágítsunk a várható eredményekre, esetleges problémákra, hogy a már most látható vitás kérdések felvetésre kerüljenek, hiszen egy téma csakis ebben az esetben lehet komplex. Éppen azért tartom elengedhetetlennek – az előző mondatban felvázolt –, a dolgozat alapjául szolgáló kutatás irányának és tárgykörének meghatározásában leírt főbb irányvonalakra való rámutatást, mert a sérelemdíj az új kódex talán egyik legneuralgikusabb jogintézménye. Ezért jelentett mérvadó szempontot számomra, hogy e tanulmányban elsősorban a sérelemdíjjal, ahhoz kapcsolódóan a személyiségi jogokkal, valamint a sérelemdíjnak a korábbi nem vagyoni kártérítéssel való összehasonlításával foglalkozzak, továbbá célom volt a két jogintézmény főbb különbségeinek felvázolása, amelyek segítségével kívánok rámutatni e jogintézmény által „magával hozott változásokra”. Ennek legfőbb oka, hogy nemcsak a bíróságok és a jogászok életében jelent majd lényeges változást, ugyanis – akár közvetve, akár közvetlenül – szinte mindenkit érint majd. Azonban számos élethelyzet megkívánja a jogintézmény létezését, ugyanakkor visszaélésekre is lehetőséget nyújthat.

A sérelemdíj összegének meghatározásakor fontos figyelemmel lennünk arra, hogy nem lehet különbséget tenni a megsértett jogok között, valamint arra is, hogy a személyiségi jogok azonos értéket hordoznak.

Mindezeket azonban nem egy gyakorlott jogász, pusztán csak egy joghallgató szemszögéből nézve tudom és kívánom bemutatni.

KISS JÁNOS MÁRK

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fézer Tamás
egyetemi docens, DE ÁJK*

AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÓ KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉGE

Az egészségügyi szolgáltatások nyújtása és igénybevétele szerződéses keretek között történik, az orvos és a beteg között tehát polgári jogi kapcsolat áll fenn, melynek alanyai autonómok, egyenjogúak és mellérendeltek. A kutatás célja az egészségügyi tevékenységhez kapcsolódó felelősségi rendszer teljes feltárása mellett az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége mint sajátos felelősségi forma gyakorlatközpontú elemzése volt.

A Ptk. nem tartalmaz az egészségügyi szolgáltatás nyújtására irányuló jogviszonynak keretet biztosító sui generis szerződéstípust. Az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelősségére vonatkozóan azonban a vonatkozó ágazati jogszabályok speciális, az egészségügyi tevékenység fent említett sajátosságaihoz igazodó szabályokat rögzítenek. Így az egészségügyi szolgáltató kártérítési felelőssége tekintetében, a jogviszony szerződéses jellege ellenére a deliktális felelősség szabályai irányadók. A bírói gyakorlat felelősség-tani premisszákat mentén történt feldolgozását követően látható, hogy a felelősség megállapításának feltételei körében a bizonyítási teher megoszlása az igényt érvényesítő beteg számára kedvezőbben alakul. Tovább nehezíti a károkozó mentesülését az objektivizált gondossági mérce alkalmazása, mely az elvárható gondosságot helyezi a vizsgálat közepontjába. Nincsenek meghatározva az egészségügyi dolgozóktól elvárható magatartásra vonatkozó egységes standardok, így a felróhatóság a károkozó számára ismeretlen követelmények mentén kerül megállapításra.

A tájékoztatás elégtelenségére alapított kártérítési igények a kedvező bizonyítási szabályok, valamint a szinte teljesíthetetlen teljes körű tájékoztatás követelménye miatt valószínűsített „eljárásjogi csodafegyverre” váltak a sérelmet szenvedett beteg kezében. A feldolgozott ítéletekből azonban kitűnik, hogy a bírói gyakorlat valamelyest enyhít a teljes körű tájékoztatási kötelezettség követelményén, reális elvárásokat támasztva az egészségügyi szolgáltatóval szemben.

Az egészségügyi szolgáltató felelősségére vonatkozó szabályozás kialakítása, illetve alkalmazása során az orvosi tevékenység által érintett kiemelkedő társadalmi értékek mellett tekintettel kell lenni az egészségügyi szolgáltatók véges anyagi és emberi erőforrásaira, illetve a modern orvostudomány nyújtotta eszközök korlátaira. E szempontok figyelmen kívül hagyása ugyanis azt eredményezheti, hogy a beteget mint gyengébb felet védő szigorú felelősségi szabályok a visszaélés eszközévé válnak a károsult kezében.

KOBL TAMÁS

jogász
osztatlan, 7. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Szegedi András
egyetemi docens, SZE DF ÁJK*

A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK POLGÁRI JOGI FELELŐSSÉGE

A gazdasági társaságok a modern gazdasági viszonyok egyik legfontosabb szereplői. A társaságokban azonban egyre inkább szakadék képződik a passzív befektetőket megtestesítő tagok, illetve részvényesek és a ténylegesen menedzsment feladatokat ellátó vezető tisztségviselők között. Ebben a konstrukcióban szükséges olyan szabályozás kialakítása, amely alapján fel lehet lépni a károkozó vezető tisztségviselőkkel szemben.

Az új Polgári törvénykönyv hatályba lépése markánsan kihatott a vezető tisztségviselői felelősség terjedelmére, annak mindkét irányára, így dolgozatomban egy átfogó és koherens képet kívántam nyújtani a megújult, többszintű szabályozásról.

Vizsgálódásom során arra a következtetésre jutottam, hogy a megújult kontraktuális felelősség alkalmazhatósága a vezető tisztségviselő károkozása esetén nem teljesen problémamentes. Néhány tényállási elem ugyanis nehezen értelmezhető a vezető tisztségviselő jogviszonyában, amelyekre csak a kialakuló bírói gyakorlat adhat választ.

Dolgozatomban önálló fejezetet szentelek a vezető tisztségviselő által harmadik személyeknek okozott károkért való felelősség anomáliájának. Számos kérdés fogalmazódott meg annak kapcsán, hogy hogyan alakul a vezető tisztségviselő és a gazdasági társaság egyetemleges felelőssége. Megítélésem szerint itt a fő probléma a jogszabályi rendelkezés értelmezése körül kristályosodik ki.

MAJOROS TÜNDE

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Barta Judit
egyetemi docens, ME ÁJK*

**NAGYOBB A FÜSTJE, MINT A LÁNGJA
– A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐ FELELŐSSÉGÉNEK EGYES KÉRDÉSEI**

„Még mi is most tanuljuk” – hallani az új Ptk. kapcsán sok gyakorló jogásztól. Olyanoktól, akik több évtizede alkalmazzák magánjogunk kódexét, magabiztosan forgatva a törvénykönyvet, jól ismerve annak felépítését, betéve tudva egyes rendelkezéseit, elsajátítva egy jól megszokott gondolkodásmódot. De mit is tanul a magyar jogászság? Az új Ptk. jelentős mérföldkő a magyar magánjog történetében. Az új törvény jelentős mértékben kibővült, nyolc könyvből áll, a legszembetűnőbb változás talán a kódexben önálló könyvekként szereplő társasági jog és családjog. Nehéz lesz hozzászokni az új struktúrához, paragrafusjelöléshez, s talán a legnehezebb: a számtalan változáshoz, újdonsághoz.

A dolgozat a társasági jogra, annak térrénumán belül is a vezető tisztségviselők felelősségi szabályaira koncentrál. A társasági jogi szabályokat – még jóval a Ptk. hatálybalépését megelőzően – sok kritika érte. Sokan tévesen értelmezték a vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó új szabályokat: a problémát alapvetően a vezető tisztségviselők társaság fennállása alatti, harmadik személyekkel szembeni deliktális felelősségének helyes értelmezése okozta. Ezzel kapcsolatban sok riogató híresztelés, állítás jelent meg. A dolgozat ide vonatkozó része igyekszik az egyes jogász álláspontok bemutatásával megvilágítani azt, hogy mindezeknek – ahogy a cím is jelzi – nagyobb volt a füstje, mint a lángja. A vezető tisztségviselőknek mégsem kellett remegő kézzel kokárdát tűzniük március 15-én.

A vezető tisztségviselői felelősség irányai közül a dolgozat kettővel foglalkozik: a vezető tisztségviselő társasággal szembeni felelősségével és a harmadik személyekkel szembeni, a társaság fennállása alatti deliktális felelősségével. Előbbire a Ptk. szerződésszegéssel okozott károkért való felelősségének új szabályait kell alkalmazni, utóbbira pedig a más személy károkozásáért való felelősségről szóló fejezetben található speciális deliktális felelősségi szabályt. Hogyan választja szét a jogalkotó a deliktális és kontraktuális felelősség szabályait az új Ptk.-ban? Hogyan alkalmazhatók utóbbiak a társasági jogban? Hogyan felel a vezető tisztségviselő a társasággal, illetve harmadik személyekkel szemben szerződésen kívüli károkozás esetén? Miért nem kell tartani a társaság és a vezető tisztségviselő egyetemleges felelősségétől? A dolgozat célja bemutatni a felelősségi rendszerben bekövetkezett változásokat, és rámutatni ezek neuralgikus pontjaira, úgy, hogy a felvetett kérdések válaszra találjanak.

ORBÁN ANDRÁS

jogász
osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fuglinszky Ádám
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

A JOGALKOTÁSSAL OKOZOTT KÁRÉRT VALÓ FELELŐSSÉG

A jogalkotásért való felelősség kérdése az utóbbi években különleges figyelmet kapott a jogirodalomban, melynek legfőbb oka, hogy a magyar jogrendszer már hosszú ideje adós a jogalkotáshoz kapcsolódó felelősség kialakításával. Bár az új Polgári törvénykönyv kodifikációja során a kérdés törvényben való rendezése már a 2002-es koncepcióban felmerült, és a Bizottsági Javaslat is széles körben rendelkezett a jogalkotással okozott kárért való felelősségről, a 2014. március 15-én hatályba lépett törvény mégsem tartalmaz a normaalkotásra vonatkozóan speciális tényállást.

Az Országgyűlés döntése következtében – és a törvényhez kapcsolódó miniszteri indoklás alapján is – a bíróságok feladata, hogy – az eddigi elzárkózó gyakorlatukat felülbírálván – kialakítsák azt a jogállami keretekbe illeszkedő feltételrendszert, amely alapján a jogalkotó felelősségre vonható. De vajon az új Ptk. mely szakaszát kell alkalmazni? Mikor jogellenes a jogalkotó tevékenysége, és hogyan állapíthatja ezt meg egy polgári bíróság? Van-e lehetőség a kimentésre, és milyen a jogalkotóval szemben támasztott gondossági mérce? És egyáltalán, hogyan egyeztethető össze a hatalmi ágak szétválasztásának elve a jogalkotó kárfelelősségével?

Dolgozatomban a fentiekre és a jogalkotással okozott károkért való felelősség kapcsán felmerülő további kérdésekre választ adva teszek kísérletet egy olyan dogmatikai rendszer megalapozására, mely megfelel az Alaptörvényből fakadó és a hazánkkal szemben támasztott közösségi követelményeknek, és így valódi jogvédelmet nyújt a jogalanyoknak a jogalkotó károkozásával szemben.

SZEKRÉNYES JOHANNA AMÁLIA

jogász
BA, 4. félév
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem
Természettudományi és Művészeti Kar

*Témavezető:
Dr. Sztranyiczki Szilárd
adjunktus, EMTE TMK*

**A PACTA SUNT SERVANDA JOGELV ALKALMAZÁSÁRÓL
ÉS A SZERZŐDÉSEK KÖRÜLMÉNYEIBEN BEÁLLT ELŐRE NEM LÁTHATÓ
VÁLTOZÁSOK JOGHATÁSAIRÓL AZ ÚJ PTK. ÉRTELMÉBEN**

A szerződéseket a polgári és gazdasági tevékenység elengedhetetlen részének tekintik, tehát mind jogi, mind gazdasági vonatkozásban kulcsfontosságú elméleti és gyakorlati szerepük van, ezért az ezen a területen eszközölt új rendelkezések is különös fontossággal bírnak. A tanulmány a szerződések kötelező erejéről szól, illetve a körülményekben beálló lényeges változásokat elemzi (előre nem láthatóság elve) elméleti szempontból, illetve a gyakorlati következményeket, amiket ezek a jogintézmények szabályoznak az új Ptk. rendelkezései alapján. Az új Ptk. által szabályozott előre nem láthatóság elve a román polgári törvénykezésben nagy kihívást jelent. Az elv célja, hogy életképes megoldásokat találjon olyan esetekben, mikor a szerződés megkötése után a felek bármelyikének körülményeiben olyan lényeges változás áll be, amely miatt a szerződés teljesítése nem várható el. Ez az elmélet tulajdonképpen eszköz a 21. századi jogi és gazdasági kihívások összehangolására.

SZEKRÉNYES JOHANNA AMÁLIA

jogász
BA, 6. félév
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem
Természettudományi és Művészeti Kar

*Témavezető:
Dr. Sztranyiczki Szilárd
adjunktus, EMTE TMK*

A SZERZŐDÉSEK KÖRÜLMÉNYEINEK ELŐRE NEM LÁTHATÓ VÁLTOZÁSAI A JOGGYAKORLATBAN

A tanulmány tárgya azon lehetőségek és megoldások bemutatása, amelyekkel a szerződő felek élhetnek, előre nem látható események bekövetkezése esetén, túlzottan megterhelő kötelezettségeik, valamint veszteségeik csökkentése, illetve a szerződés újratárgyalása céljából. Az új Ptk. szabályozza az előre nem láthatóság jogintézményét, arra hivatva, hogy megoldja azokat a helyzeteket, amikor valamelyik szerződési alany számára aránytalan, teljesíthetetlen többletterhek jelennek meg a szerződéses jogviszonyban. Hatálybalépésével az előre nem láthatóság intézménye kötelezővé vált a joggyakorlat számára, és ezáltal expressz szabályozásnak örvend. Ez viszont nem volt mindig így, ugyan a jogintézmény már létezett, az előre nem láthatóság elve néven, az új Ptk. elfogadása előtt is, de csak elméleti szinten, és a bírói joggyakorlat sem volt egységes ebben a tekintetben. A dolgozat visszatekintést kínál ezeknek az időknek a joggyakorlatára is, figyelve az elv elfogadását, elutasítását különböző bírói döntésekben.

SZÖGHY SZABOLCS

jogász
osztatlan, 9. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Boóc Ádám
egyetemi docens, KRE ÁJK*

AZ ORVOS KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉGE

Dolgozatomban az orvosi felelősség jogi szabályozásának egyes irányait, illetve az ahhoz kapcsolódó magyar és külföldi bírói jogban megjelenő egyes eseteket szeretném bemutatni, az orvosi műhibák szemszögéből.

A tanulmány felépítését a generálistól a speciálisig rendszer szerint építettem fel, tehát az orvosi kártérítés alapját képző orvosi műhibafogalom tárgyalását, illetve annak a kialakulástörténetét láttam elsődleges tisztázandó szempontnak. Az orvosi műhibafogalom ismertetése után a kártérítési jog elengedhetetlen fogalmát, a kár és a kártérítés viszonyrendszerét igyekeztem ismertetni. Az új Ptk. deliktuális és kontraktuális felelősségrendszer-bővülésének köszönhetően fontosnak tartom az orvos–beteg közötti viszony szabályait és annak tendenciáit ismertetni. Mivel az orvosi műhibákból eredő orvosi felelősség kérdése és kártérítési megoldásai bírósági határozatokon keresztül mutatható be a legszemléletesebben, így igyekeztem magam is konkrét jogeseteken keresztül ismertetni az orvosi kártérítési perekben legtöbbször előforduló problémákat, úgymint a szülészet-nőgyógyászati tevékenységgel okozott károk, a gyógyulási esély elvesztésének kártérítési értékelése, a tájékoztatás hibájából eredő károk, illetve az idegen test testüregben hagyásával okozott kár.

SZŐKE EVELIN ÁGNES

jogász
osztatlan, 11. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Fuglinszky Ádám
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

A SZERZŐDÉSSZEGÉSSSEL OKOZOTT KÁRÉRT VALÓ FELELŐSSÉG ÚTVESZTŐI

Jelen tudományos diákköri dolgozat tárgya a 2014. március 15-én hatályba lépett Polgári Törvénykönyv szerződésszegéssel okozott kárért való felelősségre vonatkozó normaanyagának vizsgálata.

Ehhez elsőként értékeltem az 1959. évi IV. törvény – kontraktuális és deliktuális felelősség felróhatóságán alapuló – egységes szemléletét, továbbá ezzel összefüggésben a kimentés lehetőségét és annak a kártérítés mértékéhez való viszonyát.

Ezt követően a hatályos polgári anyagi jogi szabályok szerződésszegés körében tett legjelentősebb koncepcionális változtatásait vettem górcső alá, elsősorban az új rendszer két alappilléreinek – a kimentés és a megtérítendő kár nagysága szabályainak – bemutatása, illetve az ehhez kapcsolódó elhatárolási kérdések megválaszolása által.

Különös hangsúlyt fektettem továbbá a párhuzamos kártérítési igények kizárása újdonsült szabályainak vizsgálatára, elsősorban a francia „la règle de non-cumul” összehasonlító jogi elemzése által. Alapjaiban vizsgáltam a jogintézmény magyar magánjogba történő átültetésének indokait, annak formáját és az ezzel összefüggésben felmerülő esetleges „útvesszőkből” való kiút megtalálása érdekében de lege ferenda javaslatokat tettem, melyek keretében több ponton a hatályos szabályrendszer jogalkotó általi módosítására tettem javaslatot.

A dolgozat lezárását a jelenleg hatályos normarendszer értékelése és a jövőbeni jogalkalmazói gyakorlat esetleges tendenciáinak behatárolása képezi.

VASICZA MÁRIA REBEKA

jogász
osztatlan, 9. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Molnár Hella Katalin
adjunktus, ELTE ÁJK*

A SÉRELEMDÍJ RENDSZERTANI ELHELYEZÉSE ÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSA A NÉMET FÁJDALOMDÍJJAL

A sérelemdíj a nem vagyoni kártérítés intézményéből alakult ki, a 2014. március 15-ével hatályba lépő Polgári törvénykönyv építette be a jogrendszerbe. Funkciója és dogmatikai felépítése majdnem teljesen megegyezik a korábbi nem vagyoni kártérítéssel, néhány ponton azonban újításokat vezetett be a jogalkotó. Dolgozatomban többek között ezeket az újdonságokat tekintem át.

A kutatásom legfontosabb célkitűzése az volt, hogy rendszerszinten tekinthessem át a jogintézményt. Így aztán nem az egyes személyiségi jogokat vizsgáltam, bár ez a téma is rengeteg lehetőséget hordoz magában, hanem próbáltam a sérelemdíj dogmatikai sajátosságait áttekinteni. Foglalkoztam azzal, hogy milyen jogsértések esetén követelhető sérelemdíj: csak a személyiségi jogok megsértése teszi ezt lehetővé vagy vannak-e esetleg más opciók is. Azt is áttekintettem, milyen rendszerek mentén lehetséges a sérelemdíj megítélése. Itt szembeállítottam az objektív és a szubjektív rendszert, majd az objektív rendszert a hátrány bizonyításának szükségességével.

A dolgozat második felében a német fájdalomdíjat tanulmányoztam. Megvizsgáltam, milyen feltételekkel adható fájdalomdíj a Bürgerliches Gesetzbuch alapján, és hogyan fejlesztette ki a német jog az általános személyiségi jog megsértésére való hivatkozás lehetőségét, aminek a jogalapja a Grundgesetz második cikke lett.

Külön részét képezi mind a két jogrendszer elemzésének a jogi személyeknek adható sérelemdíj, illetve fájdalomdíj problematikája. Talán itt voltak a legszembevetőbb különbségek, mivel a magyar jog már a kezdetektől megítélhetőnek tartja nem természetes személyek számára is a nem vagyoni kártérítést, a német jogalkalmazás azt mindig is elutasította. A dolgozat végén röviden összehasonlítottam a két jogrendszert, megpróbáltam állást foglalni abban a kérdésben, hogy melyik megoldást találok a szerencsésebbnek. A jogintézmény magyar kialakítása mellett szól az áttekinthetősége, a német variációban viszont a bírói gyakorlat fejlődése, a fájdalomdíj fokozatos dogmatikai kimunkálása ragadott meg. Remélem, a dolgozatommal sikerül közelebb hozni az olvasóhoz a két jogrendszer immateriális kártérítésre vonatkozó szabályozását, és bepillantást engedni ebbe az érdekesítő jogterületbe.

POLGÁRI JOGI
TAGOZAT II.

BUSA RÉKA

jogász
osztatlan, 8. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Deli Gergely
egyetemi docens, SZE DF ÁJK*

A NORMA ÉS AZ ESZTÉTIKUM KOLLÍZIÓJA – A SZERZŐI JOG ÉS A SZÍNPADI NYILVÁNOS ELŐADÁSOK KAPCSOLATA

Jelen dolgozat a norma és az esztétikum mint egyenrangú társadalmi alrendszerek lehetséges kollízióit vizsgálja, mindkét oldalt illetően szűkítéssel élve – a jogon belül a szerzői jogra, az esztétikumon belül a színpadi nyilvános előadásokra korlátozza a vizsgáldást. A norma és az esztétikum: mi történik, ha e két antagonisztikusan ellentétes jelenség kollízióba kerül egymással? Alkalmas-e a norma arra, hogy a szubjektum területére tartozó kérdéseket megítélje? Szükség van-e erre, és ha igen, milyen mértékben? És fordítva: hol vonja meg az esztétikum a határait a joggal szemben?

A jognak elengedhetetlen szerepe van a művészeti élet szabályozásában – azonban a minden részterületre betolakodó szabályozás hátrányos is lehet. Az aurea medioveritas megtalálása az esztétikum jogi szabályozása területén mindenképpen érzékeny kérdés. A művészet területe az, ahol a szubjektív értékítélet lényegi szereppel bír, ahol nem ítéltethők meg a problémák pusztán gazdaságossági, célszerűségi, (jog)sabályossági szempontból. A művészetnek teret kell adni, hogy kibonthassa önnön szárnyait, de szabályokat kell biztosítani, hogy működőképes legyen a rendszer. Egy művészeti intézmény működési feltételeinek jogszabályi körülbástyázása nélkül az intézmény nem is tudna funkcionálni. De ha a funkcionálás ténye már biztosított – szabályozhatjuk-e a hogyan is?

A vázolt kérdéseket egy olyan területen vizsgálja a dolgozat, amely a művészet, a szubjektív értékítélet kiemelt terepe, de amelyben mégis fontos szerepet tölt be a jogi szabályozás – ez nem más, mint a színház és a színpadi megjelenítés.

A tanulmányban egy sor olyan kérdésre-helyzetre keresem a választ és a megoldást, amelyekben a jog (objektum) és a színház (szubjektum) alrendszere kerül kollízióba egymással, majd pedig a „színházi” szerzői jog néhány differentia specificájára térek ki, ideértve a színházra jellemző felhasználási szerződéseket és néhány speciális helyzetű színházi alkotó bemutatását.

A dolgozat központi vizsgálódási tárgyát a norma és esztétikum közötti kollíziók, közelebbről pedig az általam „intern kollízióknak” nevezett jelenségek képezik. A dolgozat az említett összeütközések színházi életből vett példái, valamint egy sor Szerzői Jogi Szakértő Testülettől származó vélemény mentén vezeti végig az olvasót a témán, a végső következtetést már a mottóban előrevetítve: adjunk annyi hatalmat a jognak, amennyi feltétlenül szükséges, és annyi szabadságot a művészetnek, amennyi feltétlenül megilleti.

JÁRDAI MAXIM

jogász
osztatlan, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Faludi Gábor
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

AZ ÜZLETI TITOK ÉS A KNOW-HOW VÉDELME

Dolgozatom témája az üzleti titok és a know-how védelme. A munkámat három részre lehet osztani: a kérdéskör dogmatikai megalapozására, egy összehasonlító magánjogi részre és a magyar szabályozással foglalkozó részre.

Kutatásom fő tárgya annak a kérdésnek a megválaszolása volt, hogy hogyan definiálhatjuk az üzleti titkot és a know-how-t, a definíció alapján hova helyezhetjük el ezt a jogintézményt a magánjog keretein belül és végül mindezek alapján milyen védelmi eszközöket tud a jogalkotó biztosítani a jogosult számára. Ezen belül tettem fel azt a kérdést, hogy mik a személyiségi jogi és a tulajdonjogi megközelítésű szabályozás előnyei, illetve hátrányai, illetve lehet-e két megoldási úton kívül más felé haladni.

Az összehasonlító magánjogi részben három csoportba kategorizáltam az egyes államokat:

- A technológiai óriások, az Amerikai Egyesült Államok és Japán, amelyeknél a szellemi termékek gyártásának mennyiségére tekintettel találtam fontosnak a megvizsgálást.
- A teljesen külön úton járó páros, Oroszország és Kína. Ez a két ország azért keltette fel figyelmemet, mert olyan megoldásokat is alkalmaztak, melyek kiszélesítik a jogintézmény már történetileg kialakult kereteit.
- Az Európai Unió és ennek tagállamai pedig mint a magyar szabályozásra legközvetlenebb hatással bíró államok voltak relevánsak. Külön aktualitását adja ennek a területnek az, hogy az Európai Unió Bizottsága most tárgyal egy irányelv tervezetről, mely szabályozná az üzleti titkot és a know-how-t.

A magyar szabályozási részben megpróbáltam elemezni a címadó jogintézmény történelmi hátterét, illetve az egyes védelmi eszközöket. Megvizsgáltam, hogy hogyan határozza meg a magyar jog, konkrétan a Ptk. az üzleti titkot és a know-how-t. A továbbiakban pedig azzal foglalkoztam, hogy milyen kiegészítő védelmi eszközöket biztosít a jogosultak számára a Tptv., az Mt., és a Btk.

Végül pedig azzal foglalkoztam, hogy kell-e egyáltalán egy olyan jogintézmény, mint az üzleti titok és a know-how, társadalmilag hasznos-e. De lege ferenda pedig milyen garanciális eszközöket lehet beépíteni a jogrendszerbe annak érdekében, hogy az üzleti titok és a know-how ne váljon egy monopol kiskapuvá, és ne hozza létre az easy patent veszélyét.

KAZARJÁN ANNIE

jogász
osztatlan, 5. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Ujhelyi Dávid
megbízott oktató, PPKE JÁK*

A SZERZŐI JOGI EREDETISÉG JOGÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

Kutatásom célja a szerzői jogi eredetiség kritériumának vizsgálata, illetve megítélhetőségének a jog szférájában való objektívizálása. E szándékomat szem előtt tartva hívom segítségül a jog-összehasonlítás eszközét, mely betekintést enged a nyugati hemiszféra doktrinális (common law és a kontinentális jogcsalád közötti) harcának szerzői jogi kivételésébe, ezen belül pedig lehetőséget ad az egyes országok (Magyarország, Franciaország és Németország, Egyesült Királyság, Amerikai Egyesült Államok és Kanada) eredetiség-felfogásának, gyakorlatban is alkalmazott módszereinek tudományos vizsgálatára. A szerzői jog elsődleges feltétele az eredetiség, amely egy erősen szubjektum jelenség, ellentétben a szellemi tulajdon másik ágazatában előírt, az iparjogvédelem, „novelty”, tehát újdonság kritériumával. Mivel az originalitás különbözőképpen kerül értékelésre koronként, területenként, társadalmanként és persze személyenként, nagyon nehéz azt egy egységes módon meghatározni, behatárolni vagy éppen elhatárolni a jog más jelenségétől (lásd iparjogvédelem). Dolgozatomban mégis arra vállalkoztam, hogy a lehető legideálisabb módszert fejlesszem ki a nagyszámú eltérő állami szabályozásokból, rávezetve azt egy eredetiségtesztre, amelynek lefuttatása minden egyes eredetiséget érintő esetben közelebb juttatja a jogalkalmazókat egy olyan határozathoz, mely a szerző és a társadalom érdekeit egységesen figyelembe veszi.

LÁSZLÓ CSILLA

jogász
osztatlan, 10. félév
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Grad-Gyenge Anikó
egyetemi docens, KRE ÁJK*

A GYÓGYSZEREK SZABADALMI OLTALMA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A BIOTECHNOLÓGIÁRA

A biotechnológia forradalma új kihívások elé állította az egész gyógyszeripart és a hatóságokat is. A kezdeti morális kérdések megoldása után olyan új kérdések merültek fel, mint a biohasonló készítmények elhelyezése mind ártámogatási, mind iparjogvédelmi szempontból. A téma újszerűségét mutatja, hogy elég változatos megoldásokat láthatunk az egyes területeken, azaz ezen terület harmonizálása még nem történt meg.

Az infliximab példáján keresztül láthatjuk, hogy a biotechnológiai találmányok milyen új kihívások elé állították nemcsak az iparjogvédelmi, de az egyéb szabályozó hatóságokat is. Az egyes államok mindent megtesznek annak érdekében, hogy az új és legtöbbször igen költséges terápiák árait alacsony szinten tartsák. Éppen ezért megfigyelhető a biotechnológiai találmányokhoz való hozzáférés korlátozása, a szabadalmi oltalom keretein kívül eső versenytársak („me too” készítmények) közötti piaci ellentétek mesterséges kiélezése, ezzel a szabadalmi oltalom által biztosított kizárólagossági időszak megrövidítése vagy az innováció értékének meg nem fizetése, amely az árak letörésében érhető tetten. A dolgozat keretein túlmutató, már-már filozófiai kérdéskör, hogy a szabadalmi oltalom által nyújtott védettség értékének leírt módokon történő korlátozása a gazdaságilag kevésbé fejlett országokban legitim lehet-e arra való hivatkozással, hogy a gazdaságilag fejlett országokban a szabadalmi oltalom szabályos működése biztosítani tudja egy-egy globális gyógyszergyártó számára a megtérülést. Helyes-e, illetve lehet-e egyáltalán azt mondani, hogy egy „szegény” ország átlépheti vagy megkerülheti a szabadalmi oltalom által meghatározott kereteket, csupán azért, mert „szegény”, illetve vajon meddig hajlandóak a „gazdag” országok tolerálni ezeket a jelenségeket? Ha mindezt nem tolerálják a végtelenségig, akkor ez eredményezi-e a szabadalmi oltalom intézményének globális kudarcát, ami a gyógyszerfejlesztések akár teljes leállításához vezethet a közeli jövőben?

Kutatásom alapján az állapítható meg, hogy a biotechnológia alapvető kérdéseire az iparjogvédelem idejében reagált, így például kezelni tudta a kezdeti morális és etikai kérdéseket, azonban a folyamatosan fejlődő tudomány újabb és újabb kihívások elé állítja a szabályozókat. Ilyen új terület lehet a biohasonló készítmények köre, ugyanis napjainkban még nincsen egyértelmű állásfoglalás a tekintetben, hogy ezen készítmények mennyiben tekinthetők találmánynak vagy éppen egy egyszerű biogenerikumnak.

OTTÓFFY ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Faludi Gábor
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

IPARJOGVÉDELEM KÍNÁBAN – LEHETŐSÉGEK ÉS NEHÉZSÉGEK AZ ÁRUJELZŐK OLTALMÁVAL KAPCSOLATBAN

Az iparjogvédelem helyzete a Kínai Népköztársaságban olyan téma, amely távolinak tűnik, de a 21. századi nemzetközi kereskedelemnek köszönhetően közvetlen hatással van a magyar társaságokra és gazdasági életre is. A jogsértések elképesztő méretű előfordulása az egész világon foglalkoztatja a gazdaság és a politikai élet szereplőit, és felveti a kérdést, hogy a problémák vajon mennyiben származnak a szabályozás hiányosságaiból. A téma összetettsége és terjedelme miatt dolgozatomat egy magyarországi vállalatnak a kínai piacra történő belépése esetén felmerülő legégetőbb kérdésére, az árujelzők oltalmának megszerzésére szűkíttem.

A kínai iparjogvédelem jelenlegi helyzetének vizsgálata során nem lehet eltekinteni a szellemi tulajdon, a kizárólagos jogosultságok elismerésének történelmi hiányától és a felfogások kulturális különbségekből adódó eltérésétől. A szabályozásban azonban folyamatos és gyors fejlődés figyelhető meg. Dolgozatom központi témája pedig éppen az a kérdés, hogy hol tart most ez a fejlődés, és melyek a jövőbeli várható irányai.

Mind a védjegyek, mind a földrajzi árujelzők tekintetében az egyes intézményekre vonatkozó nemzeti szabályozást, a nemzetközi egyezményeket és a gyakorlati megvalósulást a kínai jellegzetességre, problémákra, hiányosságokra figyelemmel elemzem. Hogyan tud tényleges védelmet biztosító oltalmat szerezni egy magyarországi gazdasági társaság Kínában? Milyen hiányosságok fedezhetők fel a szabályozásban, és a gyakorlat hogyan tölti ki a hézagokat? Milyen újításokat hozott és milyen kérdéseket vet fel a 2013. évi új Védjegy törvény? Milyen nehézségeket okoznak a földrajzi árujelzőkre vonatkozó párhuzamos szabályozások, és milyen állami érdekek tartják fenn mégis a rendszert?

Célom a figyelemfelhívás egyrészt a kínai piacra belépő gazdasági társaságoknak a kulturális különbségekből és a jogi szabályozás hibáiból eredő nehézségeire, másrészt a kínai jogfejlődésben rejlő jelen- és jövőbeli lehetőségekre, mindezek gazdasági jelentőségére.

TÖRÖK SOMA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Pogácsás Anett
adjunktus, PPKE JÁK*

INTERNET, SZÓLÁSSZABADSÁG ÉS A TÁRHELYSZOLGÁLTATÓK FELELŐSSÉGE

Dolgozatomban egy viszonylag átfogóbb, bizonyos társadalmi kérdéseket is érintőlegesen tárgyaló vizsgálódás során az internet szólásszabadságra gyakorolt hatásait vettem górcső alá. Ennek során tanulságként levontam, hogy a robbanásszerű technikai fejlődés következtében kommunikációnk is lényeges változásokon ment keresztül, melyek számos kihívás elé állítják mind az abban részt vevőket, mind a jogalkotót és a jogalkalmazót. A vélemények eddig soha nem látott mértékű pluralizmusában megnövekedtek a szólásszabadság szempontjából jogsértő megnyilvánulások, tisztázatlan azonban, hogy milyen jogi intézkedés tenné lehetővé a konfliktusok mindenki számára méltányos rendezését.

A szólásszabadság internetes működésében kiemelt szerepet játszanak az internetszolgáltatók, a jogsértések szempontjából pedig döntő fontosságú annak megítélése, hogy tevékenységük miképpen minősül. Ebből a szempontból különbséget tehetünk olyanok között, akiket az interneten megvalósult jogsértésekért egyértelműen felelősségre lehet vonni, akiket semmiképpen sem, és olyan csoport is akad közöttük, akik esetében e kérdés eldöntése ellentmondásokhoz vezet. Dolgozatomban az ő helyzetüket vizsgáltam.

Évek során kikristályosodott szemlélet volt ugyanis, hogy a tárhelyszolgáltatók – tevékenységük jellegéből adódik elnevezésük – bizonyos feltételek teljesülése esetén mentesülhetnek a jogsértő tartalmakért fennálló, őket amúgy terhelő felelősség alól. A technika fejlődése azonban e jogi konstrukció indokoltságát is felülírta, a web 2.0 szolgáltatások elterjedésének köszönhetően több esetben ítélték ugyanis méltánytalannak az e szabályozás eredményeként előálló status quo-t. A Delfi vs. Észtország ügyben először az Emberi Jogok Európai Bírósága állapította meg, szembemelve az eddig bevett joggyakorlattal, hogy a tárhelyszolgáltató annak ellenére felelős a jogsértő tartalomért, hogy annak létrehozásában nem működött közre. Lényegében az Alkotmánybíróság is hasonló döntést hozott a vonatkozó ügyben.

Dolgozatom záró részében azt az utat igyekszem körüljárni, amely során az eljáró rendes bíróságok és az Alkotmánybíróság különböző következtetések eltérő levonásával bár, de azonos konklúzióra jutott; jelesül, hogy a jogsértő megnyilvánulások bizonyos esetkörében, a súlyos érdeksérlemek elkerülése érdekében a tárhelyszolgáltató felelőssége igenis megállapítható.

UJVÁRI PETRA

jogász
osztatlan, 7. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Keserű Barna Arnold
PhD hallgató, SZE DF ÁJK*

„DIVATJOG A KIFUTÓN” – A DIVATIPAR OLTALMAZHATÓSÁGÁNAK LEHETŐSÉGEI A SZELLEMI TULAJDONJOGOK TÜKRÉBEN

A divatjog az utóbbi években önállósult, gyorsan fejlődő, különleges jogterületté vált, amely nem csupán a szellemi tulajdonjog területéhez kapcsolódik, hanem polgári jogi, társasági jogi, munkajogi és nemzetközi jogi aspektusokkal is rendelkezik, ezáltal a divatipar elsődleges szabályozási hátteréül szolgál.

A 21. századra a divatipar a világ egyik legfontosabb kreatív iparágává nőtte ki magát. Ennek eredményeként a nyilvánosság felfigyelt a divatos „tervezői termékekre”, és az egyes tervezők és a meghatározott dizájnok népszerűségének köszönhetően a divatkalózkodás jelensége is egyre elterjedtebbé vált. De vajon hol húzódik a jogi határ az inspiráció, az utánzás és a hamisítás között? Szükség van-e egyáltalán a divatiparban szellemi tulajdon-védelemre? Ha igen, melyik oltalmi forma a legalkalmasabb erre? Dolgozatom célja, hogy választ találjak e kérdésekre, valamint összehasonlítsam az Európai Unió és az Egyesült Államok által nyújtott jogvédelmi lehetőségeket.

Kutatóm eredményeként megállapítható, hogy a divatcikkek „funkcionális karaktere” és rövid élettartama nagy kihívást jelent a megfelelő jogi védelem megtalálásában. Az USA-ban a bíróságok még ma is azt az elavult nézetet vallják, hogy a ruházati termékek „használati cikknek” minősülnek, ami megfosztja a divattervezőket a jogi oltalom lehetőségétől. Az USA-ban alkalmazott oltalmi formák, mint a szerzői jog, védjegy, trade dress és design szabadalom a divatcikkek bizonyos elemeit ugyan védelemben részesítik, önmagában a divattervek egészét azonban semmi sem védi meg a divatkalózok támadásától. Ezzel szemben az Európai Unióban ezt a problémát úgy oldották meg, hogy sui generis oltalmi formát hoztak létre a formatervezési minták oltalmára, amely a ruházati termékek külső megjelenésének egészére kiterjedő védelmet képes biztosítani. E jól bevált rendszert sokan példaként hozzák fel a merev amerikai jogi keretekkel szemben, ezért az USA-ban az elmúlt években egyre több törvénytervezet látott napvilágot, melyeknek kifejezetten a divattervezők védelme a célja.

POLGÁRI JOGI TAGOZAT III.

ÁMÁN ILDIKÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Papp Tekla
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

A FOGYASZTÓ ÉS A TERMÉK FOGALOM ANOMÁLIÁI A JELENLEGI SZABÁLYOZÁS TÜKRÉBEN

A gazdasági és társadalmi viszonyok egyre gyorsabban változnak, és erre a fogyasztóvédelem a jogszabályok változásával folyamatosan reflektál. A reagálás csak utólagos magatartás lehet, ugyanis a problémákkal először a fogyasztóvédelmi hatóság és a Gazdasági Versenyhivatal találkozik, őket követik a bíróságok, amely az egységes vagy éppen eltérő jogalkalmazás eredményeit figyelembe véve tudja megalkotni a későbbiekben követendő álláspontot. Ez a gondolat alapozta meg a kutatómunkánkat, hiszen az Európai Bíróság és a Versenytanács egyaránt kialakította a fogyasztó és a termék fogalmát, amely szempontokat nem mindig vettek figyelembe a jogszabályok megfogalmazásánál.

A Ptk. a jogi személyt kivette a fogyasztó fogalmából, illetve hatályba lépett a 74/2012. (VII. 25.) VM rendelet, amely először adott definíciót a magyar termékre vonatkozóan; ezáltal a jövőben a joggyakorlat megváltozásával is számolni kell, így szükségessé vált a status quo tisztázása és az anomáliák kiemelése.

A kutatás fő menetét a magyar, angol és német jogszabályok összehasonlítása, a vezérfonalat pedig az a kérdés adta, hogy kit tekintünk fogyasztónak és a megnevezett személy a jogügylet során milyen termékhez jut hozzá, azaz: ki és mit szerez meg. Az Európai Unió egyes jogi instrumentumaiban megjelenő fogyasztóra adott fogalmakat elemezve megállapítható, hogy a szűkebb értelemben vett fogyasztó fogalmat veszik alapul, amitől egyetlen esetben eltérnek a személy kifejezést alkalmazva. Ebből arra lehet következtetni, hogy a jogi személy is lehet fogyasztó. A magyar szabályozás kevésbé egységes, de egyre inkább igazodik az uniós szabályozáshoz, és a Ptk. is ezt juttatja kifejezésre. Kérdésként merült fel kutatómunkánk során: nem vezet-e diszkriminációhoz, ha a jogi személyt nem részesítik efféle védelemben, illetve a megkülönböztetés feloldására egy hatékony alternatívát is felvázoltunk.

A „mit” kérdésre történő válaszadás sokkal komplexebb megoldást igényel, ennek oka az, hogy a termék fogalom jogi elemzésére korábban nem került sor. Az uniós és a magyar definíciók kezelését az is nehezíti, hogy összekapcsolják a termék és élelmiszer fogalmát, tulajdonképpen egymásnak megfeleltethetőnek tartják, az ebből eredő ellentét feloldására is kísérletet tettünk. A témával kapcsolatos kollíziók megkeresése és azok feloldására irányuló kísérlet adta a vezérfonalat a pályamunka elkészítése során.

BARTÓKI ATTILA

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Görög Márta
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

MERCHANDISING MINT ÖNÁLLÓ SZERZŐDÉSTÍPUS

Kutatásomat a manapság egyre többször reflektorfénybe kerülő merchandising szerződéses megítélése köré építettem. A 20. századi gazdasági-társadalmi változások a joggyakorlat fejlődését is maguk után vonták. Az új vívmányoknak és a fogyasztói társadalom kialakulásának köszönhetően új típusú szerződések jelentek meg a gyakorlatban. A merchandising a 20. század második felének, illetve a 21. századnak egyik legmeghatározóbb gazdasági jelensége, amely a személyek közötti gazdasági kapcsolatokat megtestesítő jogviszonyokban ölt testet. Ez a jelenség több kérdést is felvet mind a jogalkalmazás, mind a jogalkotás szempontjából.

Dolgozatomban arra a kérdésre keresem a választ, van-e létjogosultsága a merchandising szerződés Polgári törvénykönyvbeli önálló, nevesített szerződésként való szabályozásának. Véleményem szerint a merchandising nem jutott el az absztrakció azon fokára, hogy beszélhessünk egy esetleges Pkt.-beli kodifikálásáról. Többek között hiányoznak azok az egyedi, tipikus mozzanatok, amelyek megkülönböztetnék más szerződésektől. Ezen hipotézisem igazolásakor a hazai, illetve nemzetközi jogirodalom és joggyakorlat eredményekre támaszkodom. A hazai joggyakorlat nevesített szerződéseivel való rokonításra is kiterjedő kutatásom eredményeiből levont megfelelő következtetések alapján a merchandising hazai szerződéses megítélésével kapcsolatos nyitva maradt kérdések rendezésére is alternatív megoldásokkal szolgáltam. Felfogásom szerint a merchandising lényegét tekintve az alapjául szolgáló kizárólagos jogok hasznosítására irányuló licenciaszerződés.

CONSTANTINESCU KRISZTINA

jogász
BA, 6. félév
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem
Természettudományi és Művészeti Kar

*Témavezető:
Dr. Veress Emőd
egyetemi docens, ETDK RHK*

SZÍNLELT SZERZŐDÉSEK MEGÍTÉLÉSE A MAGYAR ÉS ROMÁN JOGRENDSZEREK BEN

A színlelés az emberi természet velejárója, az élet minden területén megjelenik és sok esetben akaratlanul is használjuk. Akárcsak a jog, úgy a színlelés is már ósidők óta jelen van és folyamatosan előbukkan a társadalom különböző intézményeiben. Éppen ezért volt szükség arra, hogy ez a jelenség jogilag is szabályozva legyen. De e kérdés tekintetében ma sincs egységes válasz, hiszen a különböző jogrendszerek eltérő szabályozási mechanizmust építettek ki.

A jelen írás célja megvizsgálni e kétirányú fejlődés okát, kialakulásának folyamatát, jelenlegi szabályozásokat és hatását a joggyakorlatban, elsősorban a szerződésekre fókuszálva. A vizsgálat a román és magyar jogrendszerre terjed ki, mivel ezek szomszédos államok révén mégis teljesen eltérően szabályozzák a színlelést. Végző célom választ kapni arra a kérdésre, hogy ezen különbözőségek ellenére, mennyire lehet egységes joggyakorlatról beszélni e két ország esetében.

KERESZTES GERGŐ MÁRK

jogász
osztatlan, 9. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Hajnal Zsolt
adjunktus, DE ÁJK*

A TISZTESSÉGTELENSÉG MEGÍTÉLÉSE A FOGYASZTÓI KÖLCÖNSZERZŐDÉSEKKEL KAPCSOLATOS JOGGYAKORLATBAN

A dolgozat célja a devizahiteles perek során felszínre került, a tisztességtelenség megállapítására vonatkozó eltérő joggyakorlatok, az ezekkel kapcsolatos dilemmák, illetve az ezek megoldására szolgáló jogegységi döntések és vélemények feldolgozása, valamint ezek értékelése, és ezáltal a judikatúra eredményeinek, hatásainak összegzése.

Dolgozatomban az érvénytelenséggel kapcsolatos fogyasztói igények két területével foglalkozom. Egyrészt az árfolyamrész kérdéskörével, másrészt pedig a fogyasztói kölcsön-szerződésekben kikötött egyoldalú szerződésmódosítás jogi problémáival.

A szerződési feltételek érvénytelensége kimondásának hátterében két fontos kérdés húzódik meg, amelyek egymással szorosan összefüggnek. Egyrészt, hogy kategorikusan megállapítható-e, hogy tisztességtelenek a vizsgálat tárgyává tett feltételek. Másrészt, hogy egy pénzügyi szolgáltatás esetén kit kell oltalma alá helyeznie a fogyasztóvédelemnek, mert talán az átlagosan informált fogyasztó szintjéhez igazodó szabályozás nem jelent hatékony jogvédelmet.

Arra a megállapításra jutottam, hogy a pénzügyi szolgáltatások tisztességtelenségének vizsgálata körében, a fogyasztók magánjogi védelmének eszköztárában első helyen a világhosszág, érthetőség, egyértelműség, illetve átláthatóság követelményei állnak. Összességében pedig a polgári jog azt követeli meg a pénzügyi szektor szolgáltatóitól, hogy olyan egyértelmű és világos szerződéseket kössenek a fogyasztókkal – mind a legegyszerűbb konstrukció, mind pedig a legösszetettebb termék tekintetében –, amelyek egy képzetlen, a pénzügyi világban járatlan fogyasztó számára is átláthatóak, azok jövőbeli alakulása tekintetében is.

KIRÁLY PÉTER BÁLINT

jogász
osztatlan, 5. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Lévyiné Dr. Fazekas Judit
egyetemi tanár, SZE DF ÁJK*

GONDOLATOK A DEVIZAHITELES PEREK MARGÓJÁRA

Dolgozatom témáját az utóbbi időszak legnagyobb port felkavaró ügyei, a devizahiteles perek és az azokkal kapcsolatos jogi kérdések adják. Választásomat éppen a téma aktualitása indokolta. Célom a devizahiteles perekre adott jogalkotói és jogalkalmazói megoldásokkal kapcsolatos problémák, kérdések és azok következményeit.

Dolgozatomban bemutatom a probléma kialakulásának felvázolása után ismertetem a devizahitelekkel kapcsolatos legfontosabb fogalmakat, és az ezekre vonatkozó hazai és Uniós jogszabályokat és azok változásait. Ezt követően az Európai Unió bíróságának Kásler-ügyben hozott ítéletét, valamint a Kúria jogegységi döntéseit, PK véleményeit elemezve igyekszem rávilágítani a bírói gyakorlat ellentmondásaira és problémáira. Bemutatom a 2014. évi XXXVIII. törvény rendelkezéseit, és annak aggályos pontjait, valamint a törvény viszonyát az előzményeül szolgáló bírósági döntésekhez. Külön foglalkozom a törvény visszaható hatályának kérdésével, a tisztességes eljáráshoz való joggal és a konzultációs kötelezettség elmulasztásával, amelyekkel kapcsolatos véleményemet az Európai Központi Bank véleményére, a Kúria korábbi döntéseire és a 34/2014. Alkotmánybírósági határozatra alapozom. De lege ferenda javaslatomban próbálok olyan megoldást felvázolni, amely elkerülhetővé teszi a jövőben hasonló problémák megjelenését, de legalábbis azok megoldását gyorsabbá és hatékonyabbá teszi. Végül röviden foglalkozom a kialakult helyzet lehetséges következményeivel.

KRISTON EDIT

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Barzó Tímea
egyetemi docens, ME ÁJK*

ADÓS FIZESS?! – AVAGY A DEVIZAHITEL-SZERZŐDÉSEK ÉRVÉNYTELENSÉGE A POLGÁRI JOG SZEMSZÖGÉBŐL

Devizahitel – azt hiszem, ez a szó ma már nem cseng ismeretlenként, hiszen nap mint nap találkozhatunk vele. Számos magyar családot érintő probléma ez, amely mind a mai napig megoldásra vár. De miért nevezhetjük ezeket a szerződéseket problémásnak? Úgy vélem, a túlzott teher, amit az adósokra rónak ezzel a sajátos kötelemmel, veti fel azokat a vitás pontokat, amelyek miatt egyre többen kérdőjelezik meg ezen szerződések érvényességét. Az érintettek egyre több hibát és hiányosságot vélnek felfedezni ezekben a kötetekben, egyre többen fordulnak bírósághoz az érvényesség megkérdőjelezhetősége okán és az igazukat keresve. Vajon alaptalanok ezek a felvetések, vagy akad keresnivalója az adósoknak?

Ilyen és ehhez hasonló kérdések azok, amelyek véleményem szerint alapot szolgáltatnak arra, hogy kissé a dolgok mélyére nézzünk és megvizsgáljuk, milyen lehetőségekkel szolgál a polgári jog és a bírói gyakorlat megoldásként.

A joganyag ugyanis természetesen rendelkezésre áll, ám a bíróságok óvatossága a devizahitelek vizsgálatával kapcsolatosan. A dolgozatom elkészítése óta eltelt időben számos intézkedés megtételére került sor az állam részéről, ám végső megoldást – úgy vélem – ezek sem szolgáltattak.

Mindezek alapján dolgozatomban igyekeztem feltárni, hogy milyen események vezettek oda, hogy a devizakölcsönök ilyen széles körben alkalmazott hitelezési gyakorlattá váltak, beszélhetünk-e érvénytelenségről a szerződések tekintetében, vagy ezek igenis megfelelnek a polgári jogi normáknak és az adósok kénytelenek beletörődni és fizetni a bankoknak. Részletesen ismertettem a Kúria döntését, amellyel igyekszik kijelölni a követendő joggyakorlat útját, végül kitekintésként bemutattam az Európai Unió által tett és teendő lépéseket a devizahitelekkel – főként a jelzálog alapú devizakölcsönökkel – kapcsolatosan, hiszen az effajta hitelezés nem csak hazánkban, hanem uniós szinten is jelentős problémákat vet fel.

OSZLÁNCZI MERCÉDESZ

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezetők:
Dr. Benke József
adjunktus, PTE ÁJK

Dr. Kecskés László
egyetemi tanár, PTE ÁJK

AZ ALIMENTÁCIÓS SZERZŐDÉSEK ALEATÓRIUS JELLEGÉNEK VÁLTOZÁSA TÖRTÉNETI ÉS ÖSSZEHASONLÍTÓ JOGI VIZSGÁLATOK AZ ÚJ PTK. PERSPEKTÍVÁJÁBÓL

Az alimentációs szerződések a 20. század elején a szegényebb néposztályok körében nyertek teret, azonban a szocialista korszakban – az uralkodó politikai ideológiának köszönhetően – az ingyenezés egyik formájaként jellemezték a gyors vagyonszerzésre irányuló jogviszonyokat. A külföldi jogrendszerben – a régi magyar joghoz hasonlóan – az életjáradéki szerződések kerültek előtérbe, melynek oka, hogy a törvényes tartás intézménye miatt a szerződéses háttérbe szorult.

Az alimentációs szerződések kockázata – többek között – az ellenszolgáltatás értékéhez viszonyított tartással vagy határozott időtartam kikötése révén, az írásbeliség megkövetelésével, valamint – ingatlan esetében – elsősorban megfelelő biztosíték adásával csökkenthető. Még nagyobb a kockázat a többalanyú tartási kötelek esetében, amely az egyetemlegesség, együtteség szabályának alkalmazásával, valamint az osztható, illetve oszthatatlan szolgáltatások követelésével mérséklődik. Kockázatonövelő tényező továbbá a felek korai halála, főleg akkor, ha az eltartónak nincsenek örökösei, azonban az eltartott az örökagyo tartozásaiért való felelősség alapján még igényelhetne tartást. Ez esetben az állam mint szükségképpen örökös köteles helytállni.

Az alimentációs szerződések érvénytelenségi okai közül több az ügyleti kockázatossággal áll összefüggésben. Így a felek hivatkozhatnak jóerkölcsbe ütközésre, színlelt szerződésre vagy uzsorára, önmagában feltűnő értékaránytalanságra azonban nem. A bírói gyakorlatban számos törekvés kimutatható a tartási szerződés kockázatosságának megfelelő keretek között tartására. A jövőben az nyugdíjrendszer esetleges összeomlása miatt szükségesnek látszik a gondozási, illetve az otthonházban nyújtott tartási szerződés külön szabályozása.

A legnagyobb kockázat véleményem szerint mégis az eltartott oldalán van jelen, hiszen a vagyoniak mellett személyes kockázatokat is visel, különösen akkor, ha a tartási szerződést meg kell szüntetni. Az új Ptk. nem vette át a szerződés megszüntetésénél a felek megfelelő kielégítéséről való rendelkezést, ez azonban nem jelenti a megfelelő elszámolás mellőzhetőségét.

PAJA GÁBOR

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Gellén Klára
egyetemi docens, SZTE ÁJTK

GONDOLATOK A DEVIZAALAPÚ KÖLCSÖNSZERZŐDÉSEKBEN FELMERÜLŐ EGYES JOGI HIÁNYOSSÁGOK MEGOLDÁSÁRÓL

A 2008-ban bekövetkezett pénzügyi válság hazánkban is számos gazdasági problémát hozott felszínre, amelyek közül különösen jelentősek a devizaalapú kölcsönszerződésekben rejlő feszültségek. Napjainkban a devizaalapú kölcsönszerződések képezik a jogalkalmazási gyakorlat legérzékenyebb ügycsoportját, noha elméletileg a devizahitelek helyzetét rendezni hivatott 2014. évi XXXVIII. törvény tartalmilag orvosolta a felmerülő jogi hiányosságokat. E törvény alapját a Kúria 2/2014. számú PJE határozata képezi. A jogegységi döntéssel a Kúriának egy olyan jogvitát kellett eldöntenie, amelynek szakmai értékelésében a társadalompolitikai, gazdasági és társadalom szempontjából lényeges egyéb szakmai kritériumok is megjelennek.

A jognak e rendszerben kell reagálnia korunk kihívásaira, ebben a rendszerben kell megtalálnia az alkalmas eszközt a kívánt célok elérésére. E tény motivált abban, hogy a jogalkalmazási gyakorlat, valamint a jogalkotás eredményeit megvizsgálva komplex képet adjak a devizaalapú kölcsönszerződések jogi értékeléséről. A pályamunkám megírása során két célt tartottam szem előtt: egyrészt a devizaalapú kölcsönszerződésekkel összefüggő érvénytelenségi kérdések leglényegesebb pontjainak ismertetését, másrészt a magyar jogrendszer abból a szempontból történő górcső alá vételét, hogy mennyiben alkalmas az absztrakt élethelyzetek megfelelő szintű jogi korrektúrájára.

A kitűzött céljaim megvalósítása érdekében bemutatom a devizaalapú kölcsönszerződések jogi sajátosságait, részletesen tanulmányozom az általános érvényességi kérdéseket, a devizaperek megjelenését, s azok jogszabályi hátterét. Külön hangsúlyt fektetek e témakör legérzékenyebb kérdéseire, így a különmemű árfolyamok alkalmazására és az árfolyamkockázatra. Elsődlegesen arra kerestem a választ, hogy a Kúria 2/2014. sz. PJE határozata alkalmas-e arra, hogy a devizaalapú kölcsönszerződések jogi hiányosságait orvosolja, valamint arra, hogy az árfolyamok változásából eredő szerkezeti eltolódásokat helyreállítsa. A kitűzött célok megvalósítását a tanulmányban teljes jogi környezet, pontos jogszabályi háttér és a bírói gyakorlatból néhány önkéntesen kiemelt tényállás segíti.

A téma tanulmányozása eredményeként megfogalmazott személyes véleményem a dolgozatban felvetett egyes kérdések kibontásánál, valamint a pályamunka végén, a javaslataimmal együtt olvashatóak.

RAJKAI BENCE

jogász
osztatlan, 7. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Menyhárd Attila
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

TISZTESSÉGTELENSÉG FOGALMÁNAK ÉRTELMEZÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A DEVIZASZERZŐDÉSEKKEL KAPCSOLATOS KÚRIAI DÖNTÉSEKRE

A tisztességtelenségtelen szerződési kikötések szabályait a magyar bíróságok a devizaszerződésekkel kapcsolatos kúriai döntések megszületéséig ritkán, főképpen szubsidiárius jelleggel alkalmazták. A bírói gyakorlat nem alakította ki a tisztességtelenség megállapításának tipikus esetköreit és nem dolgozta ki azokat az elveket, amik mentén jelentése, jogrendszerben betöltött funkciója kikristályosodhatott volna. Felvetődik a kérdés, hogy kialakult joggyakorlat hiányában mire támaszkodhatott a Kúria elemzése, és ennek megfelelően milyen jellegzetességekkel rendelkezik maga az értelmezés, illetve az mennyiben iránymutató a jövőre nézve.

Dolgozatomban arra a megállapításra jutottam, hogy a Kúria a devizaszerződésekkel kapcsolatos döntéseit kialakult joggyakorlat hiányában a német jogban, illetve az európai uniós jogban megjelenő modellek alapul vételével hozta meg. A kúriai döntések egy külföldi jogrendszer bírói gyakorlatának vívmányait próbálták meghonosítani, annak ellenére, hogy a magyar jogban nincs olyan jogintézmény, amire az átvett modellt analóg módon fel lehetne építeni, illetve a közösségi jog általános, iránymutató jellegű rendelkezéseit alkalmazták egy speciális kérdésben, annak ellenére, hogy a magyar jogrendszerben nem található az adott kérdésben releváns speciális jogszabály.

A döntéshozatal körülményei kimutatható módon befolyásolták a döntések jellegét. Az ebből származó következtetések az egyértelmű és érthető megfogalmazás, valamint az átláthatóság elve kapcsán mutatkoznak meg a legszembetűnőbben. Összességében a Kúria értelmezése egy eseti problémára adott eseti jellegű válaszként értékelhető. Véleményem szerint a döntéseket a jövőre nézve nem tekinthetjük iránymutatóknak.

SZABÓ ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 9. félév
Miskolci Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Barta Judit
egyetemi docens, ME ÁJK*

ÚJ HANGOK A RÉGI NÓTÁBAN – A VÁLLALKOZÁSI SZERZŐDÉSEK KÖZÖS SZABÁLYAI AZ ÚJ POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVBEN

Az újonnan elfogadott Polgári törvénykönyv megreformálta a vállalkozási szerződések szabályanyagát. Egyes rendelkezések beépültek a kötelmi közös szabályokba, mások az altípusokból a vállalkozási szerződések közös szabályaiba, megint mások pedig végképp eltűntek. Változott az altípusok rendszere és száma is, az építési és szerelési altípusok összevonása ellenére növekedett számuk. A közös szabályok között régi és új „hangokkal” is találkozunk. A magánjogi kódex anyaga mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kap a közjogi szabályozás. Az utóbbi években e területen a közjogi – az illetékes tárca, a Belügyminisztérium által kimunkált – szabályozás tört előre, behatolva a magánjog területére is, érdemi részt hasítva ki az addig a Ptk. által rendezett jogintézményekből. A minisztérium a karmesteri pálcát magához ragadva az új Ptk. vállalkozási szerződésekre vonatkozó szabályanyagát mintegy harmadára csökkentette, ugyanakkor többszörösére duzzasztotta a közjogi szabályanyagba ágyazott magánjogi rendelkezéseket, ezzel egy többszintű és inkoherens joganyagot hozva létre: Ptk., közjogi törvények és kormányrendeletek. A dolgozat célja bemutatni e változásokat, részletesen elemezni az újdonságokat, megvizsgálni azt, hogy milyen mértékben bújik meg a kimunkált bírói gyakorlat a változások mögött, és megvizsgálni a magánjogi kódex, továbbá a közjogi szabályok egymáshoz való viszonyát, illeszkedését.

POLGÁRI JOGI
TAGOZAT IV.

ANDRASOVSKY ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Pogácsás Anett
adjunktus, PPKE JÁK*

AMIKOR A HELYZET KILÁTÁSTALAN – A SZABAD KILÁTÁSHOZ VALÓ JOG A JOGÁGI JOGELLENESSÉG TÜKRÉBEN

A mű tágabb témája a szomszédjog, amelyet egy rövidebb bevezetés után taglalok. A szomszédjogi viszonyok körében gyakran előfordul, hogy egyes részeit a magánjog, másokat pedig a közjog szabályoz. Ez nem lenne probléma, azonban ha a különböző jogterület által alkotott szabályok ellentétben állnak, az vitát szül, és az igazságszolgáltatást is megnehezíti. Ezt nevezzük jogági jogellenességnek. A bíróság feladata megtalálni az egyensúlyt a tulajdon szabadsága és korlátozhatósága között. A szomszédjogok tekintetében ez a határ a régi és az új Ptk. szövege szerint is a „szükségtelen zavarás”.

A szabad kilátáshoz való jog egy speciális példa. Ez a helyzet első ránézésre rendkívül egyszerűnek tűnik: a szomszéd jogerős közigazgatási engedéllyel saját ingatlant épít egy másik ház elé, amely ingatlan homlokzata – bár az építési engedélynek megfelelően épült – elvette az ablakból nyíló kilátást. A szebb kilátással rendelkező ingatlanok értéke jelentősen magasabb, így egy ilyen beruházás mindenképpen veszteséges. A szomszéd ingatlana megfelel a közigazgatás által kibocsátott engedélynek, az én (magánjog által védett) szabad kilátáshoz való jogom viszont sérül. Ez megalapozhatja a szomszéd kártérítési felelősségét, azonban ez fordítva is igaz: az építési engedélytől való eltérés még önmagában nem alapozza meg a felelősséget. A szabad kilátáshoz való jogon belül kifejtem, miként alakult a gyakorlatban a szükségtelen zavarás fogalma, milyen feladat elé állította a gyakorlatban a jogalkalmazót. Kitérek az ingatlanok értékcsökkenésére, illetve a bizonyítás ilyen esetben szintén fontos kérdésére.

Külön fejezetet szenteltem a felelősség és a kimentés kérdésének, ugyanis a vizsgálódás így teljes. Emellett pedig a közérdekre való hivatkozás, mint kimentési lehetőség is szolgáltat érdekes eseteket.

Kitérek Németország gyakorlatára, amely érdekes tanulsággal szolgál. A német jogrendszer megkülönbözteti a „magán- és közszomszédjogokat” illetve kettős jogrendszer fedi le ezt a területet is. A felosztásból adódóan az eseteket is több oldalról közelíti meg, attól függően, hogy szerepel-e a jogviszonyban közjogi jogalany.

A fő tanulságok összefoglalása után olyan de lege ferenda javaslatokat állítok a jogalkotók és jogalkalmazók elé, amelyek jobbá tehetnék a ma érvényes szabályozást. Dolgozatom legfontosabb konklúziója, hogy az egyensúlyteremtés legjobb módszere a teremtő és alkalmazó munka megfelelő összehangolása.

CSITEI BÉLA

jogász
osztatlan, 5. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Keserű Barna Arnold
PhD hallgató, SZE DF ÁJK*

A KITAGADÁSI OKOK TARTALMA, AVAGY ÉSZREVÉTELEK AZ ÚJ PTK. ÖRÖKLÉSI JOGI KÖNYVÉHEZ

2014. március 15-én hatályba lépett a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.). A magánjog legfontosabb hazai kódexeként számon tartott törvénymű nemcsak a magánjog egészének átfogó szabályozására tesz kísérletet; egyben számos területen újít elődjéhez képest. E változások közül – a vagyoni viszonyokra gyakorolt jelentőségüknél fogva – kétség kívül kiemelkedő fontosságúak az öröklési jog kötelesrészi normáiban bekövetkezett módosulások.

Az új Ptk. vitán felül az örökhagyó végintézkedési szabadságának kiterjesztése mellett foglal állást: a törvényes és a végintézkedési öröklési fejezetek sorrendjét megfordítja, a kötelesrész mértékét lecsökkenti, s az eddigiekben relatíve könnyen körülhatárolható kitagadási okok listáját újabb, viszonylagos okokkal bővíti tovább. Az újonnan kodifikált kitagadási okok valódi tartalma pusztán a törvény szövegéből nem állapítható meg, így minden bizonnyal a bírósági jogalkalmazásra hárul majd a feladat, hogy esetről esetre történő jogértelmezéssel alakítsa ki azok tényleges, körülhatárolható jelentéstartományát.

A dolgozat célja részben a régi – ámde még hatályos –, valamint az új – s még esetjogi gyakorlattal nem rendelkező – kitagadási okok valóságos értelmezési területének meghatározása, részben pedig annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy a tárgyalt változások nem teremtenek-e aránytalanul hátrányos, egyben méltánytalan helyzetet a kötelesrésze jogosultak számára, s ha igen, milyen módon lehetséges az ebből fakadó problémák orvoslása.

DÜL JÁNOS

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Papp Tekla
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

A TÁRSASÁGI JOG ÉS AZ ÖRÖKLÉSI JOG KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI

A dolgozat a társasági jog és az öröklési jog kapcsolatát mutatja be, e jogterületek közötti összefüggésekről eddig nem sokan értekeztek, holott, ahogy az a pályamunkában is olvasható, több aspektusból is vizsgálható. A mű célja, hogy gondolatébresztő jellel felhívja a figyelmet a polgári jog e két szegmensének mai gazdasági-társadalmi életünkben egyre nagyobb szerepet betöltő fontosságára. A megfogalmazott gondolatok egyrészt a 2014. március 15-e előtt hatályos, másrészt a magyar polgári jog e rendkívül fontos és jeles napján hatályba lépő kódexen, az előbbiekhöz kapcsolódó jogtudományi álláspontokon, valamint a bírói gyakorlaton nyugszanak.

Az öröklés releváns szabályainak rövid összefoglalása után kitérünk a két jogterület szabályozási módszerének ismertetésére, főképp mivel 2014. március 15. után az jelentősen megváltozott. Ezután vizsgáljuk a tagok halálának következményeit az egyes társaságok szemszögéből, a személyegyesítő típusoknál, a nevükből is következtethetően, nagyobb befolyása van a tagok változásának a társaságra vetítve. Az ún. dinamikus részt követően a statikus vetületeket vizsgáljuk, azaz azt, hogy a tag hagyatékában miképp jelenik meg a bármely gazdasági társaságban fennálló vagyoni részesedés, annak öröklésében tapasztalhatunk-e valamilyen eltérést az általános öröklési szabályokhoz képest. Tekintve a joggyakorlat és a jogtudomány nagyobb anyagát, az üzletrészek öröklésének részletesebb elemzésére volt lehetőségünk. A záró gondolatokban néhány probléma kiküszöbölésére tettünk kísérletet.

LÁSZLÓ NÓRA

jogász
osztatlan, 7. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Landi Balázs
adjunktus, PPKE JÁK*

A PSZICHIÁTRIAI BETEGEK VÉDELME A POLGÁRI JOG ESZKÖZEIVEL, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ELLÁTÁSUK SORÁN ELŐFORDULÓ JOGSÉRTÉSEKRE

Dolgozatom célja a pszichiátriai betegekre vonatkozó hatályos magyar polgári jogi és az egyes speciális orvosi jogi rendelkezések bemutatása, kiemelve a szabályozásban rejlő anomáliák hatását a jogalkalmazói gyakorlatra, valamint az egészségügyi ellátás intézményeinek működésére.

Az orvostudományban jogi szempontból a legtöbb kérdést a pszichiátria területe szolgáltatja. A pszichiátriai betegek társadalmon belüli helyzetének jogi szabályozása világszerte problematikus, mivel a szabályozásnak egyensúlyt kell teremtenie a közösség érdekeinek és a pszichiátriai betegek jogainak védelme között.

Az elmebetegség megváltoztatja az egyén társadalmon belül elfoglalt jogi státusát, érinti a beteg személyiségi jogait, vagyoni viszonyait, továbbá a gyógykezelés és az érintettekkel szemben alkalmazható kényszerintézkedések is az általánostól eltérő szabályozást igényelnek a mindenkori jogalkotó részéről.

Értekezésemben először megvizsgálom az egyes olyan jogi eszközöket, melyek a pszichiátriai betegek védelmét hivatottak elősegíteni, úgymint a gondnokság, valamint a betegjogi képviselő intézménye, kiemelve az említett intézmények kapcsán felmerülő gyakorlati problémákat.

A gondnokság vonatkozásában kitérek az érintett betegek jognyilatkozat-tételi képességére, valamint az új Polgári törvénykönyv cselekvőképességet, illetve a gondnokság alá helyezési eljárást érintő változásaira. Különös hangsúlyt fektetek a pszichiátriai betegek gyógykezelésének és a velük szemben alkalmazható kényszerintézkedések jogi hátterének áttekintésére, ezen belül kitérek az érintett betegek alapjogait és emberi jogait érintő gyakori jogsértésekre, mindezt hazai és nemzetközi jogeseteken keresztül szemléltetve. Szemügyre veszem az egyes betegjogok maradéktalan érvényesülésének akadályait a pszichiátriai betegek esetében, és rövid áttekintést nyújtok a pszichiátriai egészségügyi ellátórendszer jelenlegi állapotáról.

Dolgozatommal mélyebb betekintést kívánok nyújtani a pszichiátriai betegek életébe, rámutatni annak fontosságára, hogy az elmebetegséggel küzdőknek éppúgy szükségük van a mindenkori jogalkotó figyelmére, valamint a társadalom elfogadására és megértésére, mint a testi megbetegedés folytán kiszolgáltatott helyzetbe került betegtársaiknak.

MOLNÁR MÁRK

jogász
osztatlan, 7. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Dr. Benke József
adjunktus, PTE ÁJK*

*Témavezetők:
Dr. Kecskés László
egyetemi tanár, PTE ÁJK*

A ZÁLOGJOG BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÁSON KÍVÜLI ÉRVÉNYESÍTÉSÉNEK SZABÁLYAI AZ ÚJ PTK.-BAN ÉS A SZABÁLYOZÁS PROGNOSTIZÁLHATÓ HATÁSAI

A zálogjog bírósági végrehajtáson kívüli érvényesítése során – még a zálogjogon belül is – kiemelten fontos a zálogkötelezett és a zálogjogosult, a hitelezők és az adósok érdekeinek egyensúlyban tartása. Ezeknek az érdekeknek az érvényesülésére a Ptk. igyekszik ügyelni, meglátásom szerint nem mindig következetes. Márpedig a legkisebb következtetlenségek magukkal vonhatják bizonyos gazdasági társadalmi és uniós jogi problémák megjelenését. Ezen problémák esetleges jövőbeni felmerülésének előrejelzését, illetve azokra adott megoldási javaslat megfogalmazását tartom dolgozatom egyik legfontosabb eredményének. Ezeket az eredményeket pedig más jogrendszerek hasonló jogintézményeinek vizsgálatával, továbbá a hazai és a külföldi bíróságok (Ausztria, Egyesült Államok), valamint az Európai Unió Bíróságának gyakorlatát tekintve sikerült elérnem. Az előbbi esetben kizárólag a külföldi szakirodalomra támaszkodtam, az utóbbi esetben pedig az idegen nyelvű bírói gyakorlat azon részének bemutatását tűztem ki célul, amely az adott témával szorosan összefügg. Igyekeztem továbbá zálogjog történeti fejlődése során szerzett tanulságokból a jövőre nézve következtetéseket levonni. Mindent egybevetve munkámat talán a legjobban jellemzi a dolgozatom szentenciájaként is felfogható idézet, amelyet a Ptk. miniszteri indoklása tartalmaz: „A Javaslat főtörekvése, hogy a zálogjog oly módon segítse a hitelfelvételt, hogy hatékony biztosítékot nyújt a hitelező számára, ugyanakkor megfelelő védelemben részesíti a zálogkötelezett tulajdonosi érdekeit.”

NAGY BARNA KRISZTINA

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Papp Tekla
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

A SZINDIKÁTUSI SZERZŐDÉS

Dolgozatom alapvetően a társasági jogi jegyeket magában hordozó szindikátusi szerződés bemutatásával foglalkozik. A bírói gyakorlat ezt a – jogszabályok által nem szabályozott – szerződéstípust a társasági jog szemüvegén keresztül rendeli, értelmezi annak ellenére, hogy egy alapvetően polgári jogi megállapodásról van szó.

A rendszerváltást követően a gazdasági társaságokat szabályozó törvények, mint a 2006. évi IV. törvény vagy az 1997. évi CXLIV. törvény alapvetően kógens szabályokat tartalmaztak a gazdasági társaságok létesítése és működése tekintetében. Így, ha speciális együttműködést kívántak a felek egymás között kialakítani, alapvetően egyetlen megoldás volt erre alkalmas, nevezetesen a szindikátusi szerződés. Ám a bírói gyakorlat egyésgesnek mutatkozott a tekintetben, hogy ha ezek a megállapodások a társasági szerződéssel ellentétes tartalmat hordoztak, az ellentétes kikötés vonatkozásában a szerződés semmisnek minősült. Egyértelműen a társasági szerződés alakította a jogviszonyt, másodlagos szerepbe helyezve ezáltal az atipikus együttműködési megállapodást.

Az új Polgári törvénykönyv a szindikátusi szerződés lehetőségét nem zárja ki, de kifejezetten nem is rendelkezik róla, így az továbbra is atipikus megállapodásnak minősül. A 2009. évi CXX. törvény még akként rendelkezett, hogy ha a tagok a létesítő okiratban szabályozott kérdésről nem nyilvános, külön szerződésben eltérően rendelkeznek, a külön megállapodás ezen rendelkezése semmis. Az új Ptk. a kialakult bírói gyakorlatot kívánta törvényi szintre emelni, megtartva a társasági szerződés primátusát, ám erre nem került sor. Az új Ptk. úgy rendelkezésének értelmében a társaságok tagjai felhatalmazást kapnak arra, hogy a társasági jog szabályaitól eltérjenek és tagsági viszonyaikat a maguk elképzelése szerint szabályozzák. Továbbá „a jogi személy tagjai az egymás közötti és a jogi személyhez fűződő viszonyuk, valamint a jogi személy szervezetének és működésének szabályozása során a létesítő okiratban eltérhetnek a törvény szabályaitól”, azaz lehetőségek tárházát kínálja a gazdasági élet szereplőinek. E vonatkozásban a szindikátusi szerződés léte nem indokolt, hiszen maga a létesítő okirat enged teret a sajátos megállapodásnak.

PÁPAI MÁRTA

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Görög Márta
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

TRUST ÉS A BIZALMI VAGYONKEZELÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSA KÜLÖNBÖZŐ JOGRENDSZEREKBEN

Dolgozatomban a trustot négy ország jogrendszerében vizsgálom meg: az angol, a francia, az olasz és a magyar jogi szabályozást mutatom be.

Mivel a trust angolszász eredetű jogintézmény, ezért az angol szabályozást ismertetem először. Angliában a trust sok fajtája alakult ki az évszázadok során, amelyeknek az elhatárolása esetenként igen nehéz. Az angol jogban a trust nem tekinthető szerződésnek. Az angol szabályozásban az egyik legérdekesebb jelenség a kettős tulajdonjog kérdése, mivel nemcsak a vagyongazdálkodó, de a kedvezményezett is rendelkezik tulajdonjoggal.

Nem véletlen, hogy a francia fiducie csak pár éve került bevezetésre a Code Civil-be, amely számos bizonytalanságot, kétséget hordozott magában. Ezt az is mutatja, hogy az évek során rengetegszer módosították. Eredetileg főleg a vagyongazdálkodóvá válásnak voltak szigorú feltételei. Ezek mára enyhültek kicsit, de még ma is csak a Code Civil-ben meghatározott jogi, illetve természetes személyek tölthetik be ezt a szerepet.

Az olaszok egy rendkívül sajátos megoldást választottak. Nem vezették be a Codice Civile-be (bár ehhez hasonló rendelkezések találhatók benne) a trustot, viszont ratifikálták az 1985-ös hágai egyezményt, amelynek 6. cikkelye lehetőséget teremt arra, hogy Olaszországban külföldi jog alapján trustot hozzanak létre.

Magyarországon 2014. március 15-én az új Ptk. vezette be a bizalmi vagyongazdálkodást. Egyesek szerint a bizalmi vagyongazdálkodás számos előnyt hordoz magában, segíthet abban, hogy külföldi tőke áramoljon be az országba. Mások szerint viszont nem elégíti ki valós gazdasági igényt. Sokan a bizalmi vagyongazdálkodással való visszaéléssel kapcsolatos aggályokat juttatták kifejezésre. Az új szerződéstípus sorsát azonban csak az idő döntheti el, egyelőre – gyakorlati tapasztalat hiányában – csak elméleteket lehet megfogalmazni. Összességében a pályamunkámban azt szeretném bemutatni, hogy milyen hasonlóságok és különbségek lehettek fel ezen jogrendszerekben a trust szabályozásának területén.

PONGRÁCZ DÁVID

jogász
osztatlan, 7. félév
Széchenyi István Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Smuk Péter
egyetemi docens, SZE DF ÁJK*

A GYŰLÖLETBESZÉD ELLENI HARC A POLGÁRI JOG ESZKÖZEIVEL

A gyűlöletbeszéd korlátozása kis túlzással a jogászok „örökzöld” témája, és változó intenzitással ugyan, de időről időre visszatérően fellángol köztük a késhegyre menő vita a korlátok megfelelő megvonásával kapcsolatban.

Hazánkban a jogalkotó a rendszerváltás óta igyekezett kiszélesíteni a közösség elleni izgatás elkövetési magatartásainak körét, továbbá a polgári jog területén is megpróbálta érvényre juttatni törekvéseit, ezeket a próbálkozásokat azonban más-más mégis mindig egyazon mögöttes indok miatt sorozatosan halálra ítélte az Alkotmánybíróság. Ez az ok a büntetőjog ultima ratio jellegénél fogva nem más, mint a véleménynyilvánítás szabadságának aránytalan korlátozása, a polgári jog területén tett kísérletek esetében pedig leginkább a szabályozás mikéntje vezetett aránytalanságokhoz és számos más problémához. Világossá vált tehát, hogy csak az Alkotmány célirányos módosításával küszöbölhetne volna ki a jogalkotó ezeket az aggályokat, ám azt sokáig nem tudta keresztülvinni. Az új Alaptörvény elfogadása és annak negyedik módosítása azonban már átszakította ezt a gátat is, s mindezek folyamánként meg is történtek az első lépések a gyűlöletbeszéd elleni küzdelem sikerének érdekében, amelyek érdekes módon nem a büntető, hanem a polgári jog területén hoztak jelentős változásokat, az új Polgári törvénykönyv (Ptk.) elfogadása és a Polgári perrendtartás (Pp.) módosítása révén.

A dolgozat célja, hogy bemutassam ezt az évtizedes harcot és értékeljem az annak eredményeként kivívott új szabályozást. Ennek érdekében betekintést nyújtok a nemzetközi jog által meghatározott általános elvárásokba, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyűlöletbeszédrel kapcsolatos ítélezési gyakorlatába, amely a későbbiekben még különös jelentőséggel bírhat a magyarországi változások megítélése tekintetében. Ezt követően a gyűlöletbeszéd polgári jogi szankcióinak létjogosultságát vetem vizsgálat alá az Alkotmánybíróság álláspontját is felhívva, továbbá egy meghatározó jogeseten keresztül szemléltetve ismertetem a régi Ptk. jogalkalmazók általi hibás értelmezéséből fakadó problémákat is. Utóbbi kapcsán a helytelen bírósági gyakorlat által indukált, a polgári jog területén tett korábbi szabályozási kísérleteket is bemutatom. Zárásképpen pedig a hatályos szabályozást, az új Ptk. és a módosított Pp. vonatkozó rendelkezéseit ismertetem, rámutatva azok esetleges hibáira és a felmerülő alkotmányos aggályokra, valamint ezek orvoslásának lehetőségeire.

SCHULTZ MÁRTON

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Görög Márta
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

TALÁLÁS JOGA – NÉMET ÉS MAGYAR ÖSSZEHASONLÍTÓ JOGI ELEMZÉS

Dolgozatomban a találás jogintézményét hasonlítottam össze a német és a magyar jog alapján. Kutatásomba bevontam az osztrák és a svájci jogot is. A kapcsolódó bírósági döntéseket is vizsgáltam, illetve kitértem az egyes országok eltérő értelmezéseire is. A különböző szabályozások tanulmányozása után kialakítottam a saját rendszerezésemet, és méltattam a magyar normaszöveget azon vonatkozásban, mennyire van tekintettel a külföldi irodalomra. Dolgozatom célja, hogy felhívjam a figyelmet arra, hogy egy ilyen klasszikus jogintézmény esetén mennyire hiányosak a mai magánjogunk ismerteti. A tényleges dogmatikai elhatárolások és a fogalmak kibontása nem jelenik meg az irodalomban, aminek következtében kevesebb adatot nyújtunk a bírók kezébe egy ügy megfelelő és szakszerű eldöntéséhez, mint más kontinentális ország joga vagy mint a '45 előtti magánjogunk.

SIMON STELLA

jogász
osztatlan, 9. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Tóth Tihamér
egyetemi docens, PPKE JÁK*

AZ ENGEDÉKENYSÉGI ELJÁRÁS ALATT KELETKEZETT DOKUMENTUMOK HOZZÁFÉRHETŐSÉGE A MAGÁNJOGI KÁRTÉRÍTÉSI KERESETEKBE

A versenyjogi szabályozás kikényszerítése kétféle módon történhet: közjogi és magánjogi jogérvényesítés útján. A verseny hatékony működését elősegíti az, ha a kétfajta jogérvényesítést egymással összhangban lévő rendszerben kezeljük.

Probléma merül fel akkor, ha a kartellek miatt károsult kártérítéshez való joga ütközik a hatékony közjogi jogérvényesítéssel. Ha a vállalkozás által benyújtott inkrimináló bizonyítékok hozzáférhetővé válnak a károsultak részére egy kártérítésre irányuló eljárásban, az elriaszthatja az engedékenységi program potenciális jelentkezőit. Másrészt viszont a károsult hatékony jogorvoslathoz való joga sérülhet, ha nem férhet hozzá az iratokhoz. A verseny hatékony működését elősegíti az, ha a kétfajta jogérvényesítést egymással összhangban lévő rendszerben kezeljük. Ezért a magánjogi és a közjogi jogérvényesítés közötti kölcsönhatás optimalizálása szükséges jogalkotói eszközökkel.

Dolgozatomban bemutatom, hogy a két érdek között az új irányelv nem lesz képes egyensúlyt teremteni.

A Pfleiderer-ügyben kellett az Európai Bíróságnak először a károsultak iratbetekintési jogosultságáról döntenie kartelljogi eljárás vonatkozásában. Ezt követően a Donau Chemie, VKI, CDC hidrogén-peroxid ügyekben foglalkozott ezzel a kérdéssel.

Az új irányelv javaslata szerint a társasági nyilatkozatok abszolút mentességben részesülnek, a bíróság rendelheti el a hozzáférést, a többi dokumentum vonatkozásában a mérlegelési szempontok figyelembe vételével adhat helyt a károsultak kérelmének.

A végkövetkeztetésem az, hogy az engedékenységi programok sikeressége és a magánjogi jogérvényesítés hatékonysága úgy hozható egyensúlyba, ha a szabályozáson változtattunk. Úgy gondolom, hogy ha az engedékenységet kérelmező vállalkozások felelősségét a jogsértésben részt vevő tagok irányában korlátoznánk, az egy újabb ösztönző erőt kreálna a programok sikeressége érdekében. Mindeközben az engedékenységi iratok védelmére vonatkozó szigorú szabályokat enyhíteni kellene.

SZŐCS IZABELLA

jogász
BA, 6. félév
Babeş–Bolyai Tudományegyetem
Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Sztranyiczki Szilárd
adjunktus, EMTE TMK*

A POST MORTEM MEGTERMÉKENYÍTÉS JOGI VONATKOZÁSAI

A post mortem megtermékenyítés kapcsán két előfeltételre gondolhatunk. Az első eset a halál utáni sperma extrakció, a második pedig az in vitro megtermékenyítési folyamat során az apa halálának bekövetkezése. Erkölcstől és jogilag is egyaránt vitatott az apaság, ezzel együtt az öröklés kérdése vagy egyáltalán az eljárás elvégzésének legitimitása. Mikor kezdődik az élet? Melyek azok az országok, amelyek foglalkoztak a kérdéskörrel és szabályoztak ilyen téren?

Hogyan élhet vissza az anya a lefagyasztott embriókkal? Milyen mértékben sértik a jogbiztonságot az említett eljárások? Ki dönt a szerveink sorsáról halálunk után? Dolgozatomban többek között az említett etikai problémákra keresem a lehetséges jogi megoldást.

ZÁDORI BEÁTA

jogász
osztatlan, 9. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Papp Tekla
egyetemi docens, SZTE ÁJTK*

AZ APPORT TÁRGYÁNAK ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI KÉRDÉSEI

A gazdasági társaságok alapításának és működésének a vagyoni hozzájárulás elengedhetetlen feltétele. A hozzájárulás rendelkezésre bocsátása az alapító és belépő tagok kötelezettsége, ami pénzbeli és nem pénzbeli formában történhet. Dolgozatomban a nem pénzbeli hozzájárulás rendelkezésre bocsátásának lehetséges formáit jártam körbe. A téma aktualitását adja, hogy az új Polgári törvénykönyv hatályba lépésével az erre vonatkozó szabályozás is megváltozott.

Dolgozatomban első részében a három gazdasági társaságokról szóló törvényt és az új Polgári törvénykönyv apportra vonatkozó szabályait tártam fel, második részében pedig az egyes apporttárgyak rendelkezésre bocsátásának lehetőségét vizsgáltam meg. Ennek során nagy hangsúlyt fektettem az első gazdasági társaságokról szóló törvény óta kialakult bírói gyakorlat széleskörű feldolgozására és értelmezésére, amely alapján az egyes apporttárgyak esetében a rendelkezésre bocsátás lehetőségének, és az azzal kapcsolatos kritériumok megfogalmazására törekedtem.

Elsősorban arra kerestem a választ, hogy a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulások rendelkezésre bocsátása az egyes tárgyak esetében milyen módon és feltételekkel valósítható meg? Továbbá milyen ismérvekkel kell egy apporttárgynak rendelkeznie, illetve melyek azok a tárgyak, amik ki vannak zárva e körből? A kérdésekre adandó válasz kutatása során a dolgokat, egyes szellemi alkotásokat, a vagyoni értékű jogokat, az üzletrészt és az értékpapírt vizsgáltam.

Az eddig kialakult gyakorlat feltárása során arra is kitértem, hogy az új Ptk. alapján milyen változások várhatóak az egyes tárgyak apportjával kapcsolatban. Az új Ptk. az apport általános fogalmaként dolognak és vagyoni értékű jognak az átruházását rögzíti, és a gazdasági társaságokról szóló korábbi törvényekkel szemben elhagyja a szellemi alkotás megnevezést. Ez felveti a kérdést, hogy a szellemi alkotások apportjára a jövőben sor kerülhet-e, és ha igen, hogyan? Az átruházás mint az apportálás módja, szintén szűkítheti az eddigi gyakorlat alapján kialakult apportálható dolgok és jogok körét, de kérdés, hogy pontosan mely apporttárgyakat érintheti és mennyiben? Dolgozatomban többek között ezen kérdések megválaszolására törekedtem.

BIRÓ ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Pókecz Kovács Attila
egyetemi docens, PTE ÁJK*

A KAMATMAXIMUM KIJÁTSZÁSÁRA SZOLGÁLÓ ÜGYLETEK AZ ÓKORI RÓMÁBAN

Az értekezés olyan témakört jelöl meg vizsgálódása tárgyaként, amely már az ókori Rómában is jogi szabályozást követelt magának. A pénz megjelenésével egyidejűleg terjedt el az egyik legfontosabb kereskedelmi ügylet, a kölcsön (mutuum), amelyet általában magánszemélyek igényeltek a kor üzletembereitől. Az ókori Rómában ugyan még nem léteztek a mai értelemben vett bankok és bankárok, de előfutáraik már fellelhetők a történelem e korai szakaszában is. Az ilyen gazdasági tevékenységet folytatók a pénzkezelésből igyekeztek hasznot húzni, ezért elkezdtek tőkehasználati díjat, kamatot (usura) szedni, ez biztosított lehetőséget az uzsorás ügyletek térnyerésének.

A dolgozatban az általános mértéket meghaladó ügyleti kamatokat legális és illegális típusokba sorolva tárgyalom. Legálisnak számított a tengeri kölcsön (foenus nauticum) és a sportolóknak nyújtott kölcsön esete, amelyknél az általános kamatmaximum túllépésének lehetőségét az ügyletekben rejlő magas fokú kockázat indokolta.

A két legismertebb illegális uzsorás ügylet a contractus trinus és a contractus mohatrae voltak. Az előbbi egy lecsupaszított társasági szerződésnek minősül, ahol az egyik társ, az adós minden kockázatot magára vállal, s a másik felet, a hitelezőt így anyagi hasznokhoz juttatja elsősorban azért, hogy a tőkét jövedelmezően fekteti be. Az utóbbi ügylet pedig tulajdonképpen két adásvétellel leplezett kölcsönt jelent, amelynél a vételárak közötti különbséget rejtje az uzsorakamatot. A dolgozat részletesen tárgyalja az intézmény peresíthetőségét és a veszélyviseléssel kapcsolatban felmerült kérdéseket is.

A vizsgálat végül az uzsorások tevékenységének visszaszorítására tett kísérletek ismertetésével zárul, amelynek fókuszában a senatusconsultum Macedonianum keletkezési körülményeinek és célzott joghatásának elemzése áll.

A kutatás a primer források segítségével és a szekunder irodalomban fellelhető álláspontok ütköztetésével igyekszik teljes körűen feltárni az általános mértéket meghaladó ügyleti kamat kikötésének lehetőségeit az ókori Rómában.

CZIBULYA BALÁZS

jogász
osztatlan, 5. félév
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. El Beheiri Nadja
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

ZU BEFEHL – PARANCSRA TETTEM – AVAGY TERMÉSZETJOGI BONTÓMUNKÁLATOK A BERLINI FAL NAPOS OLDALÁN

Kutatásom célja, hogy megtaláljam annak az élethelyzetnek a jellemzőit, kialakulásának körülményeit, amely társadalompolitikailag és jogilag is egyfajta változást, szemléletmód-változást vagy fordulópontot, „határvonalat” jelent az ember egyéni és közösségi életében.

Így pedig megértsem-megértessem tulajdonságait és próbáljak választ keresni – esetleg találni – arra, mikor nyúlunk egy jogon túli tételhez, mert a pozitív jog már nem ad kellő biztosítékot.

Munkám nem a természetjog mibenlétének – sokadik – körbejárására, meghatározására törekszik, mindössze a konkrét esetekből kiindulva, azokat párhuzamba állítva és felhasználva igyekszem választ találni dolgozatom kérdéseire.

Kiindulópontként az úgynevezett „Mauerschützenfalle”, a berlini falnál történt, halállal végződő átkelési-menekülési próbálkozások szolgálnak, különös figyelmet szentelve egy, a párdiktatúra kegyetlenségét illusztráló esetre. Peter Fechter esetével kezdve, majd a különböző – hatalmi vagy népi-társadalmi – reakciókkal folytatva keresem a választ a feltett kérdésekre, eljutva addig a pontig, amikor is a német büntetőbíróság egy természetjogi tételt, a „radbruchu formulát” alkalmazta az igazság megtalálásához.

A jobb megértés érdekében igyekeztem párhuzamokat keresni. Ezek Livius „Ab Urbe condita” című művének két katonai jogi esetében realizálódtak. Egyikben a társadalmi hasznot és elismerést hozó következményekkel járó parancsmegtagadást, a másikban a parancshoz ésszerűtlenül és a végtelenségig történő, a közösségnek kárt okozó ragaszkodást figyelhetjük meg. Az eseteket követő konfliktusokban pedig szintén egy természetjogi intézmény, a precarium nyer alkalmazást.

E két esetet vettem össze a keletnémet határtörvény és tűzparancsok által előírt lőfegyver-használati kötelezettséggel, mely parancshoz szintén lehetett tagadólag vagy elfogadólag viszonyulni.

Majd – vitaindító vagy kutatásösztönző szándékkal – további –, többek közt büntetőjogi relevanciájú – kérdéseket vettem fel, nyitva hagyva ezzel a vizsgálódás irányát.

Végző konklúzióként kijelenthetem, hogy – bárminek is nevezzük, legyen emberi jogok, alapjogok, értékek vagy igazságosság – a természetjog olyan biztos alapot képez, amelyre bátran támaszkodhatunk életünk folyamán.

DEÁK PÉTER

jogász
osztatlan, 5. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:
Dr. Földi András
egyetemi tanár, ELTE ÁJK

AZ UXOR IN MANU ÉS AZ AGNATIO VISZONYA A RÓMAI JOGBAN

A római jogban annak alapján, hogy a férjnek felesége felett keletkezett-e magánjogi hatalma, a házasságkötésnek két fajtája volt ismert, a manusos és a manus nélküli házasságkötés. Előbbi kapcsán Brósz Róbert, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Római Jogi Tanszékének korábbi tanszékvezetője 1976-ban megjelent, „Ist die uxor in manu ein Agnat?” című tanulmányában felvetette, hogy a források alapján a manusos házasságot kötött feleség (uxor in manu) családjogi helyzete korántsem olyan egyértelmű, mint ahogy azt korábban gondolták, s ahogy az tulajdonképpen a mai napig általánosan elfogadott. Az általános nézet szerint ugyanis a feleség a manusos házasságkötéssel tagja lett férje agnatiójának, a rómaiak sajátos rokoni kötelékének. Ezt az álláspontot vitatta Brósz Róbert, állítva, hogy az uxor in manu nem vált az agnatio tagjává, s bár rendkívül meggyőzően érvelt, gondolatai (különösen a külföldi) tudományos közönség számára mind a mai napig ismeretlenek, s a témában magyar nyelven is igen kis számban születtek tanulmányok. Dolgozatomban a témában fellelhető hazai tanulmányok, a (főleg hazai) tankönyvek, a releváns külföldi szakirodalom, s természetesen a források bemutatásával és elemzésével arra próbálok választ keresni, miként viszonyul a tudományos élet a fenti felvetéshez, egyáltalán érzékeli-e a problémát, s végső soron, hogy van-e létjogosultsága egy ilyen vitának, vagyis hogy megállják-e helyüket az uxor in manu helyzetét vitató érvek. Mivel a kérdés – kevéssé ismert vagy ignorált mivolta miatt – nem eldöntött, s nem is igazán lehet megnyugtató választ adni rá, erre dolgozatomban sem vállalkozhatom. Amit e keretek között tehetek: érvek és ellenérvek felsorakoztatása után megvizsgálom ezek erősségét, s eldöntöm, hogy adott esetben melyik lehet a meggyőzőbb – vagyis egyfajta pártatlan nézőpontból való elemzés, de közel sem a fenti dilemma végérvényes lezárása. Céloom azonban nem is ez, hanem hogy felhívjam a figyelmet egy méltatlanul figyelmen kívül hagyott problémakörre: az uxor in manu és az agnatio viszonyára.

**DEÁK RÉKA,
KACZKÓ ANNA,
NAGY NIKOLETT,
PATAKI BETTINA,
SZIVÓS KRISTÓF**

jogász
osztatlan, 3. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

**NÉMETH GYÖRGY ATTILA,
SÁDT NÓRA**

jogász
osztatlan, 5. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Tóth Sándor Máté
nyelvtanár, SZTE ÁJTK

Témavezetők:
Dr. Pozsonyi Norbert
adjunktus, SZTE ÁJTK

**BECSÜLETBELI EMBERÖLÉS – EGY ATTIKAI BŰNVÁDI PER
REKONSTRUKCIÓJA LYSIAS 12. BESZÉDE ALAPJÁN**

Az elmúlt hónapok tevékenységét összegezve elmondható, hogy a szerzők által végzett munka igen tanulságosnak bizonyult. Érdekes volt számukra a jogalkalmazás oldaláról, az eredeti kontextusba ágyazva feldolgozni az anyagi jogot. A római jogi ismeretekre alapozva lehetőség nyílik a görög és a római eljárás összehasonlító vizsgálatára, amely elősegíti a jogászai műveltség szélesítését, valamint a sajátos jogászai gondolkodásmód fejlesztését. A fennmaradt védőbeszéd alapján elkészített perrekonstrukció fejleszteti a logikai készséget, amit a hatályos jogi tanulmányaink során is kamatoztatni lehet. A „Kutatók éjszakáján” való szereplésre való felkészülés formálja a retorikai képességet. Számos jogászai hivatás elengedhetetlen fontosságú és elvárt követelménye a magas szintű retorikai készség. Az előbbiekből egyértelműen kitűnik, hogy a kutatás során elsajátított ismeretek, tapasztalatok a jövőben csak előnyként szolgálhatnak.

A szakmai nyereség okán az ilyesfajta munka a diákok és oktatók számára is ajánlatos. A pályamunkával a szerzők célja, hogy hasonló feladatmegoldásra sarkalljanak más tudományos műhelyeket is.

MOLNÁR ORSOLYA ÉVA

jogász
osztatlan, 3. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Balogh Elemér
egyetemi tanár, SZTE ÁJTK*

A NŐI EGYENJOGÚSÁG ÉRVÉNYESÜLÉSE AZ EURÓPAI DINASZTIÁK ÉLÉN ŰT A NÖSTÉNYFARKASOKTÓL EURÓPA NAGYANYJÁIG

A női egyenjogúság érvényesülése az európai uralkodódinasztiák élén egy hosszú folyamat eredménye. Napjainkban, ha egy nő uralkodik, nem kelt vele közfelháborodást. A 21. század királynői hatalmas népszerűségnek örvendenek, nem úgy, mint elődjeik. Korábban, egészen a középkortól fogva, a nők nem számítottak a trónöröklésnél, vagy ha mégis, gyorsan eltávolították őket a hatalmi pozíciójukból. Népszerűtlenségük egyetlen okban gyökerezett csupán: a nemükben.

Matild, I. Henrik lánya, volt az első nő, aki harcba szállt jogaiért, azonban sajnálatosan sikertelenül. Csak négyszáz év után, a Tudor-dinasztia hozta el a királynői uralom lehetőségét. Jane Grey, I. Mária, I. Erzsébet, majd később a Stuartok, II. Mária és húga, Anna, majd Viktória képviseltették magukat az európai uralkodók között.

A női trónöröklés különlegessége szabályozatlanságában rejlik (leszámítva Franciaországot). Egy nőnek egyetlen esetben nyílt lehetősége az uralkodásra: ha már nem volt férfitörökös. Ekkor sem a nők egyenjogúsága, hanem a dinasztia fenntartására való törekvés miatt ülhetek trónra. Ezért számított különleges esetnek, ha egy állam élén egy nő állt.

Angliának egyedülállóan sok királynője volt más európai országokhoz képest, ráadásul ezen királynők végigkísérték az uralkodói hatalom változtatásait. Ugyanis részt vettek a sajátos angol abszolutizmus és a parlamentáris monarchia kiépítésében egyaránt. Uralkodásukat vizsgálva igyekszem bemutatni a királynői hatalom fejlődését, néhány kitekintéssel más európai királynők uralmára. A dolgozatomban Viktória királynővel, „Európa nagyanyjával” zárul, aki nő léte egyedségét irányította a világ majdnem egynegyedét.

A 21. században minden európai királyságban törvénybe iktatták a női trónöröklést. De vajon ez még mindig egy valódi hatalmi pozíció? Megengedjük-e a nőknek, hogy részt vegyenek a hatalmi játszmákban? Vagy még mindig léteznek „nőstényfarkasok”?

NIKLAJ PATRÍCIA DOMINIKA

jogász
osztatlan, 3. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Herger Csabáné
egyetemi docens, PTE ÁJK*

A VALLÁS MEGVÁLASZTÁSÁNAK ÉS GYAKORLÁSÁNAK SZABADSÁGA AZ OSZTRÁK CSÁSZÁRSÁGBAN (1848–1867)

Dolgozatomban nem olyan korszakról és nem olyan államról írtam, amely a szabadságjogokat említve elsőként az ember eszébe jut. A konzervatív Osztrák Császárságban a '48-as forradalmi hullámmal kezdődő alkotmányozási folyamat részeredményeit, majd a neoabszolutista korszak rendelkezéseit és az enyhülés korának a jogalkotását vettem össze a szabadságjogok egyikére, a sazirodalomban gyakran „anyajogként” aposztrofált vallásszabadság jogára koncentrálván.

A feldolgozás során nem tekinthettem el azoktól a társadalmi és politikai tényezőktől sem, amelyek a jogpolitikai szándékot alakították, ezért kiemeltem a kor meghatározó személyiségeinek álláspontjait. A témát szűkítettem a római katolikus és a lutheri, illetve kálvini egyházakat érintő szabályozásokra.

Az 1848-at követő két évtized során az egyházak és az állam viszonyában, valamint a szabadságjogok deklarálásában és biztosításában bekövetkezett változások rendkívül gyorsan követték egymást. Az Osztrák Császárságban a nyugati modellekhez képest megkészt és többnyire a nyugati, organikus fejlődés eredményeit figyelembe vevő polgári modernizáció alapjaiban liberális elvek szerint valósult meg, de úgy, hogy ezzel együtt a katolikus egyházzal szemben az állam óvatos, előzékeny politikát folytatott.

Munkám novuma abban áll, hogy a feldolgozott jogforrásokat bemutattva azt a folyamatot vázoltam fel, amelynek során a konzervatív Osztrák Császárságban a polgári jogállamiság követelményei 1848-ban megjelentek, majd leépültek és torzultak, végül ismételtén a liberalizáció irányába mozdultak el. A vizsgált korszak végén, 1867-ben az állam az egyházakkal szemben már semlegesként határozta meg magát, amelynek alapfeltételeként tekintettek arra, hogy a felekezetek egyenjogúsága a törvényes elismeréssel érvényesülhessen, az egyének számára biztosítva legyen a vallás szabad megválasztása és a közösségi vallásgyakorlás szabadsága – a törvényes keretek között. A folyamat – bár ezzel újra megkezdődött és számos eredményre vezetett –, megnyugtatóan csak a 19–20. század fordulóján zárult le. Dolgozatomban a szabadságjogok közül különösen egyre, a vallásszabadság kérdésére koncentráltam, de megállapítható, hogy a szakaszos változások a többi klasszikus szabadságjog esetében is megvoltak, és ezek többnyire együtt, azonos eszmei alapokhoz kötődve fejlődtek az Osztrák Császárságban.

PÁLINKÁS NÓRA

jogász
osztatlan, 7. félév
Debreceni Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Szűcs Lászlóné Dr. Siska Katalin
egyetemi docens, DE ÁJK*

MÚLT A JELENBEN –AZ ARAB TÁRSADALMI ÉS CSALÁDI VISZONYOK FEJLŐDÉSTÖRTÉNETE A KORÁN SZELLEMÉBEN

Napjainkban egyre inkább az érdeklődés központjában áll az iszlám kultúra. Különösen igaz ez a muszlim nők életmódjára. Rengeteg sztereotípiát és torzítást lát napvilágot a nőkkel kapcsolatban. A sajtóban, televízióban nap mint nap hallunk az iszlám vallásról, de sajnos többnyire negatív dologgal összefüggésben. Ennek eredményeként az iszlám fogalma összefonódott az erőszakkal és a nők elnyomásával. A nők jogainak jelentős korlátozását, a nőkkel szemben elkövetett kegyetlenkedéseket, az emberek hajlamosak az iszlám vallás számlájára írni, pedig ezek homlokegyenest ellentétesek az iszlám tanításaival. Dolgozatomban erre szeretném felhívni a figyelmet. Vitathatatlan, hogy a muszlim nők jogai sokkal korlátozottabbak, mint nálunk, de ez nem feltétlenül jelenti, hogy elnyomásban élnek. A szabályok éppen a nők védelme érdekében alakultak ki. A probléma abból fakad, hogy a régen kialakult szabályokat tartják életben a jelenkorban is. A hagyományok szentsége és megmásíthatatlansága gátolja a társadalmi lét modernizálását. A nők helyzete nagy különbségeket mutat az egyes muszlim országok között. Dolgozatomban az iszlám vallású népek közül az arab társadalmak életvitelére szűkítettem kutatásaimat, az arab nők helyzetével foglalkoztam. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy honnan erednek a nők jogaira vonatkozó szabályok, hogyan fejlődtek a nők jogai, illetve, hogy mennyire valósulnak meg a gyakorlatban a Korán tanításai, amelyek szerint a nő egyenlő a férfival. Fontos a nők helyzetének ok-okozati összefüggéseit megismerni ahhoz, hogy eloszlassuk a sztereotípiákat. Munkám célja volt a Korán nőkre vonatkozó tanításainak összefoglalása, hogy átfogó képet nyújthassak az arab nők helyzetének fejlődéséről. Végigvezettem a jogtörténeti vonatkozásokat, és ezek alapján arra jutottam, hogy a helytelen nézetek az arab nőkre vonatkozóan azért alakultak ki, mert a nyugati emberek saját nőképüket vetítik rá az iszlámra. Fontos, hogy az arab nőket saját társadalmukban, saját történelmüket figyelembe véve kell értékelni. Könnyebb megérteni a szigorú szabályok tartalmát, ha megismerjük azok eredetét.

Az arab társadalmi fejlődés legnagyobb gátja a múlt életben tartása. Megoldás lehet egy olyan arany középút megtalálása, amelyben a vallás által hirdetett értékek sérülése nélkül érvényre jutnának a modern társadalmakban kivívott emberi jogok és egyenlőség.

PÁPAI MÁRTA

jogász
osztatlan, 7. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

*Dr. Balogh Elemér
egyetemi tanár, SZTE ÁJTK*

NAPÓLEON BŰNVÁDI PERRENDTARTÁSÁNAK HATÁSAI OLASZORSZÁGRA

Napoleon bűnvádi perrendtartása az egyik legjelentősebb napóleoni kódex, amely nemcsak Franciaországban, hanem számos más országban is kifejthette hatását, többek között Olaszországban is. Ahhoz azonban, hogy megértsük jelentőségét és hatását az olasz jogfejlődésre, elengedhetetlen az akkori francia és olasz jogi helyzet bemutatása. Napoleon bűnvádi perrendtartásának egyik legnagyobb érdeme az volt, hogy egyensúlyt teremtett az inkvizitórius és az akkuzatórius eljárás között, valamint egy egységes kódexbe foglalta a büntetőeljárás-jogi szabályokat. A Code d'Instruction Criminelle azonban nem volt teljesen önálló munka, sok határozatát az 1670-es rendeletből, valamint az 1791-es törvényekből vette át. Olaszországban sok büntetőeljárás-jogi törvény volt, szinte minden régió külön büntetőeljárás-joggal rendelkezett. Dolgozatomban az Olasz Királyság 1865-ös kódexét vetem össze a Code d'Instruction Criminelle-lel.

A pályamunka középpontjába az esküdtszéket állítottam, mint az egyik legvitatottabb kérdést. Mivel az esküdtszék tipikusan angolszász jogintézmény, ezért sokan kétségbe vonták létjogosultságát mind Franciaországban, mind Olaszországban. A dolgozatban az esküdtszék melletti és elleni legfontosabb érveket ismertetem, valamint kitérek annak előnyeire és hátrányaira is. Az esküdtszék esetében szépen kimutatható, hogy az olasz szabályozás nagymértékben a francia szabályozásra épült.

Az esküdtszéken kívül a különbíróságok, a vizsgálóbíró, az ügyészség és a tanúkihallgatás szerepét vizsgálom meg a francia és az olasz büntetőeljárás-jogban.

Minden fejezetben törekszem annak bemutatására, hogy ezen jogintézményeknél hogyan érvényesült Napoleon hatalma, más szóval, hogyan uralta Napoleon személye az egész szabályozást.

Azért választottam az eljárásjogot dolgozatomban tárgyaúl, mert a perekben sokszor az eljárásjogi szabályok meghatározóbbak lehetnek az anyagi jogi szabályoknál, emberéletek is múlhattak rajta.

Az általam vizsgált két kódex jelentősen befolyásolta a ma hatályos törvénykönyvek szabályozását is, tehát a 21. században is érdemes ezen kódexekkel foglalkozni.

SCHMIDT VIRÁG

jogász
osztatlan, 5. félév
Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Pókecz Kovács Attila
egyetemi docens, PTE ÁJK*

AZ ELADÁSI BIZOMÁNY KAZUISZTIKÁJA A RÓMAI JOG FORRÁSAIBAN

Dolgozatom a római jogi eladási bizománnyal, az aestimatummal foglalkozik. Az ügylet során a bizományba adó fél felbecsült dolgot ad át eladás céljából a bizományosnak, aki az eladás tekintetében választási lehetőséggel rendelkezik. Amennyiben eladja a dolgot, a kapott vételárból a felbecsült érték összegét (aestimatio) köteles átadni a bizományba adó félnek, a többletet pedig megtarthatja. Az eladás sikertelensége esetén pedig köteles a dolgot visszaszolgáltatni a bizományba adó félnek.

Az eladási bizomány rejtélyekkel teli jogintézmény. A kétségeket az okozza, hogy nehéz eldönteni, mely források foglalkoznak az említett ügylettel, ezenkívül az egyes szövegeken belül is ellentmondásokat lelhetünk. A klasszikus kori szövegrészek kiválasztását a jusztniánuszi betoldások nehezítik, így az egyes sorok eltérő képet mutatnak a jogorvoslati eszközről, illetve a veszélyviselésről. A kulcskérdés tehát az adekvát kereset kiválasztása, amely meghatározza, hogy az ügylet létezett-e már a klasszikus korban vagy pedig jusztniánuszi újításról van szó.

Dolgozatom első fejezetében meghatározom az aestimatum és aestimatio kifejezések jelentését, illetve megvizsgálom az eladási bizomány reál és atipikus jellegét. A második fejezetben az említett ügyletet elkülönítem más nevesített szerződésektől (adásvételi szerződés, társaság, megbízás, dologbérlet, vállalkozási szerződés), ezáltal kiválasztom a definíció megalkotásához szükséges fogalmi elemeket. A következő részben a kötelelem jellegét, illetve a felek kötelezettségeit elemzem részletesen. A negyedik fejezetben a veszélyviselést taglalom, mivel nem egyértelmű, hogy a bizományos vagy pedig az a fél viseli a veszélyt, aki kezdeményez (akár a bizományba adó fél is). Végül a keresettel kapcsolatos ellentmondásokkal foglalkozom, ugyanis a források három eltérő actiót is említene, amelyek esetében kérdéses, hogy klasszikus vagy pedig jusztniánuszi kori megoldások-e.

A kérdéskörök vizsgálata során arra a megállapításra jutottam, hogy az intézmény klasszikus kori gyökerekkel rendelkezik. A klasszikus korban a kezdeményező fél, a jusztniánuszi betoldásoknak köszönhetően pedig a bizományos viseli a veszélyt. Az eladási bizomány klasszikus keresete az actio de aestimato, a jusztniánuszi időszakban viszont egy új speciális praescriptis verbis keresetet kap, amely nem más, mint az actio praescriptis verbis aestimatoria.

SZTOJÁN KRISZTINA

jogász
osztatlan, 3. félév
Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:
Dr. Pozsonyi Norbert
adjunktus, SZTE ÁJTK*

DOS REDDENDA – HOZOMÁNYI PAKTUMOK A KLASSZIKUS KORSZAK SZERZŐDÉSI GYAKORLATÁBAN

A dolgozat témája a hozományi paktumok, ezen belül is e megállapodások klasszikus korban érvényesülő gyakorlata. A Digesta-forrásszövegek, illetve a fennmaradt okiratok egyértelműen bizonyítják, hogy elterjedt volt a hozománnyal kapcsolatos rendelkezések, a házasság alatt fennálló vagyoni jogi viszonyok, valamint a házasság megszűnésének esetére szóló szabályok formátlan megállapodásban (hozományi pactumban) való rögzítése.

Ha fellapozzuk a Digesta 23,4 titulását – amely a jogtudósok hozományi pactumokkal kapcsolatos írásait tartalmazza De pactis dotilibus címen – rendkívül érdekes és nagyon sokszínű szabályozási modellekkel találkozhatunk. Előremutatón, csupán példalózó jelleggel elég itt megemlíteni a törvény által meghatározott szabályok klauzikálóan kógens jellegét, a nők érdekét szolgáló dos aestimata intézményét vagy a szintén a nők javára kikötött közvetlen végrehajtási jogot biztosító klauzulát.

A szerző a dolgozatában körbejárja a hozomány visszaszolgáltatásával kapcsolatos legfontosabb kérdéseket: áttekinteti, hogy a házasság felbomlása esetén milyen kötelezettségek terhelik, illetve milyen jogok illetik meg a feleket a hozomány tekintetében, hogyan érvényesítheti a nő követeléseit férjével szemben, majd megvizsgálja, hogy ezeket a kérdéseket hogyan szabályozták formátlan megállapodások keretében. A szerző a téma tárgyalása során exegetikus jogesetelemző, történeti leíró, valamint összehasonlító jogi módszereket alkalmaz.

A dolgozat célja az, hogy egy átfogó képet adjon a hozományi paktumok gyakorlatáról, illetve hogy rávilágítson a kialakult szabályozás sokszínűségére, gyakran látszólag ellentmondásos elemeire és a joggyakorlat, valamint a jogtudósok által kidolgozott fejlett jogi megoldásokra.

VAJDAI ANITA

jogász

osztatlan, 5. félév

Pécsi Tudományegyetem

Állam- és Jogtudományi Kar

*Témavezető:**Dr. Pókecz Kovács Attila**egyetemi docens, PTE ÁJK*

A HASZONÉLVEZŐT ÉRT SÉRELMEK ORVOSLÁSÁNAK PERJOGI ESZKÖZEI A RÓMAI JOGBAN

Dolgozatomban újszerű nézőpontból, a haszonélvező jogérvényesítési képességét közép-pontba állítva vizsgálom a római jogi haszonélvezet intézményét. A kutatás célja, hogy átfogó képet nyújtson arról, hogy a haszonélvező mely jogeszközökkel, és milyen hatékonyan tudta érdekeit peres úton érvényesíteni az őt ért sérelmekkel szemben.

Rávilágítok arra is, hogy a jogintézmény sajátos fejlődéstörténete – különösen a juszti-niánuszi jogalkotás – milyen erőteljes hatást gyakorolt a haszonélvező jogvédelmének alakulására és jogosultságainak kiterjesztésére.

A haszonélvezeti jogot alkotó jogosultságok feltárása után a védelmükre szolgáló jogesz-közöket elemzem, amely vizsgálat sajátossága a keresetek átlátható rendszerben történő áttekintése, valamint a dologi keresetek mellett a poenalis actiók indításának feltételeire való kiterjesztése.

A dologi jogvédelem körében egyaránt vizsgálom a possessorius kereseteket, az actio confessoriat, továbbá actio Publiciana utilit is. Bár az in rem jogorvoslatok hatékonysá-ga a jogfejlődés során egyensúlyba került a haszonélvezőt illető jogosítványok súlyával, azonban ezek nem minden esetben voltak alkalmasak sérelmei teljes körű orvoslására.

A haszonélvezet tárgyán elkövetett deliktumok esetén szintén szükség volt a megfelelő jogvédelem biztosítására. Az egyes büntető keresetek kapcsán több felmerülő kérdést vizsgálok azzal kapcsolatban, hogy a sérelem ténylegesen a tulajdonost, a haszonélvezőt vagy mindkettőjüket egyaránt érte-e, és ennek megfelelően mikor rendelkezhetnek fel-peresi legitimációval. A kialakult ellentmondásokat feloldva és a megoldásokat összegez-ve arra a megállapításra jutottam, hogy felállítható egy, valamennyi deliktuális kereset indítására alkalmazható általános szabály. Az egyes büntető keresetekkel eszerint mind a tulajdonos, mind a haszonélvező perelhetett saját érdekséreلمe erejéig, megosztva ezzel a jogorvoslati lehetőségeket a jogosultságok értékének arányában. A dologi keresetek mellett vagy helyett alkalmazandó deliktuális keresetek biztosították a sérelem teljes körű orvoslását, és így vált a jogvédelmi rendszer teljessé.

A római jogban kialakult jogintézmény tehát már ekkor rendelkezett a mai napig meg-határozó, jogrendszereken és korszakokon átívelő jellemzőjével, a haszonélvező abszolút joga teljes körű védelmének lehetőségével.

NÉVMUTATÓ – A DOLGOZATOK SZERZŐI

A

Ancsin János 148
Andrasovszky Zsófia 350
Angeli Marianna 316
Antal Eszter 174
Antal Krisztina 175
Antal Zsófia 104
Aranyosi Gergő 149

Á

Ámán Ildikó 338
Árpási Luca 276

B

Bagossy Mária 277
Baksy Emese 92
Balázs Ágnes 68
Balázs Beáta 105
Balázs Réka 304
Balogh Alexandra Lilla 116
Balogh Felícia Laura 194
Bárány V. Fanny 182
Bartóki Attila 339
Bartos Blanka 56
Beck Nándor István 93
Bedő Renáta 42
Begyik Brigitta Ágnes 117
Békési Nikolett 57
Beláz Annamária 150
Besenyi Fruzsina Tünde 268
Bikki Vivien 317
Biró Zsófia 232, 364
Bognár Alexandra 206
Bohati Bianka Eszter 284
Bojtor Adrienn 207
Bokros Attila 138
Bor Bettina 162
Boros Luca 43
Brecsok Anna Ágnes 195
Brunda Anett 69
Bujtor Klára 183

Bukics Szandra 106
Busa Réka 330

C

Constantinescu Krisztina 32, 340
Czapári András 70
Czapári Dóra 305
Czibulya Balázs 365
Czigli Vivien 220

CS

Csaba Orsolya Zita 269
Csáky Bence József 107
Csalár Dorina 221
Cseh Tibor András 33
Csépany Bálint Amadé 292
Csernus Máté 293
Csibi Andrea 176
Csítei Béla 351
Csudai Tünde 151

D

Daka Marija 278
Deák Izabella 44
Deák Péter 366
Deák Réka 367
Dobos Evelin 58
Dobrodinszky Diána 152
Domokos Klaudia 34
Dornfeld László 82, 279
Drahota Anett 128
Dúl János 352

É

Élő Dániel 294

F

Fajta Rita 208
Farkas Flóra 246
Fenyő Orsolya 196
Ferenczy Áron 306

Fodor Balázs 129
Földes Stéphane 45

G

Gábri Angéla 94
Gagó-Kilbinger András 233
Gálicz Boglárka 118
Gazsó Andrea 280
Gelencsér Dániel 307
Gócza Ágnes 119
Gönczi Gergely 46
Greksza Csilla 222
Gulya Fruzsina 163
Gulyás Eszter 308

GY

Gyarmati Patrícia 164
Györfi Anita 139
Gyulay Dániel 130

H

Hadházi Dávid 108
Hajdu Gábor 165, 184
Hancz Patrik 223
Haraszi Nóra 295
Harsányi Csilla 247
Havasi Bianka 182
Héder Ákos 106, 185
Hegedűs Dániel 71
Hegedűs Laura 153
Herceg Erika Evelin 83
Herczeg Zsombor 177
Hock Bálint 84
Hohmann Balázs 186
Horváth Balázs András 178
Horváth Bettina 59
Horváth Georgina 85
Horváth Viktória 47, 318
Horváth Zsuzsanna Kitty 95
Hussein Jasmine 234
Hutóczki Katalin 296

I

Idzig Izabella 86
Ila-Horváth Eszter 258

J

Jacsó László 209
Jámbor Bianka 297
Járdai Maxim 331
Jugovits Károly 197
Juhász Ágnes Orsolya 210

K

Kaczkó Anna 367
Kádi Szabina 96
Kaiser Kristóf 131
Kamarás Péter 211
Karsai Adrienn 198
Katalán Gergely Tamás 212
Kazarján Annie 332
Kazsamér Katalin Enikő 199
Kelemen Roland 200, 235, 270
Kempner Károly 271
Keresztes Gergő Márk 341
Király Júlia 179
Király Péter Bálint 342
Kisfali Bálint 187
Kispál Zsuzsanna 309
Kiss Bettina 248
Kiss Brigitta 201
Kiss János Márk 319
Kiss Lilla Nóra 154
Kiss Viktória 48
Kobl Tamás 320
Kocsárdy Nóra 188
Kocsis Bianka Enikő 35
Kocsis Réka 60
Koncsag Katalin 109
Kovács Attila László 140
Kovács Dalma Melinda 285
Kovács Eszter 224
Kovács Ildikó 72
Kovács Mihály 281
Kovács Patrik Gergő 61

Kozák Enikő 259
Kőhidai Gábor 166
Kőműves Barbara 260
Környei Mátyás 155
Kövesdi Zsuzsanna 261
Krajecz Laura 249
Krasz Péter 73
Kriston Edit 343
Kubisch Károly 132
Kundrák Villő Sára 213
Kustár Zsanett 225

L

László Csilla 333
László Nóra 353
Legát Csaba 236
Lencse Georgina Beatrix 60
Liktör Zoltán Attila 237
Lovas Dóra 298
Lőrincz András 62
Ludányi Ágnes 74
Lukács Adrienn 250
Lukács Dávid 36
Lukonits Ádám 141

M

Majoros Tünde 321
Márki Dávid 56
Márok Soma 110
Márton Dániel 87
Matits Kornél 262
Matolay Máté 167
Mécs János 75
Mészáros Pál Emil 37
Mihály Gabriella 226
Milánkovich András 63
Miskuly Evelin 142
Molnár Dóra 76
Molnár Erzsébet 133
Molnár Márk 354
Molnár Orsolya Éva 368
Moravcsik Eszter 189
Mórocz Kata 77

N

Nagy Alexandra 97, 120
Nagy Barna Krisztina 355
Nagy Nikolett 367
Nagy Péter 238
Nagy Szintia Mirtill 134
Nemes Zsófia 227
Németh György Attila 367
Németh Kristóf László 286
Németh Szabolcs 156
Niklai Patrícia Dominika 369
Nusser Barbara 214

NY

Nyerges Éva 251
Nyíri Adrienn 310

O

Orbán András 322
Oszlanczi Mercédesz 344
Ottóffy Zsófia 334

P

Pádár Henrietta 311
Paja Gábor 345
Pálincás Anett 190
Pálincás Nóra 370
Palkó Gábor Ferenc 98
Pápai Márta 356, 371
Papp Dorottya 239
Papp Ildikó 252
Papp János Tamás 157
Pásti Laura Eszter 240
Patai Szabolcs 312
Pataki Bettina 367
Pataki Márta 200, 270
Pataki Tamás Dániel 293
Pavelcsák Anna 191
Petróczi Tamás 272
Petróczi Tímea 272
Pilisi Krisztina 215
Pohl Ákos 299
Pongrácz Dávid 357

Poór Ildikó 38
Póth Antal 313
Pődör Lea 263
Pöstényi Réka 228

R

Rác Ildikó 253
Rajkai Bence 346
Rédli Petra 264
Ruff Péter 62

S

Sádt Nóra 202, 367
Sági Lilla 216
Sápi Sándor 121
Sárady Eszter 180
Sáry Lilla 287
Schmidt Virág 372
Schultz Márton 358
Sepsi Brigitta 254
Sereg Péter 241
Seres Eszter Lilla 273
Simon Emese Réka 49
Simon Eszter 265
Simon Stella 359
Solymosi Ádám Zsolt 88

SZ

Szabados Kinga 122
Szabó Ákos 288
Szabó Attila 78
Szabó Dorina 64
Szabó Orsolya 50
Szabó Réka 39
Szabó Sarolta Édua 312
Szabó Zita 289
Szabó Zsanett 242
Szabó Zsófia 89, 347
Szakos Judit 203
Szántó Otília 135
Szekeres Bernadett 255
Szekrényes Johanna Amália 323, 324
Szendrői Anna 90, 256

Szentgyörgyvári Tamás 243
Szilágyi Dániel 266
Szivós Kristóf 367
Szőcs Izabella 360
Szöghy Szabolcs 325
Szőke Evelin Ágnes 326
Szöllősi Zita Adrien 40
Sztóján Krisztina 373
Szücs Zoltán 79

T

Takács Alexandra 217
Tamás Csaba 123
Tapodi Péter Ádám 111
Tárnok Balázs 143
Tatay Eszter 158
Tislerics Renáta 99
Tóth Adél 124
Tóth Adrienn 125
Tóth Barnabás 204
Tóth Mónika 51
Török Réka 52
Török Soma 335
Träger Anikó 65
Tribl Norbert 168
Tuller Gábor 300
Tussay Ákos 169

U

Ugrai Katalin 144
Ujhelyi Imre Vilmos 170
Ujvári Petra 336
Unger Nikolett 53

V

Vadász Vanda 290
Vajdai Anita 374
Váradi-Tornýos Bálint 171
Varga Árpád 229
Varga Erika 100
Varga Kinga 112
Vasicza Mária Rebeka 327
Vass Anita 185

Vastag Gyula 101
Veres János Jenő 301
Vesszős Gergely 113
Vincze Anna Réka 183
Vörös Dániel Tibor 172
Vulcz Lilla 145

Z

Zádori Beáta 361
Zanathy Anna 159
Zilahi Péter 146

NÉVMUTATÓ – A DOLGOZATOK TÉMAVEZETŐI

A

Andrási Dorottya 237

B

Balázs István 199
Balogh Ágnes 124, 131, 135
Balogh Elemér 368, 371
Balogh Judit 69
Balogh Virág 201
Barna Attila 243
Barta Judit 321, 347
Bartkó Róbert 270
Barzó Tímea 343
Békés Ádám 213
Béli Gábor 232, 240
Belovics Ervin 93, 228
Bencze Mátyás 119, 170
Bencsik András 186, 187, 190
Benke József 344, 354
Bércesi Zoltán 37
Bódi Stefánia 79
Bodnár Eszter 75, 77
Boóc Ádám 316, 325
Borók György 289
Bragyova András 47
Budaházi Árpád 87, 101
Budai Balázs 150
Buskó Tibor László 195

C

Czékmann Zsolt 154
Czenczer Orsolya 209
Czine Ágnes 106

CS

Csatlós Erzsébet 202
Csemáné Váradi Erika 226
Cservák Csaba 43, 64
Csink Lóránt 52
Csűrös Gabriella 100, 295, 296, 298

D

Deli Gergely 330
Deres Petronella 99, 106, 122, 128, 129, 206, 208, 210
Domokos Andrea 132, 227
Döme Attila 309
Drinóczi Tímea 50, 71

E

El Beheiri Nadja 365
Elek Balázs 90, 94
Ember Alex Frigyes 254
Ercsey Zsombor 299
Erdős Csaba 53, 61, 76
Erdős Éva 301
Erdős István 285, 286, 287

É

Éless Tamás 309

F

Faludi Gábor 331, 334
Fantoly Zsanett 83, 95
Farkas Ádám 145, 235, 243
Fazekas János 201
Fejes Zsuzsanna 165
Fekete Balázs 146
Fenyvesi Csaba 84, 88, 216, 217
Ferencz Jácint Szilárd 251
Fézer Tamás 319
Finszter Géza 211
Fleck Zoltán 163, 166
Földi András 366
Fuglinszky Ádám 322, 326

G

Gál Andor 111
Gelányi Anikó 99
Gellén Klára 152, 345
Geller Balázs József 107
Gerencsér Balázs 196, 198

Gilányi Eszter 116
Gosztonyi Gergely 159
Göndör Éva 263
Görög Márta 339, 356, 358
Grad-Gyenge Anikó 227, 246, 333

GY

Gyeney Laura 143
Győry Csaba 223

H

Hack Péter 85
Hajas Barnabás 52, 62, 157
Hajdú József 250
Hajnal Zsolt 144, 341
Halász Iván 68
Hallók Tamás 45
Harangozó Attila 49, 56
Harsági Viktória 307, 313
Hegedűs Andrea 304
Hegyes Péter István 40
Herger Csabáné 369
Hoffman István 180
Homoki-Nagy Mária 234
Horváth Attila 48, 197
Horváthy Balázs 145
Hulkó Gábor 200
Hungler Sára 258

I

Inzelt Éva 221
Ivancsics Imre 204

J

Jakab Nóra 247, 255
Jánosi Andrea 92
Józsa Zoltán 184
Juhász Zsuzsanna 214

K

Kajtár Gábor 139, 269
Kálmán János 153, 200
Karsai Krisztina 109, 110, 133

Kártyás Gábor 249, 264
Kecskés László 37, 344
Kerekné Jakó Nóra 56
Keserű Barna Arnold 178, 336, 351
Király Eszter 98
Király Lilla 305
Kirs Eszter 279
Kiss Tibor 311
Kocsis Miklós 182
Koltay András 157
Koncz Ibolya Katalin 241
Kovács Éva Margit 189
Kovács Péter 276
Kőhalmi László 224
Könczöl Miklós 162, 169
Kukorelli István 63, 65, 70, 96
Kulcsár Gabriella 207
Kun Attila 246, 248, 253, 261

L

Láncos Petra Lea 142, 174
Landi Balázs 353
Láposy Attila 42, 65
Lapsánszky András 153
Lattmann Tamás 138
Leszkoven László 318
Lévayné Fazekas Judit 342
Lőrincz Aranka 74

M

Madai Sándor 104, 113, 125
Majtényi László 149
Méhes Tamás 34
Menyhárd Attila 346
Mezei Péter 148, 152
Mezey Barna 233, 239
Mikó Zoltán 33
Mohay Ágoston 140, 141, 278, 281
Molnár Gábor 86, 130, 225
Molnár Hella Katalin 327
Molnár Tamás 269, 271

N

Nádas György 256, 260
Nádasné Rab Henriett 266
Nagy Adrienn 310
Nagy Csongor István 288
Nagy Klára 134
Nagy Zsolt 168
Navratyil Zoltán 308, 317
Nemeslaki András 203
Németh Imre 118
Nochta Tibor 37, 49

O

Olajos István 179

P

Pallagi Anikó 112, 215
Pánovics Attila 175, 177
Papp Imre 63, 70, 262
Papp István 61
Papp László 242, 306
Papp Tekla 338, 352, 355, 361
Petrétei József 73
Pogácsás Anett 335, 350
Pókecz Kovács Attila 364, 372, 374
Pongrácz Alex 172
Pozsonyi Norbert 367, 373

R

Rácz Zoltán 259, 265
Raisz Anikó 273
Ráth Olivér 292, 294
Révész Tamás Mihály 235
Rixer Ádám 185, 194
Róth Erika 82, 97

S

Sabjanics István 57
Sántha Ferenc 117, 120
Schanda Balázs 212
Schweitzer Gábor 59
Siket Judit 202
Simon István 293, 300

Sipos Ferenc 108
Sivadó Máté 222, 213
Skoda Gabriella 122
Smuk Péter 151, 357
Stipta István 238
Sulyok Gábor 270
Sulyok Márton 46, 51, 148, 168

SZ

Szabó Krisztián 89
Szabó Sarolta 284, 290
Szalai Ákos 313
Szalai András 64
Szalai Anikó 272
Szegedi András 320
Székely László 159
Szemesi Sándor 268, 277, 280
Szilágyi János Ede 35, 38, 176
Szilvász György Péter 113
Szoboszlai-Kiss Katalin 171
Szomora Zsolt 46, 110, 111, 121, 123
Szőke Gergely László 155, 158
Sztranyiczki Szilárd 32, 323, 324, 360
Szuha Ilona 220
Szűcs Lászlóné Siska Katalin 370

T

Tattay Szilárd 169
Téglási András 36, 59
Temesi István 188
Tilk Péter 72, 182, 183
Tóth András 156
Tóth Gábor Attila 44, 78
Tóth Judit 49, 51
Tóth Károly 60
Tóth Mihály 105
Tóth Sándor Máté 367
Tóth Tihamér 359
Török Gábor 34

U

Ujhelyi Dávid 332

V

Váczai Péter 58
Valki László 269
Varga István 312
Varga Norbert 236
Varga Zoltán 297
Varga Zs. András 191
Varsányi Benedek 75
Vass János 39
Veress Emőd 340
Veres Zoltán 292, 294
Vértesy László 294
Vig Dávid 229
Vinnai Edina 164
Vókó György 212

Z

Zaccaria Márton Leó 252
Zakar András 167

otdk2015.uni-nke.hu